

Међународни стандард финансијског извештавања 9 Финансијски инструменти

Поглавље 1 Циљ

Циљ овог Стандарда је установљивање принципа за финансијско извештавање о *финансијским средствима* и *финансијским обавезама* којим се презентују релевантне и корисне информације корисницима финансијских извештаја на основу којих врше процене износа, временског распореда и неизвесности будућих токова готовине ентитета.

Поглавље 2 Делокруг

2.1 Овај Стандард треба да примењују сви ентитети на све врсте финансијских инструмената осим:

- (а) оних учешћа у зависне ентитете, придружене ентитете и заједничке подухвате који се рачуноводствено обухватају у складу са IFRS 10 *Консолидовани финансијски извештаји*, IAS 27 *Појединачни финансијски извештаји* или IAS 28 *Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате*. Међутим, у неким случајевима, IFRS 10, IAS 27 или IAS 28 захтевају или дозвољавају ентитету да рачуноводствено обухвата учешћа у зависне ентитете, придружене ентитете или заједничке подухвате у складу са неким или свим захтевима овог Стандарда. Ентитети такође треба да примењују овај Стандард на деривате по основу учешћа у зависним ентитетима, придруженим ентитетима или заједничким подухватима осим ако дериват не испуњава дефиницију инструмента капитала ентитета из IAS 32 *Финансијски инструменти: Презентација*.
- (б) права и обавеза под лизингом на које се примењује IAS 17 *Лизинг*. Међутим:
 - (i) потраживања по основу лизинга које признаје давалац лизинга подложна су захтевима из овог стандарда који се односе на престанак признавања и умањење вредности ;
 - (ii) обавезе по основу финансијског лизинга које признаје корисник лизинга подложне су захтевима овог стандарда који се односе на престанак; и
 - (iii) деривата који су уграђени у лизинге подлежу захтевима из овог стандарда који се односе на уграђене деривате.
- (ц) права и обавеза послодавца по основу планова дефинисаних примања, на које се примењује IAS 19 *Примања запослених*.
- (д) финансијских инструмената које је емитовао ентитет који задовољавају дефиницију инструмента капитала из IAS 32 (укључујући опције и варанте) или за које се захтева да се класификују као инструменти капитала у складу са параграфима 16А и 16Б или параграфима 16Ц и 16Д стандарда IAS 32. Међутим, ималац оваквих инструмената капитала треба да примењује овај Стандард на те инструменте, осим ако не испуњавају услове изузимања под (а).
- (е) права и обавеза који настају под (i) уговором о осигурању као што је дефинисано у IFRS 4 *Уговори о осигурању*, који не спадају у права и обавезе издаваоца који настају под уговорима о осигурању, а који задовољавају дефиницију уговора о финансијској гаранцији, или (ii) уговором који је у оквиру делокруга IFRS 4 зато што садржи обележје дискреционог учешћа. Међутим, овај Стандард се примењује на дериват који је уграђен у уговор у оквиру делокруга IFRS 4 ако дериват сам по себи није уговор у оквиру делокруга IFRS 4. Такође, ако је издавалац уговора о финансијској гаранцији претходно експлицитно тврдио да третира овакве уговоре као уговоре о осигурању, издавалац може да одабере да примењује било овај Стандард или IFRS 4 на овакве уговоре о финансијској гаранцији (видети

параграфе Б2.5-Б2.6). Издавалац може да врши овај одабир од уговора до уговора, али одабир за сваки уговор је неопозив.

- (ф) форвард уговора између стицаоца и продавца акција о куповини или продаји стеченог ентитета који ће резултирати пословном комбинацијом у оквиру делокруга IFRS 3 *Пословне комбинације* на будући датум стицања. Период трајања форвард уговора не треба да премашује разумни период који би обично био неопходан за стицање захтеваних одобрења и за финализирање трансакције.
 - (г) обавеза по основу зајма које не спадају у оне обавезе по основу зајма које су описане у параграфу 2.3. Међутим, емитент обавеза по основу зајма треба да примењује захтеве умањења вредности овог Стандарда на обавезе по основу зајма који иначе нису у делокругу овог Стандарда. Такође, све обавезе по основу зајма подлежу захтевима за престанак признавања из овог Стандарда.
 - (х) финансијских инструмената, уговора и обавеза под трансакцијама плаћања на основу акција на које се примењује IFRS 2 *Плаћања на основу акција*, осим уговора у оквиру делокруга параграфа 2.4-2.7 овог Стандарда на које се овај Стандард примењује.
 - (и) права на плаћања у циљу надокнаде ентитету издатака који су од њега захтевани ради измирења обавезе коју признаје као резервисање у складу са IAS 37, *Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина*, или за које је, у неком ранијем периоду, признао резервисање у складу са IAS 37.
 - (ј) права и обавеза у оквиру делокруга IFRS 15 *Приход од уговора са купцима*, који су финансијски инструменти, осим оних за које је у IFRS 15 назначено да се рачуноводствено обухватају у складу са овим Стандардом.
- 2.2 Захтеви за умањење вредности овог Стандарда треба да се примењују на она права за која IFRS 15 назначавача да се рачуноводствено обухватају у складу са овим Стандардом за сврхе признавања добитака или губитака по основу умањења вредности.
- 2.3 Следеће обавезе по основу зајма (кредита) су у оквиру делокруга овог Стандарда:
- (а) обавезе по основу зајма које ентитет означи као финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха (видети параграф 4.2.2). Ентитет који има претходну праксу продаје средстава која су резултат његових обавеза по основу зајма убрзо након настанка треба да примењује овај Стандард на све своје обавезе по основу зајма у истој класи.
 - (б) обавезе по основу зајма које се могу измирити нето у готовини или испоруком или емитовањем другог финансијског инструмента. Ове обавезе по основу зајма су деривати. Обавеза по основу зајма се не сматра измиреном нето само зато што се зајам отплаћује у ратама (на пример, зајам – кредит обезбеђен некретнином у изградњи се исплаћује у ратама у складу са напредовањем изградње).
 - (ц) обавезе за обезбеђивање зајма (кредита) са каматном стопом нижом од тржишне. (Видети параграф 4.2.1(д)).
- 2.4 Овај Стандард треба да се примењује на оне уговоре за куповину или продају нефинансијске ставке који се могу измирити нето у готовини или другом финансијском инструменту, или разменом финансијских инструмената, као да су уговори финансијски инструменти, са изузетком уговора који су закључени и који настављају да се држе у сврху потврде о пријему или испоруци нефинансијске ставке у складу са очекиваним потребама ентитета везаних за куповину, продају или коришћење. Међутим, овај Стандард треба да се примењује на оне уговоре за које ентитет означи да су одмерени по фер вредности кроз биланс успеха у складу са параграфом 2.5.
- 2.5 Уговор за куповину или продају нефинансијске ставке који се може измирити нето у готовини или другом финансијском инструменту, или разменом финансијских инструмената, као да су уговори финансијски инструменти, може неопозиво да се означи као одмерен по фер вредности кроз биланс успеха чак и ако је закључен у сврху пријема или испоруке нефинансијске ставке у складу са очекивањима тог ентитета, продајом или захтевима за коришћењем. Ово означавање је доступно само на почетку трајања уговора и само ако елиминише или значајно смањује недоследност одмеравања или признавања (што се понекад назива “рачуноводствена неусаглашеност”) која би се иначе јавила услед непризнавања тог уговора зато што је искључен из делокруга овог Стандарда (видети параграф 2.4).
- 2.6 Постоје различити начини на које уговор за куповину или продају нефинансијске ставке може да се измири нето у готовини или другом финансијском инструменту или разменом финансијских инструмената. Они обухватају:

- (a) када услови уговора дозвољавају свакој страни нето измиривање у готовини или другом финансијском инструменту или разменом других финансијских инструмената;
- (б) када способност нето измиривања у готовини или другом финансијском инструменту, или разменом финансијских инструмената, није експлицитна из услова уговора, већ ентитет има праксу нето измиривања сличних уговора у готовини или другом финансијском инструменту или разменом финансијских инструмената (било са супротном страном, закључивањем уговора о отписивању или продајом уговора пре извршења или истека);
- (ц) када, за сличне уговоре, ентитет има праксу испоруке основног инструмента и његове продаје убрзо после испоруке у сврху стварања добитка од краткорочних флукуација цене или марже дилера; и
- (д) када се нефинансијска ставка која је предмет уговора може одмах конвертовати у готовину.

Уговор на који се примењује (б) или (ц) није закључен у сврху пријема или као испорука нефинансијске ставке у складу са очекиваном куповином ентитета, продајом или захтевима за коришћење и, у складу са тим, је под делокругом овог Стандарда. Други уговори на које се примењује параграф 2.4 се процењују да би се одредило да ли су исплативи да се у континуитету држе у сврху потврде о пријему или као испорука нефинансијске ставке у складу са очекиваним потребама ентитета везаним за куповину, продају или коришћење и у складу са тим, је под делокругом овог Стандарда.

- 2.7 Продата опција да се купи или прода нефинансијска ставка која се може измирити нето у готовини или другом финансијском инструменту, или разменом финансијских инструмената, у складу са параграфом 2.6(а) или 2.6(д), је под делокругом овог Стандарда. Такав уговор се не може закључити у сврху пријема или испоруке нефинансијске ставке у складу са очекиваним потребама ентитета везаних за куповину, продају или коришћење.

Поглавље 3 Признавање и престанак признавања

3.1 Почетно признавање

- 3.1.1 Ентитет треба да призна финансијско средство или финансијску обавезу у свом извештају о финансијској позицији само онда када ентитет постане једна од страна на коју се односе уговорне одредбе инструмента (видети параграфе Б3.1.1 и Б3.1.2). Када ентитет први пут признаје финансијско средство, треба да га класификује у складу са параграфима 4.1.1-4.1.5 и да га одмерава у складу са параграфима 5.1.1-5.1.3. Када ентитет први пут признаје финансијску обавезу, треба да је класификује у складу са параграфима 4.2.1 и 4.2.2 и да је одмерава у складу са параграфом 5.1.1.

Редован начин куповине или продаје финансијских средстава

- 3.1.2 *Редован начин куповине или продаје финансијских средстава* треба да се призна и да се престане са признавањем, ако је применљиво, применом рачуноводственог обухватања на датум трговања или на датум измирења (видети параграфе Б3.1.3-Б3.1.6).

3.2 Престанак признавања финансијских средстава

- 3.2.1 У консолидованим финансијским извештајима параграфи 3.2.2-3.2.9, Б3.1.1-Б3.1.2 и Б3.2.1-Б3.2.17 се примењују на консолидованом нивоу. Стога, ентитет прво консолидује финансијске извештаје свих зависних ентитета у складу са IFRS 10, а затим примењује те параграфе на резултујућу групу.
- 3.2.2 *Пре процењивања да ли, и у којој мери, је престанак признавања* прикладан сходно параграфима 3.2.3-3.2.9, ентитет утврђује да ли ти параграфи треба да се примене на део финансијског средства (или део групе сличних финансијских средстава) или на финансијско средство (или групу сличних финансијских средстава) у целини, као што следи.
- (а) Параграфи 3.2.3-3.2.9 се примењују на део финансијског средства (или део групе сличних финансијских средстава), само када део који се разматра за престанак признавања задовољава један од следећа три услова.
 - (i) Део укључује само посебно одређене токове готовине од финансијског средства (или групе сличних финансијских средстава). На пример, када ентитет закључи троструку опцију каматне стопе приликом чега друга страна стиче право на

токове готовине по основу камате, али не и на токове готовине по основу главнице дужничког инструмента, параграфи 3.2.3-3.2.9 се примењују на токове готовине по основу камате.

- (ii) Део укључује само потпуно пропорционално (про рата) учешће у токовима готовине од финансијског средства (или групе сличних финансијских средстава). На пример, када ентитет закључи споразум приликом ког друга страна добије права на 90% учешћа у свим токовима готовине од дужничког инструмента, параграфи 3.2.3-3.2.9 се примењују на 90% тих токова готовине. Ако постоји више других страна у уговору, не захтева се да свака уговорна страна има пропорционално учешће у токовима готовине, под условом да ентитет који врши пренос има потпуно пропорционалан део.
 - (iii) Део укључује само потпуно пропорционална (про рата) учешћа у посебно одређеним токовима готовине од финансијског средства (или групе сличних финансијских средстава). На пример, када ентитет закључи уговор приликом ког друга страна добија права на 90% токова готовине од камате на финансијско средство, параграфи 3.2.3-3.2.9 се примењују на 90% тих токова готовине од камате. Ако постоји више других страна у уговору, не захтева се да свака уговорна страна има пропорционално учешће у посебно одређеном току готовине под условом да ентитет који врши пренос има потпуно пропорционално учешће.
- (б) У свим другим случајевима, параграфи 3.2.3-3.2.9 се примењују на финансијско средство у целини (или на групу сличних финансијских средстава у целини). На пример, када ентитет врши пренос (i) права на првих или последњих 90% сакупљене готовине од финансијског средства (или групе финансијских средстава), или (ii) права на 90% токова готовине од групе потраживања, али обезбеђује гаранцију купцу да ће му надокнадити кредитне губитке до 8% од износа главнице потраживања, параграфи 3.2.3-3.2.9 се примењују на финансијско средство (или групу сличних финансијских средстава) у целини.

У параграфима 3.2.3-3.2.9, термин “финансијско средство” се односи или на део финансијског средства (или део групе сличних финансијских средстава) као што је утврђено под (а) у претходном тексту или, у супротном, на финансијско средство (или групу сличних финансијских средстава) у целини.

3.2.3 Ентитет треба да престане да признаје финансијско средство само када:

- (а) уговорна права на токове готовине од финансијског средства престану да важе; или
- (б) пренесе финансијско средство како је изнето у параграфима 3.2.4 и 3.2.5 и тај пренос се квалификује за престанак признавања у складу са параграфом 3.2.6.

(Видети параграф 3.2.1 за продаје финансијских средстава на редован начин.)

3.2.4 Ентитет врши пренос финансијског средства само када, или:

- (а) преноси уговорна права на примање токова готовине од финансијског средства; или
- (б) задржава уговорна права на примање токова готовине од финансијског средства, али преузима уговорну обавезу да исплаћује токове готовине једном или више прималаца према уговору који задовољава услове у параграфу 3.2.5.

3.2.5 Када ентитет задржи уговорна права да прима токове готовине од финансијског средства (“оригиналног средства”), али преузима уговорну обавезу за плаћање тих токова готовине једном или више ентитета (“крајњих прималаца”), ентитет третира ту трансакцију као пренос финансијског средства само ако су задовољена сва три услова наведена у даљем тексту.

- (а) Ентитет нема обавезу да плаћа износе крајњим примаоцима осим ако не сакупи еквивалентне износе од оригиналног средства. Краткорочни аванси, за које ентитет има право на пуни повраћај позајмљеног износа плус обрачуната камата по тржишним стопама не крше овај услов.
- (б) Према уговору о преносу, ентитету је забрањено да продаје или залаже оригинално средство осим као обезбеђење крајњим примаоцима за обавезу да им плаћа токове готовине.
- (ц) Ентитет има обавезу да дозначи све токове готовине које сакупи у корист крајњих

прималаца без већег одлагања. Поред тога, ентитет нема овлашћења да реинвестира такве токове готовине, осим када је реч о инвестицијама у готовину или готовинске еквиваленте (како је дефинисано у IAS 7 *Извештаји о токовима готовине*) током кратког међупериода од датума стицања готовине до датума захтеване дознаке крајњим примаоцима, и камата добијена од таквих инвестиција се такође преноси на крајње примаоце.

- 3.2.6** Када ентитет изврши пренос финансијског средства (видети параграф 3.2.4), он треба да процени степен до ког је задржао ризике и користи од власништва над финансијским средством. У овом случају:
- (а) ако ентитет у значајној мери преноси све ризике и користи од власништва над финансијским средством, ентитет треба да престане да признаје финансијско средство и да засебно призна као средство или обавезе сва права и обавезе створене или задржане приликом преноса.
 - (б) ако ентитет у значајној мери задржи све ризике и користи од власништва над финансијским средством, ентитет треба да настави да признаје финансијско средство.
 - (ц) ако ентитет нити изврши пренос нити у значајној мери задржи све ризике и користи од власништва над финансијским средством, ентитет треба да одреди да ли је задржао контролу над финансијским средством. У овом случају:
 - (i) ако ентитет није задржао контролу, ентитет треба да престане да признаје финансијско средство и да засебно призна као средства и обавезе сва права и обавезе које су створене или задржане у приликом преноса.
 - (ii) ако је ентитет задржао контролу, ентитет треба да настави да признаје финансијско средство до степена свог сталног учешћа у финансијском средству (видети параграф 3.2.16).
- 3.2.7** Пренос ризика и користи (видети параграф 3.2.6) се процењује поређењем изложености ентитета ризику, пре и после преноса, са променама износа и времена нето токова готовине од пренетог средства. Ентитет је у значајној мери задржао све ризике и користи од власништва над финансијским средством ако се његова изложеност променама садашње вредности будућих нето токова готовине од финансијског средства не мења у значајној мери као резултат преноса (на пример, зато што је ентитет продао финансијско средство које ће по споразуму да поново купи по фиксној цени или продајној цени плус приход зајмодавца). Ентитет је у значајној мери пренео све ризике и користи од власништва над финансијским средством, ако његова изложеност таквим променама више није значајна у односу на укупне промене садашње вредности будућих нето токова готовине повезаних са финансијским средством (на пример, зато што је ентитет продао финансијско средство, које је само предмет опције за поновну куповину по фер вредности у време те куповине или је пренео потпуно пропорционално учешће у токовима готовине за веће финансијско средство на основу уговора, као што је подучешће у зајму (кредиту), који задовољава услове из параграфа 3.2.5).
- 3.2.8** Често ће бити очигледно да ли је ентитет пренео или задржао у значајној мери све ризике и користи од власништва и неће бити потребно да се врше било каква израчунавања. У другим случајевима, биће потребно да се израчуна и упоређи изложеност ентитета променама садашње вредности будућих нето токова готовине, пре и после преноса. Израчунавање и поређење се врши коришћењем одговарајуће текуће тржишне каматне стопе као дисконтне стопе. Свака разумно могућа промена нето токова готовине се разматра, а већа тежина се даје оним исходима чије је одигравање вероватније.
- 3.2.9** То да ли је ентитет задржао контролу (видети параграф 3.2.6(ц)) над пренетим средством зависи од могућности онога коме је средство пренето да то средство прода. Ако лице на које је средство пренето има практичну могућност да прода то средство у целини некој трећој страни која није са њим повезана и ако може ту могућност да спроведе једнострано и без наметања додатних ограничења на пренос, онда ентитет није задржао контролу. У свим другим случајевима, ентитет је задржао контролу.

Преноси који се квалификују за престанак признавања

- 3.2.10** Ако ентитет изврши пренос финансијског средства у оквиру преноса који се квалификује за престанак признавања у целини, а задржи право да сервисира финансијско средство уз надокнаду, ентитет треба да призна или средство по основу сервисирања или обавезу сервисирања за тај уговор о пружању услуга. Ако се не очекује да добијена накнада чини адекватну компензацију ентитету за пружање услуга, обавеза сервисирања за пружање услуга треба да се признаје по фер вредности. Ако се очекује да добијена накнада буде већа од адекватне компензације за пружање услуга, средство по основу сервисирања треба да се призна због права

на сервисирање по износу одређеном на основу расподеле књиговодствене вредности већег финансијског средства у складу са параграфом 3.2.13.

- 3.2.11 Ако, као резултат преноса, неко финансијско средство престане да се признаје у целини, али пренос има за резултат да ентитет добије ново финансијско средство или преузме нову финансијску обавезу, или обавезу за сервисирања, ентитет треба да призна ново финансијско средство, финансијску обавезу или обавезу сервисирања по фер вредности.
- 3.2.12 При престанку признавања финансијског средства у целини, разлика између:
- (а) његове књиговодствене вредности (одмерене на датум престанка признавања) и
 - (б) добијене накнаде (укључујући и свако ново добијено средство умањено за сваку нову преузету обавезу) треба да се призна у билансу успеха.
- 3.2.13 Ако је пренето средство део већег финансијског средства (на пример, када ентитет пренесе токове готовине од камате који су део дужничког инструмента, видети параграф 3.2.2(a)) и тај пренети део се квалификује за престанак признавања у целини, претходна књиговодствена вредност већег финансијског средства треба да се расподели између дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје, на основу релативних фер вредности тих делова на дан преноса. У сврху овога, задржано средство по основу сервисирања треба да се третира као део који наставља да се признаје. Разлика између:
- (а) књиговодствене вредности (одмерене на датум престанка признавања) расподељене на део који престаје да се признаје и
 - (б) добијене накнаде за део који престаје да се признаје (укључујући и свако ново добијено средство умањено за сваку нову преузету обавезу)
- треба да се призна у билансу успеха.

- 3.2.14 Када ентитет расподељује претходну књиговодствену вредност већег финансијског средства између дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје, фер вредност дела који наставља да се признаје треба да се одмери. Када је ентитет у прошлости продавао делове сличне делу који наставља да се признаје или када постоје друге тржишне трансакције за такве делове, последње цене тих трансакција обезбеђују најбољу процену његове фер вредности. Када нема котираних цена или недавних тржишних трансакција које би потврдиле фер вредност дела који наставља да се признаје, најбоља процена фер вредности је разлика између фер вредности већег финансијског средства у целини и накнаде добијене од лица на које је пренето средство које престаје да се признаје.

Преноси који се не квалификују за престанак признавања

- 3.2.15 Ако пренос нема за резултат престанак признавања зато што је ентитет задржао у значајној мери све ризике и користи од власништва над пренетим средством, ентитет треба да настави да признаје пренето средство у целини и да признаје финансијску обавезу за примљену накнаду. У наредним периодима, ентитет треба да признаје сваки приход по основу пренетог средства и сваки расход по основу финансијске обавезе.

Стално учешће у пренетим средствима

- 3.2.16 Ако ентитет није пренео нити задржао у значајној мери све ризике и користи од власништва над пренетим средством, а задржава контролу над пренетим средством, ентитет треба да настави да признаје пренето средство до оног степена до ког је задржао своје учешће у њему. Степен сталног учешћа ентитета у пренетом средству представља онај степен до ког је ентитет изложен променама вредности пренетог средства. На пример:
- (а) Када стално учешће ентитета буде у форми дате гаранције за пренето средство степен до ког је ентитет задржао учешће у пренетом средству једнак је мањој од следеће две наведене величине: (i) књиговодствени износ и (ii) максимални износ добијене накнаде у преносу, који се може захтевати од ентитета да га исплати (“износ гаранције”).
 - (б) Када стално учешће ентитета има облик продате или купљене опције (или и једне и друге) на пренето средство, степен сталног учешћа ентитета једнак је износу пренетог средства који

ентитет може да откупи. Међутим, у случају продате продајне опције на средство које се одмерава по фер вредности, степен сталног учешћа ентитета је ограничен на нижи износ од: фер вредности пренетог средства и цене извршења опције (видети параграф Б3.2.13).

- (ц) Када стално учешће ентитета има облик опције која се измирује у готовини или сличне одредбе за пренето средство, степен до ког је ентитет задржао учешће се одмерава на исти начин као и када је резултат опција које се не измирују у готовини, како је изложено под (б) у претходном тексту.
- 3.2.17** Када ентитет наставља да признаје средство до степена свог сталног учешћа у њему, ентитет такође треба да признаје и обавезу која је у вези са тим. Упркос другим захтевима одмеравања у овом Стандарду, пренето средство и са њим повезана обавеза се одмеравају према основи, која одражава права и обавезе које је ентитет задржао. Повезана обавеза се одмерава на такав начин да је нето књиговодствена вредност пренетог средства и повезане обавезе једнака:
- (а) амортизованој вредности права и обавеза које је ентитет задржао, ако се пренето средство одмерава по амортизованој вредности; или
- (б) фер вредности права и обавеза које је ентитет задржао када се одмеравају самостално, ако се пренето средство одмерава по фер вредности.
- 3.2.18** Ентитет треба да настави да признаје сваки приход који се јавља од пренетог средства до нивоа свог сталног учешћа у њему и да признаје све настале расходе по основу повезаних обавеза.
- 3.2.19** У сврхе накнадног одмеравања, признате промене фер вредности пренетог средства и са њим повезане обавезе се рачуноводствено обухватају у складу са параграфом 5.7.1, и не треба међусобно да се пребијају.
- 3.2.20** Ако ентитет има стално учешће само у једном делу финансијског средства (на пример, када ентитет задржава опцију за откуп дела пренетог средства, или задржава резидуално учешће, који не води задржавању значајног дела ризика и користи од власништва и ентитет задржава контролу), ентитет расподељује претходну књиговодствену вредност финансијског средства између дела који наставља да признаје као стално учешће, и дела који престаје да признаје на основу односа фер вредности тих делова на дан преноса. У сврху овога, примењују се захтеви параграфа 3.2.14. Разлика између:
- (а) књиговодствене вредности (одмерене на датум престанка признавања) која је расподељена на део који престаје да се признаје; и
- (б) накнаде добијене за део који престаје да се признаје
- треба да се призна у биланс успеха.
- 3.2.21** Ако се пренето средство одмерава по амортизованој вредности, могућност коју даје овај Стандард за исказивање финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха, се не може применити на са њим повезану обавезу.

Сви преноси

- 3.2.22** Ако пренето средство наставља да се признаје, то средство и са њим повезана обавеза не треба да се пребијају. Слично, ентитет не треба да врши пребијање прихода који се могу јавити од пренетог средства са насталим расходима по основу повезаних обавеза (видети параграф 42 IAS 32).
- 3.2.23** Ако лице које врши пренос обезбеди неготовински колатерал (као што су дужнички инструменти или инструменти капитала) лицу којем средство преноси, рачуноводствено обухватање колатерала од стране лица које преноси и на које се преноси зависи од тога да ли лице на које се преноси има право да прода или поново заложити тај колатерал и од тога да ли лице које врши пренос не извршава своје обавезе. Лице које врши пренос и лице на које се преноси средство треба да рачуноводствено обухвате колатерал на следећи начин:
- (а) Ако лице на које се средство преноси има право по уговору или обичајима да прода или поново заложити колатерал, онда лице које врши пренос треба да рекласификује то средство у свом извештају о финансијској позицији (на пример, као позајмљено средство, заложени инструменти капитала или заложена потраживања са правом на откуп) одвојено од других средстава.
- (б) Ако лице којем се врши пренос прода колатерал који му је дат у залог, оно треба да призна

примања од продаје и одмерава обавезу по фер вредности, по основу своје обавезе да врати колатерал.

- (ц) Ако лице које врши пренос не изврши своје обавезе према условима уговора и више нема право да добије назад колатерал, оно треба да престане да признаје колатерал, а лице коме се врши пренос треба да призна колатерал као своје средство, које ће на почетку одмеравати по фер вредности или, ако је већ продало колатерал, треба да престане да признаје обавезу његовог враћања.
- (д) Осим за оно што је речено под (ц), лице које врши пренос треба да настави да евидентира колатерал као своје средство, а лице коме се врши пренос не треба да признаје колатерал као средство.

3.3 Престанак признавања финансијске обавезе

- 3.3.1 Ентитет треба да уклони финансијску обавезу (или део финансијске обавезе) из свог извештаја о финансијској позицији када, и само када, је она угашена – то јест, када је уговором одређена обавеза испуњена, отказана, или је истекла.
- 3.3.2 Размена између постојећег зајмопримца и зајмодавца дужничких инструмената са у значајној мери различитим условима треба да се рачуноводствено обухвата као гашење првобитне финансијске обавезе и признавање нове финансијске обавезе. Слично, значајна измена услова постојеће финансијске обавезе или њеног дела (било да се може или не може приписати финансијској тешкоћи дужника) треба да се рачуноводствено обухвата као гашење првобитне финансијске обавезе и признавање нове финансијске обавезе.
- 3.3.3 Разлика између књиговодствене вредности финансијске обавезе (или дела финансијске обавезе) која је угашена или пренета другој страни и плаћене надокнаде, укључујући и сва пренета неготовинска средства или преузете обавезе, треба да се признаје у билансу успеха.
- 3.3.4 Ако неки ентитет поново купи део финансијске обавезе, тај ентитет треба да расподели износ претходне књиговодствене вредности финансијске обавезе између дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје на основу релативних фер вредности тих делова на датум поновне куповине. Разлика између (а) књиговодствене вредности која је расподељена на део који је престао да се признаје и (б) плаћене надокнаде, укључујући и свако неготовинско пренето средство или преузету обавезу, за део који је престао да се признаје треба да се признаје у билансу успеха.
- 3.3.5 *[Овај параграф се односи на измене које још нису ступиле на снагу и стога није укључен у овом издању.]*

Поглавље 4 Класификација

4.1 Класификација финансијских средстава

- 4.1.1 Осим уколико примењује параграф 4.1.5, ентитет треба да класификује финансијска средства као накнадно одмерена по амортизованој вредности, фер вредности кроз остали укупни резултат или фер вредности кроз биланс успеха на бази оба од наведеног:
 - (а) пословног модела ентитета за управљање финансијским средствима и
 - (б) карактеристика уговорних токова готовине финансијског средства.
- 4.1.2 Финансијско средство може да се одмерава по амортизованој вредности, ако су испуњена оба наведена услова:
 - (а) финансијско средство се држи у оквиру пословног модела чији циљ је држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине и
 - (б) услови уговора финансијског средства на назначене датуме узрокују токове готовине који су искључиво отплате главнице и камате на неизмирени износ главнице.

Параграфи Б4.1.1-Б4.1.26 садрже упутство за примену ових услова.
- 4.1.2А Финансијско средство треба да се одмерава по фер вредности кроз остали укупни резултат ако су испуњена оба следећа услова:

- (a) финансијско средство се држи у оквиру пословног модела чији циљ се постиже наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава и
- (б) услови уговора финансијског средства на назначене датуме узрокују токове готовине који су искључиво отплате главнице и камате на неизмирени износ главнице.

Параграфи Б4.1.1-Б4.1.26 садрже упутство за примену ових услова.

4.1.3 За сврхе примене параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б):

- (a) главница је фер вредност финансијског средства при почетном признавању. Параграф Б4.1.7Б обезбеђује додатно упутство о значењу термина главнице.
- (б) камата се састоји из накнаде за временску вредност новца, за кредитни ризик повезан са неизмиреним износом главнице током одређеног временског периода и за друге основне ризике и трошкове позајмљивања, као и за профитну маржу. Параграфи Б4.1.7А и Б4.1.9А-Б4.1.9Е обезбеђују додатно упутство о значењу термина камате, укључујући и значење временске вредности новца.

4.1.4 Финансијско средство треба да се одмерава по фер вредности кроз биланс успеха осим уколико се не одмерава по амортизованој вредности у складу са параграфом 4.1.2 или по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2А. Међутим, ентитет може да изврши неопозиви одабир при почетном признавању за одређене инвестиције у *инструменте капитала* који би се у супротном одмеравали по фер вредности кроз биланс успеха да презентује накнадне промене фер вредности у осталом укупном резултату (видети параграфе 5.7.5-5.7.6).

Опција означавања финансијског средства по фер вредности кроз биланс успеха

4.1.5 Упркос параграфима 4.1.1-4.1.4, ентитет може, при почетном признавању, неопозиво да означи финансијско средство као одмерено по фер вредности ако се тиме елиминише или значајно смањује недоследност одмеравања или признавања (што се понекад назива „рачуноводствена неусаглашеност“) која би се иначе јавила услед одмеравања средстава или обавеза или признавања добитака и губитака за та средства или обавезе по различитим основама (видети параграфе Б4.1.29-Б4.1.32).

4.2 Класификација финансијских обавеза

4.2.1 Ентитет треба да класификује све финансијске обавезе накнадно одмерене по амортизованој вредности, осим за:

- (a) *финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха*. Такве обавезе, укључујући *деривате* који су обавезе, треба накнадно да се одмеравају по фер вредности.
- (б) финансијске обавезе које настају када се трансфер финансијског средства не квалификује за престанак признавања или када се примењује приступ сталног учешћа Параграфи 3.2.15 и 3.2.17 се примењују за одмеравање таквих финансијских обавеза.
- (ц) *уговоре о финансијској гаранцији*. Након почетног признавања, издавалац таквог уговора треба (осим ако се не примењују параграф 4.2.1(а) или (б)) да га одмерава према вишој вредности између:
 - (i) износа резервисања за губитке одређеног у складу са Одељком 5.5. и
 - (ii) износа који је признаван на почетку (видети параграф 43) мање, када је то прикладно, укупни износ прихода признат у складу са принципима IFRS 15.
- (д) обавезе обезбеђивања зајма по каматној стопи нижој од тржишне. Емитент такве обавезе треба (осим ако се не примењује параграф 4.2.1(а)) да је одмерава према вишој вредности између:
 - (i) износа резервисања за губитке одређеног у складу са Одељком 5.5; и
 - (ii) износа који је признаван на почетку (видети параграф 5.1.1) мање, када је то прикладно, укупни износ прихода признат у складу са принципима IFRS 15.
- (е) потенцијалне накнаде које признаје стипендијалац у пословној комбинацији на коју се примењује IFRS 3. Таква потенцијална накнада треба накнадно да се одмерава по фер вредности са

променама које се признају у билансу успеха.

Опција означавања финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха

4.2.2 Ентитет може, при почетном признавању, неопозиво да означи финансијску обавезу као одмерену по фер вредности кроз биланс успеха када је то дозвољено параграфом 4.3.5, или када то има за резултат релевантније информације зато што:

- (а) елиминише или значајно смањује недоследност одмеравања или признавања (што се понекад назива „рачуноводствена неусаглашеност“) која би се иначе јавила услед одмеравања средстава или обавеза или признавања добитака и губитака по њиховом основу на различитим основама (видети параграфе Б4.1.29-Б4.1.32); или
- (б) групом финансијских обавеза или финансијских средстава се управља и њихове перформансе се вреднују на бази фер вредности, у складу са документованим стратегијама управљања ризиком или инвестирања, а информације о групи се обезбеђују интерно на тој бази кључном руководећем особљу ентитета (као што је дефинисано у IAS 24 *Обелодањивања повезаних страна*), на пример, одбор директора ентитета или главни извршни директор (видети параграфе Б4.1.33-Б4.1.36).

4.3 Уграђени деривати

4.3.1 Уграђени дериват је компонента хибридног (комбинованог) инструмента са таквим утицајем да неки токови готовине комбинованог инструмента, који поред уграђеног деривата садржи и недериватни основни(матични) уговор, варирају на сличан начин као што је то код самосталног деривата. Уграђени дериват узрокује да се неки или сви токови готовине, које би иначе захтевао уговор, мењају на основу одређене каматне стопе, цене финансијског инструмента, цене робе, девизног курса, индекса цена или стопа, кредитног рејтинга или кредитног индекса, или друге варијабле, под условом да у случају нефинансијске варијабле, та варијабла није специфична за неку уговорну страну. Дериват који је повезан са финансијским инструментом, али се према уговору може пренети независно од тог инструмента, или има различиту другу уговорну страну у односу на тај инструмент, не представља уграђени дериват, већ посебан финансијски инструмент.

Хибридни уговори са матичним уговором финансијског средства

4.3.2 Ако хибридни уговор садржи матични уговор који је средство у оквиру делокруга овог Стандарда, ентитет треба да примењује захтеве из параграфа 4.1.1-4.1.5 на цео хибридни уговор.

Остали хибридни уговори

4.3.3 Уколико хибридни уговор садржи матични уговор који није средство у оквиру делокруга овог Стандарда, уграђени дериват треба да се одвоји од (основног) матичног уговора и да се рачуноводствено обухвата као дериват под овим Стандардом, само ако:

- (а) економске карактеристике и ризици уграђеног деривата нису блиско повезани са економским карактеристикама и ризицима матичног уговора (видети параграфе Б4.3.5 и Б4.3.8);
- (б) би одвојени инструмент са истим условима као и уграђени дериват испуњавао дефиницију деривата; и
- (ц) хибридни (комбиновани) уговор се не одмерава по фер вредности са променама фер вредности признатим у билансу успеха (то јест, дериват који је уграђен у финансијску обавезу по фер вредности кроз биланс успеха се не одваја).

4.3.4 Ако се уграђени дериват одвоји, основни уговор се рачуноводствено обухвата у складу са одговарајућим Стандардима. Овај Стандард се не бави тиме да ли ће уграђени дериват бити презентован као засебна ставка у извештају о финансијској позицији.

- 4.3.5 Без обзира на параграфе 4.3.3 и 4.3.4, уколико уговор садржи један или више уграђених деривата, а матични уговор није средство у оквиру делокруга овог Стандарда, ентитет може да означи цео хибридни (комбиновани) уговор по фер вредности кроз биланс успеха осим ако:
- (а) уграђени дериват(и) значајно не мењају токове готовине који би се иначе захтевали према уговору; или
 - (б) јасно је уз мало или без анализе када се сличан хибридни (комбиновани) инструмент разматра по први пут да је одвајање уграђеног/их деривата забрањено, као што је опција плаћања унапред уграђена у зајам који дозвољава имаоцу да унапред исплати зајам приближно за његову амортизовану вредност.
- 4.3.6 Ако овај Стандард захтева од ентитета да одвоји уграђени дериват од свог основног уговора, али ентитет није у стању да одвојено одмерава уграђени дериват, било на датум стицања или на крају следећег периода финансијског извештавања, тај ентитет треба да означи хибридни (комбиновани) уговор у целини по фер вредности кроз биланс успеха.
- 4.3.7 Ако неки ентитет није у стању да поуздано одмери фер вредност уграђеног деривата на основу његових услова и одредаба фер вредност уграђеног деривата је разлика између фер вредности хибридног (комбинованог) инструмента и фер вредности основног уговора. Ако ентитет није у стању да одмери фер вредност уграђеног деривата користећи овај метод, примењује се параграф 4.3.6 и хибридни (комбиновани) инструмент се означава по фер вредности кроз биланс успеха.

4.4. Рекласификација

- 4.4.1 Када и само када ентитет мења свој модел пословања за управљање финансијским средствима, треба да рекласификује сва финансијска средства на која то утиче у складу са параграфима 4.1.1-4.1.4. Видети параграфе 5.6.1-5.6.7, Б4.4.1-Б4.4.3 и Б5.6.1-5.6.2 за додатно упутство о рекласификацији финансијских средстава.
- 4.4.2 Ентитет не треба да рекласификује финансијске обавезе.
- 4.4.3 Следеће промене околности не захтевају рекласификацију за потребе параграфа 4.4.1 - 4.4.2:
- (а) ставка која је претходно била означена као ефикасан инструмент заштите од ризика новчаног тока или нето инвестиција више се не квалификује тако;
 - (б) ставка постаје означена као ефективан инструмент хединга за хединг ризика новчаног тока и нето инвестиција; и
 - (ц) промене одмеравања у складу са Одељком 6.7.

Одељак 5 Одмеравање

5.1 Почетно одмеравање

- 5.1.1 Осим потраживања по основу продаје, која су у оквиру делокруга параграфа 5.1.3, при почетном признавању, ентитет треба да одмерава финансијско средство или финансијску обавезу по њиховој фер вредности увећаној или умањеној, у случају финансијског средства или финансијске обавезе који се не одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха, за *трошкове трансакције* који се могу директно приписати стицању или емитовању финансијског средства или финансијске обавезе.
- 5.1.1А Међутим, ако се фер вредност финансијског средства или финансијске обавезе при почетном признавању разликује од трошкова трансакције, ентитет треба да примењује параграф Б5.1.2.А.
- 5.1.2 Када ентитет користи рачуноводствено обухватање на датум измирења за средство које се накнадно одмерава по амортизованој вредности, то средство се почетно признаје по његовој фер вредности на датум продаје (видети параграфе Б3.1.3-Б3.1.6).
- 5.1.3 Без обзира на захтеве из параграфа 5.1.1, при почетном признавању, ентитет треба да одмерава потраживања по основу продаје по њиховој цени трансакције (као што је дефинисано у IFRS 15) ако потраживања по основу продаје не садрже значајну компоненту финансирања у складу са IFRS 15 (или када ентитет примењује практични пример у складу са параграфом 63 IFRS 15).

5.2 Накнадно одмеравање финансијских средстава

- 5.2.1 Након почетног одмеравања, ентитет треба да одмерава финансијско средство у складу са параграфима 4.1.1-4.1.5 по:
- (а) амортизованој вредности;
 - (б) фер вредности кроз остали укупни резултат; или
 - (ц) фер вредности кроз биланс успеха.
- 5.2.2 Ентитет треба да примењује захтеве умањења вредности из Одељка 5.5. на финансијска средства која се одмеравају по амортизованој вредности у складу са параграфом 4.1.2 и на финансијска средства која се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2А.
- 5.2.3 Ентитет треба да примењује захтеве рачуноводства хеџинга из параграфа 6.5.8-6.5.14 (и, ако је применљиво, параграфа 89-94 IAS 39 *Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање* за рачуноводство хеџинга по фер вредности за портфељ хеџинга ризика по основу каматне стопе) на финансијско средство које је означено као ставка хеџинга¹

5.3 Накнадно одмеравање финансијских обавеза

- 5.3.1 Након почетног признавања, ентитет треба да одмерава финансијску обавезу у складу са параграфима 4.2.1-4.2.2
- 5.3.2 Ентитет треба да примењује захтеве рачуноводства хеџинга из параграфа 6.5.8-6.5.14 (и, ако је применљиво, параграфа 89-94 IAS 39 *Финансијски инструменти: Признавање и одмеравање* за рачуноводство хеџинга по фер вредности за портфељ хеџинга ризика по основу каматне стопе) на финансијску обавезу која је означена као ставка хеџинга.

5.4 Одмеравање амортизоване вредности

Финансијска средства

Метод ефективне камате

- 5.4.1 Приход од камате треба да се израчунава помоћу *методе ефективне камате* (видети Прилог А и параграфе Б5.4.1-Б5.4.7). Овај приход треба да се израчунава применом *ефективне каматне стопе* на *брuto књиговодствену вредност финансијског средства* осим за:
- (а) *кредитно обезвређена купљена или створена финансијска средства*. За оваква финансијска средства, ентитет треба да примењује *ефективну стопу кориговану за кредит* на амортизовану вредност финансијског средства из почетног признавања.
 - (б) финансијска средства која нису купљена или створена *кредитно обезвређена* али су накнадно постала *кредитно обезвређена финансијска средства*. За оваква финансијска средства ентитет треба да примењује ефективну каматну стопу на амортизовану вредност финансијског средства у накнадним извештајним периодима.
- 5.4.2 Ентитет који, у извештајном периоду, израчунава приходе од камате применом методе ефективне камате на амортизовану вредност финансијског средства у складу са параграфом 5.4.1(б), треба, у накнадним извештајним периодима, да израчунава приход од камате применом ефективне каматне стопе на бруто књиговодствену вредност ако се кредитни ризик финансијског инструмента побољша тако да финансијско средство више није кредитно обезвређено, а то побољшање може објективно да се повеже са догађајем који се десио након примене захтева из параграфа 5.4.1(б) (као што је побољшање у кредитном рејтингу зајмопримца).

¹У складу са параграфом 7.2.21, ентитет може одабрати као своју рачуноводствену политику да настави да примењује захтеве који се односе на рачуноводство хеџинга из IAS 39 уместо захтева из Поглавља 6 овог Стандарда. Ако ентитет изврши овакав одабир, позивања у овом Стандарду на одређене захтеве рачуноводства хеџинга из Поглавља 6 нису релевантна. Уместо тога, ентитет примењује релевантне захтеве рачуноводства хеџинга из IAS 39.

Модификација уговорних токова готовине

- 5.4.3 Када уговорни токови готовине финансијског средства поново договарају или се на други начин модификују, а поновно договарање или модификовање немају за резултат престанак признавања тог финансијског средства у складу са овим Стандардом, ентитет треба поново да израчуна бруто књиговодствену вредност финансијског средства и треба да призна *добитак или губитак по основу модификације* у билансу успеха. Бруто књиговодствена вредност финансијског средства треба да се израчуна поново као садашња вредност поново договорених или модификованих токова готовине који су дисконтовани по првобитној ефективној каматној стопи (или по ефективној каматној стопи коригованој за кредит за купљена или створена кредитно обезвређена финансијска средства), или, када је применљиво, ревидираној ефективној каматној стопи израчунатој у складу са параграфом 6.5.10. Сви настали трошкови или накнаде коригују књиговодствену вредност модификованог финансијског средства и амортизују се током преосталог рока модификованог финансијског средства.

Отпис

- 5.4.4 Ентитет треба директно да смањи бруто књиговодствену вредност финансијског средства када ентитет нема оправдана очекивања да ће повратити финансијско средство у целости или његов део. Отпис представља догађај престанка признавања (видети параграф Б3.2.16(р)).

5.5 Умањење вредности

Признавање очекиваних кредитних губитака

Општи приступ

- 5.5.1 Ентитет треба да призна резервисање за губитке за *очекиване кредитне губитке* финансијског средства које се одмерава у складу са параграфима 4.1.2 или 4.1.2А, потраживање по лизингу, *уговорно средство* или обавезу по основу зајма и уговор о финансијској гаранцији на које се примењују захтеви умањења вредности у складу са параграфима 2.1(г), 4.2.1(ц) или 4.2.1(д).
- 5.5.2 Ентитет треба да примењује захтеве умањења вредности за признавање и одмеравање резервисања за губитке за финансијска средства која се одмеравају по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2А. Међутим, резервисање за губитке треба да се призна у осталом укупном резултату и не треба да смањи књиговодствену вредност финансијског средства у извештају о финансијској позицији.
- 5.5.3 У складу са параграфима 5.5.13-5.5.16, на сваки датум извештавања, ентитет треба да одмерава резервисање за губитке за финансијски инструмент по износу који је једнак *очекиваним кредитним губицима током века трајања* ако се кредитни ризик за тај финансијски инструмент значајно повећао од почетног признавања.
- 5.5.4 Циљ захтева умањења вредности је признавање очекиваних кредитних губитака током века трајања за све финансијске инструменте за које су постојала значајна повећања кредитног ризика од почетног признавања – било процењених на појединачној или на заједничкој основи – узимајући у обзир све разумне и поткрепиве информације, укључујући оне које су оријентисане ка будућности.
- 5.5.5 У складу са параграфима 5.5.13-5.5.16, ако се, на датум извештавања, кредитни ризик који се односи на одређени финансијски инструмент није значајно повећао од почетног признавања, ентитет треба да одмерава резервисање за губитке за тај финансијски инструмент по износу који је једнак *дванаестомесечним очекиваним кредитним губицима*.
- 5.5.6 За обавезе по кредиту и уговоре о финансијским гаранцијама, датум на који ентитет постаје страна у неопозивој обавези треба да се сматра датумом почетног признавања за сврхе примене захтева умањења вредности.
- 5.5.7 Ако је ентитет у претходном извештајном периоду одмерио резервисање за губитке за финансијски инструмент по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања у претходном извештајном периоду, али је утврдио на текући датум извештавања да параграф 5.5.3 више није испуњен, ентитет треба да одмерава резервисање за губитке по износу који је једнак дванаестомесечним очекиваним кредитним губицима на текући датум извештавања.

- 5.5.8 Ентитет треба да признаје у билансу успеха, као добитак или губитак по основу умањења вредности, износ очекиваних кредитних губитака (или сторнирање) који је неопходан за кориговање резервисања за губитке на датум извештавања на износ који је неопходно признати у складу са овим Стандардом.

Утврђивање значајних повећања кредитног ризика

- 5.5.9 На сваки датум извештавања, ентитет треба да процени да ли се кредитни ризик одређеног финансијског инструмента значајно повећао од почетног признавања. Приликом вршења процене, ентитет треба да користи промену у ризику неиспуњења обавезе која се дешава током очекиваног трајања финансијског инструмента уместо промене у износу очекиваних кредитних губитака. За вршење ове процене, ентитет треба да пореди ризик неиспуњења обавезе који се јавља код финансијског инструмента од датума извештавања са ризиком неиспуњења обавезе који се јавља код финансијског инструмента од датума почетног признавања и да размотри разумне и поткрепиве информације, које су доступне без непотребних трошкова или напора, а које указују на значајна повећања кредитног ризика од почетног признавања.
- 5.5.10 Ентитет може да претпостави да се кредитни ризик није значајно повећао од почетног признавања ако је утврђено да финансијски инструмент има низак кредитни ризик на датум извештавања (видети параграфе Б5.5.22-Б5.5.24).
- 5.5.11 Ако су разумне и поткрепиве информације оријентисане ка будућности доступне без непотребних трошкова или напора, ентитет не може да се ослони на информације *из прошлости* при утврђивању да ли се кредитни ризик значајно повећао од почетног признавања. Међутим, када информације које су више оријентисане ка будућности од статуса након истека рока (било на појединачној или на заједничкој основи) нису доступне без непотребних трошкова или напора, ентитет може да користи информације из прошлости за утврђивање да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања. Без обзира на начин на који ентитет процењује значајна повећања кредитног ризика постоји оспорива претпоставка да се кредитни ризик у погледу финансијског средства значајно повећао од почетног признавања када уговорна плаћања прекораче рок доспећа више од 30 дана. Ентитет може да оспори ову претпоставку ако ентитет има разумне и поткрепиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора, а које доказују да се кредитни ризик није значајно повећао од почетног признавања иако уговорна плаћања прекорачују рок доспећа више од 30 дана. Када ентитет утврди да је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања пре него што уговорна плаћања прекораче рок доспећа више од 30 дана, оспорива претпоставка се не примењује.

Модификована финансијска средства

- 5.5.12 Ако су уговорни токови готовине у погледу финансијског средства поново договорени или модификовани, а финансијска средства нису престала да се признају, ентитет треба да процени да ли је било значајног повећања кредитног ризика у погледу финансијског инструмента у складу са параграфом 5.5.3 поређењем:
- (а) ризика од неиспуњења обавеза, који се јавља на датум извештавања (на бази модификованих уговорних услова); и
 - (б) ризика од неиспуњења обавеза који се јавља на почетном признавању (на бази првобитних, немодификованих уговорних услова).

Купљена или створена кредитно обезвређена финансијска средства

- 5.5.13 Без обзира на параграфе 5.5.3 и 5.5.5, на датум извештавања, ентитет треба да призна само кумулативне промене у очекиваним кредитним губицима током века трајања од почетног признавања као резервисање за губитке за купљена или створена кредитно обезвређена финансијска средства.
- 5.5.14 На сваки датум извештавања, ентитет треба да призна у билансу успеха износ промене у очекиваним кредитним губицима током века трајања, као добитак или губитак по основу умањења вредности. Ентитет треба да призна повољне промене очекиваних кредитних губитака током века трајања као добитак по основу умањења вредности, чак и ако су очекивани кредитни губици током века трајања мањи од износа очекиваних кредитних губитака који су били укључени у процењене токове готовине при почетном признавању.

Поједностављени приступ за потраживања из пословања, уговорна средства и потраживања по основу лизинга

- 5.5.15 Без обзира на параграфе 5.5.3 и 5.5.5, ентитет увек треба да одмерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања за следеће:
- (а) потраживања из пословања или уговорна средства која су резултат трансакција у оквиру делокруга IFRS 15 и која:
 - (i) не садрже значајну финансијску компоненту у складу са IFRS 15 (или, када ентитет примењује практично олакшање у складу са параграфом 63, IFRS 15); или
 - (ii) садрже значајну финансијску компоненту у складу са IFRS 15, ако ентитет одабере као своју рачуноводствену политику да одмерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања. Та рачуноводствена политика треба да се примењује на сва оваква потраживања и уговорна средства.
 - (б) потраживања по основу лизинга која су резултат трансакција у оквиру делокруга IAS 17, ако ентитет одабере као своју рачуноводствену политику да одмерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања. Та рачуноводствена политика треба да се примењује на сва потраживања по основу лизинга али може да се примењује засебно на потраживања по основу финансијских и пословних лизинга.
- 5.5.16 Ентитет може одабрати своју рачуноводствену политику за потраживања из пословања, потраживања по основу лизинга и уговорна средства независно једна од других.

Одмеравање очекиваних кредитних губитака

- 5.5.17 Ентитет треба да одмерава очекиване губитке од финансијског инструмента на начин који одражава:
- (а) непристрасан и износ пондерисан вероватноћом који се утврђује вредновањем низа могућих исхода;
 - (б) временску вредност новца; и
 - (ц) разумне и поткрепиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора на датум извештавања о претходним догађајима, тренутним условима и прогнозама будућих економских услова.
- 5.5.18 При одмеравању очекиваних кредитних губитака, ентитет не мора нужно да идентификује сваки могући сценарио. Међутим, треба да размотри ризик или вероватноћу да ће се кредитни губитак десити и вероватноћу да неће доћи до губитка повезаног са кредитима, чак и ако је вероватноћа дешавања губитка повезаног са кредитима веома мала.
- 5.5.19 Максимални период који треба узети у обзир приликом одмеравања очекиваних кредитних губитака, је максимални уговорни период (укључујући опције продужавања) током којег је ентитет изложен кредитном ризику, а не дужи период, чак и ако је тај дужи период у складу са пословном праксом.
- 5.5.20 Међутим, поједини финансијски инструменти укључују и компоненту зајма и неповучене обавезе, а уговорну могућност ентитета да захтева отплату и откаже повучену обавезу не ограничава изложеност ентитета кредитним губицима на уговорни означени период. За овакве финансијске инструменте и само за њих, ентитет треба да одмерава очекиване кредитне губитке током периода у којем је ентитет изложен кредитном ризику и очекивани кредитни губици не би били ублажени активностима управљања кредитним ризику, чак и ако се тај период продужи преко максималног уговорног периода.

5.6 Рекласификација финансијских средстава

- 5.6.1 Ако ентитет рекласификује финансијска средства у складу са параграфом 4.4.1, треба да примењује рекласификацију проспективно од датума рекласификације. Ентитет не треба да прерачуна претходно признате добитке, губитке (укључујући добитке или губитке по основу умањења вредности) или камату. У параграфима 5.6.2-5.6.7 наведени су захтеви за рекласификације.

- 5.6.2 Ако, entitet reklasifikuje finansijsko sredstvo iz kategorije odmeravanja po amortizovanoj vrednosti u kategoriju odmeravanja po fer vrednosti kroz bilans uspeha, njegova fer vrednost se odmerava na datum reklasifikacije. Dobiци или губици који настају услед разлике између претходне амортизоване вредности finansijskog sredstva и fer vredности признаје се у билансу успеха.
- 5.6.3 Ако, entitet reklasifikuje finansijsko sredstvo iz kategorije odmeravanja po fer vrednosti kroz bilans uspeha u kategoriju odmeravanja po amortizovanoj vrednosti, njegova fer vrednost na datum reklasifikacije постаје негова нова бруто књиговодствена вредност. (Видети параграф Б5.6.2 за упутство за утврђивање ефективне каматне стопе и резервисање за губитке на датум рекласификације).
- 5.6.4 Ако entitet reklasifikuje finansijsko sredstvo iz kategorije odmeravanja po amortizovanoj vrednosti u kategoriju odmeravanja po fer vrednosti kroz остали укупан резултат, негова fer vrednost се одмерава на датум рекласификације. Добици или губици који настају услед разлике између претходне амортизоване вредности finansijskog sredstva и fer vredности признаје се у осталом укупном резултату. Ефективна каматна стопа и одмеравање очекиваних кредитних губитака се не коригују као резултат рекласификације. (Видети параграф Б5.6.1).
- 5.6.5 Ако entitet reklasifikuje finansijsko sredstvo iz kategorije odmeravanja po fer vrednosti kroz остали укупан резултат у категорију одмеравања по амортизованој вредности, то finansijsko sredstvo се рекласификује по фер вредности на датум рекласификације. Међутим, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталом укупном резултату, се уклања из капитала и коригује у односу на фер вредност finansijskog sredstva на датум рекласификације. Као резултат, finansijsko sredstvo се одмерава на датум рекласификације као да је одувек било одмерено по амортизованој вредности. Ово кориговање утиче на остали укупни резултат али не утиче на биланс успеха и стога не представља кориговање по основу рекласификације (видети IAS 1 Презентација finansijskih izveštaja). Ефективна каматна стопа и одмеравање очекиваних кредитних губитака се не коригују као резултат рекласификације. (Видети параграф Б5.6.1).
- 5.6.6 Ако entitet reklasifikuje finansijsko sredstvo iz kategorije odmeravanja po fer vrednosti kroz bilans uspeha u kategoriju odmeravanja po fer vrednosti kroz остали укупни резултат, finansijsko sredstvo наставаља да се одмерава по фер вредности. (Видети параграф Б5.6.2 за упутство о утврђивању ефективне каматне стопе и резервисања за губитке на датум рекласификације).
- 5.6.7 Ако entitet reklasifikuje finansijsko sredstvo iz kategorije odmeravanja po fer vrednosti kroz остали укупни резултат у категорију одмеравања по фер вредности kroz биланс успеха, finansijsko sredstvo наставаља да се одмерава по фер вредности. Кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталом укупном резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха као корекција по основу рекласификације (видети IAS 1) на датум рекласификације.

5.7. Добици и губици

- 5.7.1 Добитак или губитак по основу finansijskog sredstva или finansijske обавезе који се одмерава по фер вредности треба да се призна у билансу успеха осим ако:
- (а) је део односа хеџинга (видети параграфе 6.5.8-6.5.14 и, ако је применљиво, параграфе 89-94, IAS 39 за рачуноводство хеџинга по фер вредности за хеџинга ризика каматне стопе портфеља).
 - (б) је инвестиција у инструмент капитала и entitet је одлучио да презентује добитке и губитке по основу те инвестиције у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5;
 - (ц) је finansijska обавеза означена по фер вредности kroz биланс успеха и од entiteta се захтева да презентује ефекте промена *кредитног ризика* обавезе у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.7.; или
 - (д) је finansijsko sredstvo одмерено по фер вредности kroz остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2А и од entiteta се захтева да призна неке промене фер вредности у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.10.
- 5.7.1А Дивиденде се признају у билансу успеха само када:
- (а) је установљено право entiteta да му се исплаћује дивиденда;
 - (б) је вероватно да ће се економске користи повезане са дивидендом приливати у entitet; и

(ц) износ дивиденде може поуздано да се одмери.

- 5.7.2** Добитак или губитак по основу финансијског средства који се одмерава по амортизованој вредности и није део односа хеџинга (видети параграфе 6.5.8-6.5.14 и, ако је применљиво, параграфе 89-94, IAS 39 за рачуноводство хеџинга по фер вредности за портфељ хеџинга ризика камате стопе) треба да се признаје у билансу успеха када финансијско средство престаје да се призна, рекласификовано у складу са параграфом 5.6.2, и кроз процес амортизације, или у циљу признавања добитака или губитака по основу умањења вредности. Ентитет треба да примењује параграфе 5.6.2 и 5.6.4 ако рекласификује финансијска средства из категорије одмеравања по амортизованој вредности. Добитак или губитак по основу финансијске обавезе који се одмерава по амортизованој вредности и који није део односа хеџинга (видети параграфе 6.5.8-6.5.14 и, ако је применљиво, параграфе 89-94, IAS 39, за рачуноводство хеџинга по фер вредности за портфељ хеџинга ризика каматне стопе) треба да се признају у билансу успеха када финансијска обавеза престаје да се признаје и кроз процес амортизоване вредности. (Видети параграф Б5.7.2 за упутство о девизним добицима или губицима).
- 5.7.3** Добитак или губитак по основу финансијских средстава или финансијских обавеза који је ставка хеџинга у односу хеџинга треба да се призна у складу са параграфима 6.5.8-6.5.14 и ако је применљиво, параграфе 89-94, IAS 39, за рачуноводство хеџинга по фер вредности за хеџинга ризика каматне стопе портфеља.
- 5.7.4** Ако ентитет признаје финансијска средства применом рачуноводственог обухватања на датум измирења (видети параграфе 3.1.2, Б3.1.3 и Б3.1.6), свака промена фер вредности средства које треба да се добије у периоду између датума трговине и датума измирења не признаје се за средства одмерена по амортизованој вредности. За средства која се одмеравају по фер вредности, међутим, промена фер вредности се признаје у билансу успеха или у осталом укупном резултату, по потреби, у складу са параграфом 5.7.1. Датумом трговине треба да се сматра датум почетног признавања за сврхе примене захтева умањења вредности.

Инвестиције у инструменте капитала

- 5.7.5** При почетном признавању, ентитет може донети неопозиву одлуку да презентује у осталом укупном резултату накнадне промене фер вредности инвестиције у инструмент капитала у оквиру делокруга овог Стандарда који се не *држи за трговину* нити је потенцијална накнада коју признаје стицалац у пословној комбинацији на коју се примењује IFRS 3. (Видети параграф Б5.7.3 за упутство о девизним добицима или губицима).
- 5.7.6** Ако ентитет изврши избор из параграфа 5.7.5, треба да призна у билансу успеха дивиденде од те инвестиције у складу са параграфом 5.7.1А.

Обавезе означене по фер вредности кроз биланс успеха

- 5.7.7** Ентитет треба да презентује добитак или губитак по основу финансијске обавезе која је означена по фер вредности кроз биланс успеха у складу са параграфом 4.2.2 или параграфом 4.3.5, као што следи:
- (а) износ промене фер вредности по основу финансијске обавезе који може да се припише променама кредитног ризика те обавезе треба да се презентује у осталом укупном резултату (видети параграфе Б5.7.13-Б5.7.20), и
- (б) преостали износ промене фер вредности обавезе треба да се презентује у билансу успеха осим ако би третман ефеката промена кредитног ризика обавезе описан под (а) креирао или повећао рачуноводствену неусаглашеност у билансу успеха (у којем случају се примењује параграф 5.7.8). Параграфи Б5.7.5-Б5.7.7 и Б5.7.10-Б5.7.12 обезбеђују упутство за утврђивање да ли би рачуноводствена неусаглашеност настала или се повећала.
- 5.7.8.** Ако би захтеви из параграфа 5.7.7 креирали или повећали рачуноводствену неусаглашеност у билансу успеха, ентитет треба да презентује све добитке или губитке по основу те обавезе (укључујући ефекте промена кредитног ризика те обавезе) у билансу успеха.
- 5.7.9** Без обзира на захтеве из параграфа 5.7.7 и 5.7.8, ентитет треба да презентује у билансу успеха све добитке и губитке по основу обавезе по кредиту и уговоре о финансијским гаранцијама који су означени по фер вредности кроз биланс успеха.

Средства одмерена по фер вредности кроз остали укупни резултат

- 5.7.10** Добитак или губитак по основу финансијског средства који се одмерава по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2, треба да се призна у осталом укупном резултату, изузев добитака или губитака по основу умањења вредности (видети Одељак 5.5) и девизних добитака и губитака (видети параграфе Б5.7.2-Б5.7.2А), док финансијско средство не престане да се признаје или док се не рекласификује. Када финансијско средство престаје да се признаје, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталом укупном резултату се рекласификује из капитала у биланс успеха као корекција по основу рекласификације (видети IAS 1). Ако се финансијско средство рекласификује из категорије одмеравања по фер вредности кроз остали укупни резултат, ентитет треба рачуноводствено да обухвати кумулативни добитак или губитак који је претходно био признат у осталом укупном резултату у складу са параграфима 5.6.5 и 5.6.7. Камата која је израчуната помоћу методе ефективне камате признаје се у билансу успеха.
- 5.7.11** Као што је описано у параграфу 5.7.10, ако се финансијско средство одмерава по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2А, износи који се признају у билансу успеха су исти као износи који би били признати у билансу успеха да је финансијско средство било одмерено по амортизованој вредности.

Поглавље 6 Рачуноводство хеџинга

6.1 Циљ и делокруг рачуноводства хеџинга

- 6.1.1** Циљ рачуноводства хеџинга је да представи, у финансијским извештајима, ефекте активности управљања ризиком ентитета који користе финансијске инструменте за управљање изложеностима насталим из одређених ризика који би могли да утичу на биланс успеха (или остали укупни резултат, у случају инвестиција у инструменте капитала за које је ентитет одабрао да презентује промене фер вредности у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5). Овај приступ има за циљ да пренесе контекст инструмената хеџинга на које се примењује рачуноводство хеџинга у циљу омогућавања увида у њихову сврху и ефекат.
- 6.1.2** Ентитет може одабрати да означи однос хеџинга између инструмента хеџинга и ставке хеџинга у складу са параграфима 6.2.1-6.3.7 и Б6.2.1-Б6.3.25. За односе хеџинга који испуњавају критеријуме за квалификацију, ентитет треба рачуноводствено да обухвати добитак или губитак по основу инструмента хеџинга и ставке хеџинга у складу са параграфима 6.5.1-6.5.14 и В6.5.1-В6.5.28. Када је ставка хеџинга група ставки, ентитет треба да поштује додатне захтеве из параграфа 6.6.1-6.6.6 и Б6.6.1-Б6.6.16.
- 6.1.3** За хеџинг фер вредности изложености каматне стопе портфеља финансијских средстава или финансијских обавеза (и само за такав хеџинг), ентитет може да примењује захтеве рачуноводства хеџинга из IAS 39 уместо оних из овог Стандарда. У том случају, ентитет такође мора да примењује специфичне захтеве за рачуноводство хеџинга фер вредности за портфељ хеџинга ризика каматне стопе и означава их као ставку хеџинга дела који је износ у иностраној валути (видети параграфе 81А, 89А и АГ114-АГ132, IAS 39).

6.2 Инструменти хеџинга

Инструменти који се квалификују

- 6.2.1** Дериват који се одмерава по фер вредности кроз биланс успеха може да се означи као инструмент хеџинга, изузев за одређене продате опције (видети параграф Б6.2.4).
- 6.2.2** Недериватно финансијско средство или недериватна финансијска обавеза одмерени по фер вредности кроз биланс успеха могу да се означе као инструмент хеџинга изузев ако је у питању финансијска обавеза означена по фер вредности кроз биланс успеха чији износ промене фер вредности може да се припише променама кредитног ризика те обавезе, презентује се у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.7. За хеџинг од девизних ризика, компонента девизног ризика недериватног финансијског средства или недериватне финансијске обавезе може да се означи као инструмент хеџинга под условом да није инвестиција у инструмент

капитала за који је ентитет одабрао да презентује промене фер вредности у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5.

- 6.2.3 У сврхе рачуноводства хеџинга, само инструменти који укључују спољну страну у односу на ентитет који извештава (то јест, спољну за групу или појединачни ентитет о ком се извештава) могу да буду означени као инструменти хеџинга.

Означавање инструмената хеџинга

- 6.2.4 Инструмент који се квалификује мора у целини да буде означен као инструмент хеџинга. Једини дозвољени изузеци су:
- (а) одвајање унутрашње вредности и временске вредности уговора о опцији и означавање као инструмента хеџинга само промене унутрашње вредности опције и искључивање промене временске вредности (видети параграфе 6.5.15 и Б6.5.29-Б6.5.33);
 - (б) одвајање форвард елемента и промтне цене форвард уговора и означавање као инструмента хеџинга само промене вредности промтног елемента форвард уговора али не и форвард елемента; слично томе, распон девизне основице може да се раздвоји и искључи из означавања финансијског инструмента као инструмента хеџинга (видети параграфе 6.5.16 и Б6.5.34-Б6.5.39); и
 - (ц) део читавог инструмента хеџинга, као што је 50% номиналног износа, може бити означен као инструмент хеџинга у односу хеџинга. Међутим, однос хеџинга не мора да сезначи за део промене фер вредности која је резултат само дела временског периода током ког инструмент хеџинга остаје неизмирен.
- 6.2.5 Ентитет може да посматра у комбинацији, и заједнички да означава као инструмент хеџинга, било коју комбинацију следећег (укључујући оне околности у којима ризик или ризици који настају из неких инструмената хеџинга пребијају оне који настају из других):
- (а) деривати или њихов део; и
 - (б) недеривати или њихов део.
- 6.2.6 Међутим, дериватни инструмент који комбинује продату опцију и купљену опцију (на пример, доња или горња граница каматне стопе) се не квалификује као инструмент хеџинга ако је он, у ствари, нето продата опција на датум означавања (осим ако се не квалификује у складу са параграфом Б6.2.4). Слично, два или више инструмената (или њихови делови) могу заједно бити означени као инструмент хеџинга само ако ниједан од њих није продата опција или нето продата опција на датум означавања (осим ако се не квалификује у складу са параграфом Б6.2.4).

6.3 Ставке хеџинга

Ставке које се квалификују

- 6.3.1 Ставка хеџинга може бити признато средство или обавеза, непризната *утврђена обавеза, предвиђена будућа трансакција*, или нето инвестиција у инострано пословање. Ставка хеџинга може бити
- (а) једно средство; или
 - (б) група ставки (у складу са параграфима 6.6.1-6.6.6 и Б6.6.1-Б6.6.16).
- Ставка хеџинга такође може бити компонента овакве ставке или групе ставки (видети параграфе 6.3.7 и Б6.3.7-Б6.3.25).
- 6.3.2 Ставка хеџинга мора бити поуздано мерљива.
- 6.3.3 Ако је ставка хеџинга предвиђена будућа трансакција, (или њена компонента), та трансакција мора бити врло вероватна.
- 6.3.4 Збирна изложеност која представља комбинацију изложености и која би могла да се квалификује као ставка хеџинга у складу са параграфом 6.3.1 и као дериват може да сезначи као ставка хеџинга (видети параграфе Б6.3.3-Б6.3.4). Ово обухвата предвиђену будућу трансакцију збирне изложености (то јест, неизвршене али очекиване будуће трансакције које би довеле до настанка изложености или деривата) ако је та збирна изложеност врло вероватна, и када до ње дође, и стога више није предвиђена, квалификује се за ставку хеџинга.

- 6.3.5** У сврхе рачуноводства хеџинга, само средства, обавезе, утврђене обавезе и врло вероватне предвиђене трансакције које обухватају страну која је спољашња за ентитет могу да се означе као ставке хеџинга. Рачуноводство хеџинга може да се примени на трансакције између ентитета у истој групи само у појединачним или засебним финансијским извештајима тих ентитета, а не у консолидованим финансијским извештајима групе, изузев консолидованих финансијских извештаја инвестиционог ентитета као што је дефинисано у IFRS 10, према којем се трансакције између инвестиционог ентитета и његових зависних ентитета које се одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха неће уклонити из консолидованих финансијских извештаја.
- 6.3.6** Међутим, као изузетак параграфа 6.3.5, девизни ризик монетарне ставке унутар групе (на пример, дуговање/потраживање између два зависна ентитета) може да се квалификује као ставка хеџинга у консолидованим финансијским извештајима ако има за резултат изложеност добицима или губицима од девизних курсева који нису у потпуности елиминисани после консолидације у складу са IAS 21 *Ефекти промена девизних курсева*. У складу са IAS 21, добици и губици од монетарних ставки унутар групе се не елиминишу у потпуности после консолидовања када се монетарна ставка унутар групе преноси између два ентитета из групе која имају различите функционалне валуте. Поред тога, девизни ризик веома вероватне и предвидиве трансакције унутар групе може да се квалификује као ставка хеџинга у консолидованим финансијским извештајима под условом да је трансакција деноминована у валути која није функционална валута ентитета који учествује у тој трансакцији и девизни ризик ће утицати на консолидовани биланс успеха.

Означавање ставки хеџинга

- 6.3.7** Ентитет може да означи одређену ставку у целости или компоненту ставке као ставку хеџинга у односу хеџинга. Цела ставка се састоји из свих промена токова готовине или фер вредности ставке. Компонента се састоји из мање од укупне фер вредности промене или променљивости тока готовине ставке. У том случају, ентитет може означити само следеће врсте компонента (укључујући комбинације) као ставки хеџинга:
- (а) само промене токова готовине фер вредности ставке које се могу приписати посебном ризику или ризицима (компонента ризика), под условом да, на бази процене у оквиру контекста одређене тржишне структуре, компонента ризика може засебно да се идентификује и поуздано да се одмери (видети параграфе Б6.3.8-Б6.3.15). Компоненте ризика обухватају означавање само промена у токовима готовине или фер вредности ставке хеџинга које су изнад или испод одређене цене или друге променљиве (једностранни ризик).
 - (б) један или више одабраних токова готовине.
 - (ц) компоненте номиналног износа, то јест, означени део износа ставке (видети параграфе Б6.3.16-Б6.3.20).

6.4 Критеријуми квалификовања за рачуноводство хеџинга

- 6.4.1** Однос хеџинга се квалификује за рачуноводство хеџинга само ако су испуњени сви следећи критеријуми:
- (а) однос хеџинга се састоји само из прикладних инструмената хеџинга и прикладних ставки хеџинга.
 - (б) на почетку односа хеџинга, постоји формално означавање и документовање односа хеџинга и циља управљања ризиком ентитета и стратегије за предузимање хеџинга. Ова документација треба да обухвата идентификовање инструмента хеџинга, ставке хеџинга и природе ризика који се подвргава хеџингу и начин на који ће ентитет проценити да ли однос хеџинга испуњава захтеве ефикасности (укључујући његову анализу извора неефикасности хеџинга и начин на који утврђује *коэффициент хеџинга*).
 - (ц) однос хеџинга испуњава све следеће захтеве у погледу ефикасности хеџинга:
 - (i) постоји економски однос између ставке хеџинга и инструмента хеџинга (видети параграфе Б6.4.4-Б6.4.6);
 - (ii) ефекат кредитног ризика не доминира над вредношћу промена које су резултат економског односа (видети параграфе Б6.4.7-Б6.4.8); и
 - (iii) коефицијент хеџинга у односу хеџинга је исти као и коефицијент који је резултат количине ставке хеџинга коју ентитет штити хеџингом и количине инструмента хеџинга који ентитет користи за заштиту те количине ставке хеџинга. Међутим, ово означавање не треба да одражава дисбаланс између пондерисања ставке хеџинга и инструмента

хеџинга који би узроковао неефективност хеџинга (без обзира на то да ли је признат или не) што би могло да резултира рачуноводственим исходом који не би био у складу са сврхом рачуноводства хеџинга (видети параграфе Б6.4.9-Б6.4.11).

6.5 Рачуноводствено обухватање односа хеџинга који се квалификују

- 6.5.1** Ентитет примењује рачуноводство хеџинга на односе хеџинга који задовољавају критеријуме из параграфа 6.4.1 (који обухватају одлуку ентитета да означи однос хеџинга).
- 6.5.2** Постоје три врсте односа хеџинга:
- (а) хеџинг фер вредности: хеџинг изложености променама у фер вредности признатог средства или обавезе или непризнате утврђене обавезе, или неке компоненте такве ставке, који може да се припише одређеном ризику и могао би да утиче на биланс успеха.
 - (б) хеџинг токова готовине: хеџинг изложености променљивости токова готовине који се може приписати одређеном ризику повезаном са целокупним признатим средством или обавезом или неком њиховом компонентом (као што су целе будуће отплате камате дугова са променљивом стопом у целости или њихов део) или врло вероватна предвиђена будућа трансакција, и могао би да утиче на биланс успеха.
 - (ц) хеџинг нето инвестиције у инострано пословање као што је дефинисано у IAS 21.
- 6.5.3** Ако је ставка хеџинга инструмент капитала за који је ентитет одабрао да презентује промене фер вредности у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5, изложеност која је предмет хеџинга поменуто у параграфу 6.5.2(а) мора да буде таква да утиче на остали укупни резултат. У том случају, и само тада, призната неефективност хеџинга се презентује у осталом укупном резултату.
- 6.5.4** Хеџинг девизног ризика утврђене обавезе може рачуноводствено да се обухвата као хеџинг фер вредности или хеџинг токова готовине.
- 6.5.5** Ако однос хеџинга престане да испуњава захтеве ефективности хеџинга који се односе на коефицијент хеџинга (видети параграф 6.4.1(ц)(iii) али циљ управљања ризиком за тај означени однос хеџинга остаје исти, ентитет треба да коригује коефицијент хеџинга односа хеџинга на такав начин да поново испуњава критеријуме за квалификовање (то се у овом Стандарду назива „ребалансирање“ – видети параграфе Б6.5.7-Б6.5.21).
- 6.5.6** Ентитет треба да прекине рачуноводство хеџинга проспективно само када однос хеџинга (или део односа хеџинга) престане да испуњава критеријуме за квалификовање (након разматрања ребалансирања односа хеџинга, ако је применљиво). Ово обухвата случајеве када инструмент хеџинга истекне или се прода, закључи или изврши. У ову сврху, замена или продужење доспећа инструмента хеџинга другим инструментом хеџинга се не сматра истеком или закључивањем ако је таква замена или продужење доспећа део, и усклађен је са, документованим циљем управљања ризиком тог ентитета. Поред тога, за ову сврху не постоји истек или укидање инструмента хеџинга, ако:
- (а) се као последица закона и регулативе, или увођења нових закона или регулативе, стране у инструменту хеџинга договоре да једна или више клириншких других страна уговора замени првобитну другу страну уговора тако да постане нова друга уговорна страна за сваку од страна. За ову сврху, клириншка друга уговорна страна, је централна уговорна страна (што се понекад назива „клириншка организација“ или „клириншка агенција“) или ентитет, или ентитети, на пример, члан клиринга клириншке организације или клијент члана клиринга клириншке организације, који су у функцији друге уговорне стране у циљу спровођења клиринга од стране централне уговорне стране. Међутим, када стране у инструменту хеџинга замене своје првобитне друге уговорне стране, другачијим уговорном странама, захтев у овом потпараграфу је испуњен само ако свака од ових страна спроводи клиринг са истом централном уговорном страном.
 - (б) друге промене, ако их има, у инструменту хеџинга ограничене су на оне које је неопходно спровести као што је замена друге уговорне стране. Овакве промене ограничене су на оне које су у складу са условима који би се очекивали да је инструмент хеџинга првобитно измирен са централном клириншком страном. Ове промене обухватају промене захтева у погледу колатерала, права на пребијање салда потраживања и дуговања, и наметнуте трошкове.

Прекид рачуноводства хеџинга може да утиче или на однос хеџинга у целости или само на његов део (у којем случају се рачуноводство хеџинга наставља за преостали однос хеџинга).

6.5.7 Ентитет треба да примењује:

- (а) параграф 6.5.10 када престане са рачуноводством хеџинга за хеџинг фер вредности за који је ставка хеџинга (или је компонента) финансијски инструмент одмерен по амортизованој вредности; и
- (б) параграф 6.5.12 када престане са рачуноводством хеџинга за хеџинге токова готовине.

Хеџинг фер вредности

6.5.8 Све док хеџинг фер вредности испуњава критеријуме за квалификовање из параграфа 6.4.1, однос хеџинга треба рачуноводствено да се обухвата као што следи:

- (а) добитак или губитак по основу инструмента хеџинга треба да се признаје у билансу успеха (или осталом укупном резултату, ако инструмент хеџинга служи за заштиту инструмента капитала за који је ентитет одабрао да презентује промене фер вредности у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5).
- (б) добитак или губитак од хеџинга по основу ставке хеџинга треба да коригује књиговодствену вредност ставке хеџинга (ако је применљиво) и да се признаје у билансу успеха. Ако је ставка хеџинга финансијско средство (или његова компонента) које се одмерава по фер вредности кроз остали укупни резултат, у складу са параграфом 4.1.2А, добитак или губитак од хеџинга по основу ставке хеџинга треба да се признаје у билансу успеха. Међутим, ако је ставка хеџинга инструмент капитала за који је ентитет одабрао да презентује промене фер вредности у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5, ти износи треба да остану у осталом укупном резултату. Када је ставка хеџинга непризната утврђена обавеза (или њена компонента), кумулативна промена фер вредности ставке хеџинга након њеног означавања признаје се као средство или обавеза са одговарајућим добитком или губитком признатим у билансу успеха.

6.5.9 Када је ставка хеџинга у хеџингу фер вредности утврђена обавеза (или њена компонента) за стицање средства или преузимање обавезе, почетна књиговодствена вредност средства или обавезе која је резултат испуњавања утврђене обавезе од стране ентитета, коригује се како би укључивала кумулативну промену фер вредности ставке хеџинга која је била призната у извештају о финансијској позицији.

6.5.10 Свако кориговање које произилази из параграфа 6.5.8(б) треба да се амортизује у билансу успеха или одмери по амортизованој вредности. Амортизација може да почне чим дође до кориговања и треба да почне најкасније када ставка хеџинга престане да буде коригована за добитке и губитке од хеџинга. Амортизација је заснована на поновно израчунатој ефективној каматној стопи на датум на који почиње амортизација. У случају финансијског средства (или његове компоненте) које је ставка хеџинга и одмерава се по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2А, амортизација се примењује на исти начин али износ који представља кумулативне добитке или губитке претходно признате у складу са параграфом 6.5.8(б) уместо кориговањем књиговодствене вредности.

Хеџинг токова готовине

6.5.11 Све док хеџинг токова готовине испуњава критеријуме за квалификовање из параграфа 6.4.1, однос хеџинга треба рачуноводствено да се обухвата као што следи:

- (а) засебна компонента капитала повезана са ставком хеџинга (резерве за хеџинг новчаних токова) се коригује према мањем од следећег (у апсолутним износима):
 - (i) укупном добитку или губитку од инструмента хеџинга од почетка хеџинга; и
 - (ii) укупној промени фер вредности (садашња вредност) очекиваних будућих токова готовине ставке хеџинга од почетка хеџинга;
- (б) део добитка или губитка од инструмента хеџинга који се одређује као ефективни хеџинг (то јест, део који се пребија променом резерве за хеџинг токова готовине израчунат у складу са (а)) треба да се признаје у укупном осталом резултату.
- (ц) сваки преостали добитак или губитак од инструмента хеџинга (или добитак или губитак који су неопходни за балансирање промене резерви за хеџинг токова готовине израчунати у складу са (а)) није ефективан хеџинг и признаје се у билансу успеха.

- (д) износ који је акумулиран у резервама за хеџинг токова готовине у складу са (а) треба рачуноводствено да се обухвата као што следи:
- (i) ако предвиђена трансакција која је предмет хеџинга накнадно резултира признавањем нефинансијског средства или нефинансијске обавезе, или предвиђена трансакција која је предмет хеџинга за нефинансијско средство или нефинансијску обавезу постане утврђена обавеза на коју се примењује рачуноводство хеџинга фер вредности, ентитет треба да уклони тај износ из резерви за хеџинг токова готовине и да га укључи директно у почетну цену или другу књиговодствену вредност средства или обавезе. Ово није кориговање по основу класификације (видети IAS 1) и стога не утиче на остали укупни резултат.
 - (ii) за хеџинге токова готовине изузев оних обухваћених под (i), тај износ треба да се рекласификује из резерви за хеџинг токова готовине у биланс успеха као кориговање услед рекласификације (видети IAS 1) у истом периоду или периодима током којих очекивани будући токови готовине који су предмет хеџинга утичу на биланс успеха (на пример, у периодима током којих се признају приход или расход по основу камате или када се предвиђена трансакција догоди).
 - (iii) међутим, ако је тај износ губитак, и ентитет очекује да се цео тај губитак или његов део неће повратити у једном или више будућих периода, треба одмах да рекласификује износ за који не очекује да ће бити повраћен у билансу успеха као кориговање услед рекласификације (видети IAS 1).

6.5.12 Када ентитет прекине са рачуноводством хеџинга за хеџинг токова готовине (видети параграфе 6.5.6 и 6.5.7(б)), треба рачуноводствено да обухвата износ који је акумулиран у резервама за хеџинг токова готовине у складу са параграфом 6.5.11(а) као што следи:

- (а) ако се и даље очекује да ће се десити будући токови готовине који су предмет хеџинга, тај износ треба да остане у резервама за хеџинг токова готовине док се не десе будући токови готовине или док не почне да се примењује параграф 6.5.11(д)(iii). Када се будући токови готовине десе, примењује се параграф 6.5.11(д).
- (б) ако се више не очекује да ће се десити будући токови готовине који су предмет хеџинга, тај износ треба одмах да се рекласификује из резерви за хеџинг токова готовине у биланс успеха као кориговање услед рекласификације (видети IAS 1). Будући токови готовине који су предмет хеџинга за које више није врло вероватно да ће се десити, и даље се може очекивати да ће се десити.

Хеџинг нето инвестиција у инострано пословање

6.5.13 Хеџинг нето инвестиције у инострано пословање, укључујући и хеџинг монетарне ставке који се рачуноводствено обухвата као део нето инвестиције (видети IAS 21), треба да се рачуноводствено обухвата слично хеџингу токова готовине:

- (а) део добитка или губитка од инструмента хеџинга који је одређен да буде ефективни хеџинг треба да се признаје у укупном осталом резултату (видети параграф 6.5.11); и
- (б) неефективан део треба да се признаје у билансу успеха.

6.5.14 Кумулативни добитак или губитак од инструмента хеџинга који се односи на ефективан део хеџинга који је акумулиран у резервама за превођење стране валуте треба да се признаје у билансу успеха, као рекласификација услед кориговања (видети IAS 1) у складу са параграфима 48-49 IAS 21 после отуђења или периодичног отуђења иностраног пословања.

Рачуноводствено обухватање временске вредности опција

6.5.15 Када ентитет одваја унутрашњу вредност и временску вредност уговора о опцији и означава као инструмента хеџинга само промене унутрашње вредности опције (видети параграф 6.2.4(а)), треба рачуноводствено да обухвати временску вредност опције као што следи (видети параграфе Б6.5.29-Б6.5.33):

- (а) ентитет треба да разликује временску вредност опција по врсти ставке хеџинга над којом се врши хеџинг опцијом (видети параграф Б6.5.29):
 - (i) ставка хеџинга повезана са трансакцијом; или
 - (ii) ставка хеџинга која је повезана са временским периодом.

- (б) промена фер вредности временске опције која врши хеџинг ставке хеџинга повезане са трансакцијом треба да се признаје у осталом укупном резултату уколико се односи на ставку хеџинга и треба да се акумулира у засебној компоненти капитала. Кумулативна промена фер вредности која произилази из временске вредности опције која је акумулирана у засебној компоненти капитала („износ“) треба рачуноводствено да се обухвати као што следи:
- (i) ако ставка хеџинга накнадно резултира признавањем нефинансијског средства или нефинансијске обавезе, или утврђеном обавезом за нефинансијско средство или нефинансијску обавезу на коју се примењује рачуноводство хеџинга фер вредности, ентитет треба да уклони износ из засебне компоненте капитала и укључи га директно у почетну цену или другу књиговодствену вредност средства или обавезе. Ово није кориговање услед рекласификације (видети IAS 1) и стога не утиче на остали укупни резултат.
 - (ii) за односе хеџинга изузев оних који су обухваћени под (i), износ треба да се рекласификује из засебне компоненте капитала у биланс успеха као кориговање услед рекласификације (видети IAS 1) у истом периоду или периодима током ког/којих очекивани будући токови готовине који су предмет хеџинга утичу на биланс успеха (на пример, када се предвиђена трансакција догоди).
 - (iii) међутим, ако се не очекује да ће се цео износ или део повратити у једном или више будућих периода, износ који се не очекује да ће се повратити треба одмах да се рекласификује у билансу успеха као кориговање услед рекласификације (видети IAS 1).
- (ц) промена фер вредности временске вредности опције која врши хеџинг ставке хеџинга повезане са временским периодом, треба да се призна у осталом укупном резултату уколико се односи на ставку хеџинга и треба да се акумулира у засебној компоненти капитала. Временска вредност на датум означавања опције као инструмента хеџинга, уколико се односи на ставку хеџинга, треба да се амортизује на систематској и рационалној основи у периоду током којег кориговање хеџинга за унутрашњу вредност опције може да утиче на биланс успеха (или остали укупни резултат ако је ставка хеџинга инструмент капитала за који је ентитет одабрао да презентује промене фер вредности у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5). Стога, у сваком извештајном периоду, износ амортизације треба да се рекласификује из засебне компоненте капитала у биланс успеха као рекласификација услед кориговања (видети IAS 1). Међутим, ако се рачуноводство хеџинга прекине за однос хеџинга који обухвата промену унутрашње вредности опције као инструмента хеџинга, нето износ (укључујући кумулативну амортизацију) који је био акумулиран у засебној компоненти капитала треба одмах да се рекласификује у биланс успеха као рекласификација услед кориговања (видети IAS 1).

Рачуноводствено обухватање форвард елемента из форвард уговора и распони девизне основице финансијских инструмената

6.5.16 Када ентитет раздваја форвард елемент и промптни елемент форвард уговора и означава као инструмент хеџинга само промену вредности промптног елемента форвард уговора, или када ентитет раздваја распон девизне основице од финансијског инструмента и искључује га из означавања тог финансијског инструмента као инструмента хеџинга (видети параграф 6.2.4(б)), ентитет може да примени параграф 6.5.15 на форвард елемент форвард уговора или на распон девизне основице исто као што се примењује на временску вредност опције. У том случају, ентитет треба да примењује упутство за примену из параграфа Б6.5.34-Б6.5.39.

6.6 Хеџинг групе ставки

Прихватљивост групе ставки за ставку хеџинга

- 6.6.1 Група ставки (укључујући групу ставки које чине нето позицију; видети параграфе Б6.6.1-Б6.6.8) је прихватљива као ставка хеџинга само ако:
- (а) се састоји из ставки (укључујући компоненте ставки) које су, појединачно, прихватљиве као ставке хеџинга;
 - (б) ставкама у групи се управља заједно на групној основи за сврхе управљања ризицима; и
 - (ц) у случају хеџинга токова готовине групе ставки за чије варијабилности токова готовине се не очекује да ће бити приближно сразмерне укупној варијабилности токова готовине групе

тако да настају позиције ризика које се пребијају;

- (i) то је хеџинг девизног ризика; и
- (ii) означавањем те нето позиције прецизира се извештајни период у којем се очекује да ће предвиђене трансакције утицати на биланс успеха, као и њихова природа и обим (видети параграфе Б6.6.7-Б6.6.8).

Означавање компоненте номиналног износа

- 6.6.2 Компонента која је део групе ставки које су прихватљиве као ставка хеџинга је прихватљива ставка хеџинга уколико је то означавање у складу са циљем управљања ризиком ентитета.
- 6.6.3 Слојна компонента укупне групе ставки (на пример, доњи слој) је прихватљива за рачуноводство хеџинга само ако:
- (а) може засебно да се идентификује и поуздано одмери;
 - (б) је циљ управљања ризиком вршење хеџинга слојне компоненте;
 - (ц) ставке укупне групе из које је идентификован слој су изложене истом ризику хеџинга (тако да на одмеравање слоја хеџинга значајно не утиче то које конкретне ставке из укупне групе формирају део слоја хеџинга);
 - (д) за хеџинг постојећих ставки (на пример, непризната утврђена обавеза или признато средство) ентитет може да идентификује и прати укупну групу ставки из које је дефинисан слој хеџинга (тако да ентитет може да се усклади са захтевима за рачуноводствено обухватање односа хеџинга који се квалификују); и
 - (е) ставке у групи које садрже опције плаћања унапред испуњавају захтеве за компоненте номиналног износа (видети параграф Б6.3.20).

Презентација

- 6.6.4 За хеџинг групе ставки са позицијама ризика које се пребијају (то јест, у хеџингу нето позиције) чији ризик хеџинга утиче на различите позиције у извештају који садржи биланс успеха и остали укупан резултат, добици или губици од хеџинга у том извештају треба да се презентују у засебној позицији од оних на које утичу ставке хеџинга. Стога, у овом извештају, износ у билансној позицији који се односи на саму ставку хеџинга (на пример, приход или трошкови продаје) остаје непромењен.
- 6.6.5 За средства и обавезе који су предмет хеџинга заједно као група у хеџингу фер вредности, добитак или губитак у извештају о финансијској позицији за појединачна средства и обавезе треба да се признају као кориговање књиговодствене вредности појединачних ставки које чине групу у складу са параграфом 6.5.8(б).

Нулте нето позиције

- 6.6.6 Када је ставка хеџинга група која је нулта нето позиција (то јест, ставке хеџинга међу собом у потпуности пребијају ризик којим се управља на групној основи), ентитету је дозвољено да је означи у односу хеџинга који не обухвата инструмент хеџинга, под условом да:
- (а) је хеџинг део стратегије продужавања хеџинга нето ризика, при чему ентитет рутински врши хеџинг нових позиција исте врсте током времена (на пример, када се трансакције крећу у временском оквиру за који ентитет врши хеџинг);
 - (б) нето позиција која је предмет хеџинга се мења током трајања стратегије продужавања хеџинга нето ризика и ентитет користи прихватљиве инструменте хеџинга за хеџинг нето ризика (то јест, када нето позиција није нула);
 - (ц) рачуноводство хеџинга се обично примењује на овакве нето позиције када нето позиција није нула и над њима се врши хеџинг прихватљивим инструментима хеџинга; и
 - (д) непримењивање рачуноводства хеџинга на нулту нето позицију би узроковало недоследне рачуноводствене исходе, зато што рачуноводство не би признало позиције ризика које се пребијају а које би у супротном биле признате у хеџингу нето позиције.

6.7 Опција означавања кредитне изложености као одмерене по фер вредности кроз биланс успеха

Прихватљивост кредитне изложености за означавање по фер вредности кроз биланс успеха

- 6.7.1 Ако ентитет користи кредитни дериват који се одмерава по фер вредности кроз биланс успеха за управљање кредитним ризиком целог, или дела финансијског инструмента (кредитна изложеност), може да означава тај финансијски инструмент у мери у којој се њиме тако управља (то јест, целим или његовим делом) као одмерен по фер вредности кроз биланс успеха ако:
- (а) се назив те кредитне изложености (на пример, зајмопримац, или носилац обавезе зајма) подудара са референтним ентитетом кредитног деривата („подударање назива“); и
 - (б) се старосна структура финансијског инструмента подудара са структуром инструмента који се могу испоручити у складу са кредитним дериватом.

Ентитет може да изврши означавање без обзира на то да ли је финансијски инструмент којим се управља у погледу кредитног ризика у оквиру делокруга овог Стандарда (на пример, ентитет може означити обавезе зајма које су изван делокруга овог Стандарда). Ентитет може означити тај финансијски инструмент приликом, или након, почетног признавања, или док је непризнат. Ентитет треба истовремено да документује то означавање.

Рачуноводствено обухватање кредитних изложености означених по фер вредности кроз биланс успеха

- 6.7.2 Ако је финансијски инструмент означен у складу са параграфом 6.7.1 као одмерен по фер вредности кроз биланс успеха након почетног признавања, или претходно није био признат, разлика времена означавања између књиговодствене вредности, ако је има, и фер вредности треба одмах да се призна у билансу успеха. За финансијска средства одмерена по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2А, кумулативни добитак или губитак претходно признат у осталом укупном резултату треба одмах да се рекласификује из капитала у биланс успеха као корекција услед рекласификације (видети IAS 1).
- 6.7.3 Ентитет треба да престане да одмерава финансијски инструмент који је узроковао настанак кредитног ризика, или део тог финансијског инструмента, по фер вредности кроз биланс успеха ако:
- (а) критеријуми квалификовања из параграфа 6.7.1 више нису испуњени, на пример:
 - (i) кредитни дериват или повезани финансијски инструмент који је узроковао настанак кредитног ризика истиче или је продат, укинут или измирен; или
 - (ii) кредитним ризиком финансијског инструмента се више не управља помоћу кредитних деривата. На пример, ово може да се деси због побољшања кредитног квалитета зајмопримца или носиоца обавезе зајма или промена у захтевима у погледу капитала које су ентитету наметнуте; и
 - (б) се не захтева да се финансијски инструмент који узрокује настанак кредитног ризика одмерава по фер вредности кроз биланс успеха (то јест, пословни модел ентитета се није променио у међувремену тако да је била неопходна рекласификација у складу са параграфом 4.4.1.)
- 6.7.4 Када ентитет престане са одмеравањем финансијског инструмента који узрокује настанак кредитног ризика, или дела тог финансијског инструмента, по фер вредности кроз биланс успеха, фер вредност тог финансијског инструмента по датум престанка постаје његова нова књиговодствена вредност. Након тога, треба да се примењује исто одмеравање које је било коришћено пре означавања финансијског инструмента по фер вредности кроз биланс успеха (укључујући амортизацију која је резултат нове књиговодствене вредности). На пример, финансијско средство које је првобитно било класификовано као одмерено по амортизованој вредности, вратило би се на то одмеравање и његова ефективна каматна стопа би се поново израчунавала на бази нове бруто књиговодствене вредности престанка одмеравања по фер вредности кроз биланс успеха.

Поглавље 7 Датум ступања на снагу и прелазне одредбе

7.1 Датум ступања на снагу

- 7.1.1 Ентитет треба да примењује овај Стандард на годишње периоде који почињу 1. јануара 2018. године или касније. Дозвољена је ранија примена. Ако ентитет одлучи да примењује овај Стандард раније, треба да обелодани ову чињеницу и да примењује све захтеве из овог Стандарда у исто време (али, видети такође параграфе 7.1.2, 7.2.21 и 7.3.2). Такође треба, у исто време, да примењује измене Прилога Ц.
- 7.1.2 Без обзира на захтеве из параграфа 7.1.1, за годишње периоде који почињу пре 1. јануара 2018. године, ентитет може да одлучи да примењује раније само захтеве за презентовање добитака и губитака од финансијских обавеза означених по фер вредности кроз биланс успеха из параграфа 5.7.1(ц), 5.7.7-5.7.9, 7.2.14 и Б5.7.5-Б5.7.20 без примене осталих захтева из овог Стандарда. Ако ентитет одлучи да примењује само те захтеве, треба да обелодани ту чињеницу, и да обезбеди на континуираној бази, повезана обелодањивања наведена у параграфима 10-11, IFRS 7 *Финансијски инструменти: Обелодањивања* (измењен на основу стандарда IFRS 9 (2010)). (Видети такође параграфе 7.2.2 и 7.2.15).
- 7.1.3 *Годишњим побољшањима IFRS, Циклус 2010–2012*, објављеним у децембру 2013. године, измењени су параграфи 4.2.1 и 5.7.5 као последична измена која је произашла из измене IFRS 3. Ентитет треба да примењује ту измену проспективно на пословне комбинације на које се примењује IFRS 3.
- 7.1.4 Стандардом IFRS 5 објављеним у мају 2014. године, измењени су параграфи 3.1.1, 4.2.1, 5.1.1, 5.2.1, 5.7.6, В3.2.13, Б5.7.1, Ц5 и Ц42, и обрисан је параграф Ц16 и његов наслов. Параграфи 5.1.13 и 5.7.1А, као и дефиниција Прилога А, су додати. Ентитет треба да примени ове измене када примењује IFRS 15.
- 7.1.5 *[Овај параграф се односи на измене које још нису ступиле на снагу и стога није укључен у овом издању.]*
- 7.1.6 *[Овај параграф се односи на измене које још нису ступиле на снагу и стога није укључен у овом издању.]*

7.2 Прелазак на IFRS 9

- 7.2.1 Ентитет треба да примењује овај Стандард ретроспективно, у складу са IAS 8 *Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке*, осим као што је означено у параграфима 7.2.4-7.2.26 и 7.2.28. Овај Стандард не треба да се примењује на ставке које су већ престале да се признају на датум почетне примене.
- 7.2.2 За сврхе прелазних одредби из параграфа 7.2.1 7.2.3-7.2.28 и 7.2.3, датум почетне примене је датум када ентитет први пут примењује те захтеве, овог Стандарда и мора да буде почетак извештајног периода након објављивања овог Стандарда. У зависности од одабраног приступа ентитета да примењује IFRS 9, прелазни период може да обухвата један или више датума почетне примене за различите захтеве.

Прелазни период за класификацију и одмеравање (Поглавља 4 и 5)

- 7.2.3 На датум почетне примене, ентитет треба да процени да ли финансијско средство испуњава услов из параграфа 4.1.2(а) или 4.1.2А(а) на бази чињеница и околности које постоје на тај датум. Резултирајућа класификација треба да се примени ретроспективно без обзира на пословни модел ентитета у претходним извештајним периодима.
- 7.2.4 Ако на датум почетне примене, није изводљиво (као што је дефинисано у IAS 8) да ентитет процени модификовану временску вредност новчаног елемента у складу са параграфима Б4.1.9Б-Б4.1.9Д на бази чињеница и околности које су постојале при почетном признавању финансијског средства, ентитет треба да процени карактеристике уговорних токова готовине тог финансијског средства на бази чињеница и околности које су постојале пре почетног признавања финансијског средства без узимања у обзир захтева повезаних са модификовањем временске вредности новчаног елемента из параграфа Б4.1.9Б-Б4.1.9Д. (Видети такође параграф 42Р, IFRS 7.)
- 7.2.5 Ако, на датум почетне примене, није изводљиво (као што је дефинисано у IAS 8) да ентитет процени да ли је фер вредност обележја плаћања унапред била безначајна у складу са параграфом Б4.1.12(ц) на

бази чињеница и околности које су постојале при почетном признавању финансијског средства, ентитет треба да процени карактеристике уговорних токова готовине тог финансијског средства на бази чињеница и околности које су постојале пре почетног признавања финансијског средства без узимања у обзир изузећа за обележја плаћања унапред из параграфа Б4.1.12. (Видети такође параграф 42С, IFRS 7).

7.2.6 Ако ентитет одмерава хибридни уговор по фер вредности у складу са параграфима 4.1.2А, 4.1.4 или 4.1.5, али фер вредност хибридног уговора није одмерена у упоредним извештајним периодима, фер вредност хибридног уговора у упоредним извештајним периодима треба да буде збир фер вредности компонената (то јест, недериватног матичног уговора и уграђеног деривата) на крају сваког упоредног извештајног периода ако ентитет прерачуна претходне периоде (видети параграф 7.2.15).

7.2.7 Ако је ентитет примењивао параграф 7.2.6 на датум почетне примене, ентитет треба да призна разлику између фер вредности целог хибридног уговора на датум почетне примене и збира фер вредности компонената хибридног уговора на датум почетне примене у почетној нераспоређеној добити (или другу компоненту капитала, по потреби) извештајног периода који обухвата датум почетне примене.

7.2.8 На датум почетне примене ентитет може да означи:

- (а) финансијско средство одмерено по фер вредности кроз биланс успеха у складу са параграфом 4.1.5; или
- (б) инвестицију у инструмент капитала по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 5.7.5.

Овакво означавање треба да се изврши на бази чињеница и околности које постоје на датум почетне примене. Ова класификација треба да се примењује ретроспективно.

7.2.9 На датум почетне примене, ентитет:

- (а) треба да опозове своје претходно означавање финансијског средства као одмереног по фер вредности кроз биланс успеха ако то финансијско средство не задовољава услов из параграфа 4.1.5.
- (б) може да опозове своје претходно означавање финансијског средства као одмереног по фер вредности кроз биланс успеха ако то финансијско средство не задовољава услов из параграфа 4.1.5.

Овакво опозив треба да се изврши на бази чињеница и околности које постоје на датум почетне примене. Ова класификација треба да се примењује ретроспективно.

7.2.10 На датум почетне примене, ентитет:

- (а) може да означи финансијску обавезу као одмерену по фер вредности кроз биланс успеха у складу са параграфом 4.2.2(а).
- (б) треба да опозове претходно означавање финансијске обавезе као одмерене по фер вредности кроз биланс успеха ако је такво означавање извршено при почетном признавању у складу са условом који је сада у параграфу 4.2.2(а), а овакво означавање не задовољава тај услов на датум почетне примене.
- (ц) може да опозове претходно означавање финансијске обавезе као одмерене по фер вредности кроз биланс успеха ако је такво означавање извршено при почетном признавању у складу са условом који је сада у параграфу 4.2.2(а), а овакво означавање задовољава тај услов на датум почетне примене.

Овакво означавање треба да се изврши на бази чињеница и околности које постоје на датум почетне примене. Ова класификација треба да се примењује ретроспективно.

7.2.11 Ако је неизводљиво (као што је дефинисано у IAS 8) да ентитет примењује ретроспективно метод ефективне каматне стопе, ентитет треба да третира:

- (а) фер вредност финансијског средства или финансијске обавезе на крају сваког упоредног периода презентовану као бруто књиговодствену вредност тог финансијског средства или амортизовану вредност те финансијске обавезе ако ентитет прерачуна претходне периоде; и
- (б) фер вредност финансијског средства или финансијске обавезе на датум почетне примене као нову бруто књиговодствену вредност тог финансијског средства или нову амортизовану вредност те финансијске обавезе на датум почетне примене овог Стандарда.

7.2.12 Ако је ентитет претходно рачуноводствено обухватао по набавној вредности (у складу са IAS 39) за инвестицију у инструмент капитала (која нема котирану цену на активном тржишту за идентични инструмент (то јест, инпут Нивоа 1) (или за дериватно средство са којим је повезан и мора да се измири испоруком таквог инструмента капитала), треба да га одмерава по фер вредности на датум почетне

примене. Свака разлика између претходне књиговодствене вредности и фер вредности треба да се признаје у почетној нераспоређеној добити (или другој компоненти капитала, по потреби) извештајног периода који обухвата датум почетне примене.

- 7.2.13 Ако је ентитет претходно рачуноводствено обухватао дериватну обавезу са којом је повезан и која мора да се измири испоруком инструмента капитала који нема котирану цену на активном тржишту за идентични инструмент капитала (то јест, инпут Нивоа 1) по набавној вредности у складу са IAS 39, треба да одмерава ту дериватну обавезу по фер вредности на датум почетне примене. Свака разлика између претходне књиговодствене вредности и фер вредности треба да се признаје у почетној нераспоређеној добити извештајног периода који обухвата датум почетне примене.
- 7.2.14 На датум почетне примене, ентитет треба да утврди да ли би третман из параграфа 5.7.7 креирао или повећао рачуноводствену неусаглашеност биланса успеха на бази чињеница и околности које постоје на датум почетне примене. Овај Стандард треба да се примењује ретроспективно на бази тог утврђивања.
- 7.2.14А На датум почетне примене, ентитету је дозвољено да изврши означавање из параграфа 2.5 за уговоре који већ постоје на тај датум, али само ако означава све сличне уговоре. Промена нето средства која је резултат оваквих означавања треба да се призна у нераспоређеној добити на датум почетне примене.
- 7.2.15 Без обзира на захтев из параграфа 7.2.1, ентитет који усвоји захтеве класификације и одмеравања овог Стандарда (што обухвата захтеве повезане са одмеравањем амортизоване вредности за финансијска средства и умањење вредности из одељака 5.4 и 5.5) треба да обезбеди обелодањивања наведена у параграфима 42Л-42О, IFRS 7, али не треба да прерачунава претходне периоде. Ентитет може да прерачуна претходне периоде само ако је то могуће без употребе касније стечених сазнања. Ако ентитет не прерачуна претходне периоде, треба да призна разлику између претходне књиговодствене вредности и књиговодствене вредности на почетку годишњег извештајног периода који обухвата датум почетне примене у почетној нераспоређеној добити (или другој компоненти капитала, по потреби) годишњег извештајног периода који обухвата датум почетне примене. Међутим, ако ентитет прерачуна претходне периоде, прерачунати финансијски извештаји морају да одражавају све захтеве из овог Стандарда. Ако одабрани приступ ентитета да примењује IFRS 9 има за резултат више од једног датума почетне примене, овај параграф се примењује на сваки датум почетне примене (видети параграф 7.2.2). Ово би био случај, на пример, ако се ентитет одлучи на рану примену само захтева за презентацију добитак и губитака од финансијских обавеза означених по фер вредности кроз биланс успеха у складу са параграфом 7.1.2 пре примене других захтева из овог Стандарда.
- 7.2.16 Ако ентитет припрема периодичне финансијске извештаје у складу са IAS 34 *Периодично финансијско извештавање*, ентитет не треба да примењује захтеве из овог Стандарда на периодичне периоде пре датума почетне примене ако је неизводљиво (као што је дефинисано у IAS 8).

Умањење вредности (Одељак 5.5)

- 7.2.17 Ентитет треба да примењује захтеве који се тичу умањења вредности из Одељка 5.5 ретроспективно у складу са IAS 8, у складу са параграфима 7.2.15 и 7.2.18-7.2.20.
- 7.2.18 На датум почетне примене, ентитет треба да користи разумне и поткрепиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора ради утврђивања кредитног ризика на датум на који је финансијски инструмент почетно признат (или за обавезе зајма и уговоре о финансијским гаранцијама на датум на који је ентитет постао страна у неопозивој обавези у складу са параграфом 5.5.6 и упореди их са информацијама о кредитном ризику на датум почетне примене овог Стандарда.
- 7.2.19 При утврђивању да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања, ентитет може да примени:
- (а) захтеве у параграфима 5.5.10 и Б5.22-Б5.5.24; и
 - (б) оспориву претпоставку из параграфа 5.5.11 за уговорна плаћања чије кашњење је веће од 30 дана ако ће ентитет примењивати захтеве умањења вредности путем идентификовања значајних повећања кредитног ризика од почетне примене за ове финансијске инструменте на бази информација о кашњењу из прошлости.
- 7.2.20 Уколико би, на датум почетне примене, утврђивање да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања захтевало непотребне трошкове или напоре, ентитет треба да призна резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања на сваки датум извештавања све док се не престане са признавањем тог финансијског инструмента (осим уколико тај финансијски инструмент има низак кредитни ризик на датум извештавања, у којем случају се примењује параграф 7.2.19(а)).

Прелазне одредбе за рачуноводство хеџинга (Поглавље 6)

- 7.2.21 Када ентитет први пут примењује овај Стандард, може одабрати као своју рачуноводствену политику да настави да примењује захтеве рачуноводства хеџинга из IAS 39, уместо захтева из Поглавља 6 овог Стандарда. Ентитет треба да примењује ту политику на све своје односе хеџинга. Ентитет који одабере ту политику такође треба да примењује IFRIC 16 *Хеџинг нето инвестиције у инострано пословање* без измена које су усклађене са Тумачењем захтева из Поглавља 6 овог Стандарда.
- 7.2.22 Осим у случајевима који су наведени у параграфу 7.2.26, ентитет може да примењује захтеве рачуноводства хеџинга овог Стандарда проспективно.
- 7.2.23 За примену рачуноводства хеџинга од датума почетне примене захтева рачуноводства хеџинга из овог Стандарда, сви критеријуми квалификовања морају бити задовољени на тај датум.
- 7.2.24 Односи хеџинга који су се квалификовали за рачуноводство хеџинга у складу са IAS 39 који се такође квалификују за рачуноводство хеџинга у складу са критеријумима овог Стандарда (видети параграф 6.4.1), након узимања у обзир ребалансирања односа хеџинга приликом преласка (видети параграф 7.2.25(б)), треба да се посматрају као односи хеџинга који се настављају.
- 7.2.25 При почетној примени захтева рачуноводства хеџинга из овог Стандарда, ентитет:
- (а) може да почне да примењује те захтеве од истог тренутка као и када престане да примењује захтеве рачуноводства хеџинга из IAS 39; и
 - (б) треба да размотри коефицијент хеџинга у складу са IAS 39 као почетну тачку за ребалансирање коефицијента хеџинга односа хеџинга који се наставља, ако је применљиво. Добитак или губитак од таквог ребалансирања треба да се призна у билансу успеха.
- 7.2.26 Као изузетак од проспективне примене захтева рачуноводства хеџинга из овог Стандарда, ентитет:
- (а) треба да примењује рачуноводство за временску вредност опција у складу са параграфом 6.5.15 ретроспективно, ако је, у складу са IAS 39 само промена унутрашње вредности опције била означена као инструмент хеџинга у односу хеџинга. Ова ретроспективна примена примењује се само на оне односе хеџинга који су постојали на почетку најранијег упоредног периода или су означени након тога.
 - (б) може да примењује рачуноводствено обухватање форвард елемента форвард уговора у складу са параграфом 6.5.16 ретроспективно, ако је, у складу са IAS 39, само промена промјтног елемента форвард уговора означена као инструмент хеџинга у односу хеџинга. Ова ретроспективна примена примењује се само на оне односе хеџинга који су постојали на почетку најранијег упоредног периода или су означени након тога. Поред тога, ако ентитет одабере ретроспективну примену овог рачуноводственог обухватања, треба да га примењује на све односе хеџинга који се квалификују за ту опцију (то јест, приликом преласка на IFRS 9 ова опција није доступна за односе на бази „један по један“ однос хеџинга). Рачуноводствено обухватање распона девизних основица (видети параграф 6.5.16) може да се примени ретроспективно за оне односе хеџинга који су постојали на почетку најранијег упоредног периода или су означени након тога.
 - (ц) треба да примењује ретроспективно захтев из параграфа 6.5.6 да не постоји истек или укидање инструмента хеџинга ако:
 - (i) као последица закона или регулативе или увођења нових закона или регулативе, стране у инструменту хеџинга се договоре да једна или више клириншких других страна уговора замени првобитну другу страну уговора тако да постане нова друга уговорна страна за сваку од страна; и
 - (ii) су друге промене, ако их има, у инструменту хеџинга ограничене на оне које су неопходне за спровођење такве замене друге стране уговора.

Ентитети који су раније примењивали IFRS 9 (2009), IFRS 9 (2010) или IFRS 9 (2013)

- 7.2.27 Ентитет треба да примењује прелазне захтеве из параграфа 7.2.1-7.2.26 на релевантан датум почетне примене. Ентитет треба да примењује сваку прелазну одредбу из параграфа 7.2.3-7.2.14А и 7.2.17-7.2.26 само једном (то јест, ако ентитет одабере приступ примене IFRS 9 који обухвата више од једног датума почетне примене, не може да примењује ниједну од тих одредби поново ако су оне већ примењене на неки ранији датум). (Видети параграфе 7.2.2 и 7.3.2).

- 7.2.28 Ентитет који је примењивао IFRS 9 (2009), IFRS 9 (2010) или IFRS 9 (2013) и накнадно примењује овај Стандард:
- (а) треба да опозове своје претходно означавање финансијског средства као одмереног по фер вредности кроз биланс успеха ако је то означавање претходно извршено у складу са условом у параграфу 4.1.5, али тај услов више није задовољен као резултат примене овог Стандарда;
 - (б) може да означи финансијско средство као одмерено по фер вредности кроз биланс успеха ако то означавање претходно не би задовољавало услов из параграфа 4.1.5, али је тај услов сада задовољен као резултат примене овог Стандарда;
 - (ц) треба да опозове своје претходно означавање финансијске обавезе као одмерене по фер вредности кроз биланс успеха, ако је то означавање претходно извршено у складу са условом из параграфа 4.2.2(а), али тај услов више није задовољен као резултат примене овог Стандарда; и
 - (д) може да означи финансијску обавезу као одмерену по фер вредности кроз биланс успеха ако то означавање претходно не би задовољавало услов из параграфа 4.2.2(а), али је тај услов сада задовољен као резултат примене овог Стандарда.

Овакво означавање и опозивање треба вршити на бази чињеница и околности које постоје на датум почетне примене овог Стандарда. Та класификација треба да се примењује ретроспективно.

7.3 Повлачење IFRIC 9, IFRS 9 (2009), IFRS 9 (2010) и IFRS 9 (2013)

- 7.3.1 Овај Стандард замењује IFRIC 9 *Поновна процена уграђених деривата*. Захтеви који су додати у IFRS 9 у октобру 2010. године, садржали су захтеве који су претходно постављени у параграфима 5 и 7, IFRIC 9. Као последична измена, IFRS 1 *Прва примена Међународних стандарда финансијског извештавања*, садржао је захтеве који су претходно постављени у параграфу 8, IFRIC 9.
- 7.3.2 Овај Стандард замењује IFRS 9 (2009), IFRS 9 (2010) и IFRS 9 (2013). Међутим, за годишње периоде који почињу пре 1. јануара 2018. године, ентитет може одабрати да примењује ове раније верзије IFRS 9 уместо примене овог Стандарда само ако је релевантни датум почетне примене ентитета пре 1. фебруара 2015. године.

Прилог А

Дефиниције

Овај Прилог је саставни део овог Стандарда.

дванаестомесечни очекивани кредитни губици	Део очекиваних кредитних губитака током века трајања који представљају очекиване губитке повезане са кредитима који су резултат догађаја неиспуњења обавеза у погледу финансијског инструмента који су могући у оквиру 12 месеци након датума извештавања.
амортизована вредност финансијског средства или финансијске обавезе	Износ по коме се финансијско средство или финансијска обавеза одмерава приликом почетног признавања умањен за исплате главнице, уз додавање или одузимање кумулиране амортизације применом метода ефективне камате за све разлике између почетног износа и износа при доспећу и, за финансијска средства, коригован за резервисање за губитке .
уговорна средства	Она права која IFRS 15 <i>Приход од уговора са купцима</i> означава за рачуноводствено обухватање у складу са овим Стандардом за сврхе признавања и одмеравања добитака или губитака по основу умањења вредности.
кредитно обезвређено финансијско средство	<p>Финансијском средству је умањена вредност када се деси један или више догађаја који имају штетан утицај на процењене будуће токове готовине тог финансијског средства. Докази да финансијско средство има умањену вредност услед кредита обухватају уочљиве податке о следећим догађајима:</p> <ul style="list-style-type: none"> (а) значајна финансијска тешкоћа емитента или зајмопримца; (б) кршење уговора, као што је неиспуњење обавезе или прекорачење рока доспећа; (ц) уступци одобрени од стране зајмодавца(зајмодаваца) зајмопримцу, због економских или уговорних разлога који се односе на финансијске тешкоће зајмопримца, повластице зајмопримцу коју зајмодавац(и) не би узимао у обзир у неким другим околностима; (д) висока вероватноћа банкрота или друге финансијске реорганизације зајмопримца; (е) нестанак активног тржишта за то финансијско средство због финансијских тешкоћа; или (ф) куповина или стварање финансијског средства по великом попусту који одражава претрпљене кредитне губитке. <p>Можда неће бити могуће идентификовати појединачни одвојени догађај - уместо тога, комбиновани ефекат неколико догађаја је можда узроковао кредитно обезвређење финансијских средстава.</p>
кредитни губитак	Разлика између свих уговорних токова готовине ентитета који су прекорачили рок доспећа у складу са уговором и свих токова готовине које ентитет очекује да ће добити (то јест, сви готовински мањкови (дефицити), дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи (или ефективној каматној стопи коригованој за кредит за купљена или створена кредитно обезвређена финансијска средства). Ентитет треба да процени токове готовине путем разматрања свих уговорних услова финансијског инструмента (на пример, плаћање унапред, продужење, куповна или сличне опције) кроз очекивани век трајања тог финансијског инструмента. Токови готовине који су узети у разматрање треба да обухватају токове готовине од продаје или колатерала који се држи или друга повећања кредитног бонитета који су саставни део уговорних услова. Постоји претпоставка да очекивано трајање финансијског инструмента може поуздано да се процени. Међутим, у оним ретким случајевима када је немогуће поуздано проценити очекивани век трајања финансијског инструмента, ентитет треба да користи преостали уговорни услов финансијског инструмента.
ефективна каматна стопа	Стопа која тачно дисконтује процењене будуће готовинске исплате или примања током очекиваног рока трајања финансијског средства на амортизовану вредност

коригована за кредит	финансијског средства које је купљено или створено кредитно обезвређено финансијско средство . Када израчунава ефективну каматну стопу, ентитет треба да процени токове готовине узимајући у обзир све уговорне услове финансијског средства (на пример, плаћање унапред, продужење, куповне и сличне опције) и очекиване кредитне губитке. Израчунавање треба да укључи све накнаде и ставке плаћене или примљене између уговорних страна које су саставни део ефективне каматне стопе (видети параграфе Б5.4.1-Б5.4.3), трошкове трансакције и све друге премије или дисконте. Постоји претпоставка да се токови готовине и очекивано трајање групе сличних финансијских инструмената могу поуздано проценити. Међутим у оним ретким случајевима када није могуће поуздано проценити токове готовине или очекивано трајање финансијског инструмента (или групе финансијских инструмената) ентитет треба да користи уговорне токове готовине током целог уговорног периода финансијског инструмента (или групе финансијских инструмената).
престанак признавања	Уклањање претходно признатог финансијског средства или финансијске обавезе из извештаја о финансијској позицији ентитета.
дериват	<p>Финансијски инструмент или други уговор под делокругом овог Стандарда који има све три следеће карактеристике:</p> <p>(а) његова вредност се мења као одговор на промене одређене каматне стопе, цене финансијског инструмента, цене робе, девизног курса, индекса или стопе цене, кредитног рејтинга или кредитног индекса или сличне варијабле, под условом да у случају нефинансијске варијабле, та варијабла није одређена за једну од уговорних страна (некад се назива “основним”);</p> <p>(б) не захтева почетну нето инвестицију или почетну нето инвестицију која је мања него што би то захтевале друге врсте уговора за које се очекује да слично реагују на промене фактора тржишта;</p> <p>(ц) измирује се на будући датум.</p>
дивиденде	Расподеле добити власницима учешћа у капиталу пропорционално њиховом власништву над одређеним обликом капитала
метод ефективне каматне стопе	Метод који се користи за израчунавање амортизоване вредности финансијског средства или финансијске обавезе и расподелу и признавање прихода од камате или расхода од камате током релевантног периода.
ефективна каматна стопа	Стопа која тачно дисконтује очекиване будуће готовинске исплате или примања током очекиваног рока трајања финансијског средства или финансијске обавезе на брuto књиговодствену вредност финансијског средства или на амортизовану вредност финансијске обавезе . Када израчунава ефективну каматну стопу, ентитет треба да процени токове готовине узимајући у обзир све уговорне услове финансијског инструмента (на пример, плаћање унапред, продужење, куповне и сличне опције), али не треба да разматра очекиване кредитне губитке . Израчунавање треба да укључи све накнаде и ставке плаћене или примљене између уговорних страна које су саставни део ефективне каматне стопе (видети параграфе Б5.4.1-Б5.4.3), трошкове трансакције и све друге премије или дисконте. Постоји претпоставка да се токови готовине и очекивано трајање групе сличних финансијских инструмената могу поуздано проценити. Међутим у оним ретким случајевима када није могуће поуздано проценити токове готовине или очекивано трајање финансијског инструмента (или групе финансијских инструмената) ентитет треба да користи уговорне токове готовине током целог уговорног периода финансијског инструмента (или групе финансијских инструмената).
очекивани кредитни губици	Пондерисани просечни кредитни губици са ризицима од неиспуњења обавезе који се користе као пондери.
уговор о финансијској гаранцији	Уговор којим се од емитента захтевају одређене исплате којима се надокнађује губитак власника настао услед неизвршења плаћања одређеног дужника које је доспело у складу са првобитним или измењеним условима дужничког инструмента.
финансијска обавеза по фер вредности кроз биланс успеха	<p>Финансијска обавеза која задовољава један од следећих услова:</p> <p>(а) задовољава дефиницију држања ради трговања.</p> <p>(б) после почетног признања означен је од стране ентитета по фер вредности кроз</p>

	биланс успеха у складу са параграфом 4.2.2 или 4.3.5
	(ц) означава се било при почетном признавању или накнадно по фер вредности кроз биланс успеха у складу са параграфом 6.7.1.
утврђена обавеза	Обавезујући споразум за размену одређене количине ресурса по одређеној цени на одређени будући датум или датуме.
предвиђена трансакција	Неизвршена, али очекивана будућа трансакција.
брutto књиговодствена вредност финансијског средства	Амортизована вредност финансијског средства, пре кориговања за резервисање за губитке .
коэффициент хеџинга	Однос између количине инструмента хеџинга и количине ставке хеџинга у смислу њиховог релативног пондерисања.
које се држи ради трговања	<p>Финансијско средство или финансијска обавеза које је:</p> <p>(а) стечено или настало првенствено ради продаје или поновне куповине у блиској будућности;</p> <p>(б) при почетном признавању део портфеља идентификованих финансијских инструмената којима се заједно управља и за које постоји доказ о недавном актуелном моделу краткорочног остварења добити; или</p> <p>(ц) дериват (осим деривата који је уговор о финансијској гаранцији или означен и ефективан инструмент хеџинга).</p>
добитак или губитак по основу умањења вредности	Добици или губици који се признају у билансу успеха у складу са параграфом 5.5.8 и који настају услед примене захтева који се односе на умањење вредности из Одељка 5.5.
очекивани кредитни губици током века трајања	Очекивани кредитни губици могу бити резултат свих могућих догађаја неиспуњења обавеза током очекиваног трајања финансијског инструмента.
резервисање за губитке	Резервисање за очекиване кредитне губитке по основу финансијских средстава одмерених у складу са параграфом 4.1.2, потраживања по лизингу и уговорна средства , акумулиране износе умањења вредности за финансијска средства одмерена у складу са параграфом 4.1.2А и резервисање за очекиване губитке по основу сагласности за одобравање кредита и уговора о финансијским гаранцијама .
добитак или губитак по основу модификација	Износ који настаје из кориговања брutto књиговодствене вредности финансијског средства у циљу одражавања уговорних токова готовине који су били предмет поновног преговарања или модификовања. Ентитет поново израчунава брutto књиговодствену вредност финансијског средства као садашњу вредност процењених будућних готовинских исплата или примања током очекиваног трајања финансијског средства које је било предмет поновног преговарања или модификовања дисконтованог по првобитној ефективној каматној стопи финансијског средства (или првобитној каматној стопи коригованој за кредит за купљена или створена кредитно обезвређена финансијска средства) или, када је применљиво, ревидираној ефективној каматној стопи израчунаој у складу са параграфом 6.5.10. Када израчунава очекиване токове готовине од финансијског средства, ентитет треба да размотри све уговорне услове финансијског инструмента (на пример, плаћање унапред, куповне и сличне опције), али не треба да разматра очекиване кредитне губитке осим у случају када је финансијско средство купљено или створено кредитно обезвређено финансијско средство , у ком случају ентитет такође треба да размотри почетне кредитне губитке који су разматрани при израчунавању првобитне ефективне каматне стопе кориговане за кредит .
коме је истекло доспеће	Финансијском средству је истекло доспеће када супротна страна не изврши плаћање када је оно доспело према уговору.

купљено или створено кредитно обезвређено финансијско средство	Купљено или створено кредитног обезвређено финансијско средство (средства) при почетном признавању.
датум рекласификације	Први дан првог извештајног периода након промене пословног модела који има за резултат рекласификацију финансијских средстава од стране ентитета.
редован начин куповине или продаје	Куповина или продаја финансијског средства према уговору чији услови захтевају испоруку средства у оквиру временског ограничења које је опште успостављено прописима или конвенцијама на тржишту о коме је реч.
трошкови трансакције	Инкрементални трошкови који се могу директно приписати стицању, емитовању или отуђењу неког финансијског средства или финансијске обавезе (видети параграф Б5.4.8). Инкрементални трошак је онај који не би настао да ентитет није стекао, емитовао или отуђио финансијски инструмент.

Следећи термини су дефинисани у параграфу 11 IAS 32, Прилогу А, IFRS 7, Прилогу А, IFRS 13 или Прилогу А, IFRS 15 и користе се у овом Стандарду са значењима која су означена у IAS 32, IFRS 7, IFRS 13 или IFRS 15:

- (а) кредитни ризик;²
- (б) инструмент капитала;
- (ц) фер вредност;
- (д) финансијско средство;
- (е) финансијски инструмент;
- (ф) финансијска обавеза;
- (г) цена трансакције.

² Овај термин (као што је дефинисано у IFRS 7) се користи у захтевима за презентовање ефеката промена кредитног ризика на обавезе назначене по фер вредности кроз биланс успеха (видети параграф 5.7.7).

Прилог Б

Упутство за примену

Овај прилог је саставни део овог Стандарда.

Делокруг (Поглавље 2)

- B2.1 Неки уговори захтевају исплату на основу климатских, геолошких или других физичких варијабли. (Они уговори који се заснивају на климатским варијаблама се понекад називају “временским дериватима”). Ако ови уговори нису под делокругом IFRS 4 *Уговори о осигурању*, они су под делокругом овог Стандарда.
- B2.2 Овај Стандард не мења захтеве који се односе на планове о примањима запослених у складу са IAS 26 *Рачуноводство и извештавање о пензијским плановима* и на тантијеме које се заснивају на обиму продаје или прихода од услуга који се рачуноводствено обухватају према IAS 15 *Приход од уговора са купцима*.
- B2.3 Понекад, ентитет чини оно што сматра “стратешком инвестицијом” у инструменте капитала које емитује други ентитет, са намером да успостави или одржи дугорочни пословни однос са ентитетом у који је инвестирано. Ентитет - инвеститор или учесник у заједничком подухвату користи IAS 28 *Инвестиције у придружене ентитете и заједничке подухвате* за одређивање да ли је рачуноводствени метод удела прикладан за такву инвестицију.
- B2.4 Овај Стандард се примењује на финансијска средства и финансијске обавезе осигуравача, које нису права и обавезе које се избацују према параграфу 2.1(е) зато што оне настају према уговорима који су под делокругом IFRS 4.
- B2.5 Уговори о финансијским гаранцијама могу имати различите правне облике, као што су гаранција, неки облици акредитива, уговор о неиспуњењу обавезе отплате кредита или уговор о осигурању. Њихов рачуноводствени поступак не зависи од њиховог правног облика. Ово што следи су примери одговарајућег поступка (видети параграф 2(е)):
- (а) Мада уговор о финансијској гаранцији задовољава дефиницију уговора о осигурању из IFRS 4 ако је пренети ризик значајан, издавалац примењује овај Стандард. Ипак, ако је издавалац претходно експлицитно потврдио да он сматра такве уговоре уговорима о осигурању и ако је користио рачуноводство које се може применити на уговоре о осигурању, издавалац може одабрати да примењује било овај Стандард, било IFRS 4 на такве уговоре о финансијској гаранцији. Ако се примењује овај стандард, параграф 5.1.1 захтева од издаваоца да призна уговор о финансијској гаранцији на почетку по фер вредности. Ако је уговор о финансијској гаранцији издат неповезаној страни у изолованој независној трансакцији, његова фер вредност на почетку ће вероватно бити једнака добијеној премији, осим ако не постоји доказ за супротно. Након тога, осим ако уговор о финансијској гаранцији није на почетку означен по фер вредности кроз биланс успеха или осим ако се не примењују параграфи од 3.2.15-3.2.23 и од Б3.2.12-Б3.2.17 (када се пренос финансијског средства не квалификује за престанак признавања или када се примењује приступ сталног учешћа), издавалац га одмерава према вишем износу између:
 - (i) износа одређеног у складу са Одељком 5.5; и
 - (ii) износа који је признат на почетку умањен, када је то прикладно, за укупну амортизацију признату у складу са принципима IAS 15 (видети параграф 4.2.1(ц)).
 - (б) Неке гаранције у вези са кредитом не захтевају, као предуслов за исплату, да је ималац изложен, или да је претрпео губитак зато што дужник није на време извршио исплату средства које се гарантује. Пример такве гаранције је гаранција која захтева исплате као одговор на промене одређеног кредитног рејтинга или кредитног индекса. Такве гаранције нису уговори о финансијској гаранцији, које дефинише овај Стандард, и нису уговори о осигурању, који су дефинисани у IFRS 4. Такве гаранције су деривати и емитент на њих примењује овај Стандард.
 - (ц) Ако је уговор о финансијској гаранцији издат у вези са продајом робе, издавалац примењује IAS 15 приликом одређивања да ли признаје приходе од гаранције и од продаје робе.
- B2.6 Тврдње да издавалац сматра уговоре уговорима о осигурању се обично могу наћи у комуникацији издаваоца са купцима и регулаторним телима, у уговорима, пословној документацији и финансијским извештајима. Штавише, уговори о осигурању су често предмет рачуноводствених захтева који се

разликују од захтева за друге врсте трансакција, као што су уговори које издају банке или комерцијалне компаније. У таквим случајевима, финансијски извештаји издаваоца обично обухватају изјаву да је издавалац користио те рачуноводствене захтеве.

Признавање и престанак признавања (Поглавље 3)

Почетно признавање (одељак 3.1)

- БЗ.1.1 Као последица принципа у параграфу 3.1.1, ентитет признаје сва своја уговорна права и обавезе према дериватима у свом извештају о финансијској позицији као средства и обавезе, тим редом, осим за деривате који спречавају да се пренос финансијских средстава рачуноводствено обухвата као продаја (видети параграф БЗ.2.14). Ако се пренос финансијског средства не квалификује за престанак признавања, лице на које се преноси не признаје пренето средство као своје средство (видети параграф БЗ.2.15).
- БЗ.1.2 Ово што следи су примери примене принципа из параграфа 3.1.1:
- (а) Безусловна потраживања и дуговања се признају као средства или обавезе када ентитет постане уговорна страна и, као последица тога, има правну дозволу да добија или правну обавезу да исплаћује готовину.
 - (б) Средства која треба да се стекну и обавезе које треба да се измире као резултат утврђене обавезе за куповину или продају робе или услуга се обично не признају док бар једна од страна није деловала у складу са споразумом. На пример, ентитет које добија сигурну наруџбину обично не признаје средство (и ентитет који врши наруџбину не признаје обавезу) у време обавезе већ, уместо тога, одлаже признавање док се наручена роба или услуге не отпреме, испоруче или предају. Ако је утврђена обавеза за куповину или продају нефинансијских ставки под делокругом овог Стандарда према параграфима 2.4–2.7, њена нето фер вредност се признаје као средство или обавеза на датум обавезе (видети параграф Б4.1.30(ц)). Поред тога, ако је претходно непризната утврђена обавеза означена као ставка хеџинга у хеџингу фер вредности, свака промена нето фер вредности која се може приписати ризику који се штити хеџингом се признаје као средство или обавеза после почетка хеџинга (видети параграфе 6.5.8 (б) и 6.5.9).
 - (ц) Форвард уговор који је под делокругом овог Стандарда (видети параграф 2.1) се признаје као средство или обавеза на датум обавезе, уместо на датум када се врши измирење. Када ентитет постане једна од страна у форвард уговору, фер вредности права и обавезе су често једнаке, тако да је нето фер вредност форварда нула. Ако нето фер вредност права и обавезе није нула, уговор се признаје као средство или обавеза.
 - (д) Уговори о опцијама који су под делокругом овог Стандарда (видети параграф 2.1) се признају као средства или обавезе када ималац или емитент постане уговорна страна.
 - (е) Планиране будуће трансакције, без обзира на то колико су вероватне, нису нето средства и обавезе зато што ентитет није постао уговорна страна.

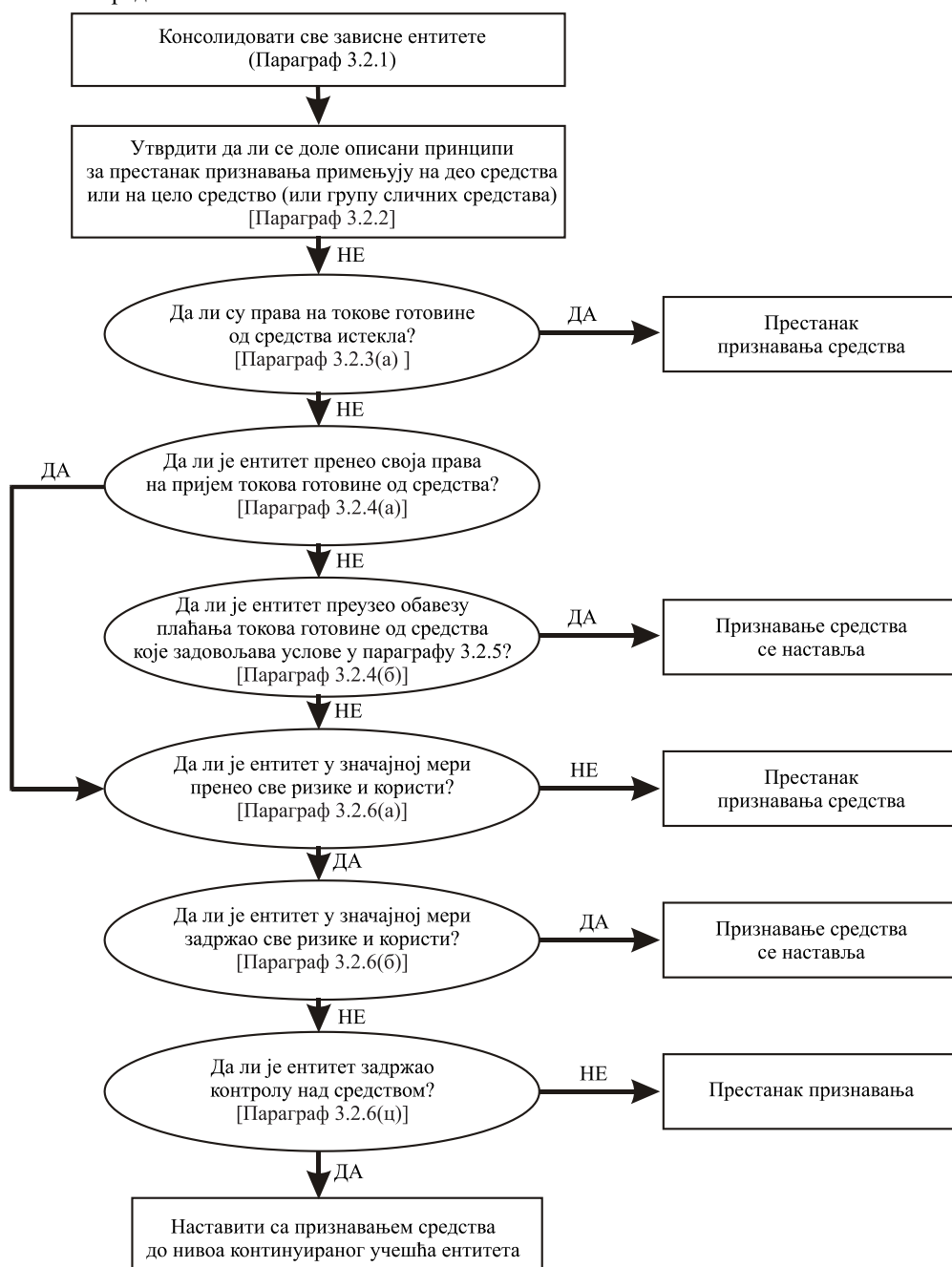
Редовни начин куповине или продаје финансијских средстава

- БЗ.1.3 Редовни начин куповине или продаје финансијских средстава се признаје коришћењем било рачуноводносног обухватања на датум трговине било рачуноводносног обухватања на датум измирења како је описано у параграфима БЗ.1.5 и БЗ.1.6. Исти метод ентитет примењује доследно за све куповине и продаје финансијских средстава која припадају истој категорији финансијских средстава у складу са овим Стандардом. Из овог разлога средства која се обавезно одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха чине засебну категорију од средстава која су означена као одмерена по фер вредности кроз биланс успеха. Поред тога, инвестиције у инструменте капитала које се рачуноводносно обухватају помоћу опције дефинисане у параграфу 5.7.5 чине засебну категорију.
- БЗ.1.4 Уговор који захтева или дозвољава нето измирење промене вредности уговора није уговор о редовном начину. Уместо тога, такав уговор се рачуноводносно обухвата као дериват у периоду између датума трговања и датума измирења.
- БЗ.1.5 Датум трговања је датум када се ентитет обавезе на куповину или продају неког средства. Рачуноводносно обухватање на датум трговања се односи на (а) признавање средства које треба да се добије и обавезе која треба да се плати за то средство на датум трговања, и (б) престанак признавања средства које је продато, признавање сваког добитка или губитка који су на располагању и признавање потраживања од купца за исплату на датум трговања. Уопште, камата не почиње да се приписује средству и обавези која је са њим у вези до датума измирења када дође до преноса власништва.

Б3.1.6 Датум измиривања је датум када се средство испоручује ентитету или када ентитет испоручује средство. Рачуноводствено обухватање на датум измирења се односи на (а) признавање средства на датум када га ентитет добије, и (б) престанак признавања средства и признавање сваког добитка и губитка који су на располагању на датум када их ентитет испоручи. Када се примењује рачуноводствено обухватање на датум измирења, ентитет рачуноводствено обухвата сваку промену фер вредности средства које треба да се добије током периода између датума трговања и датума измирења на исти начин на који рачуноводствено обухвата стечено средство. Другим речима, промена вредности се не признаје за средства која се књиже по набавној вредности или амортизованој вредности; она се признаје у билансу успеха за средства класификована као финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха; и признаје се у укупном осталом резултату за финансијска средства одмерена по фер вредности кроз укупни остали резултат у складу са параграфом 4.1.2А и за инвестиције у инструменте капитала које се рачуноводствено обухватају у складу са параграфом 5.7.5.

Престанак признавања финансијских средстава (одељак 3.2)

Б3.2.1 Следећи дијаграм илуструје процену да ли и у којој мери треба престати са признавањем финансијског средства.

Споразуми према којима ентитет задржава уговорна права да добија токове готовине од финансијског средства, али преузима уговорну обавезу да плаћа токове готовине једном или више прималаца (параграф 3.2.4 (б))

- Б3.2.2 Ситуација описана у параграфу 3.2.4(б) (када ентитет задржава уговорна права да добија токове готовине од финансијског средства, али преузима уговорну обавезу да плаћа токове готовине једном или више прималаца) се дешава, на пример, ако је ентитет повереништво, и даје инвеститорима повољне камате у основним финансијским средствима која поседује и обезбеђује услуге за та финансијска средства. У том случају, финансијска средства се квалификују за престанак признавања ако су задовољени услови у параграфима 3.2.5 и 3.2.6.
- Б3.2.3 Приликом примене параграфа 3.2.5, ентитет би могао да буде, на пример, творац финансијског средства, или би то могла да буде група која обухвата зависни ентитет који је стекао финансијско средство и који преноси токове готовине инвеститорима који припадају трећој страни.

Процена преноса ризика и користи од власништва (параграф 3.2.6)

- Б3.2.4 Примери тога када је ентитет пренео у значајној мери све ризике и користи својствене власништво су:
- (а) безусловна продаја финансијског средства;
 - (б) продаја финансијског средства заједно са опцијом за поновну куповину финансијског средства по фер вредности у време поновне куповине; и
 - (ц) продаја финансијског средства заједно са продајном или куповном опцијом која ће резултирати негативним новчаним током (то јест опције која ће у толикој мери резултирати негативним новчаним током да је мало вероватно да ће резултирати позитивним новчаним током пре истека).
- Б3.2.5 Примери тога када је ентитет задржао у значајној мери све ризике и користи власништва су:
- (а) трансакција продаје или поновне куповине тамо где је цена поновне куповине фиксна цена или цена продаје плус приход зајмодавца;
 - (б) споразум о уступању хартија од вредности;
 - (ц) продаја финансијског средства заједно са свопом укупног прихода којим се изложеност тржишном ризику враћа назад ентитету;
 - (д) продаја финансијског средства заједно са продајном или куповном опцијом која ће резултирати великим новчаним токовима (то јест опција која је ће у толикој мери резултирати позитивним новчаним током да је мало вероватно да ће резултирати негативним новчаним током пре истека); и
 - (е) продаја краткорочних потраживања у којима ентитет гарантује да надокнади лицу на које се преноси кредитне губитке за које је вероватно да ће се догодити.
- Б3.2.6 Ако ентитет одреди да је као резултат преноса, пренео у значајној мери све ризике и користи од власништва над пренетим средством, не признаје пренето средство поново у будућем периоду, осим ако поново не стекне пренето средство у некој новој трансакцији.

Процена преноса контроле

- Б3.2.7 Ентитет није задржао контролу над пренетим средством ако лице на које је пренето има практичну правну способност да прода пренето средство. Ентитет је задржао контролу над пренетим средством ако лице на које је пренето нема практичну моћ да прода пренето средство. Лице на које се преноси има практичну правну способност да прода пренето средство ако се њим тргује на активном тржишту зато што би лице на које је пренето могло поново да купи пренето средство на тржишту ако мора да врати средство ентитету. На пример, лице на које је пренето може имати практичну правну способност да прода пренето средство ако је пренето средство предмет опције која дозвољава ентитету да га поново купи, али лице на које је пренето може одмах да набави пренето средство на тржишту ако се та опција изврши. Лице на које је пренето нема практичну правну способност да прода пренето средство ако ентитет задржи такву опцију и лице на које је пренето не може одмах да набави пренето средство на тржишту ако ентитет изврши ту опцију.
- Б3.2.8 Лице на које је пренето има практичну правну способност да прода пренето средство само ако лице на које је пренето може да прода пренето средство у целини некој неповезаној трећој страни и ако је

способно да изврши ту правну способност једнострано и без наметања додатних ограничења на пренос. Критично питање је шта је лице на које је пренето способно да уради у пракси, а не која уговорна права лице на које је пренето има у погледу тога шта може урадити са пренетим средством или које уговорне забране постоје. Нарочито:

- (а) уговорно право за отуђење пренетог средства има мало практичног утицаја ако нема тржишта за то пренето средство; и
- (б) способност за отуђење пренетог средства има мало практичног утицаја ако се не може слободно извршити. Из тог разлога:
 - (i) способност лица на које је пренето да отуђи пренето средство мора да буде независна од поступака других (то јест мора да буде једнострана способност); и
 - (ii) правна способност лица на које је пренето мора да буде способно да отуђи пренето средство без потребе да наметне додатне ограничавајуће услове у преносу (на пример, услове у погледу тога како се сервисира средство зајма или опција која даје лицу на које је пренето право да поново купи то средство).

Б3.2.9 То да је мало вероватно да лице на које је пренето прода пренето средство не значи, само по себи, да је преносилац задржао контролу над пренетим средством. Међутим, ако продајна опција или гаранција ограничава лице на које је пренето да прода пренето средство, онда је преносилац задржао контролу над пренетим средством. На пример, ако су продајна опција или гаранција довољно вредни онда они ограничавају лице на које је пренето да прода пренето средство зато што лице на које је пренето не би, у пракси, продало пренето средство трећој страни без додавања сличне опције или других ограничавајућих услова. Уместо тога, лице на које је пренето би држало пренето средство тако да набави исплате према гаранцији или продајној опцији. У овим околностима преносилац средства је задржао контролу над пренетим средством.

Преноси који се квалификују за престанак признавања

Б3.2.10 Ентитет може да задржи право на део исплата камате на пренета средства као компензацију за сервисирање тих средстава. Део исплата камате којих би се ентитет одрекао након истека или преноса уговора о сервисирању се расподељује на средство или обавезу. Део исплата камате којих се ентитет не би одрекао је потраживање од две продајне и једне куповне опције које носе само камату. На пример, ако се ентитет не би одрекао ниједне камате након истека или преноса уговора о сервисирању, читав распон камате је потраживање од две продајне и једне куповне опције које носе само камату. У сврхе примене параграфа 3.2.13, фер вредност средства за сервисирање и потраживање од две продајне и једне куповне опције које носе само камату се користе за расподелу књиговодствене вредности потраживања између дела средства који престаје да се признаје и дела који наставља да се признаје. Ако не постоји одређена надокнада за сервисирање или ако се не очекује да добијена надокнада буде адекватна компензација ентитету за сервисирање, обавеза по основу сервисирања се признаје по фер вредности.

Б3.2.11 При одмеравању фер вредности дела који наставља да се признаје и дела који престаје да се признаје у сврху примене параграфа 3.2.13, ентитет примењује захтеве одмеравања фер вредности из IFRS 13 *Одмеравање фер вредности*, поред оних из параграфа 3.2.14.

Преноси који се не квалификују за престанак признавања

Б3.2.12 Оно што следи је примена принципа представљеног у параграфу 3.2.15. Ако гаранција коју обезбеди ентитет за губитке због неизвршења обавезе по основу пренетог средства спречава да пренето средство престане да се признаје зато што је ентитет у значајној мери задржао све ризике и користи од власништва над пренетим средством, то пренето средство наставља да се признаје у целини и добијене надокнаде се признају као обавеза.

Стално учешће у пренетим средствима

Б3.2.13 Ово што следи су примери тога како ентитет одмерава пренето средство и обавезу која је у вези са њим према параграфу 3.2.16.

Сва средства

- (а) Ако гаранција коју ентитет обезбеди за плаћање губитака због неизвршења обавезе по основу пренетог средства спречава да то средство престане да се признаје до степена сталног учешћа,

пренето средство на датум преноса се одмерава према нижем износу од (i) књиговодствене вредности средства и (ii) максималног износа надокнаде добијене у преносу коју би ентитет можда морао поново да плати (“износ гаранције”). Обавеза у вези са тим се иницијално одмерава према износу гаранције плус фер вредност гаранције (што је обично надокнада добијена за гаранцију). Након тога, почетна фер вредност гаранције се признаје у биланс успеха када је обавеза задовољена (у складу са принципима IFRS 15) и књиговодствена вредност средства се смањује за било који износ резервисања за губитке.

Средства која се одмеравају по амортизованој вредности

- (б) Ако обавеза продајне опције продате од стране ентитета или право на куповну опцију које држи неки ентитет спречава да пренето средство престане да се признаје и ако ентитет одмерава пренето средство по бруто књиговодственој вредности, обавеза која је у вези са њом се одмерава по набавној вредности (то јест добијеној надокнади) коригованој за амортизацију сваке разлике између цене и амортизоване вредности пренетог средства на датум истека опције. На пример, претпоставимо да је бруто књиговодствена вредност средства на датум преноса н.ј.98 и да је добијена надокнада н.ј.95. Бруто књиговодствена вредност средства на датум извршења опције ће бити н.ј.100. Почетна књиговодствена вредност обавезе која је у вези са њим је н.ј.95 и разлика између н.ј.95 и н.ј.100 се признаје у билансу успеха коришћењем метода ефективне камате. Ако се опција изврши, свака разлика између књиговодствене вредности обавезе која је у вези са њом и цене приликом извршења се признаје у биланс успеха.

Средства која се одмеравају по фер вредности

- (ц) Ако право на куповну опцију које је ентитет задржао спречава да пренето средство престане да се признаје и да ентитет одмерава то средство по фер вредности, то средство наставља да се одмерава по фер вредности. Обавеза која је у вези са њим се одмерава по (i) цени извршења опције мање временска вредност опције ако ће опција резултирати позитивним или нултим новчаним током, или (ii) фер вредност пренетог средства мање временска вредност опције ако ће опција резултирати негативним новчаним током. Кориговање одмеравања обавезе која је у вези са тим обезбеђује да је нето књиговодствена вредност средства и обавезе која је у вези са њим фер вредност права на куповну опцију. На пример, ако је фер вредност основног средства н.ј.80, цена извршења опције је н.ј. 95 и временска вредност опције је н.ј.5, књиговодствена вредност обавезе која је у вези са њим је н.ј.75 (н.ј.80 – н.ј.5) и књиговодствена вредност пренетог средства је н.ј.80 (то јест његова фер вредност).
- (д) Ако продајна опција продата од стране ентитета спречава да пренето средство престаје да се признаје и ако ентитет одмерава пренето средство по фер вредности, обавезу која је у вези са њим се одмерава по набавној вредности извршења опције плус временска вредност опције. Одмеравање средства по фер вредности је ограничено на нижи износ између фер вредности и цене извршења опције зато што ентитет нема право да повећа фер вредност пренетог средства изнад цене извршења опције. Ово обезбеђује да је нето књиговодствена вредност средства и обавезе која је у вези са њим фер вредност обавезе продајне опције. На пример, ако је фер вредност основног средства н.ј.120, цена извршења опције н.ј.100 и временска вредност опције н.ј.5, књиговодствена вредност обавезе која је у вези са њим је н.ј.105 (н.ј.100 + н.ј.5) и књиговодствена вредност средства је н.ј.100 (у овом случају цена извршења опције).
- (е) Ако одступање, у облику купљене куповне опције или продате продајне опције, спречава да пренето средство престаје да се признаје и да ентитет одмерава то средство по фер вредности, он наставља да одмерава то средство по фер вредности. Обавеза која је у вези са њим се одмерава по (i) збиру цене извршења куповне опције и фер вредности продајне опције мање временска вредност куповне опције, ако ће куповна опција резултирати позитивним или нултим новчаним током, или (ii) збира између фер вредности средства и фер вредности продајне опције мање временска вредност куповне опције ако ће куповна опција резултирати негативним новчаним током. Кориговање обавезе која је у вези са средством обезбеђује да је књиговодствена вредност средства и обавезе која је у вези са њим фер вредност опције коју ентитет држи или која је продата од стране ентитета. На пример, претпоставимо да ентитет преноси финансијско средство које се одмерава по фер вредности док истовремено купује куповну опцију са ценом извршења од н.ј.120 и продаје продајну опцију са ценом извршења од н.ј.80. Такође претпоставимо да је фер вредност средства н.ј.100 на дан преноса. Временска вредност продајне и куповне опције је н.ј.1 и н.ј.5, тим редоследом. У овом случају, ентитет признаје средство од н.ј.100 (фер вредност средства) и обавезу од н.ј.96 ((н.ј.100+н.ј.1) – н.ј.5). Ово даје нето вредност средства од н.ј.4, што је фер вредност опција које држи и продаје ентитет.

Сви преноси

- Б3.2.14 До степена у ком се пренос финансијског средства не квалификује за престанак признавања, уговорна права или обавезе које су у вези са преносом се рачуноводствено не обухватају засебно као деривати ако би признавање и деривата и пренетог средства или обавезе који настају од преноса имало за резултат признавање истих права и обавеза два пута. На пример, куповна опција коју преносилац задржи може да спречи да се пренос финансијских средстава рачуноводствено обухвата као продаја. У овом случају, куповна опција се не признаје засебно као дериватно средство.
- Б3.2.15 До степена у ком се пренос финансијског средства не квалификује за престанак признавања, лице на које се преноси не признаје пренето средство као средство. Лице на које се преноси престаје да признаје готовину или друге исплаћене надокнаде и признаје потраживање од преносиоца. Ако преносилац има и право и обавезу да поново стекне контролу над читавим пренетим средством за одређени фиксни износ (као на пример, према споразуму о поновној куповини), лице на које се преноси може да одмерава своја потраживања по амортизованој вредности ако задовољавају критеријуме у параграфу 4.1.2

Примери

- Б3.2.16 Следећи примери илуструју примену принципа престанка признавања овог Стандарда.
- (а) *Споразуми о поновној куповини и позајмљивању хартија од вредности.* Ако се финансијско средство прода према споразуму за поновну куповину по фиксној цени или по продајној цени плус приход зајмодавца или, ако је дато у зајам, према споразуму о приносу преносиоцу, оно није престало да се признаје зато што преносилац у значајној мери задржава све ризике и користи власништва. Ако лице на које се преноси набави право да прода или заложити то средство, преносилац рекласификује то средство у извештају о финансијској позицији, на пример, као позајмљено средство или као потраживање по основу поновне куповине.
- (б) *Споразуми о поновној куповини и позајмљивању хартија од вредности – средства која су суштински иста.* Ако се финансијско средство прода према споразуму о поновној куповини истог или суштински истог средства по фиксној цени или по продајној цени плус приход зајмодавца или ако је финансијско средство узето или дато у зајам према споразуму о поновној куповини истог или суштински истог средства преносиоцу, оно не престаје да се признаје зато што преносилац задржава у значајној мери све ризике и користи власништва.
- (ц) *Споразуми о поновној куповини и позајмљивању хартија од вредности – право на замену.* Ако споразум о поновној куповини са фиксном ценом поновне куповине или ценом једнаком продајној цени плус приход зајмодавца, или слична трансакција позајмљивања хартија од вредности, обезбеђују лицу на које се преноси право на замену средстава која су слична и која имају једнаку фер вредност као и пренето средство на датум поновне куповине, средство које је продато или позајмљено према споразуму о поновној куповини или трансакцији позајмљивања хартија од вредности, оно не престаје да се признаје зато што преносилац задржава у значајној мери све ризике и користи власништва.
- (д) *Право поновне куповине за прво одбијање по фер вредности.* – Ако ентитет прода финансијско средство и задржи само право првог одбијања за поновну куповину пренетог средства по фер вредности ако га лице на које је средство пренето поново прода, ентитет престаје да признаје то средство зато што је у значајној мери пренео све ризике и користи власништва.
- (е) *Трансакција куповине и продаје акције по високој цени да би се створио утисак да је потражња за том акцијом велика.* Поновна куповина финансијског средства убрзо након што је оно било продато се понекад назива трансакција куповине и продаје акције по високој цени да би се створио утисак да је потражња за том акцијом велика. Таква поновна куповина не искључује престанак признавања под условом да првобитна трансакција задовољава захтеве престанка признавања. Међутим, ако је споразум за продају финансијског средства закључен истовремено са споразумом за поновну куповину истог средства по фиксној цени или по продајној цени плус приход зајмодавца, онда средство престаје да се признаје.
- (ф) *Продајне и куповне опције које ће резултирати позитивним новчаним током.* Ако се пренето финансијско средство може опозвати од стране преносиоца и ако ће куповна опција резултирати позитивним новчаним током, пренос се не квалификује за престанак признавања зато што је преносилац у значајној мери задржао све ризике и користи власништва. Слично, ако се финансијско средство може опет продати од стране лица на које се преноси и ако ће продајна опција резултирати позитивним новчаним током, пренос се не квалификује за престанак признавања зато што је преносилац задржао у значајној мери све ризике и користи власништва.
- (г) *Продајне и куповне опције које ће резултирати негативним новчаним током.* Финансијско

средство које је пренето искључиво као предмет продајне опције која ће резултирати негативним новчаним током коју држи лице на које се преноси или као предмет куповне опције која ће резултирати негативним новчаним током коју држи преносилац престаје да се признаје. Ово је због тога што је преносилац пренео у значајној мери све ризике и користи власништва.

- (x) Средства која се могу одмах набавити и која су предмет куповне опције која неће резултирати ни позитивним ни негативним новчаним током. Ако неки ентитет држи куповну опцију на средство које се одмах може набавити на тржишту и ако опција неће резултирати ни позитивним ни негативним новчаним током, то средство престаје да се признаје. Ово је због тога што ентитет (i) није нити задржао нити пренео у значајној мери све ризике и користи власништва, и (ii) није задржао контролу. Међутим, ако се средство не може одмах набавити на тржишту, престанак признавања се искључује до степена у ком је износ средства предмет куповне опције зато што је ентитет задржао контролу над средством.
- (и) Средство које се не може одмах набавити на тржишту које је предмет продајне опције коју продаје ентитет, а која неће резултирати ни позитивним ни негативним новчаним током. Ако ентитет преноси финансијско средство које се не може одмах набавити на тржишту, и продајна опцију која неће резултирати негативним новчаним током, ентитет нити задржава нити у значајној мери преноси све ризике и користи власништва због продате продајне опције. Ентитет задржава контролу над средством ако је продајна опција довољно вредна да спречи лице на које је средство пренето да прода то средство, у ком случају средство наставља да се признаје до степена сталног учешћа преносиоца (видети параграф Б3.2.9). Ентитет преноси контролу над средством ако продајна опција није довољно вредна да спречи лице на које је средство пренето да прода то средство, у ком случају се средство престаје да признаје.
- (j) *Средства која су предмет продајне или куповне опције са фер вредношћу или форвард уговора о поновној куповини.* Пренос финансијског средства које је предмет само продајне или куповне опције или форвард уговора о поновној куповини који има цену извршења или цену поновне куповине једнаку фер вредности финансијског средства у време поновне куповине имају за резултат престанак признавања због преношења у значајној мери свих ризика и користи власништва.
- (к) *Куповне или продајне опције које се измирују у готовини.* Ентитет процењује пренос финансијског средства које је предмет продајне или куповне опције или форвард уговора о поновној продаји који ће бити измирен у готовини да би одредио да ли је у значајној мери задржао или пренео све ризике и користи власништва. Ако ентитет није у значајној мери задржао све ризике и користи власништва над пренетим средством, он одређује да ли је задржао контролу над пренетим средством. То да се продајна или куповна опција или форвард уговор о поновној куповини не измирују нето у готовини не значи аутоматски и да је ентитет пренео контролу (видети параграфе Б3.2.9 и (г), (х) и (и) у претходном тексту).
- (л) *Уклањање одредби у вези са рачуном.* Уклањање одредби у вези са рачуном је безусловна (куповна) опција о поновној куповини која даје ентитету право да поново захтева пренета средства која су била предмет неких ограничења. Под условом да таква опција има за резултат да ентитет нити задржи нити пренесе у значајној мери све ризике и користи власништва, он искључује престанак признавања само до нивоа износа који је предмет поновне куповине (под претпоставком да лице на које се преноси не може да прода средства). На пример, ако су књиговодствена вредност и приходи од преноса средства за позајмљивање н.ј. 100 000 и ако би сваки појединачни зајам могао да се опозове, али ако укупни износ зајмова који би могли поново да се купе не прелази н.ј. 10 000, онда би се н.ј. 90 000 од зајмова квалификовало за престанак признавања.
- (м) *Куповна опција која оставља нето нулту позицију.* Ентитет, који може бити преносилац, које врши услуге над пренетим средствима може да држи куповну опцију која оставља нето нулту позицију за куповину остатка пренетих средстава када износ неизмирених средстава падне испод одређеног нивоа на ком цена сервисирања тих средстава постане терет у односу на добити од сервисирања. Под условом да таква куповна опција која оставља нето нулту позицију има за резултат то да ентитет нити задржава нити преноси у значајној мери све ризике и користи власништва и то да лице на које се преноси не може да прода средства, он искључује престанак признавања само до нивоа износа средства које је предмет куповне опције.
- (н) *Подређена задржана учешћа и кредитне гаранције.* Ентитет може да обезбеди лицу коме преноси средства кредитно појачање тиме што ће подредити део или целокупно учешће задржано у пренетом средству. Или, ентитет може да обезбеди лицу коме преноси кредитно појачање у облику кредитне гаранције која може бити неограничена или ограничена на одређени износ. Ако ентитет задржи у значајној мери све ризике и користи власништва над пренетим средством, то средство наставља да се признаје у потпуности. Ако ентитет задржи неке, а не суштински све, ризике и користи власништва и ако задржи контролу, престанак признавања се

искључује до нивоа износа у готовини или у другим средствима која би тај ентитет морао да плати.

- (о) *Своп укупних прихода*. Ентитет може да прода финансијско средство лицу на које га преноси и да закључи своп укупних прихода са лицем на које преноси, док су сви токови готовине од исплата камата за основно средство исплаћени ентитету у замену за фиксну исплату или исплате са променљивом стопом, а свако повећање или смањење фер вредности основног средства ће интегрисати ентитет. У таквом случају, забрањен је престанак признавања целог средства.
- (п) *Своп каматне стопе*. Ентитет може да изврши пренос финансијског средства са фиксном стопом лицу на које га преноси и да са њим закључи своп каматне стопе у ком ће лице на које преноси добијати фиксну каматну стопу и плаћати флукуирајућу каматну стопу на основу хипотетичког износа који је једнак износу главнице пренетог финансијског средства. Своп каматне стопе не искључује престанак признавања пренетог средства под условом да исплате по основу свопа нису условљене тиме да се морају вршити само за пренето средство.
- (љ) *Своп амортизационе каматне стопе*. Ентитет може да изврши пренос финансијског средства са фиксном стопом која се исплаћује током времена лицу на које преноси, и да закључи своп амортизационе каматне стопе у којој ће лице на које преноси примати фиксну каматну стопу и плаћати флукуирајућу каматну стопу засновану на хипотетичком износу. Ако хипотетички износ свопа врши амортизацију на такав начин да изједначава износ главнице пренетог средства који је било када неизмирен, своп ће обично имати за резултат то да ентитет задржи значајан ризик од плаћања унапред, у ком случају ентитет или наставља да признаје цело пренето средство или наставља да признаје пренето средство до степена сталног учешћа. У супротном, ако амортизација хипотетичког износа свопа није повезана са неизмиреним износом главнице пренетог средства, такав своп не би имао за резултат да ентитет задржи ризик плаћања унапред за то средство. Стога, не би искључио престанак признавања пренетог средства под условом да исплате свопа нису условљене тиме да се исплате главнице врше на пренето средство и своп не би имао за резултат то да ентитет задржи било које друге значајне ризике и користи власништва над пренетим средством.
- (р) *Отпис*. Ентитет нема оправдана очекивања да ће повратити уговорне токове готовине од финансијског средства у потпуности или његов део.

Б3.2.17 Овај параграф илуструје примену приступа сталног учешћа онда када се ради о сталном учешћу ентитета у делу финансијског средства.

Претпоставимо да ентитет има портфељ зајмова за плаћање унапред чија је купонска и ефективна каматна стопа 10 процената и чији износ главнице и амортизована вредност износе н.ј. 10.000. Он закључује трансакцију у којој, у замену за исплату од н.ј. 9.115, лице на које се преноси добија право на н.ј. 9.000 од свих наплата главнице плус камата на то од 9,5 процената. Ентитет задржава права на н.ј. 1.000 од свих наплата главнице плус камата на то од 10 процената, плус распон вишка од 0,5 процената на преосталих н.ј. 9.000 главнице. Наплате од исплата унапред се алоцирају у размери 1:9 између ентитета и лица на које се преноси, али свако неиспуњење обавеза по основу зајма одузима се од учешћа ентитета од н.ј. 1.000 све док се учешће не потроши. Фер вредност зајмова на датум трансакције је н.ј. 10.100 и фер вредност распона вишка од 0,5 процената је н.ј. 40.

Ентитет одређује да је пренео неке значајне ризике и користи власништва (на пример, значајан ризик плаћања унапред), али је такође задржао неке друге значајне ризике и користи власништва (због подређеног задржаног учешћа) и задржао је контролу. Он стога примењује приступ сталног учешћа.

Да би применио овај Стандард, ентитет анализира трансакцију као (а) задржавање потпуно пропорционалног задржаног учешћа од н.ј. 1 000, плус (б) подређивање тог задржаног учешћа да би се обезбедило појачање кредита за кредитне губитке лица на које се преноси.

Ентитет израчунава да н.ј. 9 090 (90% x н.ј. 10.100) добијене надокнаде од н.ј. 9.115 представља надокнаду за потпуно пропорционалан удео од 90 процената. Преостали део добијене надокнаде (н.ј. 25) представља надокнаду добијену за подређивање његовог задржаног учешћа да би обезбедио кредитно појачање за кредитне губитке лица на које преноси. Поред тога, распон вишка од 0,5 процената представља надокнаду добијену за кредитно појачање. У складу са тим, укупна добијена надокнада за кредитно појачање је н.ј. 65 (н.ј. 25 + н.ј. 40).

Ентитет израчунава добитак или губитак од продаје 90 процената учешћа у токовима готовине. Претпостављајући да засебне фер вредности 10 процената дела пренетог средства и 90 процената задржаног дела нису расположиве на датум преноса, ентитет алоцира књиговодствену вредност

средства у складу са параграфом 3.2.14, IFRS 9 на следећи начин:

	<i>Фер вредност</i>	<i>Процент</i>	<i>Алоцирана књиговодс твена вредност</i>
Пренети део	9.090	90%	9.000
Задржан део	1.010	10%	1.000
Укупно	<u>10.100</u>		<u>10.000</u>

наставља се...

Ентитет израчунава свој добитак или губитак од продаје 90 процената удела у токовима готовине одузимањем алоциране књиговодствене вредности пренетог дела од добијене надокнаде, то јест н.ј. 90 (н.ј. 9.090 – н.ј. 9.000). Књиговодствена вредност дела који је ентитет задржао је н.ј. 1.000.

Поред тога, ентитет признаје стално учешће које је резултат подређивања његових кредитних губитака од задржаног учешћа. У складу са тим, он признаје средство од н.ј. 1.000 (максимални износ тока готовине који не би добио према подређивању) и обавезу која је у вези са њим од н.ј. 1.065 (што је максимални износ тока готовине које не би добио према подређивању, то јест н.ј. 1.000 плус фер вредност подређивања од н.ј. 65).

Ентитет користи све горе наведене информације за рачуноводствено обухватање трансакције на следећи начин:

	<i>Дугује</i>	<i>Потражуј е</i>
Првобитно средство	–	9.000
Средство признато за подређивање или резидуално учешће	1.000	–
Средство за надокнаду добијену 40 у облику распона вишка	–	–
Добитак или губитак (добитак од преноса)	–	90
Обавеза	–	1.065
Добијена готовина	<u>9.115</u>	<u>–</u>
Укупно	<u>10.155</u>	<u>10.155</u>

Одмах након трансакције, књиговодствена вредност средства је н.ј. 2.040 и састоји се од н.ј. 1.000 што представља алоциране трошкове задржаног дела, и н.ј. 1.040 што представља додатно стално учешће ентитета од подређивања задржаног учешћа услед кредитних губитака (што укључује распон вишка од н.ј. 40).

У наредним периодима ентитет признаје надокнаду добијену за кредитно појачање (н.ј. 65) према временској пропорционалној основи, рачуноводствено обухвата камату на признато средство користећи метод ефективне камате и признаје сваки губитак због умањења вредности признатих средстава. Као пример овог другог, претпоставимо да ће следеће године постојати губитак због умањења вредности основних зајмова од н.ј. 300. Ентитет смањује своје признато средство за н.ј. 600 (н.ј. 300 који се односе на његово задржано учешће и н.ј. 300 које се односе на додатно стално учешће које се јавља од подређивања задржаног учешћа за губитке због умањења вредности), и смањује своју признату обавезу за н.ј. 300. Нето резултат је потраживање у билансу успеха за губитке због умањења вредности од н.ј. 300.

Престанак признавања финансијских обавеза (Одељак 3.3)

- Б3.3.1 Финансијска обавеза (или њен део) се гаси када се дужник или:
- Ослободи обавезе (или њеног дела) тиме што исплати повериоца, обично у готовини, другим финансијским средствима, роби или услугама; или
 - Правно ослободи примарне одговорности за ту обавезу (или њен део) било законским процесом било од стране повериоца. (Ако је дужник дао гаранцију овај услов би ипак могао бити задовољен.)
- Б3.3.2 Ако емитент дужничког инструмента поново купи тај инструмент, дуг нестаје чак и ако је емитент онај ко прави тржиште за тај инструмент или намерава да га прода у блиској будућности.
- Б3.3.3 Исплата трећој страни, укључујући повереништво (што се понекад назива “суштинско поништавање”), не ослобађа, сама по себи, дужника његове примарне обавезе према повериоцу, у недостатку правног ослобађања.
- Б3.3.4 Ако дужник плати трећој страни да преузме обавезу и обавести свог повериоца да је трећа страна преузела обавезу дуга, дужник не престаје да признаје обавезе дуга осим ако није задовољен услов из параграфа Б3.3.1(б). Ако дужник плати трећој страни да преузме обавезу и набави правно ослобођење од свог повериоца, онда је дужник угасио свој дуг. Међутим, ако се дужник сложи да врши исплате дуга трећој страни и да их усмерава ка првобитном повериоцу, онда дужник признаје нову дужничку обавезу трећој страни.
- Б3.3.5 Мада правно ослобођење, било од стране суда, било од стране повериоца, има за резултат престанак признавања обавезе, ентитет може да призна нову обавезу ако нису задовољени критеријуми престанка признавања за пренета финансијска средства у параграфима 15–37. Ако ти критеријуми нису задовољени, не долази до престанка признавања пренетих средстава, и ентитет признаје нову обавезу која се односи на пренета средства.
- Б3.3.6 У сврху параграфа 3.3.2, услови су у великој мери различити ако је дисконтована садашња вредност тока готовине према новим условима, укључујући и све нето плаћене надокнаде од свих добијених надокнада и дисконтоване коришћењем првобитне ефективне каматне стопе, бар 10 процената различита од дисконтоване садашње вредности преосталих токова готовине од првобитне финансијске обавезе. Ако се размена дужничких инструмената или измена услова рачуноводствено обухватају као гашење, сви претрпљени трошкови или надокнаде се признају као део добитка или губитка од гашења. Ако се размена или модификација рачуноводствено не обухватају као гашење, сви претрпљени трошкови или надокнаде коригују књиговодствену вредност обавезе и амортизују се током преосталог трајања измењене обавезе.
- Б3.3.7 У неким случајевима, поверилац ослобађа дужника његове садашње обавезе да врши исплате, али дужник преузима обавезу из гаранције да изврши исплату ако та страна која преузима примарну одговорност не испуни своју обавезу. У овом случају дужник:
- Признаје нову финансијску обавезу на основу фер вредности своје обавезе из гаранције; и
 - Признаје добитак или губитак на основу разлике између (i) свих исплаћених прихода и (ii) књиговодствене вредности првобитне финансијске обавезе умањене за фер вредност нове финансијске обавезе.

Класификација (4. поглавље)

Класификација финансијских средстава (одељак 4.1)

Модел пословања ентитета за управљање финансијским средствима

- Б4.1.1 Параграф 4.1.1(а) захтева од ентитета да класификује финансијска средства на бази модела пословања ентитета за управљање финансијским средствима, осим уколико се не примењује параграф 4.1.5. Ентитет процењује да ли његова финансијска средства задовољавају услов из параграфа 4.1.2 или услов из параграфа 4.1.2(а) на бази модела пословања који су одредили кључни руководиоци ентитета (као што је дефинисано у IAS 24 *Обелодањивања повезаних страна*).
- Б4.1.2 Модел пословања ентитета одређује се на нивоу који одражава како се групама финансијских средстава управља заједно ради остваривања одређеног пословног циља. Модел пословања ентитета не зависи од планова руководства за појединачни инструмент. Сходно томе, овај услов није приступ класификацији на бази инструмент-по-инструмент и треба да буде одређен на вишем нивоу агрегирања. Међутим један ентитет може имати више модела пословања за управљање својим финансијским инструментима. Стога, класификација не мора да буде одређена на нивоу извештајног ентитета. На пример, ентитет може да држи портфељ инвестиција којима управља са циљем наплате

уговорних токова готовине и други портфељ инвестиција којима управља ради трговине како би реализовао промене фер вредности. Слично томе, у појединим околностима, може бити прикладно поделити портфељ финансијских средстава на подпортфеље у циљу одражавања нивоа на којем ентитет управља тим финансијским средствима. На пример, то може бити случај ако ентитет створи или купи портфељ хипотекарних зајмова и управља неким од тих зајмова са циљем наплате уговорних токова готовине, а другим зајмовима управља са циљем да их прода.

Б4.1.2А Модел пословања ентитета односи се на начин на који ентитет управља својим финансијским средствима ради генерисања токова готовине. Односно, модел пословања ентитета одређује да ли ће токови готовине резултирати из наплате уговорних токова готовине, продаје финансијских средстава или оба. Сходно томе, ова процена се не спроводи на бази сценарија за која ентитет оправдано очекује да ће се десити, као што су такозвани „најгори“ или „најстреснији“ сценарио. На пример, ако ентитет очекује да ће продати одређени портфељ финансијских средстава само под „најстреснијим“ сценариом, тај сценарио вероватно не би утицао на процену модела пословања за та средства од стране ентитета ако ентитет оправдано очекује да се овакав сценарио неће догодити. Ако се токови готовине реализују на начин који се разликује од очекивања ентитета на датум на који је ентитет проценио пословни модел (на пример, ако ентитет прода више или мање финансијских средстава него што је очекивао када је класификовао средства), то не узрокује грешку из претходног периода у финансијским извештајима ентитета (видети IAS 8 *Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке*) нити мења класификацију преосталих финансијских средстава која се држе у том пословном моделу (то јест, она средства која је ентитет признао у претходним периодима и која још увек држи) докле год је ентитет размотрио све релевантне информације које су му биле доступне приликом вршења процене модела пословања. Међутим, када ентитет процењује модел пословања за новостворена или тек купљена финансијска средства, мора да узме у обзир информације о начину на који су токови готовине реализовани у прошлости, заједно са свим осталим релевантним информацијама.

Б4.1.2Б Модел пословања ентитета за управљање финансијским средствима је питање чињенице, а не само тврдња. Обично је уочљив кроз активности које ентитет предузима да би остварио циљ модела пословања. Ентитет мора да користи просуђивање приликом процењивања свог модела пословања за управљање финансијским средствима и та процена се не одређује само на основу појединачног фактора или активности. Уместо тога, ентитет мора да размотри све релевантне доказе који су му доступни на датум процене. Овакви релевантни докази обухватају, али нису ограничени на:

- (а) начин на који се перформансе модела пословања и финансијска средства која се држе у оквиру тог модела вреднују и приказују у извештају кључном руководећем особљу ентитета;
- (б) ризици који утичу на перформансе модела пословања (и финансијска средства која се држе у оквиру тог модела) и, нарочито, начин на који се тим ризицима управља; и
- (ц) начин на који се руководиоцима пословања плаћа накнада (на пример, да ли је накнада заснована на фер вредности средстава којима се управља или на бази наплаћених токова готовине).

Модел пословања који има за циљ држање средстава ради наплате уговорних токова готовине

Б4.1.2Ц Финансијским средствима која се држе у оквиру модела пословања који има за циљ држање средстава ради наплате уговорних токова готовине се управља у циљу реализовања токова готовине путем наплате уговорних плаћања током трајања инструмента. Односно, ентитет управља средствима која се држе у оквиру портфеља у циљу наплате тих одређених токова готовине (уместо управљања укупним приходом од портфеља путем држања и продаје средстава). При утврђивању да ли ће токови готовине бити реализовани наплатом уговорних токова готовине од финансијских средстава, неопходно је размотрити учесталост, вредност и време продаје у претходним периодима, разлоге те продаје и очекивања о будућој продајној активности. Међутим, продаја сама по себи не одређује модел пословања и стога не може да посматра изоловано. Уместо тога, информације о претходној продаји и очекивања о будућој продаји обезбеђују доказе о начину на који се остварује означени циљ ентитета за управљање финансијским средствима и, конкретно, начин на који се реализују токови готовине. Ентитет мора да размотри информације о претходној продаји у оквиру контекста разлога те продаје и услова који су постојали у то време, у поређењу са тренутним условима.

Б4.1.3 Иако циљ модела пословања одређеног ентитета може да буде држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине, ентитет не мора да држи све те инструменте до доспећа. Стога, модел пословања ентитета може да буде такав да држи финансијска средства ради наплате уговорних токова готовине чак и када дође до продаје финансијских средстава или се очекује да ће до продаје доћи у будућности.

- B4.1.3A** Модел пословања може да буде држање средстава ради наплате уговорних токова готовине чак и када ентитет прода финансијска средства када постоји повећање кредитног ризика средстава. Ради утврђивања да ли је дошло до повећања кредитног ризика средстава, ентитет разматра разумне и поткрепиве информације, укључујући информације које су оријентисане ка будућности. Без обзира на њихову учесталост и вредност, продаја услед повећања кредитног ризика средстава није у супротности са моделом пословања који има за циљ држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине зато што је кредитни квалитет финансијских средстава релевантан за способност ентитета да наплати уговорне токове готовине. Активности управљања кредитним ризиком које имају за циљ минимизирање потенцијалних кредитних губитака услед погоршања кредита су саставни део оваквог модела пословања. Продаја финансијског средства зато што више не задовољава кредитне критеријуме наведене у документованој инвестиционој политици ентитета пример је продаје која се догодила услед повећања кредитног ризика. Међутим, у одсуству овакве политике, ентитет може да покаже на друге начине да је до продаје дошло услед повећања кредитног ризика.
- B4.1.3B** Продаја која се деси из других разлога, као што је продаја извршена ради управљања ризиком од концентрације ризика (без повећања кредитног ризика средстава), такође може да буде у складу са моделом пословања који има за циљ држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине. Конкретно, оваква продаја може бити у складу са моделом пословања који има за циљ држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине ако је та продаја ретка (чак и значајне вредности) или безначајне вредности било појединачно, тако и збирно (чак и ако је честа). Ако се из портфеља обави већи број оваквих продаја, и те продаје имају вредност већу од безначајне (било појединачно или збирно), ентитет треба да процени да ли и на који начин су такве продаје у складу са циљем наплате уговорних токова готовине. Да ли трећа страна намеће захтев продаје финансијских средстава, или је та активност слобода одлучивања ентитета, није релевантно за ову процену. Повећање учесталости или вредности продаје у одређеном периоду није нужно у нескладу са циљем држања финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине, ако ентитет може да објасни разлоге те продаје и покаже зашто та продаја не одражава промену модела пословања ентитета. Поред тога, продаја мора да буде у складу са циљем држања финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине ако је продаја извршена близу доспећа финансијских средстава а приходи од продаје су приближно једнаки наплати преосталих токова готовине.
- B4.1.4** Следе примери случајева када циљеви модела пословања ентитета могу да буду држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине. Ова листа примера није коначна. Штавише, примери немају за циљ да разматрају факторе који могу бити релевантни за процену модела пословања ентитета, нити назначавају релативни значај фактора.

Пример	Анализа
<p>Пример 1</p> <p>Ентитет држи инвестиције ради наплате уговорних токова готовине. Потребе за финансирањем ентитета су предвидиве и доспеће његових финансијских средстава се подудара са процењеним потребама ентитета у погледу финансирања.</p> <p>Ентитет спроводи активности управљања кредитним ризиком са циљем минимизирања губитака повезаних са кредитом. У прошлости, продаја се обично дешавала када се кредитни ризик финансијских средстава повећавао тако да средства више нису испуњавала кредитне критеријуме назначене у документованој инвестиционој политици ентитета. Поред тога, ретка продаја се догодила као резултат непредвиђених потреба у погледу финансирања.</p> <p>Извештаји кључном руководећем особљу усмерени су ка кредитном квалитету финансијских средстава и уговорном приносу. Ентитет такође надгледа фер вредности финансијских средстава, међу другим информацијама.</p>	<p>Иако ентитет може да размотри, међу другим информацијама, фер вредност средстава из перспективе ликвидности (тј. износ готовине који би био реализован уколико би ентитет морао да прода средства), циљ ентитета је држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине. Продаје не би биле супротне том циљу ако би биле одговор на повећање кредитног ризика средстава, на пример, ако средства више не испуњавају кредитне критеријуме назначене у документованој инвестиционој политици ентитета. Ретка продаја која је резултат непредвиђених потреба у погледу финансирања (на пример, „најстреснији“ сценарио) такође не би било у супротности са тим циљем, чак и ако би оваква продаја била значајне вредности.</p>
<p>Пример 2</p> <p>Модел пословања ентитета је куповина портфеља</p>	<p>Циљ модела пословања ентитета је држање финансијских средстава и наплата уговорних</p>

<p>финансијских средстава, као што су зајмови. Ови портфељи могу, али не морају да укључују кредитно обезвређена финансијска средства. Ако уплата по основу зајма није обављена благовремено, ентитет покушава да реализује уговорне токове готовине на разне начине – на пример, склапањем уговора са дужником путем поште, телефона или других метода. Циљ ентитета је да наплати уговорне токове готовине и ентитет не управља зајмовима из овог портфеља са циљем реализовања токова готовине путем њихове продаје.</p> <p>У неким случајевима, ентитет улази у својеве каматних стопа како би променио каматну стопу на одређена финансијска средства у портфељу из флукутирајуће каматне стопе у фиксну каматну стопу.</p>	<p>токова готовине.</p> <p>Иста анализа би се примењивала чак и ако ентитет не очекује да добије све уговорне токове готовине (на пример, нека финансијска средства су кредитно обезвређена на почетном признавању).</p> <p>Осим тога, чињеница да је ентитет склопио дериватни уговор ради модификовања токова готовине портфеља, не мења, само по себи, модел пословања ентитета.</p>
<p>Пример 3</p> <p>Ентитет има модел пословања са циљем креирања зајмова за купце и накнадно продавања тих зајмова носиоцу секјуритизације. Носилац секјуритизације емитује инструменте инвеститорима.</p> <p>Изворни власник (ентитет) контролише носиоца секјуритизације и на тај начин га консолидује.</p> <p>Носилац секјуритизације наплаћује уговорне токове готовине из зајмова и преноси их на своје инвеститоре.</p> <p>У сврху овог примера претпоставља се да зајмови настављају да се признају у консолидованом извештају о финансијској позицији зато што носилац секјуритизације не престаје да их признаје.</p>	<p>Консолидована група је креирала зајмове са циљем њиховог држања ради наплате уговорних токова готовине.</p> <p>Међутим, изворни власник (ентитет) има за циљ да реализује токове готовине од портфеља зајмова продајом зајмова носиоцу секјуритизације, тако да се за потребе његових појединачних финансијских извештаја не би сматрало да ентитет управља овим портфељем ради наплате уговорних токова готовине.</p>
<p>Пример 4</p> <p>Финансијска институција држи финансијска средства за сврхе испуњавања потреба у погледу ликвидности према „најстреснијем“ сценарију (на пример, напад на депозите банке). Ентитет не предвиђа продају ових средстава осим под оваквим сценариом.</p> <p>Ентитет надгледа кредитни квалитет финансијских средстава и његов циљ у управљању финансијским средствима је да наплати уговорне токове готовине. Ентитет вреднује перформансе средстава на бази оствареног прихода од камате и реализованих кредитних губитака.</p> <p>Међутим, ентитет такође надгледа фер вредност финансијских средстава из перспективе ликвидности како би обезбедио да износ готовине који би био реализован ако би ентитет морао да прода средства под „најстреснијим“ сценаријом буде довољан да испуни потребе ентитета у погледу ликвидности. Периодично, ентитет обавља продаје које су значајне вредности да би показале ликвидност.</p>	<p>Циљ модела пословања ентитета је држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине.</p> <p>Анализа се не би променила чак и ако је током претходног „најстреснијег“ сценарија ентитет имао продају која је била значајне вредности како би испунио своје потребе у погледу ликвидности. Слично томе, активности поновљене продаје које су безначајне вредности нису у нескладу са држањем финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине.</p> <p>Супротно томе, ако ентитет држи финансијска средства ради испуњавања својих свакодневних потреба у погледу ликвидности, а испуњавање тог циља обухвата честу продају која је значајне вредности, циљ модела пословања ентитета није држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине.</p> <p>Слично томе, ако регулаторно тело од ентитета захтева да рутински прода финансијска средства како би доказао да су средства ликвидна, а вредност продатих средстава је значајна, пословни модел ентитета није држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине.</p>

	То да ли трећа страна намеће захтев продаје финансијских средстава, или је та активност слобода одлучивања ентитета, није релевантно за анализу.
--	--

Модел пословања чији циљ се остварује и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава

- Б4.1.4А** Ентитет може да држи финансијска средства у моделу пословања чији циљ се остварује и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава. У овој врсти модела пословања, кључно руководеће особље ентитета је донело одлуку да су и наплата уговорних токова готовине и продаја финансијских средстава саставни део остваривања циља пословног модела. Постоје различити циљеви који могу бити у складу са овом врстом модела пословања. На пример, циљ модела пословања може бити управљање свакодневним потребама у погледу ликвидности, ради одржавања одређеног профила приноса од камате или уклапања трајања финансијских средстава са трајањем обавеза које та средства финансирају. За остваривање оваквог циља, ентитет ће и наплатити уговорне токове готовине и продати финансијска средства.
- Б4.1.4Б** У поређењу са моделом пословања који има за циљ држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине, овај модел пословања обично обухвата већу учесталост и вредност продаје. Разлог је у томе што је продаја финансијских средстава саставни део остварења циља пословног модела уместо да само произилази из њега. Међутим, не постоји граница за учесталост или вредност продаје која мора да се догоди у овом моделу пословања зато што су и наплата уговорних токова готовине и продаја финансијских средстава саставни део остварења циља овог модела.
- Б4.1.4Ц** Следе примери случајева када циљ модела пословања ентитета може да се оствари и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава. Ова листа примера није коначна. Штавише, примери немају за циљ да опишу све факторе који могу бити релевантни за процену модела пословања ентитета нити назначавати релативни значај фактора.

Пример	Анализа
<p>Пример 5</p> <p>Ентитет предвиђа капиталне издатке у периоду од неколико година. Ентитет инвестира вишкове готовине у краткорочна и дугорочна финансијска средства да би могао да финансира расходе када се јави потреба. Велики број финансијских средстава има уговорни период трајања који премашује очекивани инвестициони период ентитета.</p> <p>Ентитет ће држати финансијска средства ради наплате уговорних токова готовине, и, када се јави прилика, продаће финансијска средства у циљу реинвестирања готовине у финансијска средства са већим приносом.</p> <p>Руководиоци који су одговорни за портфељ примају накнаду на бази укупног приноса који генерише портфељ.</p>	<p>Циљ модела пословања се остварује и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава. Ентитет ће донети одлуке на континуираној основи о томе да ли ће наплата уговорних токова готовине или продаја финансијских средстава максимизирати приход од портфеља док се не јави потреба за инвестираном готовином.</p> <p>Супротно томе, размотримо ентитет који предвиђа одлив готовине у периоду од пет година у циљу финансирања капиталних издатака и инвестира вишак готовине у краткорочна финансијска средства. Када су инвестиције доспеле, ентитет поново инвестира готовину у нова краткорочна финансијска средства. Ентитет одржава ову стратегију све док је неопходно финансирање, када ентитет користи приливе од доспелих финансијских средстава за финансирање капиталних издатака. Само продаје које су безначајне вредности обављају се пре доспећа (осим уколико не постоји повећање кредитног ризика). Циљ овог упоредног модела пословања је држање финансијских средстава ради наплате уговорних токова готовине.</p>

Пример	Анализа
<p>Пример 6</p> <p>Финансијска институција држи финансијска средства ради испуњавања својих свакодневних потреба у погледу ликвидности. Ентитет настоји да минимизира трошкове управљања тим потребама везаним за ликвидност и стога активно управља приходом од портфеља. Овај приход састоји се из наплате уговорних токова готовине, као и добитака и губитака од продаје финансијских средстава.</p> <p>Као резултат, ентитет држи финансијска средства ради наплате уговорних токова готовине и продаје финансијска средства ради поновног инвестирања у финансијска средства са већим приносом или бољег подударања трајања његових обавеза. У прошлости, ова стратегија је резултирала честим продајним активностима и оваква продаја је била значајне вредности. Очекује се да ће се ова активност наставити у будућности.</p>	<p>Циљ модела пословања је максимизирање прихода од портфеља ради испуњавања свакодневних потреба у погледу ликвидности и ентитет остварује тај циљ и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава. Другим речима, и наплата уговорних токова готовине и продаја финансијских средстава су саставни део остварења циља пословног модела.</p>
<p>Пример 7</p> <p>Осигуравајуће друштво држи финансијска средства у циљу финансирања обавеза по основу уговора о осигурању. Осигуравајуће друштво користи приходе од уговорних токова готовине када доспеју на наплату. Да би обезбедио да су уговорни токови готовине од финансијских средстава довољни за измирење ових обавеза, осигуравајуће друштво предузима значајне активности куповине и продаје на редовној основи, како би довео у равнотежу свој портфељ средстава и испунио потребе у погледу токова готовине када се јаве.</p>	<p>Циљ модела пословања је финансирање обавеза по основу уговора о осигурању. Да би се остварио овај циљ, ентитет наплаћује уговорне токове готовине када они доспеју на наплату и продаје финансијска средства у циљу одржавања жељеног профила портфеља средстава. Стога су, и наплата уговорних токова готовине и продаја финансијских средстава саставни део остварења циља модела пословања.</p>

Остали модели пословања

- Б4.1.5** Финансијска средства се одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха ако се не држе у оквиру модела пословања који има за циљ држање средстава ради наплате уговорних токова готовине или у оквиру модела пословања чији циљ се остварује и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава (али видети такође параграф 5.7.5). Један модел пословања који резултира одмеравањем по фер вредности кроз биланс успеха је онај у којем ентитет управља финансијским средствима са циљем реализовања токова готовине кроз продају средстава. Ентитет доноси одлуке на бази фер вредности и управља средствима ради реализовања тих фер вредности. У овом случају, циљ ентитета ће обично имати за резултат активну куповину и продају. Иако ће ентитет наплатити уговорне токове готовине док држи финансијска средства, циљ оваквог модела пословања се не остварује и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава. Разлог је у томе што наплата уговорних токова готовине није саставни део остваривања циља пословног модела; већ, произилази из њега.
- Б4.1.6** Портфељ финансијских средстава којим се управља и чије перформансе се вреднују на бази фер вредности (као што је описано у параграфу 4.2.2(б)) се не држи ради наплате уговорних токова готовине, нити се држи и ради наплате уговорних токова готовине и ради продаје финансијских средстава. Ентитет је првенствено усмерен на информације о фер вредности и користи те информације за процену перформанси средстава и за доношење одлука. Поред тога, портфељ финансијских средстава који задовољава дефиницију држања ради продаје се не држи ради наплате уговорних токова готовине нити се држе и ради наплате уговорних токова готовине и ради продаје финансијских средстава. За овакве портфеље, наплата уговорних токова готовине само произилази из остварења

циља пословног модела. Сходно томе, овакви портфељи финансијских средстава морају да се одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха.

Уговорни токови готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице

- Б4.1.7** Параграф 4.1.1(б) захтева да ентитет класификује финансијско средство на бази карактеристика његових уговорних токова готовине ако финансијско средство које се држи у оквиру модела пословања који има за циљ држање средстава ради наплате уговорних токова готовине или у оквиру модела пословања чији циљ се остварује и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава, осим ако се не примењује параграф 4.1.5. У те сврхе, услов из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б) захтева од ентитета да утврди да ли су уговорни токови готовине средства искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице.
- Б4.1.7А** Уговорни токови готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице су у складу са основним аранжманом о позајмици. У основном аранжману о позајмици, разматрање временске вредности новца (видети параграфе Б4.19А-Б4.19Е) и кредитног ризика обично су најзначајнији елементи камате. Међутим, у оваквом аранжману, камата такође може да обухвата накнаду за друге основне ризике позајмљивања (на пример, ризик по основу ликвидности) и трошкова (на пример, административни трошкови) повезане са држањем финансијског средства на одређени временски период. Поред тога, камата може да обухвата профитну маржу која је у складу са основним аранжманом о позајмици. У екстремним економским околностима, камата може бити негативна, на пример, носилац финансијског средства експлицитно или имплицитно плаћа депоновање свог новца у одређеном временском периоду (и та накнада је већа од накнаде коју носилац добија за временску вредност новца, кредитни ризик и друге основне ризике и трошкове). Међутим, уговорни услови који уводе изложеност ризицима или променљивост уговорних токова готовине који нису повезани са основним аранжманом о позајмљивању, као што су изложеност променама у ценама капитала или ценама робе, не узрокују настанак уговорних токова готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. Створено или купљено финансијско средство може да буде основни аранжман о позајмици без обзира на то да ли је у свом правном облику зајам.
- Б4.1.7Б** У складу са параграфом 4.1.3(а), главница је фер вредност финансијског средства при почетном признавању. Међутим, износ главнице може да се мења током времена трајања финансијског средства (на пример, ако постоје исплате главнице).
- Б4.1.8** Ентитет треба да процени да ли су уговорни токови готовине искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице за валуту у којој је означено финансијско средство.
- Б4.1.9** Левериџ је карактеристика уговорних токова готовине неких финансијских средстава. Левериџ повећава варијабилност уговорних токова готовине што резултира тиме да немају економску карактеристику камате. Самостална опција, форвард и своп уговори су примери финансијских средстава која укључују овакав левериџ. Стога, овакви уговори не испуњавају услов из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б) и не могу се накнадно одмерити по амортизованој вредности или по фер вредности кроз остали укупни резултат.

Накнада за временску вредност новца

- Б4.1.9А** Временска вредност новца је елемент камате који обезбеђује накнаду само за проток времена. Односно, елемент временске вредности новца не обезбеђује накнаду за друге ризике повезане са држањем финансијског средства. У циљу процењивања да ли елемент обезбеђује накнаду само за проток времена, ентитет примењује просуђивање и разматра релевантне факторе као што су валута у којој је финансијско средство означено и период у којем је одређена каматна стопа.
- Б4.1.9Б** Међутим, у појединим случајевима, елемент временске вредности новца може да се модификује (то јест, није перфектан). Ово би био случај, на пример, ако се каматна стопа финансијског средства периодично поново мења, али учесталост тог мењања није у складу са временским периодом доспећа каматне стопе (на пример, каматна стопа се мења сваког месеца за једногодишњу стопу) или ако се каматна стопа финансијског средства периодично поново мења на просечне вредности одређених краткорочних или дугорочних каматних стопа. У оваквим случајевима, ентитет мора да процени модификацију како би утврдио да ли уговорни токови готовине представљају искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. У појединим околностима, ентитет може бити у могућности да ово утврди путем обављања квалитативне процене елемента временске вредности новца, док, у другим околностима, може бити неопходно обављање квантитативне процене.
- Б4.1.9Ц** Приликом процене модификованог елемента временске вредности новца, циљ је утврдити колико

различити уговорни (недисконттовани) токови готовине могу да се разликују од (недисконттованих) токова готовине који би настали да елемент временске вредности новца није модификован (референтни токови готовине). На пример, ако финансијско средство које је предмет процене садржи варијабилну каматну стопу која се мења сваког месеца на једногодишњу каматну стопу, ентитет ће упоредити то финансијско средство са финансијским инструментом са истим уговорним условима и идентичним ризиком осим што се варијабилна каматна стопа мења месечно на једномесечну каматну стопу. Ако би модификовани елемент временске вредности новца могао да резултира уговорним (недисконттованим) токовима готовине који се значајно разликују од недисконттованих (референтних) токова готовине, финансијско средство не испуњава услов из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б). Да би се ово утврдило, ентитет мора да размотри ефекат модификованог елемента временске вредности новца у сваком извештајном периоду и кумулативно током периода трајања финансијског инструмента. Разлог за одређивање каматне стопе на овај начин није релевантан за анализу. Уколико је јасно, са врло мало или без анализе, да ли се уговорни (недисконттовани) токови готовине финансијског средства које је предмет процене значајно разликују од (недисконттованих) референтних токова готовине, ентитет не мора да обавља детаљну процену.

Б4.1.9Д При процени модификованог елемента временске вредности новца, ентитет мора да размотри факторе који би могли да утичу на будуће уговорне токове готовине. На пример, ако ентитет процењује обвезницу са петогодишњим роком трајања а варијабилна каматна стопа се поново мења на сваких шест месеци на петогодишњу стопу, ентитет не може да закључи да су уговорни токови готовине искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице само зато је што крива каматне стопе у тренутку процене таква да разлика између петогодишње каматне стопе и шестомесечне каматне стопе није значајна. Уместо тога, ентитет такође мора да размотри да ли однос између петогодишње каматне стопе и шестомесечне каматне стопе може да се промени током трајања инструмента на такав начин да уговорни (недисконттовани токови готовине) током трајања инструмента могу значајно да се разликују од (недисконттованих) референтних токова готовине. Међутим, ентитет мора да разматра само разумно могућа сценарија уместо сваког могућег сценарија. Ако ентитет закључи да уговорни (недисконттовани) токови готовине могу значајно да се разликују од (недисконттованих) референтних токова готовине, финансијско средство не испуњава услов из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б) и стога не може да се одмерава по амортизованој вредности нити по фер вредности кроз остали укупни резултат.

Б4.1.9Е У неким правним системима, влада или регулаторни орган одређују каматне стопе. На пример, таква државна регулација каматних стопа може бити део широке макроекономске политике или се може увести како би се подстакли ентитети да улажу у одређени привредни сектор. У неким од ових случајева, сврха елемента временске вредности новца није да се обезбеди накнада само за проток времена. Међутим, без обзира на параграфе Б4.1.9А – Б4.1.9Д, регулисана каматна стопа сматра се заменом за елемент временске вредности новца за сврхе примене захтева у параграфима 4.1.2 (б) и 4.1.2А (б) ако та регулисана каматна стопа обезбеђује накнаду која је највећој мери у складу са протоком времена и за резултат нема изложеност ризицима или променљивост у уговорним токовима готовине који нису у складу са основним аранжманом о позајмљивању.

Услови уговора који мењају време или износ уговорних токова готовине

Б4.1.10 Уколико уговор о финансијском средству садржи услов који би могао да промени време или износ уговорних токова готовине (на пример, ако средство може да се плати унапред пре доспећа или његов временски рок може да се продужи), ентитет мора да утврди да ли су уговорни токови готовине који би могли да настану током трајања инструмента услед тог услова уговора искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. Да би то утврдио, ентитет мора да процени уговорне токове готовине који би могли да настану и пре, и после, промене уговорних токова готовине. Ентитет ће такође морати да процени природу потенцијалног догађаја (то јест, узрока) који би могао да промени време или износ уговорних токова готовине. Иако природа потенцијалног догађаја сама по себи није одлучујући фактор у процењивању да ли су уговорни токови готовине искључиво исплате главнице и камате, може бити један од показатеља. На пример, упоредите финансијски инструмент са каматном стопом која је промењена на вишу стопу ако дужник пропусти одређени број плаћања на финансијски инструмент са каматном стопом која је промењена на вишу стопу ако означени индекс капитала достигне одређени ниво. Већа је вероватноћа да ће први случај да ће уговорни токови готовине током трајања инструмента бити искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице због односа између пропуштених исплата и повећања кредитног ризика. (Видети такође параграф Б4.1.18).

Б4.1.11 Следе примери услова уговора који резултирају уговорним токовима који су искључиво плаћања главнице и камате на неизмирени износ главнице.

(а) варијабилна каматна стопа која се састоји из накнаде за временску вредност новца, кредитни

ризик повезан са неизмиреним износом главнице током одређеног временског периода (накнада за кредитни ризик може да се одреди само на почетном признавању и зато мора да остане фиксна) и друге основне ризике и трошкове позајмљивања, као и профитне марже.

- (б) услов уговора који дозвољава емитенту (то јест, дужнику) да унапред плати дужнички инструмент или дозвољава имаоцу (то јест, повериоцу) да врати дужнички инструмент емитенту пре доспећа и унапред плаћени износ у значајној мери представља неплаћене износе главнице и камате на неизмирени износ главнице, што може да укључује разумну додатну накнаду за рани раскид уговора; и
- (ц) услов уговора који дозвољава емитенту или имаоцу да продуже услов уговора дужничког инструмента (то јест, опцију продужавања), а услови опције продужавања резултирају уговорним токовима готовине током периода продужавања који су искључиво исплате главнице и камате на неизмерни износ главнице, што може да обухвата разумну додатну накнаду за продужење уговора.

Б4.1.12 Без обзира на параграф Б4.1.10, финансијско средство које би у супротном испунило услов из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2(а) али га не испуњава само као резултат уговорног услова који дозвољава (или захтева) емитенту да плати унапред дужнички инструмент или дозвољава (или захтева) имаоцу да врати дужнички инструмент емитенту пре доспећа се квалификује за одмеравање по амортизованој вредности или по фер вредности кроз остали укупни резултат (у складу са испуњавањем услова из параграфа 4.1.2(а) или услова из параграфа 4.1.2А(а)) ако:

- (а) ентитет стиче или ствара финансијско средство по премији или дисконту уговорног номиналног износа;
- (б) износ плаћања унапред у значајној мери представља уговорни номинални износ и обрачунату (али неплаћену) уговорну камату, што може обухватати разумну додатну накнаду за превремени прекид уговора; и
- (ц) када ентитет почетно признаје финансијско средство, фер вредност опције плаћања унапред је безначајна.

Б4.1.13 Следећи примери илуструју уговорне токове готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. Ова листа примера није коначна.

Инструмент	Анализа
<p>Инструмент А</p> <p>Инструмент А је обвезница са наведеним датумом доспећа. Исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице су повезани са индексом инфлације валуте у којој је инструмент емитован. Веза са индексом инфлације није под утицајем леверица и главница је заштићена.</p>	<p>Уговорни токови готовине су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. Повезивање исплата главнице и камате на неизмирени износ главнице са индексом инфлације без ефекта леверица враћа временску вредност новца на текући ниво. Другим речима, каматна стопа инструмента одражава „реалну“ камату. Стога, износи камате представљају накнаде за временску вредност новца неизмиреног износа главнице.</p> <p>Међутим, ако су исплате камате биле индексирани према другој варијабли као што су перформансе дужника (на пример, нето добитак дужника) или индекс капитала, уговорни токови готовине нису исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице (осим ако индексирање на перформансе дужника не резултира кориговањем које само компензује имаоцу промене кредитног ризика инструмента, на такав начин да су уговорни токови готовине искључиво исплате главнице и камате). Разлог је у томе што уговорни токови готовине одражавају приход који није у складу са основним аранжманима о позајмицама (видети параграф Б4.1.7А).</p>
<p>Инструмент Б</p>	

<p>Инструмент Б је инструмент са варијабилном каматном стопом са наведеним датумом доспећа који дозвољава зајмопримцу да изабере тржишну каматну стопу на континуираној основи. На пример, на сваки датум усклађивања камате зајмопримац може да изабере тромесечни LIBOR за период од три месеца или једномесечни LIBOR за период од месец дана.</p>	<p>Уговорни токови готовине су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице све док камата која се плаћа током века трајања инструмента одражава накнаду за временску вредност новца за кредитни ризик повезан са инструментом и за друге основне ризике и трошкове позајмљивања, као и за профитну маржу (видети параграф Б4.1.7А).. Чињеница да се каматна стопа LIBOR-а усклађује током века трајања инструмента само по себи не дисквалификује инструмент.</p> <p>Међутим, ако је зајмопримац у могућности да одабере једномесечну каматну стопу која се мења на свака три месеца, каматна стопа се мења са учесталашћу која није у складу са трајањем каматне стопе. Као последица тога, временска вредност новчаног елемента се мења.</p> <p>Слично томе, ако инструмент има уговорну каматну стопу која је базирана на року који може да премаши преостали век трајања инструмента (на пример, ако инструмент са петогодишњим доспећем које се периодично усклађује, али увек одражава петогодишњу доспелост)временска вредност елемента новца се модификује . Разлог је у томе што су обавезе по основу камате у сваком периоду искључене из периода обрачуна камате.</p> <p>У оваквим случајевима, ентитет мора квалитативно или квантитативно да процени уговорне токове готовине у односу на уговорне токове готовине инструмента који је у сваком погледу идентичан осим што се период каматне стопе подудара са периодом обрачуна камате ради утврђивања да ли су токови готовине искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. (Али видети параграф Б4.1.9Е за упутство о законски регулисаним каматним стопама)</p> <p>На пример, при процени обвезнице са петогодишњим роком трајања уз плаћање варијабилне стопе која се усклађује на сваких шест месеци али увек одражава петогодишње доспеће, ентитет разматра уговорне токове готовине за инструмент који се усклађује на сваких шест месеци на шестомесечну каматну стопу, али је у супротном идентична.</p> <p>Иста анализа би се примењивала уколико би зајмопримац био у могућности да бира између различитих објављених каматних стопа зајмодавца (на пример, зајмопримац може да бира између објављене једномесечне варијабилне каматне стопе зајмодавца и објављене тромесечне варијабилне каматне стопе зајмодавца.)</p>
<p>Инструмент Ц</p> <p>Инструмент Ц је обвезница са наведеним датумом доспећа и плаћа варијабилну тржишну каматну стопу. Овој варијабилној каматној стопи је одређена горња граница.</p>	<p>Уговорни токови готовине:</p> <p>(а) инструмента који има фиксну каматну стопу и</p> <p>(б) инструмента који има варијабилну каматну стопу</p> <p>су исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице све док камата одражава накнаду за временску вредност новца и за кредитни ризик повезан са инструментом за време трајања</p>

	<p>инструмента и за остале основне ризике и трошкове позајмљивања као и профитну маржу. (Видети параграф Б4.1.7А)</p> <p>Сходно томе, инструмент који је комбинација (а) и (б) (на пример, обвезница са каматном стопом којој је одређена горња граница) може да има токове готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. Овакав услов уговора може да умањи варијабилност токова готовине постављањем ограничења на варијабилну каматну стопу (на пример, доња или горња граница каматне стопе) или да повећа варијабилност токова готовине зато што фиксна стопа постаје варијабилна.</p>
<p>Инструмент Д</p> <p>Инструмент Д је зајам са могућношћу повериоачеве наплате у целости и обезбеђен је колатералом.</p>	<p>Чињеница да је зајам са могућношћу повериоачеве наплате у целости обезбеђен колатералом сама по себи не утиче на анализу да ли су уговорни токови готовине искључиво исплате главнице или камате на неизмирени износ главнице.</p>

наставља се...

наставак

Инструмент	Анализа
<p>Инструмент Е</p> <p>Инструмент Е емитује банка која је регулисана законом и има назначени датум доспећа. Инструмент плаћа фиксну каматну стопу и сви уговорни токови готовине су недискрециони.</p> <p>Међутим, емитент подлеже законима који дозвољавају или захтевају од националних тела да наметну губитке имаоцима одређених инструмената, укључујући инструмент Е, у одређеним околностима. На пример, национално тело има овлашћење да отпише номиналну вредност инструмента Е или да је конвертује у фиксни број обичних акција емитента ако национално тело утврди да емитент има озбиљних финансијских тешкоћа, да му је потребан додатни регулаторни капитал или „бе неуспешан“.</p>	<p>Ималац треба да анализира услове уговора како би утврдио да ли они узрокују настанак токова готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице и стога су у складу са основним аранжманом о позајмљивању.</p> <p>Ова анализа не би узимала у обзир исплате које настају само као резултат овлашћења националног тела за наметање губитака имаоцима инструмента Е. Разлог је у томе што овлашћење, и резултирајуће исплате, нису услови уговора финансијског средства.</p> <p>Супротно томе, уговорни токови готовине не би искључиво били исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице ако услови уговора финансијског инструмента дозвољавају или захтевају од емитента или другог ентитета да наметне губитке имаоцу (на пример, отписивањем номиналне вредности или конвертовањем инструмента у фиксни број обичних акција емитента) све док су ти услови уговора стварни, чак и ако је мала вероватноћа да ће овакви губици бити наметнути.</p>

Б4.1.14 Наредни примери илуструју уговорне токове готовине који нису искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. Ова листа примера није коначна.

Инструмент	Анализа
<p>Инструмент Ф</p> <p>Инструмент Ф је обвезница која може да се конвертује у фиксни број инструмената капитала емитента.</p>	<p>Ималац би анализирао конвертибилну обвезницу у целости.</p> <p>Уговорни токови готовине нису исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице зато што</p>

	одражавају приход који није у складу са основним аранжманом о позајмљивању (видети параграф Б4.1.7А); то јест, приход је повезан са вредношћу капитала емитента.
<p>Инструмент Г</p> <p>Инструмент Г је зајам са инверзном флукутирајућом каматном стопом (то јест, каматна стопа има инверзни однос са тржишним каматним стопама).</p>	<p>Уговорни токови готовине нису искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице.</p> <p>Износи камате нису накнада за временску вредност новца неизмиреног износа главнице.</p>
<p>Инструмент Х</p> <p>Инструмент Х је стални инструмент али емитент може да откупи инструмент у било ком тренутку и да плати имаоцу номиналну вредност плус обрачунату доспелу камату.</p> <p>Инструментом Х се исплаћује тржишна каматна стопа, али камата не може да се реализује ако емитент није у могућности да одмах након тога остане солвентан.</p> <p>На одложеноу камату се не обрачунава додатна камата.</p>	<p>Уговорни токови готовине нису исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице.</p> <p>Разлог је у томе што се од емитента може захтевати да одложи исплате камате, а додатна камата се не обрачунава на те износе одложене камате. Као резултат, износи камате нису накнада за временску вредност новца неизмиреног износа главнице.</p> <p>Ако би се обрачунавала камата на одложене износе, уговорни токови готовине би могли да буду исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице.</p> <p>Чињеница да је Инструмент Х сталан само по себи не значи да уговорни токови готовине нису исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. У суштини, стални инструмент има континуиране (вишеструке) опције продужења. Овакве опције могу имати за резултат уговорне токове готовине који су исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице ако су исплате камате обавезне и морају стално да се плаћају.</p> <p>Такође, чињеница да Инструмент Х може да се купи, не значи да уговорни токови готовине нису исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице осим ако може да се откупи по износу који суштински не одражава исплату неизмирене главнице и камату на тај неизмирени износ главнице. Чак и ако откупиви износ укључује износ који у разумној мери надокнађује имаоцу превремено укидање тог инструмента, уговорни токови готовине би могли да буду исплате главнице и камата на неизмирени износ главнице. (Видети такође параграф Б4.1.12)</p>

Б4.1.15 У појединим случајевима, финансијско средство може да има уговорне токове готовине који не представљају исплату главнице и камате на неизмирени износ главнице као што је описано у параграфима 4.1.2(б), 4.1.2А(б) и 4.1.3 овог Стандарда.

Б4.1.16 Ово може бити случај ако финансијско средство представља инвестицију у одређена средства или токове готовине и стога уговорни токови готовине нису искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. На пример, ако услови уговора прописују да се уговорни токови готовине финансијског средства повећавају са већим бројем аутомобила који користе одређени пут са наплатом путарине, ови уговорни токови готовине нису у складу са основним аранжманом о позајмљивању. Као резултат тога, инструмент не би испунио услов из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б). Ово може бити случај када је потраживање повериоца ограничено на означена средства дужника или на токове готовине од означених средстава (на пример, „нерегресно“ финансијско средство).

Б4.1.17 Међутим, чињеница да је финансијско средство нерегресно, само по себи не искључује финансијско средство од испуњавања услова из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б). У таквим случајевима, од повериоца

се захтева да процени („прегледа“) одређена основна средства или токове готовине да би утврдио да ли су уговорни токови готовине финансијског средства које се класификује исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице. Ако услови финансијског средства узрокују настанак других токова готовине или ограничавају токове готовине на начин који није у складу са исплатама које представљају главницу и камату, финансијско средство не испуњава услов из параграфа 4.1.2(б) и 4.1.2А(б). То да ли су основна средства финансијска или нефинансијска средства, само по себи не утиче на ову процену.

- Б4.1.18 Карактеристика тока готовине не утиче на класификацију финансијског средства, ако би могла да има само безначајан утицај на уговорне токове готовине финансијског средства. Да би ово утврдио, ентитет мора да размотри могући ефекат карактеристике уговорног тока готовине у сваком извештајном периоду и кумулативно током трајања финансијског инструмента. Поред тога, ако би карактеристика уговорног тока готовине могла да има ефекат на уговорне токове који је већи од безначајног (било у појединачном извештајном периоду или кумулативно) али та карактеристика токова готовине није стварна, она не утиче на класификацију финансијског средства. Карактеристика тока готовине није стварна ако утиче на уговорне токове готовине само при јављању догађаја који је екстремно редак, изразито неуобичајен или постоји врло мала вероватноћа да ће се догодити.
- Б4.1.19 У скоро свакој трансакцији позајмљивања, инструмент повериоца се категоризује у односу на инструменте других поверилаца дужника. Инструмент који је подређен у односу на друге инструменте може имати уговорне токове готовине који су исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице ако неплаћање дужника представља кршење уговора а носилац има уговорно право на неисплаћене износе главнице и камате на неизмирени износ главнице чак и у случају банкрота дужника. На пример, потраживање из пословања које категоризује свог повериоца као генералног повериоца квалификовало би се као исплата главнице и камате на неизмирени износ главнице. То је случај чак и ако је поверилац емитовао зајмове који су обезбеђени колатералом, што би у случају банкрота дало носиоцу тог зајма приоритет над потраживањима генералног повериоца у погледу колатерала, али не утиче на уговорно право генералног повериоца на неплаћене доспеле износе главнице и друге доспеле износе.

Уговорно повезани инструменти

- Б4.1.20 У неким врстама трансакција, емитент може да категоризује по приоритету исплате имаоцима финансијских средстава помоћу уговорно повезаних инструмената који генеришу концентрације кредитног ризика (транше). Свака транша је категоризована на бази подређености чиме се одређује редослед по којем се токови готовине које је генерисао емитент алоцирају на транше. У оваквим случајевима, носиоци транше имају право на исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице само ако емитент генерише довољно токова готовине да задовољи транше вишег ранга.
- Б4.1.21 У оваквим трансакцијама, транша има карактеристике уговорних токова готовине који су исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице само ако:
- (а) услови уговора транше који су процењени у погледу класификације (без анализе основног скупа финансијских инструмената) узрокују настанак токова готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице (на пример, каматна стопа на траншу није повезана са индексом у роби);
 - (б) основни скуп финансијских инструмената има карактеристике токова готовине наведене у параграфима Б4.1.23 и Б4.1.24; и
 - (ц) изложеност кредитном ризику у основном скупу финансијских инструмената својствена транши је једнака или мања од изложености кредитном ризику основног скупа финансијских инструмената (на пример, кредитни рејтинг транше која се процењује у погледу класификације једнак је или већи од кредитног рејтинга која би се примењивао на појединачној транши којом је финансиран основни скуп финансијских инструмената).
- Б4.1.22 Ентитет мора да истражује све док не идентификује основни скуп инструмената који креирају (а не који пролазе кроз) токове готовине. Ово је основни скуп финансијских инструмената.
- Б4.1.23 Основни скуп финансијских инструмената мора да садржи један или више инструмената који имају уговорне токове готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице.
- Б4.1.24 Основни скуп финансијских инструмената такође може да обухвата инструменте који:
- (а) смањују варијабилност инструмената токова готовине из параграфа Б4.1.23 и, када су у комбинацији са инструментима из параграфа Б4.1.23, резултирају токовима готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице (на пример, горња или доња граница каматне стопе или уговор којим се смањује кредитни ризик неких или свих

- инструментата из параграфа Б4.1.23; или
- (б) усклађују токове готовина транши са токовима готовине скупа основних финансијских инструмената из параграфа Б4.1.23 као одговор на разлике само у погледу:
- (i) тога да ли је каматна стопа фиксна или флукуирајућа;
 - (ii) валуте у којој су означени токови готовине, укључујући инфлацију те валуте; или
 - (iii) времена тих токова готовине.
- Б4.1.25 Ако било који инструмент из скупа не испуњава услове било из параграфа Б4.1.23 или из параграфа Б4.1.24, услов из параграфа Б4.1.21(б) није испуњен. При спровођењу ове процене, можда неће бити неопходна детаљна анализа скупа на бази инструмент-по-инструмент. Међутим, ентитет мора да примењује просуђивање и да спроведе довољно анализа за утврђивање да ли инструменти скупа испуњавају услове из параграфа Б4.1.23-Б4.1.24. (Видети такође параграф Б4.1.18 за упутство о карактеристикама уговорних токова готовине које имају само безначајан ефекат).
- Б4.1.26 Ако ималац не може да процени услове из параграфа Б4.1.21 при почетном признавању, транша мора да се одмери по фер вредности кроз биланс успеха. Ако основни скуп инструмената може да се промени након почетног признавања на такав начин да можда неће испунити услове из параграфа Б4.1.23-Б4.1.24, транша не испуњава услове из параграфа Б4.1.21 и мора да се одмери по фер вредности кроз биланс успеха. Међутим, ако основни скуп обухвата инструменте који се обезбеђују колатералом од стране средстава која не испуњавају услове из параграфа Б4.1.23-Б4.1.24, способност стицања поседа над оваквим средствима треба одбацити за сврхе примене овог параграфа осим ако ентитет не стиче траншу са намером контроле колатерала.

Опција означавања финансијског средства или финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха (Одељци 4.1 и 4.2)

- Б4.1.27 У складу са условима из параграфа 4.1.5 и 4.2.2, овај Стандард дозвољава ентитету да означи финансијско средство, финансијску обавезу или групу финансијских инструмената (финансијских средстава, финансијских обавеза или оба) по фер вредности кроз биланс успеха под условом да то има за резултат релевантније информације.
- Б4.1.28 Одлука ентитета да означава финансијско средство или финансијску обавезу по фер вредности кроз биланс успеха слична је избору рачуноводствене политике (иако, за разлику од избора рачуноводствене политике, не захтева се доследна примена на све сличне трансакције). Када ентитет има овакав избор, параграф 14(б) IAS 8 захтева да изабрана политика има за резултат финансијске извештаје који обезбеђују поуздане и релевантније информације о ефектима трансакција, другим догађајима и условима везаним за финансијску позицију, финансијске перформансе или токове готовине ентитета. На пример, у случају означавања финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха, параграф 4.2.2 наводи две врсте околности у којима ће захтев за релевантнијим информацијама бити испуњен. У складу са тим, да би изабрао овакво означавање у складу са параграфом 4.2.2, ентитет треба да докаже да спада у једну (или обе) ове врсте околности.

Означавање елиминише или у значајној мери смањује рачуноводствену неусаглашеност

- Б4.1.29 Одмеравање финансијског средства или финансијске обавезе и класификација признатих промена њихове фер вредности одређује се према класификацији ставке и према томе да ли је ставка део означеног односа хеџинга. Ови захтеви могу да узрокују недоследност у погледу одмеравања или признавања (што се понекад назива „рачуноводствена неусаглашеност“) када би се, на пример, у одсуству означавања по фер вредности кроз биланс успеха, финансијско средство класификовало као накнадно одмерено по фер вредности кроз биланс успеха, а обавеза коју ентитет сматра повезаном би била накнадно одмерена по амортизованој вредности (при чему се промене фер вредности не признају). У оваквим околностима, ентитет може да закључи да би његови финансијски извештаји обезбедили више релевантних информација ако би се и средство и обавеза одмеравали по фер вредности кроз биланса успеха.
- Б4.1.30 Следећи примери показују када овај услов може да буде испуњен. У свим случајевима, ентитет може да користи овај услов за означавање финансијских средстава или финансијских обавеза по фер вредност кроз биланс успеха само ако испуњава принцип из параграфа 4.1.5 или 4.2.2(а).
- (а) ентитет има обавезе према уговорима о осигурању чије одмеравање комбинује актуелне информације (као што дозвољава параграф 24, стандарда IFRS 4) и финансијска средства која сматра повезаним и која би се иначе одмеравала или по фер вредности кроз остали укупни

результат или по амортизованој вредности.

- (б) ентитет има финансијска средства, финансијске обавезе или обоје, који имају заједнички ризик, као што је ризик по основу каматне стопе и који узрокује супротстављене промене фер вредности које имају тенденцију да се међусобно пребијају. Међутим, само би се неки од инструмената одмеравали по фер вредности кроз биланс успеха (на пример, они који су деривати, или су класификовани као они који се држе ради трговања). Такође може бити случај да захтеви рачуноводства хеџинга нису испуњени, на пример, због тога што нису задовољени захтеви ефективности хеџинга из параграфа 6.4.1.
- (ц) ентитет има финансијска средства, финансијске обавезе или обоје који имају заједнички ризик, као што је ризик од каматне стопе, који узрокује супротне промене фер вредности које имају тенденцију да се међусобно пребијају, и ниједно финансијско средство или финансијска обавеза се не квалификују за означавање као инструмент хеџинга зато што се не одмеравају по фер вредности кроз биланс успеха. Штавише, у одсуству рачуноводства хеџинга, постоји значајна недоследност у погледу признавања добитака и губитака. На пример, ентитет финансира одређену групу зајмова емитовањем преносивих обвезница чије промене фер вредности имају тенденцију да се међусобно пребијају. Ако, поред тога, ентитет редовно купује и продаје обвезнице, али ретко, ако икада, купује и продаје зајмове, извештавање и зајмова и обвезница по фер вредности кроз биланс успеха елиминира недоследност у времену признавања добитака и губитака који би иначе били резултат одмеравања по амортизованој вредности и признавања добитка или губитка сваког пута када се обвезница откупи.

Б4.1.31 У случајевима као што су они описани у претходном параграфу, означавање, приликом почетног признавања, финансијских средстава и финансијских обавеза које иначе нису тако одмераване по фер вредности кроз биланс успеха може да елиминира или значајно да смањи недоследност при одмеравању или признавању и да обезбеди релевантније информације. Из практичних разлога, ентитет не мора да унесе сва средства и обавезе које узрокују недоследност при одмеравању или признавању у потпуно исто време. Дозвољено је оправдано одлагање под условом да је свака трансакција означена по фер вредности кроз биланс успеха приликом почетног признавања и да се, у то време, очекује да се догоде све преостале трансакције.

Б4.1.32 Не би било прихватљиво означити само нека финансијска средства и финансијске обавезе, што би узроковало недоследност, по фер вредности кроз биланс успеха ако то не би елиминисало или значајно смањило недоследност и ако стога не би имало за резултат релевантније информације. Међутим, било би прихватљиво означити само одређени број сличних финансијских средстава или сличних финансијских обавеза ако би се тиме постигло значајно смањење (и вероватно веће смањење него код других дозвољених означавања) недоследности. На пример, претпоставимо да ентитет има одређени број сличних финансијских обавеза у укупном износу од н.ј.100 и одређени број сличних финансијских средстава у укупном износу од н.ј.50, али се оне одмеравају по различитом основу. Ентитет може значајно да смањи недоследност при одмеравању тиме што ће приликом почетног одмеравања да значи сва средства, али само неке обавезе (на пример, појединачне обавезе у укупном збиру од н.ј.45) по фер вредности кроз биланс успеха. Међутим, зато што означавање по фер вредности кроз биланс успеха може да се примени само на цео финансијски инструмент, ентитет у овом примеру мора да значи једну или више обавеза у целини. Он не може да значи било компоненту обавезе (на пример, промене вредности које се могу приписати само једном ризику, као што је промена бенчмарк (референтне) каматне стопе) или део (то јест, проценат) обавезе.

Групом финансијских средстава, финансијских обавеза се управља и њихове перформансе се процењује на основу фер вредности

Б4.1.33 Ентитет може да управља и процењује перформансе групе финансијских средстава, финансијских обавеза или обоје на такав начин да одмерава те групе по фер вредности кроз биланс успеха има за резултат релевантније информације. Централна тачка у овом примеру је начин на који ентитет управља и процењује перформансе, а не природа његових финансијских инструмената.

Б4.1.34 На пример, ентитет може да користи овај услов за означавање финансијских обавеза по фер вредности кроз биланс успеха ако задовољава принцип из параграфа 4.2.2(б) и ентитет има финансијска средства и финансијске обавезе које имају један или више заједничких ризика и тим ризицима се управља и они се процењују на основу фер вредности у складу са документованом политиком управљања средствима и обавезама. Пример би могао да буде ентитет који је емитовао “структурисане производе” који садрже вишеструке уграђене деривате и који управља резултујућим ризицима на основу фер вредности користећи мешавину дериватних и недериватних финансијских инструмената.

Б4.1.35 Као што је примећено у претходном тексту, овај услов се ослања на начин на који ентитет управља и процењује перформансе групе финансијских инструмената о којима је реч. У складу са тим, (као

предмет захтева у погледу означавања приликом почетног признавања) ентитет који значи финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха на основу овог услова треба такође да значи све прихватљиве финансијске обавезе којима се заједно управља и који се заједно процењују.

- Б4.1.36 Документација о стратегији ентитета не мора да буде опширна, али треба да буде довољна да прикаже усклађеност са параграфом 4.2.2(б). Таква документација није потребна за сваку појединачну ставку, али може да буде на основу портфеља. На пример, ако систем управљања перформансама за једно одељење – како одобри кључно руководеће особље ентитета – јасно показује да се његове перформансе процењују на овој основи, није потребна никаква даља документација да би се приказала усклађеност са параграфом 4.2.2(б).

Уграђени деривати (Одељак 4.3)

- Б4.3.1 Када ентитет постане једна од страна у хибридном уговору са основним уговором који није средство у оквиру делокруга овог Стандарда, параграф 4.3.3 захтева да ентитет утврди све уграђене деривате, процени да ли се захтева да се одвоје од основног уговора и, за оне за које се захтева да буду одвојени, одмери деривате по фер вредности приликом почетног признавања и накнадно по фер вредности кроз биланс успеха.
- Б4.3.2 Ако основни уговор нема изречено или унапред одређено доспеће и ако представља резидуално учешће у нето средствима ентитета, онда су његове економске карактеристике и ризици они који припадају дужничком инструменту, и уграђени дериват би требало да поседује карактеристике капитала које се односе на исти ентитет да би се могло сматрати да је у уској вези са њим. Ако основни уговор није инструмент капитала и ако задовољава дефиницију финансијског инструмента, онда су његове економске карактеристике и ризици – карактеристике и ризици дужничког инструмента.
- Б4.3.3 Уграђени неопциони дериват (као што је уграђени форвард или своп) је одвојен од свог основног уговора на основу његових наведених или подразумеваних суштинских услова, тако да резултира тиме да он има фер вредност нула приликом почетног признавања. Уграђени дериват који се заснива на опцији (као што је уграђена продајна и куповна опција, инструменти за гарантовање горње и доње границе кредита или своп опције) је одвојен од свог основног уговора на основу означених услова обележја опције. Почетна књиговодствена вредност основног инструмента је износ преостало после одвајања уграђеног деривата.
- Б4.3.4 Уопште, вишеструки уграђени деривати у једном хибридном уговору се третирају као један сложени уграђени дериват. Међутим, уграђени деривати који се класификују као капитал (видети IAS 32 *Финансијски инструменти: Презентација*) се рачуноводствено обухватају засебно од оних који су класификовани као средства или обавезе. Поред тога, ако инструмент има више од једног уграђеног деривата и ако се ти деривати односе на различите изложености ризику, ако се могу одмах одвојити и ако су независни један од другог, они се рачуноводствено обухватају засебно један од другог.
- Б4.3.5 Економске карактеристике и ризици уграђеног деривата нису уско повезани са основним уговором (параграф 4.3.3(а)) у следећим примерима. У овим примерима, под претпоставком да су задовољени услови из параграфа 4.3.3(б) и (ц), ентитет рачуноводствено обухвата уграђени дериват засебно од основног уговора.
- (а) Продајна опција уграђена у инструмент која омогућава имаоцу да захтева од емитента да поново стекне инструмент за неки износ у готовини или за друго средство које варира на основу промене у капиталу или цени или индексу робе није уско повезана са основним дужничким инструментом.
 - (б) Опција или аутоматска одредба да се продужи преостало време до доспећа дужничког инструмента није уско повезана са основним дужничким инструментом осим ако не постоји истовремено кориговање актуелне тржишне стопе камате у време продужења. Ако ентитет емитује дужнички инструмент и ако ималац тог дужничког инструмента упише куповну опцију на дужнички инструмент трећој страни, емитент сматра куповну опцију оном која продужава време до доспећа дужничког инструмента под условом да се од емитента може захтевати да учествује или да омогући поновни излазак на тржиште дужничког инструмента као резултат тога што је куповна опција извршена.
 - (ц) Исплате камате или главнице са индексом у капиталу уграђене у основни дужнички инструмент или уговор о осигурању – којим је износ камате или главнице индексан за вредност инструмената капитала – нису уско повезане са основним инструментом зато што ризици својствени основном и уграђеном деривату нису слични.
 - (д) Исплате камате или главнице са индексом у роби уграђене у основни дужнички инструмент или уговор о осигурању – којим је износ камате или главнице индексан за цену робе (као што је

злато) – нису уско повезане са основним инструментом зато што ризици својствени основном и уграђеном деривату нису слични.

- (е) Куповна, продајна или опција плаћања унапред уграђена у основни дужнички инструмент или основни уговор о осигурању није уско повезана са основним уговором осим ако:
- (i) цена извршења опције није приближно једнака на сваки датум извршења амортизоване вредности основног дужничког инструмента или књиговодственој вредности основног уговора о осигурању; или
 - (ii) цена извршења опције плаћања унапред надокнађује зајмодавцу износ до приближне садашње вредности изгубљене камате за преостало време трајања основног уговора. Изгубљена камата је производ унапред плаћеног износа главнице помноженог са разликом у каматним стопама. Разлика у каматним стопама је вишак ефективне каматне стопе основног уговора над ефективном каматном стопом коју би ентитет добио на датум плаћања унапред да је поново инвестирао унапред плаћени износ главнице у сличном уговору за преостало време трајања основног уговора.
- Процена тога да ли је куповна или продајна опција уско повезана са основним дужничким уговором се врши пре одвајања елемента капитала према IAS 32.
- (ф) Кредитни деривати који су уграђени у основни дужнички инструмент и који дозвољавају једној страни (“кориснику”) да врши пренос кредитног ризика одређеног средства, које не мора поседовати, другој страни (“гаранту”) нису уско повезани са основним дужничким инструментом. Такви кредитни деривати омогућавају гаранту да преузме кредитни ризик у вези са средством, а да га директно не поседује.

B4.3.6 Пример хибридног инструмента је финансијски инструмент који даје имаоцу право да прода финансијски инструмент назад емитенту у замену за неки износ у готовини или другом финансијском средству који варира на основу промене индекса капитала или робе који се може повећати или смањити (“инструмент са правом поновне продаје ентитету”). Осим ако емитент приликом почетног признавања не означи инструмент са правом поновне продаје ентитету као финансијску обавезу по фер вредности кроз биланс успеха, захтева се да се одвоји уграђени дериват (то јест, индексирана исплата главнице) према параграфу 4.3.3 зато што је основни уговор – дужнички инструмент према параграфу B4.3.2 и индексирана исплата главнице није уско повезана са основним дужничким инструментом према параграфу B4.3.5(a). Зато што се исплата главнице може повећати или смањити, уграђени дериват је неопциони дериват чија је вредност индексирана према основној варијабли.

B4.3.7 У случају инструмента са правом поновне продаје ентитету који се може поново продати у било које време за готовину једнаку пропорционалном уделу у вредности нето средства ентитета (као што су јединице отвореног заједничког фонда или неки инвестициони производи повезани са јединицом), значај одвајања уграђеног деривата и рачуноводственог обухватања сваке компоненте је да се одмери хибридни уговор по износу исплате који се плаћа на крају извештајног периода ако је ималац извршио своје право да прода тај инструмент назад емитенту.

B4.3.8 Економске карактеристике и ризици уграђеног деривата су уско повезани са економским карактеристикама и ризицима основног уговора у следећим примерима. У овим примерима, ентитет рачуноводствено не обухвата уграђени дериват засебно од основног уговора.

- (а) Уграђени дериват у ком је основа каматна стопа или индекс каматне стопе који може изменити износ камате која би се иначе платила или добила од основног дужничког уговора који садржи камату или уговора о осигурању је уско повезан са основним уговором осим ако се хибридни уговор не може измирити на такав начин да ималац не би у значајној мери повратио своју целокупну признату инвестицију у значајној мери или ако уграђени дериват не би бар удвостручио почетну стопу приноса од основног уговора имаоца и ако не би имао за резултат стопу приноса која је бар дупло већа од онога што би тржишни принос био за уговор са истим условима које има и основни уговор.
- (б) Уграђени инструменти за гарантовање доње или горње границе кредита за каматну стопу на дужнички уговор или уговор о осигурању су уско повезани са основним инструментом, под условом да је инструмент за гарантовање горње границе кредита исти или већи од тржишне стопе камате и да је инструмент за гарантовање доње границе кредита исти или мањи од тржишне стопе кредита када се уговор изда, као и да за инструменте за гарантовање доње или горње границе кредита није извршен леверџ у односу на основни уговор. Слично, одредбе које су укључене у уговор за куповину или продају средства (на пример, робе) које успостављају инструменте за гарантовање доње или горње границе кредита на цену која треба да се плати или која треба да се добије од тог средства су уско повезане са основним уговором ако су оба инструмента за гарантовање доње или горње границе кредита резултирала негативним новчаним током на почетку и ако нису били предмет леверџа.
- (ц) Уграђени девизни дериват који обезбеђује проток исплата главнице или камате које су означене

у страној валути и које су уграђене у основни дужнички инструмент (на пример, обвезница са две валуте) је уско повезан са основним дужничким инструментом. Такав дериват се не одваја од основног инструмента зато што IAS 21 *Ефекти промена девизних курсева* захтева да се девизни добици и губици од монетарних ставки признају кроз биланс успеха.

- (д) Уграђени девизни дериват у основном уговору који је уговор о осигурању и није финансијски инструмент (као што је уговор за куповину или продају нефинансијске ставке тамо где је цена означена у страној валути) је уско повезан са основним уговором под условом да није извршен левериџ, да не садржи обележје опције, и да захтева исплате означене у једној од следећих валута:
- (i) функционалној валути било које значајне стране у уговору;
 - (ii) валути у којој се цена стечене или испоручене робе или услуге рутински означена у комерцијалним трансакцијама широм света (као што је амерички долар за трансакције са сировом нафтом); или
 - (iii) валути која се обично користи у уговорима за куповину или продају нефинансијских ставки у економском окружењу у ком се обавља трансакција (на пример, релативно стабилној и ликвидној валути која се обично користи у локалним пословним трансакцијама или у спољној трговини).
- (е) Уграђена опција плаћања унапред у отплати која носи само камату или само главницу је уско повезана са основним уговором под условом да је основни уговор (i) почетни резултат одвајања права за добијање уговорних токова готовине од финансијског инструмента који, сам по себи, није садржао уграђени дериват, и (ii) не садржи никакве услове који нису присутни у оригиналном основном дужничком уговору.
- (ф) Уграђени дериват је основни уговор о лизингу који је уско повезан са основним уговором ако је уграђени дериват (i) индекс који се односи на инфлацију као што је индекс исплата лизинга за индекс потрошачке цене (под условом да лизинг није предмет левериџа и да се индекс односи на инфлацију у економском окружењу самог ентитета), (ii) потенцијалне ренте које се заснивају на продајама или (iii) потенцијалне ренте које се заснивају на варијабилним каматним стопама.
- (г) Обележје које повезује јединице уграђено у основни финансијски инструмент или основни уговор о осигурању је уско повезано са основним инструментом или основним уговором ако се исплате означене у јединици одмеравају по актуелним вредностима јединице које одражавају фер вредности средстава фонда. Обележје које повезује јединице је уговорна обавеза која захтева исплате означене у јединицама интерног или екстерног инвестиционог фонда.
- (х) Дериват уграђен у уговор о осигурању је уско повезан са основним уговором о осигурању ако су уграђени дериват и основни уговор о осигурању толико међусобно зависни да ентитет не може да одмери уграђени дериват засебно (то јест, без разматрања основног уговора).

Инструменти који садрже уграђене деривате

- Б4.3.9 Као што је наведено у параграфу Б4.3.1, када ентитет постане једна од страна у хибридном уговору са основним уговором који није средство у оквиру делокруга овог Стандарда, и са једним или више уграђених деривата, параграф 4.3.3 захтева да ентитет утврди све такве уграђене деривате, процени да ли се захтева да се одвоје од основног уговора и, за оне за које се захтева да буду одвојени, одмери деривате по фер вредности приликом почетног признавања и накнадно. Ови захтеви могу бити сложенији, или могу да имају за резултат мање поуздана одмеравања, него што је одмеравање читавог инструмента по фер вредности кроз биланс успеха. Из тог разлога овај Стандард дозвољава да се читав хибридни уговор означи по фер вредности кроз биланс успеха.
- Б4.3.10 Такво означавање може да се користи било да параграф 4.3.3 захтева да се уграђени деривати одвоје од основног уговора или забрањује такво одвајање. Међутим, параграф 4.3.5 не би оправдао означавање хибридног инструмента по фер вредности кроз биланс успеха у случајевима изложеним у параграфу 4.3.5 (а) и (б) зато што то не би смањило сложеност или повећало поузданост.

Поновна процена уграђених деривата

- Б4.3.11 У складу са параграфом 4.3.3, ентитет процењује да ли је потребно одвојити уграђени дериват од основног уговора и обрачунавати га као дериват када ентитет први пут постане уговорна страна. Накнадна поновна процена је забрањена осим ако не постоји промена услова уговора која значајно мења токове готовине који би се иначе захтевали према уговору, у ком случају се поновна процена захтева. Ентитет одређује да ли је измена токова готовине значајна разматрањем степена у ком су се променили очекивани будући токови готовине повезани са уграђеним дериватом, основни уговор или обоје, као и да ли је промена значајна у односу на претходно очекиване токове готовине од уговора.

B4.3.12 Параграф B4.3.11 се не примењује на уграђене деривате у уговорима који су стечени у:

- (а) пословној комбинацији (као што је дефинисано у IFRS 3 *Пословне комбинације*);
- (б) комбинацији ентитета или пословања под заједничком контролом као што је описано у параграфима B1-B4 IFRS 3; или
- (ц) формирању заједничког подухвата као што је дефинисано у IFRS 11 *Заједнички аранжмани* или на њихову поновну процену на датум стицања.³

Рекласификација финансијских средстава (Одељак 4.4)

Рекласификација финансијских средстава

B4.4.1 Параграф 4.4.1 захтева од ентитета да рекласификује финансијска средства ако ентитет промени свој модел пословања за управљање тим финансијским средствима. Очекује се да ће овакве промене бити веома ретке. Овакве промене утврђује више руководство ентитета као резултат екстерних или интерних промена и морају бити значајне за пословне активности ентитета и доказиве екстерним странама. Сходно томе, промена у моделу пословања ентитета ће се десити само када ентитет или почне или престане да спроводи одређену активност која је значајна за његово пословање: на пример, када је ентитет стекао, отуђио или укинуо одређену линију пословања. Примери промена пословног модела обухватају следеће:

- (а) Ентитет има портфељ комерцијалних зајмова које држи ради продаје у кратком року. Ентитет стиче компанију која управља комерцијалним зајмовима и има модел пословања који држи зајмове у циљу наплате уговорних токова готовине. Портфељ комерцијалних зајмова више није на продају, и портфељем се сада управља заједно са стеченим комерцијалним зајмовима и сви се држе ради наплате уговорних токова готовине.
- (б) Фирма која пружа финансијске услуге одлучује да угаси своје пословање комерцијалних хипотекарних зајмова. Ово пословање више не прихвата нове послове и фирма која пружа финансијске услуге активно излази на тржиште са својим портфељем хипотекарних зајмова на продају.

B4.4.2 Промена циља модела пословања ентитета мора да буде остварена пре датума рекласификације. На пример, ако фирма која пружа финансијске услуге одлучи 15. фебруара да угаси своје пословање комерцијалних хипотекарних зајмова и стога мора да рекласификује сва финансијска средства на која то утиче 1. априла (то јест, првог дана следећег извештајног периода ентитета), ентитет не сме да прихвати нове послове комерцијалних хипотекарних зајмова или да учествује у активностима које су у складу са његовим претходним моделом пословања након 15. фебруара.

B4.4.3 Следеће не спада у промене модела пословања:

- (а) промена намене повезане са одређеним финансијским средствима (чак и у околностима значајних промена услова на тржишту);
- (б) привремени нестанак одређеног тржишта за финансијска средства;
- (ц) пренос финансијских средстава између делова ентитета са различитим моделима пословања.

Одмеравање (Поглавље 5)

Почетно одмеравање (Одељак 5.1)

B5.1.1 Фер вредност финансијског инструмента приликом почетног признавања је обично цена трансакције (то јест фер вредност дате или добијене надокнаде, видети такође параграф B5.1.2A и IFRS 13). Међутим, ако је део дате или добијене надокнаде за нешто друго осим финансијског инструмента, ентитет треба да одмерава фер вредност финансијског инструмента. На пример, фер вредност дугорочног зајма или потраживања које не носи камату може да се одмерава по садашњој вредности свих будућих добитака у готовини дисконтованих коришћењем преовлађујућих(е) тржишних(е) каматних(е) стопа(е) за сличне инструменте (сличне у погледу валуте, услова, врсте каматне стопе и других фактора) са сличним кредитним рејтингом. Сваки додатни позајмљени износ је расход или смањење прихода осим ако се не квалификује за признавање као нека друга врста средства.

³ IFRS 3 се бави питањем стицања уговора са уграђеним дериватима у пословној комбинацији.

- B5.1.2 Ако ентитет створи зајам који носи вантржишну каматну стопу (на пример, 5 процената када је тржишна стопа за сличне зајмове 8 процената), и унапред добије надокнаду као компензацију, ентитет признаје зајам по његовој фер вредности, то јест нето од надокнаде коју добија. Ентитет додаје дисконт у биланс успеха користећи метод ефективне каматне стопе.
- B5.1.2A Најбољи доказ фер вредности финансијског инструмента приликом почетног признавања је цена трансакције (то јест, фер вредност дате или добијене надокнаде, видети такође IFRS 13). Ако ентитет утврди да се фер вредност приликом почетног признавања разликује од цене трансакције као што је наведено у параграфу 5.1.1A, ентитет рачуноводствено обухвата тај инструмент на тај датум као што следи:
- (а) приликом одмеравања које се захтева параграфом 5.1.1 ако је та фер вредност доказана котираном ценом на активном тржишту за идентично средство или обавезу (то јест, инпут Нивоа 1) или заснована на техници процене која користи само податке са уочљивих тржишта. Ентитет треба да призна разлику између фер вредности на почетном признавању и цене трансакције као добитак или губитак.
 - (б) у свим осталим случајевима, приликом одмеравања које се захтева параграфом 5.1.1, кориговану за одлагање разлике између фер вредности приликом почетног признавања и цене трансакције. Након почетног признавања, ентитет треба да призна ту одложену разлику као добитак или губитак само уколико она настаје из промене у фактору (укључујући време) коју би учесници на тржишту узели у обзир приликом одређивања цене средства или обавезе.

Накнадно одмеравање (Одељци 5.2 и 5.3)

- B5.2.1 Ако је финансијско средство које је раније признавано као финансијско средство одмерено по фер вредности кроз биланс успеха и његова фер вредност падне испод нуле, то је финансијска обавеза одмерена у складу са параграфом 4.2.1. Међутим, хибридни уговори са основним уговорима који су средства у оквиру делокруга овог Стандарда, увек се одмеравају у складу са параграфом 4.3.2.
- B5.2.2 Следећи пример илуструје рачуноводствено обухватање трошкова трансакције приликом почетног и накнадних одмеравања финансијског средства одмереног по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 5.7.5 или са параграфом 4.1.2A. Ентитет стиче финансијско средство за 100 н.ј. плус надокнада за куповину од 2 н.ј. На почетку, ентитет признаје средство по 102 н.ј.. Крај извештајног периода се дешава дан касније, када је котирана тржишна цена средства 100 н.ј. Ако се средство прода, платила би се надокнада од 3 н.ј. На тај датум, ентитет одмерава средство по н.ј.100 (без разматрања могуће надокнаде после продаје) и губитак од 2 н.ј. се признаје у укупном осталом резултату. Ако је финансијско средство одмерено по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2A, трошкови трансакције се амортизују у билансу успеха помоћу методе ефективне каматне стопе.
- B5.2.2A Накнадно одмеравање финансијског средства или финансијске обавезе и накнадно признавање добитака и губитака описаних у параграфу B5.1.2A треба да буде у складу са захтевима овог Стандарда.

Инвестиције у инструменте капитала и уговори о тим инвестицијама

- B5.2.3 Све инвестиције у инструменте капитала и уговори о тим инструментима морају да се одмеравају по фер вредности. Међутим, у ограниченом броју околности, набавна вредност може да буде одговарајућа процена фер вредности. То може бити случај ако је доступно недовољно скоријих информација за одмеравање фер вредности, или ако постоји широк распон могућих одмеравања фер вредности и набавна вредност представља најбољу процену фер вредности у том распону.
- B5.2.4 Показатељи да набавна вредност можда неће бити репрезентативна за фер вредност обухватају:
- (а) значајна промена перформанси ентитета у који се инвестира у поређењу са буџетима, плановима и одређеним прекретницама.
 - (б) промене у очекивању да ће бити остварене одређене прекретнице техничког производа ентитета у који се инвестира;
 - (ц) значајна промена на тржишту у погледу капитала ентитета у који се инвестира или његових производа или потенцијалних производа.
 - (д) значајна промена у глобалној економији или економском окружењу у којем послује ентитет у који се инвестира.
 - (е) значајна промена у перформансама упоредивих ентитета, или у проценама вредности које имплицира опште тржиште.

- (ф) интерна питања ентитета у који се инвестира, као што су криминалне радње, привредни спорови, судске парнице, промене руководства или стратегије.
- (г) докази из екстерних трансакција у капиталу ентитета у који се инвестира, било од стране ентитета у који се инвестира (као што је свеже емитовање капитала), или путем преноса инструмената капитала између трећих страна.

B5.2.5 Листа у параграфу B5.2.4 није коначна. Ентитет треба да користи све информације о перформансама и пословним активностима ентитета у који се инвестира које постају доступне на датум почетног признавања. Уколико постоје такви релевантни фактори, они могу да указују на то да набавна вредност можда није репрезентативна за фер вредност. У таквим случајевима, ентитет мора да одмери фер вредност.

B5.2.6 Набавна вредност никада није најбоља процена фер вредности за инвестиције у котиране инструменте капитала (или уговоре о котираним инструментима капитала).

Одмеравање амортизоване вредности (Одељак 5.4)

Метод ефективне каматне стопе

B5.4.1 Приликом примене методе ефективне каматне стопе, ентитет идентификује накнаде које су саставни део ефективне каматне стопе финансијског инструмента. Опис накнада за финансијске услуге можда неће бити показатељ природе и суштине пружених услуга. Накнаде које су саставни део ефективне каматне стопе финансијског инструмента се третирају као кориговање за ефективну каматну стопу, осим ако се финансијски инструмент не одмерава по фер вредности, при чему се промена фер вредности признаје у билансу успеха. У тим случајевима, накнаде се признају као приход или расход када се инструмент почетно признаје.

B5.4.2 Накнаде које су саставни део ефективне каматне стопе финансијског инструмента обухватају:

- (а) Стартне накнаде које је ентитет примио за стварање или стицање финансијског средства. Ове накнаде могу укључити надокнаде за активности као што је процењивање финансијског стања зајмопримца, процењивање и евидентирање гаранција (јемстава), колатерала и других гаранцијских аранжмана, уговарање услова за дати инструмент, припремање и обрада документације и закључивање те трансакције. Те накнаде су саставни део настанка учешћа са резултујућим финансијским инструментом.
- (б) провизије за ангажовање које је ентитет примио ради започињања кредитног процеса када се обавеза давања зајма не одмерава у складу са параграфом 4.2.1(а) и ако је вероватно да ће ентитет ступити у специфични зајмовни аранжман. Ове накнаде се сматрају компензацијом за текуће учешће у стицању финансијског инструмента. Ако обавеза истекне, а да ентитет није дао зајам, та накнада се по истеку признаје као приход.
- (ц) Стартне накнаде које се примају по емитовању финансијских обавеза одмерених по амортизованој вредности. Ове накнаде су саставни део настанка учешћа у финансијским обавезама. Ентитет прави разлику између накнада и трошкова који су саставни део ефективне каматне стопе за финансијску обавезу и стартних накнада и трошкова трансакције који се односе на права пружања услуга, као што су услуге управљања инвестицијама.

B5.4.3 Накнаде које нису саставни део ефективне каматне стопе финансијског инструмента и рачуноводствено се обухватају у складу са IFRS 15 обухватају:

- (а) накнаде наплаћене за сервисирање зајма;
- (б) провизије за ангажовање ради започињања кредитног процеса када се обавеза давања зајма не одмерава у складу са параграфом 4.2.1(а) и ако није вероватно да ће ентитет ступити у специфични зајмовни аранжман; и
- (ц) Накнада за конзорцијални зајам (зајам где има више учесника) коју је ентитет примио као провизију за уређење зајма без задржавања дела зајмовног пакета за себе (или уз задржавање дела зајма уз исту ефективну каматну стопу за упоредиви ризик као и други учесници).

B5.4.4 Када примењује метод ефективне камате, ентитет обично амортизује сваку надокнаду, исплаћене или добијене ставке, трошкове трансакције или друге премије или дисконте који су укључени у израчунавање ефективне каматне стопе током очекиваног трајања инструмента. Међутим, користи се краћи период ако је ово период на који се односе надокнаде, исплаћене или добијене ставке, трошкови трансакције или друге премије или дисконти. Ово ће бити случај онда када се за варијабле на које се односе надокнаде, исплаћене или добијене ставке, трошкови трансакција или друге премије или дисконти, поновно одређује цена према тржишним стопама пре очекиваног доспећа инструмента. У

таквом случају, одговарајући период амортизације је до следећег таквог датума поновног одређивања цене. На пример, ако премија или дисконт од инструмента са флукутирајућом стопом одражава камату која је прispела од инструмента од датума плаћања последње камате, он ће бити амортизован до следећег датума када се флукутирајућа камата усклади према тржишним стопама. Ово ће бити због тога што се премија или дисконт односе на период до датума следећег усклађивања камате зато што се, на тај датум, варијабла на коју се односе премија или дисконт (то јест каматне стопе) усклађује према тржишним стопама. Ако су, међутим, премија или дисконт резултат промене у кредитном распону током флукутирајуће стопе одређене у инструменту, или у другим варијаблама које нису усклађене према тржишним стопама, оне се амортизују током очекиваног трајања инструмента.

- B5.4.5** За финансијска средства и финансијске обавезе са флукутирајућом стопом, периодична поновна процена токова готовине да би се одразила кретања у тржишним стопама камата мења ефективну каматну стопу. Ако се финансијско средство или финансијска обавеза са флукутирајућом стопом признају на почетку у износу који је једнак потраживању или дуговању по основу главнице приликом доспећа, поновна процена будућих токова готовине обично нема значајног ефекта на књиговодствену вредност средства или обавезе.
- B5.4.6** Ако ентитет измени своје процене везане за исплате или примања (искључујући модификације у складу са параграфом 6.4.3 и промене у проценама очекиваних кредитних губитака), ентитет треба да коригује бруто књиговодствену вредност финансијског средства или амортизовану вредност финансијске обавезе (или групе финансијских инструмената) да би приказао стварне и измењене процене токова готовине. Ентитет поново израчунава бруто књиговодствену вредност финансијског средства или амортизовану вредност финансијске обавезе као садашњу вредност процењених будућих уговорних токова готовине који су дисконтовани по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента (или ефективној каматној стопи коригованој за кредит за купљена или створена кредитно обезвређена финансијска средства), или где је то применљиво, по ревидираној ефективној каматној стопи израчунатој у складу са параграфом 6.5.10. Ово кориговање се признаје као приход или расход у билансу успеха.
- B5.4.7** У неким случајевима финансијско средство се приликом почетног признавања сматра кредитно обезвређеним, јер је кредитни ризик врло висок, а у случају куповине, то средство је стечено са великим попустом. Од ентитета се захтева да укључи почетне очекиване кредитне губитке у процењене токове готовине приликом израчунавања ефективне каматне стопе усклађене са кредитним ризиком за финансијску имовину за коју се приликом почетног признавања сматра да је кредитно обезвређена у тренутку стицања или стварања. Међутим, то не значи да се ефективна каматна стопа прилагођена кредиту треба примењивати само зато што финансијско средство има висок кредитни ризик приликом почетног признавања.

Трошкови трансакције

- B5.4.8** Трошкови трансакције обухватају надокнаде и провизије које се исплаћују агентима који раде за провизију (укључујући и запослене који раде као агенти продаје), саветницима, брокерима и дилерима, дажбине контролних органа и берзи хартија од вредности, и порезе и таксе преноса. Трошкови трансакције не обухватају дужничке премије или дисконте, трошкове финансирања или интерне административне или трошкове власништва.

Отпис

- B5.4.9** Отписи могу да се односе на финансијско средство у целисти или на његов део. На пример, ентитет планира да изврши колатерал на финансијском средству и очекује да ће повратити више од 30 процената финансијског средства из колатерала. Ако не постоје оправдани изгледи да ће ентитет повратити даље токове готовине од финансијског средства, треба да отпише преосталих 70 процената финансијског средства.

Умањење вредности (Одељак 5.5)

Заједничка и појединачна основа процене

- B5.5.1** Да би се испунио циљ признавања очекиваних кредитних губитака током века трајања за значајна повећања кредитног ризика од почетног признавања, може бити неопходно спровести процену значајних повећања кредитног ризика на заједничкој основи путем разматрања информација које указују на значајна повећања кредитног ризика на, на пример, групу или подгрупу финансијских

инструмената. Ово је да би се обезбедило да ће ентитет испунити свој циљ признавања очекиваних кредитних губитака током века трајања када постоје значајна повећања кредитног ризика, чак и ако докази о таквом значајном повећању кредитног ризика на нивоу појединачног инструмента још увек нису доступни.

- B5.5.2 У начелу се очекује да очекивани кредитни губици током века трајања буду признати пре него финансијски инструмент прекорачи рок доспећа. Обично, кредитни ризик се повећава значајно пре него што финансијски инструмент прекорачи рок доспећа, или се посматрају други фактори кашњења специфични за зајмопримца (на пример, модификација или реструктурирање). Сходно томе, када су доступне разумне и поткрепиве информације које су више оријентисане ка будућности него информације о прекорачењу рока доспећа, оне морају да се користе за процену промена кредитног ризика.
- B5.5.3 Међутим, у зависности од природе финансијских инструмената и информација о кредитном ризику које су доступне за одређену групу финансијских ризика, ентитет можда неће бити у могућности да идентификује значајне промене кредитног ризика за појединачне финансијске инструменте као што су кредити за становништво за које постоји врло мало или нимало ажурираних информација о кредитном ризику које се редовно добијају и прате у погледу појединачног инструмента док купац не прекрши услове уговора. Ако се промене кредитног ризика за појединачне финансијске инструменте не евидентирају пре него што прекораче рок доспећа, резервисање за губитке засновано само на кредитним информацијама на нивоу појединачног финансијског инструмента не би верно представиле промене кредитног ризика након почетног признавања.
- B5.5.4 У појединим околностима, ентитет нема разумне и поткрепиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора за одмеравање очекиваних кредитних губитака током века трајања на бази појединачног инструмента. У том случају, очекивани кредитни губици током века трајања треба да се признају на заједничкој основи која узима у обзир свеобухватне информације о кредитном ризику. Ове свеобухватне информације о кредитном ризику морају да садрже не само информације о прекораченом року доспећа, већ и све релевантне кредитне информације, укључујући макроекономске информације усмерене ка будућности, у циљу приближне процене резултата признавања очекиваних кредитних губитака током века трајања када је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања на нивоу појединачног инструмента.
- B5.5.5 За сврхе утврђивања значајних повећања кредитног ризика и признавања резервисања за губитке на заједничкој основи, ентитет може да групише финансијске инструменте на бази заједничких карактеристика кредитног ризика са циљем омогућавања анализе чија је намена да омогући благовремено идентификовање значајних повећања кредитног ризика. Ентитет не треба да прикрива ове информације груписањем финансијских информација са различитим карактеристикама ризика. Примери заједничких карактеристика кредитног ризика могу да обухватају, али нису ограничене на:
- (а) врсту инструмента;
 - (б) оцене кредитног ризика;
 - (ц) врсту колатерала;
 - (д) датум почетног признавања;
 - (е) преостало време до доспећа;
 - (ф) индустријску грану;
 - (г) географску локацију зајмопримца; и
 - (х) вредност колатерала који се односи на финансијско средство ако има утицај на вероватноћу дешавања неиспуњења обавезе (на пример, нерегресни зајмови у неким правним системима или коефицијенти зајам-вредност).
- B5.5.6 Параграфом 5.5.4 се захтева да се кредитни губици током века трајања признају за све финансијске инструменте за које је дошло до значајног повећања кредитног ризика од почетног признавања. Да би се овај циљ испунио, ако ентитет није у могућности да групише финансијске инструменте за које се сматра да се кредитни ризик значајно повећао након почетног признавања на бази заједничких карактеристика кредитног ризика, ентитет треба да призна очекиване губитке повезане са кредитима током века трајања за онај део финансијских средстава за који се сматра да им се кредитни ризик значајно повећао. Агрегирање финансијских инструмената ради процене да ли постоје промене кредитног ризика на колективној основи може да се мења током времена када постају доступне нове информације о групама, или о појединачним, финансијским средствима.

Време признавања очекиваних кредитних губитака током века трајања

- B5.5.7** Процена да ли очекивани кредитни губици током века трајања треба да се признају базирана је на значајном повећању вероватноће или ризика дешавања неиспуњења обавезе након почетног признавања (без обзира на то да ли је поново одређена цена финансијског инструмента како би се одразило повећање кредитног ризика) уместо на доказима о кредитном обезвређењу финансијског средства на датум извештавања или на стварном догађају неиспуњења обавезе. У начелу, доћи ће до значајног повећања кредитног ризика пре него што дође до кредитног обезвређења финансијског средства или док не дође до стварног догађаја неиспуњења обавезе.
- B5.5.8** За обавезе по основу зајма, ентитет разматра промене ризика неиспуњења обавезе у погледу зајма на који се обавеза односи. За уговоре о финансијској гаранцији, ентитет разматра промене ризика да означени дужник неће испунити обавезе у погледу уговора.
- B5.5.9** Значај промена кредитног ризика од почетног признавања зависи од ризика неиспуњења обавезе који се јавља на почетном признавању. Стога ће, дата промена, у апсолутном смислу, ризика од неиспуњења обавезе бити значајнија за финансијски инструмент са нижим почетним ризиком од неиспуњења обавезе у поређењу са финансијским инструментом са вишим почетним ризиком од неиспуњења обавезе.
- B5.5.10** Ризик од неиспуњења обавезе у погледу финансијских инструмената који имају упоредиви кредитни ризик је већи када је дужи очекивани период трајања инструмента; на пример, ризик од неиспуњења обавезе у погледу обвезнице која је оцењена ААА са очекиваним периодом трајања од 10 година је већи него за обвезницу која је оцењена ААА са очекиваним периодом трајања од пет година.
- B5.5.11** Због односа између очекиваног трајања и ризика од догађања неиспуњења обавезе, промена кредитног ризика не може да се процени једноставним поређењем промене апсолутног ризика од догађања неиспуњења обавезе током времена. На пример, ако је ризик од догађања неиспуњења обавезе за финансијски инструмент са очекиваним периодом трајања од 10 година приликом почетног признавања, идентичан ризику од догађања неиспуњења обавезе у погледу тог финансијског инструмента када је очекивани период трајања у накнадном периоду само пет година, то може указивати на повећање кредитног ризика. Разлог је у томе што ризик од догађања неиспуњења обавезе током очекиваног века трајања углавном опада са одмицањем времена, када је ризик од догађања неиспуњења обавезе непромењен, а финансијски инструмент је ближи доспећу. Међутим, за финансијске инструменте који имају само значајне обавезе исплате које су близу доспећа финансијског инструмента ризик од догађања неиспуњења обавезе не мора нужно да се смањује са одмицањем времена. У оваквом случају, ентитет такође треба да размотри друге квалитативне факторе који би показали да ли се кредитни ризик значајно повећао након почетног признавања.
- B5.5.12** Ентитет може да примењује различите приступе при процењивању да ли се кредитни ризик у погледу финансијског инструмента значајно повећао од почетног признавања или приликом одмеравања очекиваних кредитних губитака. Ентитет може да примењује различите приступе за различите финансијске инструменте. Приступ који не укључује експлицитну вероватноћу неиспуњења обавезе као инпут сам по себи, као што је приступ стопе кредитних губитака, може бити у нескладу са захтевима овог Стандарда, под условом да је ентитет у могућности да одвоји промене ризика од догађања неиспуњења обавезе од промена других покретача очекиваних кредитних губитака, као што је колатерал и разматра следеће приликом вршења процене:
- (а) промена ризика од догађања неиспуњења обавезе након почетног признавања;
 - (б) очекивано трајање финансијског инструмента; и
 - (ц) разумне и поткрепиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора које могу утицати на кредитни ризик.
- B5.5.13** Методе које се користе за утврђивање да ли се кредитни ризик значајно повећао у погледу финансијског средства након почетног признавања треба да узимају у обзир карактеристике финансијског инструмента (или групе финансијских инструмената) и шаблоне неиспуњења обавезе у прошлости за упоредиве финансијске инструменте. Без обзира на захтев из параграфа 5.5.9, за финансијске инструменте за које шаблони неиспуњења обавеза нису концентрисани око одређене тачке током очекиваног трајања финансијског инструмента, промене ризика од догађања неиспуњења обавезе током наредних 12 месеци може бити разумна апроксимација промена ризика од догађања неиспуњења обавезе током века трајања. У таквим случајевима, ентитет може да користи промене ризика од догађања неиспуњења обавезе током 12 месеци за утврђивање да ли се кредитни ризик значајно повећао након почетног признавања, осим ако околности не указују да је неопходна процена током века трајања.
- B5.5.14** Међутим, за неке финансијске инструменте, или у неким околностима, можда неће бити прикладно користити промене ризика од догађања неиспуњења обавеза током наредних 12 месеци за утврђивање

да ли очекивани кредитни губици током века трајања треба да се признају. На пример, промена ризика од догађања неиспуњења обавезе током наредних 12 месеци можда неће бити адекватна основа за утврђивање да ли се кредитни ризик повећао у погледу финансијског инструмента са доспећем од преко 12 месеци када:

- (а) финансијски инструмент има само значајне обавезе исплате изван наредних 12 месеци;
- (б) догађају се промене релевантних макроекономских или других фактора повезаних са кредитима које се нису адекватно одразиле на ризик од догађања неиспуњења обавезе у наредних 12 месеци; или
- (ц) промене фактора повезаних са кредитима само имају утицај на кредитни ризик финансијског инструмента (или имају израженији ефекат) изван 12 година.

Утврђивање да ли се кредитни ризик значајно повећао након почетног признавања

B5.5.15 При одређивању да ли је неопходно признавање очекиваних кредитних губитака током века трајања, ентитет треба да размотри разумне и поткрепиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора и које могу да утичу на кредитни ризик финансијског инструмента у складу са параграфом 5.5.17(ц). Ентитет не мора да предузима обимно истраживање информација приликом утврђивања да ли се кредитни ризик значајно повећао након почетног признавања.

B5.5.16 Анализа кредитног ризика је вишефакторска и холистичка анализа; питање да ли је одређени фактор релевантан и његова тежина у поређењу са другим факторима, зависиће од врсте производа, карактеристика финансијских инструмената и зајмопримца као и од географског региона. Ентитет треба да размотри разумне и поткрепиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора и које су релевантне за одређени финансијски инструмент који се процењује. Међутим, неки фактори или показатељи можда не могу да се идентификују на нивоу појединачног финансијског инструмента. У таквом случају, фактори или показатељи треба да се процењују за одговарајуће портфеле, групе портфела или делове портфела финансијских инструмената за утврђивање да ли су захтеви из параграфа 5.5.3 за признавање очекиваних кредитних губитака током века трајања испуњени.

B5.5.17 Следећа листа информација која није коначна може бити релевантна приликом процене промена кредитног ризика:

- (а) значајне промене интерних индикатора кредитног ризика као резултат промене кредитног ризика од почетка, укључујући, али не ограничавајући се на, кредитни распон који би резултирао ако би одређени финансијски инструмент или слични финансијски инструмент са истим условима и истом другом уговорном страном били новостворени или емитовани на датум извештавања.
- (б) друге промене у стопама или условима постојећег финансијског инструмента који би се значајно разликовали ако је инструмент новостворен или емитован на датум извештавања (као што су строге клаузуле у уговору о зајму, већи износи колатерала или гаранција или већа покривеност приходима) због промена кредитног ризика финансијског средства након почетног признавања.
- (ц) значајне промене екстерних тржишних показатеља кредитног ризика за одређени финансијски инструмент или сличне финансијске инструменте са истим очекиваним временом трајања. Промене тржишних показатеља кредитног ризика обухватају, али нису ограничене на:
 - (i) кредитни распон;
 - (ii) своп цене неиспуњења обавезе отплате кредита за зајмопримца;
 - (iii) дужина времена или мера у којој је фер вредност финансијског средства била мања од његове амортизоване вредности; и
 - (iv) друге тржишне информације које се односе на дуговање зајмопримца и на инструменте капитала;
- (д) стварна или очекивана значајна промена екстерног кредитног рејтинга финансијског инструмента.
- (е) стварно или очекивано опадање кредитног рејтинга за зајмопримца или смањење бихејвиоралног резултата које се користи за интерну процену кредитног ризика. Интерни кредитни рејтинг и интерни бихејвиорални резултат су поузданији када се мапирају према екстерним оценама или када су поткрепљени референтним студијама.
- (ф) постојеће или прогнозиране негативне последице у пословању, финансијским или економским условима за које се очекује да ће узроковати значајну промену способности зајмопримца да испуни своје обавезе везане за дуговање, као што је стварно или очекивано повећање каматних

стопа или стварно или очекивано значајно повећање стопа незапослености.

- (г) стварна или очекивана значајна промена пословних резултата зајмопримца. Примери обухватају стварно или очекивано опадање прихода или маржи, повећање оперативних ризика, недостатке обртног капитала, мањи квалитет средстава, већи левериџ биланса стања, ликвидност, проблеми управљања или промене у обиму пословања или организационе структуре (као што је укидање сегмента пословања) које резултира значајним променама способности зајмопримца да испуни своје обавезе везане за дуговање.
- (х) значајна повећања кредитног ризика повезаног са другим финансијским инструментима истог зајмопримца.
- (и) стварна или очекивана значајна негативна промена у регулаторном, економском или технолошком окружењу зајмопримца која резултира значајном променом способности зајмопримца да испуни своје обавезе везане за дуговање, као што је опадање потражње за производом који продаје зајмопримац због промене технологије.
- (ј) значајне промене вредности колатерала који подржава обавезу или квалитета гаранција треће стране или кредитних побољшања кредитног бонитета, за које се очекује да ће смањити економски подстицај зајмопримца да изврши предвиђене уговорне исплате или ће имати утицај на вероватноћу догађања неиспуњења обавезе. На пример, ако вредност колатерала опадне, због опадања цена некретнина, зајмопримци у појединим правним системима имају већи подстицај неиспуњења обавезе по основу својих хипотека.
- (к) значајна промена квалитета гаранције коју обезбеђује акционар (или матични ентитет појединца) уколико акционар (или матични ентитети) имају подстицај и финансијску способност да спрече неиспуњење обавезе путем „инјекције“ капитала или готовине.
- (л) значајне промене, као што су смањења финансијске подршке матичног ентитета или другог придруженог ентитета, или стварна или очекивана значајна промена квалитета повећања кредитног бонитета, за које се очекује да ће смањити економски подстицај зајмопримца да изврши предвиђене уговорне исплате. Подршка или повећања кредитног бонитета укључују разматрање финансијског стања гаранта и/или, за учешћа издата приликом емитовања хартија од вредности, да ли се од подређених учешћа очекује да буду у стању да апсорбују очекиване кредитне губитке (на пример, од зајмова који су у основи предметне хартије од вредности).
- (м) очекиване промене у зајамској документацији укључујући очекивану повреду уговора која може довести до клаузула о одрицању у уговору о зајму или измена уговора, период ослобађања од плаћања камате, постепено повећање каматне стопе, захтевање додатног колатерала или додатних гаранција или друге промене уговорног оквира датог инструмента.
- (н) значајне промене очекиваних перформанси и понашања зајмопримца, укључујући промене статуса плаћања зајмопримаца у групи (на пример, повећање очекиваног броја или обима закаснелих уговорних исплата или значајна повећања очекиваног броја зајмопримаца са кредитним картицама за које се очекује да ће достићи или прекорачити свој кредитни лимит или од којих се очекује да исплаћују минимални месечни износ).
- (о) промене приступа управљања кредитом ентитета у односу на финансијски инструмент; то јест, на бази новонасталих показатеља промена кредитног ризика финансијског инструмента, очекује се да ће пракса управљања кредитним ризиком ентитета постати активнија или да ће бити усмерена ка управљању инструментом, укључујући и то да ће се почети са ближим праћењем или контролом инструмента, или конкретну интервенцију ентитета код зајмопримца.
- (п) информације о прекорачењу рока доспећа, укључујући оспориву претпоставку као што је наведено у параграфу 5.1.11.

Б5.5.18 У појединим случајевима, доступне квалитативне и нестатистичке квантитативне информације могу бити довољне за утврђивање да ли је финансијско средство испунило критеријум за признавање резервисања за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током века трајања. Односно, информације не морају да пролазе кроз статистички модел или процес оцене кредитног рејтинга у циљу утврђивања да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика финансијског инструмента. У другим случајевима, ентитет ће можда морати да размотри остале информације, укључујући информације из његових статистичких модела или процеса процене кредитног рејтинга. Алтернативно, ентитет може да заснује процену на обе врсте информација, то јест, квалитативним факторима који нису евидентирани преко процеса интерне оцене и специфичне категорије интерне оцене на датум извештавања, узимајући у обзир карактеристике кредитног ризика приликом почетног признавања, ако су обе врсте информација релевантне.

Оспорива претпоставка од преко 30 дана прекорачења рока доспећа

- B5.5.19 Оспорива претпоставка из параграфа 5.5.11 није апсолутни показатељ да очекивани кредитни губици треба да се признају чак и када се користе информације оријентисане ка будућности (укључујући макроекономске факторе на нивоу портфеља).
- B5.5.20 Ентитет може да оспори ову претпоставку, Међутим, то може да учини само када су му доступне разумне и поткрепиве информације које показују да чак и ако уговорне исплате прекораче рок доспећа више од 30 дана, то не представља значајно повећање кредитног ризика финансијског инструмента. На пример, када је неплаћање било административни превид, уместо резултат финансијских тешкоћа зајмопримца, или када ентитет има приступ историјским доказима који показују да не постоји корелација између значајних повећања ризика од догађања неиспуњења обавезе и финансијских средстава за која је рок плаћања прекорачен више од 30 дана, али ти докази ипак идентификују овакву корелацију када је рок плаћања прекорачен више од 60 дана.
- B5.5.21 Ентитет не може да усклади време значајних повећања кредитног ризика и признавање очекиваних кредитних губитака током века трајања са моментом када се финансијско средство сматра кредитно обезвређеним или по интерној дефиницији ентитета о неиспуњењу обавезе.

Финансијски инструменти који имају низак кредитни ризик на датум извештавања

- B5.5.22 Кредитни ризик у погледу финансијског инструмента сматра се ниским за сврхе параграфа 5.5.10, ако финансијски инструмент има низак ризик од неиспуњења обавезе, зајмопримац има велики капацитет да испуни своје уговорне токове готовине у блиској будућности, а негативне промене у економским и пословним условима на дужи рок могу, али неће нужно, смањити способност зајмопримца да испуни своје уговорне обавезе. Не сматра се да финансијски инструменти имају низак кредитни ризик када се сматра да је ризик од губитка низак само због вредности колатерала, а без тог колатерала не би се сматрало да финансијски инструмент има низак кредитни ризик. Не сматра се такође да финансијски инструменти имају низак кредитни ризик само због тога што имају нижи ризик од неиспуњења обавезе од осталих финансијских инструмената ентитета или у односу на кредитни ризик правног система у оквиру којег ентитет послује.
- B5.5.23 За утврђивање да ли финансијски инструмент има низак кредитни ризик, ентитет може да примењује своје интерне оцене кредитног ризика или друге методологије које су у складу са глобално прихваћеном дефиницијом ниског кредитног ризика и које узимају у обзир ризике и врсту финансијских инструмената који се процењују. Екстерна оцена „обвезница са високим приносом“ пример је финансијског инструмента за који може да се сматра да има низак кредитни ризик. Међутим, не захтева се екстерно оцењивање финансијских инструмената да би се сматрало да имају низак кредитни ризик. Треба да се сматра, међутим, да имају низак кредитни ризик из перспективе учесника на тржишту узимајући у обзир све услове финансијског инструмента.
- B5.5.24 Очекивани кредитни губици током века трајања не признају се за финансијски инструмент из једноставног разлога што се сматрало да има низак кредитни ризик у претходном извештајном периоду, а не сматра се да има низак кредитни ризик на датум извештавања. У оваквом случају, ентитет треба да утврди да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика након почетног признавања и стога, да ли се захтева да очекивани кредитни губици током века трајања буду признати у складу са параграфом 5.5.3.

Модификације

- B5.5.25 У појединим околностима, поновно преговарање или модификовање уговорних токова готовине одређеног финансијског средства може да доведе до престанка признавања постојећег финансијског средства у складу са овим Стандардом. Када модификација финансијског средства резултира престанком признавања постојећег финансијског средства и накнадним признавањем модификованог финансијског средства, модификовано финансијско средство се сматра „новим“ финансијским средством за сврхе овог Стандарда.
- B5.5.26 Сходно томе, датум модификације треба да се третира као датум почетног признавања тог финансијског средства приликом примене захтева умањења вредности на модификовано финансијско средство. Ово обично подразумева одмеравање резервисања за губитке по износу који је једнак дванаестомесечним очекиваним кредитним губицима док се не испуне захтеви за признавање очекиваних кредитних губитака током века трајања из параграфа 5.5.3. Међутим, у појединим неочекиваним околностима након модификације која резултира престанком признавања првобитног финансијског средства, могу постојати докази да је модификовано финансијско средство кредитно

обезвређено приликом почетног признавања, и, самим тим, финансијско средство треба да се признаје као створено кредитно обезвређено финансијско средство. Ово може да се догоди, на пример, у случају када је постојала значајна модификација угроженог средства која је резултирала престанком признавања првобитног финансијског средства. У оваквом случају, може бити могуће да модификација резултира новим кредитно обезвређеним финансијским средством приликом почетног признавања.

- Б5.5.27 Ако су уговорни токови готовине по основу финансијског средства поново договорени или модификовани, али финансијско средство није престало да се признаје, не сматра се аутоматски да то финансијско средство има низак кредитни ризик. Ентитет треба да процени да ли је дошло до значајног повећања кредитног ризика након почетног признавања на бази свих разумних и поткрепивих информација које су доступне без непотребних трошкова или напора. Ово обухвата историјске и информације усмерене ка будућности и процену кредитног ризика током очекиваног трајања финансијског средства, што обухвата информације о околностима које су довеле до модификације. Докази да критеријуми за признавање очекиваних кредитних губитака током века трајања више нису испуњени, могу да обухватају историјат најактуелнијих и благовремених плаћања у односу на модификоване уговорне услове. Обично, купац треба да покаже доследно добро понашање у вези са плаћањем током временског периода пре него што се сматра да се кредитни ризик смањио. На пример, историјат пропуштених или непотпуних исплата обично се неће избрисати уколико се једноставно изврши једна уплата на време након модификовања уговорних услова.

Одмеравање очекиваних кредитних губитака

Очекивани кредитни губици

- Б5.5.28 Очекивани кредитни губици су процена пондерисана у погледу вероватноће кредитних губитака (то јест, садашња вредност свих готовинских мањкова(дефицита)) током очекиваног трајања финансијског инструмента. Готовински мањак је разлика између токова готовине који су доспели ентитету у складу са уговором и токова готовине које ентитет очекује да ће добити. Будући да очекивани кредитни губици узимају у обзир време исплата, кредитни губитак настаје чак и ако ентитет очекује да ће бити исплаћен у потпуности али касније од уговорног доспећа.
- Б5.5.29 За финансијска средства, кредитни губитак је садашња вредност разлике између:
- уговорних токова готовине који су доспели ентитету према уговору; и
 - токова готовине које ентитет очекује да ће добити.
- Б5.5.30 За неповучене обавезе по кредиту, кредитни губитак је садашња вредност разлике између:
- уговорних токова готовине који су доспели ентитету ако ималац обавезе по кредиту повуче кредит; и
 - токова готовине које ентитет очекује да ће добити ако се кредит повуче.
- Б5.5.31 Процена од стране ентитета очекиваних кредитних губитака за обавезе по кредиту треба да буде у складу са очекивањима на основу повлачења те обавезе по кредиту, то јест, треба да узме у обзир очекивани део обавезе по кредиту који ће бити повучен у року од 12 месеци од датума извештавања приликом процене дванаестомесечних очекиваних кредитних губитака и очекивани део обавезе по кредиту који ће бити повучен током очекиваног трајања обавезе по кредиту приликом процене очекиваних кредита повезаних са губицима током века трајања.
- Б5.5.32 За уговоре о финансијској гаранцији од ентитета се захтева да изврши плаћања само у случају неиспуњења обавезе од стране дужника у складу са условима инструмента који је гарантован. Сходно томе, готовински мањкови су очекиване исплате којима се имаоцу надокнађује кредитни губитак који сноси умањене за износе које ентитет очекује да ће добити од имаоца, дужника или неке друге стране. Ако је средство у потпуности загарантовано, процена готовинских мањкова за уговор о финансијској гаранцији не би била у складу са проценама готовинских мањкова за средство које подлеже гаранцији.
- Б5.5.33 За кредитно обезвређено финансијско средство на датум извештавања, али које није купљено или створено кредитно обезвређено финансијско средство, ентитет треба да одмери очекиване кредитне губитке као разлику између бруто књиговодствене вредности средства и садашње вредности процењених будућних токова готовине дисконтованих по ефективној каматној стопи првобитног финансијског средства. Свако кориговање се признаје у билансу успеха као добитак или губитак по основу умањења вредности.
- Б5.5.34 Приликом одмеравања резервисања за губитке, за потраживања по основу лизинга, токови готовине који се користе за утврђивање очекиваних кредитних губитака треба да буду у складу са токовима готовине који се користе при одмеравању потраживања по основу лизинга у складу са IAS 17 *Лизинг*.

B5.5.35 Ентитет може да користи практичне примере приликом одмеравања очекиваних кредитних губитака ако су они у складу са принципима из параграфа 5.5.17. Пример практичног примера је израчунавање очекиваних кредитних губитака за потраживања из пословања помоћу матрице резервисања. Ентитет би користио своје искуство историјских кредитних губитака (уз корекцију по потреби у складу са параграфима B5.5.51-B5.5.52) за потраживања из пословања у циљу процене дванаестомесечних очекиваних кредитних губитака или очекиваних кредитних губитака током века трајања за финансијска средства када је релевантно. Матрица резервисања може, на пример, да означи фиксне стопе резервисања у зависности од тога колико дана потраживање из пословања прекорачује рок доспећа (на пример, 1 проценат ако не прекорачује рок доспећа, 2 процента ако је рок доспећа прекорачен мање од 30 дана, 3 процента ако је прекорачен више од 30 дана, али мање од 90 дана, 20 процената ако је рок доспећа прекорачен од 90-180 дана, и тако даље). У зависности од разноврсности базе купаца, ентитет би користио адекватна груписања ако његова искуства историјских кредитних губитака приказују значајно различите шаблоне губитака за различите врсте клијената по сегментима. Примери критеријума који би могли да се користе за груписање средстава обухватају географски регион, врсту производа, оцену клијената, колатерал или осигурање робног кредита и врсту купца (као што је велепродавац или малопродавац).

Дефиниција неиспуњења обавезе

B5.5.36 Параграф 5.5.9 захтева да приликом утврђивања да ли се кредитни ризик одређеног финансијског инструмента значајно повећао, ентитет треба да размотри промену ризика од догађања неиспуњења обавезе након почетног признавања.

B5.5.37 Приликом дефинисања неиспуњења обавезе за сврхе утврђивања ризика од догађања неиспуњења обавезе, ентитет треба да примењује дефиницију неиспуњења обавезе која је у складу са дефиницијом која се користи за сврхе управљања кредитним ризиком за релевантни финансијски инструмент и да размотри квалитативне факторе (на пример, финансијске клаузуле у уговору о зајму) ако је прикладно. Међутим, постоји оспорива претпоставка да се неиспуњење обавезе не догађа касније од 90 дана од истека рока доспећа осим уколико ентитет нема разумне и поткрепиве информације да докаже да је прикладнији критеријум неиспуњења обавезе са већим кашњењем. Дефиниција неиспуњења обавезе која се користи за ове сврхе треба да се примењује доследно на све финансијске инструменте осим ако не постану доступне информације које показују да је нека друга дефиниција неиспуњења обавеза прикладнија за одређени финансијски инструмент.

Период током којег треба процењивати очекиване кредитне губитке

B5.5.38 У складу са параграфом 5.5.19, максимални период током којег очекивани кредитни губици треба да се одмеравају је максимални уговорни период током којег је ентитет изложен кредитном ризику. За обавезе по основу зајма и уговоре о финансијској гаранцији, ово је максимални уговорни период током којег ентитет има уговорну обавезу да обезбеди зајам.

B5.5.39 Међутим, у складу са параграфом 5.5.20, неки финансијски инструменти обухватају и зајам и компоненту неповучене обавезе по кредиту, а уговорна обавеза ентитета да захтева отплату и да откаже неповучену обавезу не ограничава изложеност ентитета кредитним губицима на уговорно назначени период. На пример, погодности револвинг кредита, као што су кредитне картице и прекорачења по банковном рачуну, могу уговорно да се повуку од стране зајмодавца уз најаву само дан раније. Међутим, у пракси, зајмодавци настављају да продужавају кредит на дуже периоде и могу да повуку дату погодност тек након што се кредитни ризик зајмопримца повећа, што би могло да буде прекасно за спречавање дела или очекиваних кредитних губитака у целости. Ови финансијски инструменти генерално имају следеће карактеристике као резултат природе финансијског инструмента, начина на који се управља финансијским инструментима и природе доступних информација о значајним повећањима кредитног ризика:

- (а) финансијски инструменти немају фиксни период или структуру отплате и обично имају кратак уговорни период отказивања (на пример, један дан);
- (б) уговорна обавеза отказивања уговора се не извршава и уобичајеном свакодневном управљању финансијским инструментом и може да се откаже само када ентитет постане свестан повећања кредитног ризика на нивоу тог инструмента; и
- (ц) финансијским инструментима се управља на заједничкој основи.

B5.5.40 Приликом утврђивања периода током којег се очекује да ће ентитет бити изложен кредитном ризику, али за који очекивани кредитни губици не би били ублажени уобичајеним активностима управљања кредитним ризиком ентитета, ентитет треба да размотри факторе као што су историјске информације и искуство о:

- (a) периоду током којег је ентитет био изложен кредитном ризику за сличне финансијске инструменте;
- (б) временском периоду за повезана неиспуњења обавеза у погледу сличних финансијских инструмената након значајног повећања кредитног ризика; и
- (ц) активности управљања кредитним ризиком које ентитет очекује да ће предузети када се кредитни ризик за финансијски инструмент повећа, као што је смањење или уклањање неискоришћених лимита.

Исходи пондерисани вероватноћом

- B5.5.41 Сврха процене очекиваних кредитних губитака није ни процена најгорег сценарија, нити процена најбољег сценарија. Уместо тога, процена очекиваних кредитних губитака увек треба да одражава могућност да ће се кредитни губитак десити и могућност да се кредитни губитак неће десити чак и ако је највероватнији исход да неће бити кредитних губитака.
- B5.5.42 Параграф 5.5.17(а) захтева процену очекиваних кредитних губитака у циљу одражавања непристрасног износа пондерисаног вероватноћом који се утврђује вредновањем распона могућих исхода. У пракси, ово можда неће морати да буде комплексна анализа. У појединим случајевима, релативно једноставан модел може бити довољан, без потребе за великим бројем детаљних симулација или сценарија. На пример, просечни кредитни губици велике групе финансијских инструмената са заједничким карактеристикама могу бити разумна процена износа пондерисаног вероватноћом. У другим случајевима, вероватно ће бити неопходно идентификовање сценарија који назначavaju износ и време токова готовине за одређене исходе и процењена вероватноћа тих исхода. У тим случајевима, очекивани кредитни губици треба да одражавају најмање два исхода у складу са параграфом 5.5.18.
- B5.5.43 За очекиване губитке повезане са кредитима током века трајања, ентитет треба да процени ризик од дешавања неиспуњења обавезе за финансијски инструмент током његовог очекиваног трајања. Дванаестомесечни очекивани кредитни губици су део очекиваних кредитних губитака током века трајања и представљају готовинске мањкове за време трајања који ће резултирати неиспуњењем обавезе у периоду од 12 месеци након датума извештавања (или у краћем периоду ако је очекивано трајање финансијског инструмента мање од 12 месеци), пондерисаних вероватноћом дешавања тог неиспуњења обавезе. Стога, дванаестомесечни очекивани кредитни губици нису ни очекивани кредитни губици током века трајања који ће настати за ентитет у погледу финансијских инструмената за које је предвидео неиспуњење обавезе у наредних 12 месеци, нити готовинске мањкове који су предвиђени током наредних 12 месеци.

Временска вредност новца

- B5.5.44 Очекивани кредитни губици треба да се дисконтују на датум извештавања, не на датум очекиваног неиспуњења обавезе или неки други датум. применом ефективне каматне стопе утврђене приликом почетног признавања или њене приближне вредности. Ако финансијски инструмент има варијабилну каматну стопу очекивани кредитни губици треба да се дисконтују применом актуелне ефективне каматне стопе утврђене у складу са параграфом B5.4.5.
- B5.5.45 За купљена или створена кредитно обезвређена финансијска средства, очекивани кредитни губици треба да се дисконтују помоћу ефективне каматне стопе кориговане за кредитне особине, утврђене приликом почетног признавања.
- B5.5.46 Очекивани кредитни губици за потраживања по основу лизинга треба да се дисконтују применом исте стопе дисконтовања која је коришћена за одмеравање потраживања по основу лизинга у складу са IAS 17.
- B5.5.47 Очекивани кредитни губици за обавезу по основу кредита треба да се дисконтују применом ефективне каматне стопе, или њене приближне вредности, која ће се примењивати приликом признавања финансијског средства које је резултат обавезе по кредиту. Разлог је у томе што за сврхе примене захтева умањења вредности, финансијско средство које се признаје након повлачења обавезе по кредиту треба да се третира као наставак те обавезе уместо као нови финансијски инструмент. Очекивани кредитни губитак за финансијско средство стога треба да се одмерава узимајући у обзир почетни кредитни ризик обавезе по кредиту од датума на који је ентитет постао страна у неопозивој обавези.
- B5.5.48 Очекивани кредитни губици за уговоре о финансијској гаранцији или обавезе по кредиту за које ефективна каматна стопа не може да се утврди, треба да се дисконтују применом дисконтне стопе која одражава тренутну тржишну процену временске вредности новца и ризике који су специфични за

токове готовине, али само ако, и у мери у којој, се ризици узимају у обзир кориговањем дисконтне стопе уместо кориговањем готовинских мањкова који се дисконтују.

Разумне и поткрепиве информације

- B5.5.49 За сврхе овог Стандарда, разумне и поткрепиве информације су оне које су разумно доступне на датум извештавања без непотребних трошкова или напора, укључујући информације о прошлим догађајима, текућим условима и прогнозама будућих економских услова. Информације које су доступне за сврхе финансијског извештавања се сматрају оним које су доступне без непотребних трошкова или напора.
- B5.5.50 Од ентитета се не захтева да уврсти прогнозе о будућим условима током целог очекиваног трајања финансијског инструмента. Степен просуђивања који је неопходан за процену очекиваних кредитних губитака зависи од доступности детаљних информација. Са повећањем периода предвиђања, смањује се доступност детаљних информација, а степен просуђивања који је неопходан за процену очекиваних кредитних губитака се повећава. Процена очекиваних кредитних губитака не захтева детаљну процену за периоде који су далеко у будућности – за такве периоде, ентитет може да екстраполира пројекције из доступних, детаљних информација.
- B5.5.51 Ентитет не мора да предузима детаљно истраживање информација, али треба да размотри све разумне и поткрепиве информације које су доступне без непотребних трошкова или напора и које су релевантне за процену очекиваних кредитних губитака, укључујући ефекат очекиваних плаћања унапред. Информације које се користе треба да обухватају факторе који су специфични за зајмопримца, опште економске услове и процену како текућег, тако и прогнозираног кретања услова на датум извештавања. Ентитет може да користи различите изворе података, који могу бити и интерни (специфични за ентитет) и екстерни. Могући извори података обухватају интерно искуство кредитних губитака, интерне оцене, искуство кредитних губитака других ентитета и екстерне оцене, извештаје и статистичке податке. Ентитети који немају уопште или имају недовољно извора података специфичних за ентитет, могу да користе заједничко искуство сличних ентитета за упоредиви финансијски инструмент (или групе финансијских инструмената).
- B5.5.52 Историјске информације су важан ослонац или основа за одмеравање очекиваних кредитних губитака. Међутим, ентитет треба да коригује историјске податке, као што је искуство кредитних губитака, на бази тренутних уочљивих података ради одражавања ефеката тренутних услова и његових прогноза будућих услова који нису утицали на период на којем су засновани историјски подаци, и ради уклањања ефеката услова у историјском периоду који нису релевантни за будуће уговорне токове готовине. У појединим случајевима, најбоље разумне и поткрепиве информације могле би да буду некориговане историјске информације, у зависности од природе историјских информација и времена када су израчунате, упоређене са околностима на датум извештавања и карактеристикама финансијског инструмента који се разматра. Процене промена очекиваних кредитних губитака треба да одражавају, и да по смеру буду у складу са променама повезаних уочљивих података из периода у период (као што су промене стопа незапослености, цена некретнина, цена робе, статуса плаћања или других фактора који указују на губитке повезане са кредитима за финансијски инструмент или групу финансијских инструмената као и размера тих промена). Ентитет треба редовно да врши преглед методологије и претпоставки које се користе за процену очекиваних кредитних губитака ради смањења разлика између процена и стварног искуства кредитних губитака.
- B5.5.53 Приликом коришћења историјског искуства кредитних губитака, важно је да се информације о историјским кредитним губицима примењују на групе које су дефинисане на начин који је у складу са групама за које су посматране историјске стопе кредитних губитака. Сходно томе, коришћени метод треба да омогући свакој групи финансијских средстава да на бази информација о претходном искуству кредитних губитака буде повезана са групама финансијских средстава са сличним карактеристикама ризика и са релевантним уочљивим подацима који одражавају тренутне услове.
- B5.5.54 Очекивани кредитни губици одржавају сопствена очекивања ентитета у погледу кредитних губитака. Међутим, приликом разматрања свих разумних и поткрепивих информација које су доступне без непотребних трошкова или напора у процени очекиваних кредитних губитака, ентитет такође треба да разматра уочљиве тржишне информације о кредитном ризику одређеног финансијског инструмента или сличних финансијских инструмената.

Колатерал

- B5.5.55 За сврхе одмеравања очекиваних кредитних губитака, процена очекиваних готовинских мањкова треба да одражава токове готовине који се очекују од колатерала и друга повећања кредитног бонитета који су део уговорних услова и ентитет их не признаје засебно. Процена очекиваних готовинских мањкова за финансијски инструмент обезбеђен колатералом одражава износ и време токова готовине који се

очекују од заплене колатерала умањен за трошкове стицања и продаје колатерала, без обзира на то да ли је заплена вероватна (то јест, процена очекиваних токова готовине узима у обзир вероватноћу заплене и токове готовине који би из ње резултирали). Сходно томе, токови готовине који се очекују из реализације колатерала изван уговорног доспећа уговора треба да буду укључени у ову анализу. Колатерал који је добијен као резултат заплене не признаје се као средство које је одвојено од финансијског инструмента обезбеђеног колатералом осим ако не испуњава релевантне критеријуме признавања за средство из овог или других стандарда.

Рекласификација финансијских средстава (Одељак 5.6)

- Б5.6.1 Ако ентитет рекласификује финансијска средства у складу са параграфом 4.4.1, параграф 5.6.1 захтева да се рекласификација примењује проспективно од датума рекласификације. И категорија одмеравања по амортизованој вредности и категорија одмеравања по фер вредности кроз остали укупни резултат захтевају да се ефективна каматна стопа утврди приликом почетног признавања. Обе категорије одмеравања такође захтевају да се захтеви умањења вредности примењују на исти начин. Сходно томе, када ентитет рекласификује финансијска средства између категорије одмеравања по амортизованој вредности и категорије одмеравања по фер вредности кроз остали укупни резултат:
- (а) признавање прихода од камате се неће променити и стога ентитет наставља да користи исту ефективну каматну стопу.
 - (б) одмеравање очекиваних кредитних губитака неће се променити зато што обе категорије одмеравања примењују исти приступ умањења вредности. Међутим, ако се финансијско средство рекласификује из категорије одмеравања по фер вредности кроз остали укупни резултат у категорију одмеравања по амортизованој вредности, резервисање за губитке би се признавало као кориговање бруто књиговодствене вредности финансијског средства од датума рекласификације. Ако се финансијско средство рекласификује из категорије одмеравања по амортизованој вредности у категорију одмеравања по фер вредности кроз остали укупни резултат, резервисање за губитке би престало да се признаје (и самим тим се више не би признавало као кориговање бруто књиговодствене вредности), већ би се признало као акумулирани износ умањења вредности (једнаког износа) у осталом укупном резултату и било би обелодањено од датума рекласификације.
- Б5.6.2 Међутим, од ентитета се не захтева да засебно признаје приход од камате или добитке или губитке по основу умањења вредности за финансијска средства одмерена по фер вредности кроз биланс успеха. Сходно томе, када ентитет рекласификује финансијско средство из категорије одмеравања по фер вредности кроз биланс успеха ефективна каматна стопа се утврђује на бази фер вредности средства на датум рекласификације. Поред тога, за сврхе примене Одељка 5.5 на финансијско средство од датума рекласификације, датум рекласификације се третира као датум почетног признавања.

Добици и губици (Одељак 5.7)

- Б5.7.1 Параграф 5.7.5 дозвољава ентитету да донесе неопозиву одлуку да презентује у осталом укупном резултату промене фер вредности инвестиције у инструмент капитала који се не држи ради трговања. Ова одлука се доноси на бази инструмент-по-инструмент (то јест, акција-по-акција). Износи који су презентовани у осталом укупном резултату не треба накнадно да се преносе у биланс успеха. Међутим, ентитет може да преноси кумулативне добитке или губитке унутар капитала. Дивиденде на оваквим инвестицијама се признају у билансу успеха у складу са, параграфом 5.7.6, осим уколико дивиденда очигледно не представља повраћај дела трошкова инвестиције.
- Б5.7.1А Осим уколико се не примењује параграф 4.1.5, параграф 4.1.2А захтева да се финансијско средство одмерава по фер вредности кроз остали укупни резултат ако уговорни услови финансијског средства узрокују настанак токова готовине који су искључиво исплате главнице и камате на неизмирени износ главнице а средство се држи у моделу пословања чији циљ се остварује и наплатом уговорних токова готовине и продајом финансијских средстава. Ова категорија одмеравања признаје информације у билансу успеха као да је финансијско средство одмерено по амортизованој вредности, док се финансијско средство одмерава у извештају о финансијској позицији по фер вредности. Добитци или губици, осим оних који се признају у билансу успеха у складу са параграфима 5.7.10-5.7.11, признају се у осталом укупном резултату. Када та финансијска средства престану да се признају, кумулативни добитци или губици који су претходно били признати у осталом укупном резултату рекласификују се у биланс успеха. Ово одражава добитак или губитак који би био признат у билансу успеха по престанку признавања да је финансијско средство било одмерено по амортизованој вредности.

- B5.7.2 Ентитет примењује IAS 21 на финансијска средства и финансијске обавезе које су монетарне ставке у складу са IAS 21 и означене су у иностраној валути. IAS 21 захтева да се добици и губици услед курсних разлика за монетарна средства и монетарне обавезе признају у билансу успеха. Изузетак је монетарна ставка која је означена као инструмент хединга у хедингу токова готовине (видети параграф 6.5.11), хедингу нето инвестиције (видети параграф 6.5.13) или хедингу фер вредности инструмента капитала за који је ентитет одлучио да презентује промене фер вредности у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5 (видети параграф 6.5.8).
- B5.7.2A За сврхе признавања добитака или губитака услед курсних разлика, у складу са IAS 21, финансијско средство одмерено по фер вредности кроз остали укупни резултат у складу са параграфом 4.1.2A третира се као монетарна ставка. Сходно томе, овакво финансијско средство се третира као средство одмерено по амортизованој вредности у иностраној валути. Курсне разлике које се односе на амортизовану вредност признају се у билансу успеха, а остале промене књиговодствене вредности се признају у складу са параграфом 5.7.10.
- B5.7.3 Параграф 5.7.5 дозвољава ентитету да донесе неопозиву одлуку да презентује у осталом укупном резултату накнадне промене фер вредности одређених инвестиција у инструменте капитала. Оваква инвестиција није монетарна ставка. Сходно томе, добитак или губитак који се презентује у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.5 обухвата сваку повезану девизну компоненту.
- B5.7.4 Ако постоји однос хединга између недериватног монетарног средства и недериватне монетарне обавезе, промене девизне компоненте тих финансијских инструмената се признају у билансу успеха.

Обавезе означене по фер вредности кроз биланс успеха

- B5.7.5 Када ентитет означава финансијску обавезу по фер вредности кроз биланс успеха, он мора да утврди да ли би презентовање у осталом укупном резултату ефеката промена кредитног ризика обавезе узроковало или повећало рачуноводствену неусаглашеност у билансу успеха. Рачуноводствена неусаглашеност би настала или би се повећала ако би презентовање ефеката промена кредитног ризика обавезе у осталом укупном резултату резултирало већом неусаглашеношћу у билансу успеха него да су ови износи презентовани у билансу успеха.
- B5.7.6 Да би се ово утврдило, ентитет мора да процени да ли очекује да ће ефекти промена кредитног ризика обавезе бити пребијене у билансу успеха променом фер вредности другог финансијског инструмента одмереног по фер вредности кроз биланс успеха. Овакво очекивање мора да буде засновано на економском односу између карактеристика обавезе и карактеристика другог финансијског инструмента.
- B5.7.7 Ово се утврђује приликом почетног признавања и не процењује се поново. Из практичних разлога, ентитет не мора да унесе сва средства и обавезе које узрокују рачуноводствену неусаглашеност у потпуно исто време. Дозвољено је оправдано одлагање под условом да се очекује да се догоде све преостале трансакције. Ентитет мора доследно да примењује своју методологију за утврђивање да ли би презентовање у осталом укупном резултату ефеката промена кредитног ризика обавезе узроковало или повећало рачуноводствену неусаглашеност у билансу успеха. Међутим, ентитет може да користи различите методологије када постоје различити економски односи између карактеристика обавеза означених по фер вредности кроз биланс успеха и карактеристика других финансијских инструмената. IFRS 7 захтева да ентитет обезбеди квалитативна обелодањивања у напоменама финансијских извештаја о својој методологији за обављање овог утврђивања.
- B5.7.8 Ако би оваква неусаглашеност настала или се повећала, од ентитета се захтева да презентује све промене фер вредности (укључујући ефекте промена кредитног ризика обавезе) у билансу успеха. Ако оваква неусаглашеност не би настала или се не би повећала, од ентитета се захтева да презентује ефекте промена кредитног ризика обавезе у осталом укупном резултату.
- B5.7.9 Износи који су презентовани у осталом укупном резултату не треба накнадно да се преносе у биланс успеха. Међутим, ентитет може да преноси кумулативне добитке или губитке унутар капитала.
- B5.7.10 Следећи пример описује случај у којем би настала рачуноводствена неусаглашеност у билансу успеха ако се ефекти промена кредитног ризика обавезе презентују у осталом укупном резултату. Хипотекарна банка обезбеђује зајмове купцима и финансира те зајмове продајом обвезница са одговарајућим карактеристикама (на пример, неизмирени износ, профил отплате, период и валута) на тржишту. Уговорни услови зајма дозвољавају купцу који има хипотеку да унапред отплати свој зајам (то јест, да испуни своју обавезу према банци) куповином одговарајуће обвезнице по фер вредности на тржишту и испоруком те обвезнице хипотекарној банци. Као резултат тог уговорног права отплате унапред, ако се кредитни квалитет обвезнице погорша (и, самим тим се смањи фер вредност обавезе хипотекарне банке), фер вредност средства за позајмљивање хипотекарне банке се такође смањује. Промена фер вредности средства одражава уговорно право купца који има хипотеку да унапред

отплати хипотекарни зајам куповином основе обвезнице по фер вредности (која се, у овом примеру, смањила) и испоруком обвезнице хипотекарној банци. Сходно томе, ефекти промена кредитног ризика обавезе (обвезнице) биће пребијени у билансу успеха одговарајућом променом фер вредности финансијског средства (зајма). Ако су ефекти промена кредитног ризика обавезе били презентовани у осталом укупном резултату настала би рачуноводствена неусаглашеност у билансу успеха. Сходно томе, захтева се да хипотекарна банка презентује све промене фер вредности обавезе (укључујући промене кредитног ризика обавезе) у билансу успеха.

- Б5.7.11 У примеру из параграфа Б5.7.10, постоји уговорна повезаност између ефеката промена кредитног ризика обавезе и промена фер вредности финансијског средства (то јест, резултат уговорног права купца који има хипотеку да отплати унапред зајам куповином обвезнице по фер вредности и испоруком обвезнице хипотекарној банци). Међутим, рачуноводствена неусаглашеност такође може да настане у недостатку уговорне повезаности.
- Б5.7.12 За сврхе примене захтева из параграфа 5.7.7 и 5.7.8, рачуноводствена неусаглашеност није узрокована искључиво методом одмеравања који ентитет користи за утврђивање ефеката промена кредитног ризика обавезе. Рачуноводствена неусаглашеност у билансу успеха настала би само када се очекује да ефекти промена кредитног ризика обавезе (као што је дефинисано у IFRS 7) буду пребијени променама фер вредности неког другог финансијског инструмента. Неусаглашеност која настаје искључиво као резултат метода одмеравања (то јест, зато што ентитет не изолује промене кредитног ризика обавезе из неких других промена своје фер вредности) не утиче на утврђивање које се захтева параграфима 5.7.7 и 5.7.8. На пример, ентитет можда неће изоловати промене кредитног ризика обавезе из промена ризика ликвидности. Ако ентитет презентује комбиновани ефекат оба фактора у осталом укупном резултату, неусаглашеност може да се догоди зато што промене ризика ликвидности могу бити укључене у одмеравање фер вредности финансијских средстава ентитета, а укупна промена фер вредности тих средстава се презентује у билансу успеха. Међутим, оваква неусаглашеност је узрокована непрецизношћу одмеравања, а не односом пребијања који је описан у параграфу Б5.7.6 и стога, не утиче на утврђивање које се захтева параграфима 5.7.7 и 5.7.8.

Значење „кредитног ризика“ (параграфи 5.7.7 и 5.7.8)

- Б5.7.13 У IFRS 7 кредитни ризик је дефинисан као „ризик да ће једна страна у финансијском инструменту неиспуњењем своје обавезе проузроковати финансијски губитак друге стране“. Захтев из параграфа 5.7.7(а) односи се на ризик да емитент неће испунити своју обавезу у погледу те одређене обавезе. То се нужно не односи на кредитни рејтинг емитента. На пример, ако ентитет емитује обавезу обезбеђену колатералом и необезбеђену обавезу које су осим тога идентичне, кредитни ризик ове две обавезе ће бити различит, чак и ако их је емитовао исти ентитет. Кредитни ризик обавезе обезбеђене колатералом биће мањи од кредитног ризика необезбеђене обавезе. Кредитни ризик за обезбеђену обавезу може бити близу нуле.
- Б5.7.14 За сврхе примене захтева из параграфа 5.7.7(а), кредитни ризик се разликује од ризика перформанси специфичног за средство. Ризик перформанси специфичан за средство није повезан са ризиком тог ентитета да неће успети да испуни одређену своју обавезу, већ је повезан са ризиком да ће појединачно средство или група средстава имати лоше перформансе (или да ће перформансе у целости изостати).
- Б5.7.15 Следе примери ризика перформанси специфичних за средство:
- (а) обавеза са обележјем које повезује јединицу при чему је износ који доспева за наплату инвеститорима утврђен уговором на бази перформанси означених средстава. Ефекат тог обележја које повезује јединицу на фер вредност обавезе је ризик перформансе специфичан за средство, а не кредитни ризик.
 - (б) обавеза коју емитује структурирани ентитет са следећим карактеристикама. Ентитет је законски изолован тако да су средства ентитета заштићена искључиво за корист његових инвеститора, чак и у случају банкрота. Ентитет не закључује друге трансакције и средства у ентитету не могу да се ставе под хипотеку. Износи доспевају на наплату инвеститорима ентитета само ако заштићена средства генеришу токове готовине. Стога, промене фер вредности обавезе првенствено одражавају потребе фер вредности средстава. Ефекат перформанси средстава на фер вредност обавезе је ризик перформанси специфичан за средство, а не кредитни ризик.

Утврђивање ефеката промена кредитног ризика

- Б5.7.16 За сврхе примене захтева из параграфа 5.7.7(а), ентитет треба да утврди износ промене фер вредности финансијске обавезе који може да се припише променама кредитног ризика те обавезе било:
- (а) као износ промене њене фер вредности која не може да се припише променама тржишних

- услова који узрокују тржишни ризик (видети параграфе Б5.7.17 и Б5.7.18); или
- (б) применом алтернативног метода за који ентитет сматра да верније представља износ промене фер вредности обавезе која може да се припише променама њеног кредитног ризика.
- Б5.7.17 Промене тржишних услова које узрокују тржишни ризик обухватају промене референтне каматне стопе, цене финансијског инструмента другог ентитета, цене робе, девизног курса или индекса цена или стопа.
- Б5.7.18 Ако су једине значајне релевантне промене тржишних услова за обавезу промене посматране (референтне) каматне стопе, износ из параграфа Б5.7.16(а) може да се процени као што следи:
- (а) Прво, ентитет израчунава интерну стопу повраћаја обавезе на почетку периода користећи фер вредност обавезе и уговорне токове готовине обавезе на почетку периода. Од ове стопе повраћаја одузима се референтна (основна) каматна стопа на почетку периода, да би се добила компонента интерне стопе повраћаја специфична за инструмент.
- (б) Следеће, ентитет израчунава садашњу вредност токова готовине у вези са обавезом користећи уговорне токове готовине обавезе на крају периода и дисконтну стопу једнаку збиру (i) референтне основне каматне стопе на крају периода и (ii) компоненте интерне стопе повраћаја специфичне за инструмент утврђене под (а).
- (ц) Разлика између фер вредности обавезе на крају периода и износа утврђеног под (б) је промена фер вредности која се не може приписати променама референтне (основне) каматне стопе. Ово је износ који треба да се презентује у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.7(а).
- Б5.7.19 У примеру из параграфа Б5.7.18 се претпоставља да промене фер вредности које настају услед фактора који нису промене кредитног ризика инструмента или да промене референтних (основних) каматних стопа нису значајне. Овај метод не би био адекватан ако су промене фер вредности које настају из других фактора значајне. У таквим случајевима, од ентитета се захтева да користи алтернативни метод који веродостојније одмерава ефекте промена кредитног ризика обавезе (видети параграф Б5.7.16(б)). На пример, ако инструмент из примера садржи уграђени дериват, промена фер вредности уграђеног деривата се искључује из утврђивања износа који треба да се презентује у осталом укупном резултату у складу са параграфом 5.7.7(а).
- Б5.7.20 Као и код свих одмеравања фер вредности метод одмеравања ентитета за утврђивање дела промене фер вредности обавезе који може да се припише променама његовог кредитног ризика, мора максимално да се ослања на релевантне уочљиве информације и да се у најмањој могућој мери ослања на неуочљиве информације.

Рачуноводство хеџинга (поглавље 6)

Инструменти хеџинга (одељак 6.2)

Инструменти који се квалификују

- Б6.2.1 Деривати који су уграђени у хибридне уговоре, али се рачуноводствено не обухватају засебно, не могу да се означе као засебни инструменти хеџинга.
- Б6.2.2 Сопствени инструменти капитала ентитета нису финансијска средства или финансијске обавезе ентитета те стога не могу да се означе као инструменти хеџинга.
- Б6.2.3 За хеџинг девизног ризика, компонента девизног ризика која је део недериватног финансијског инструмента одређује се у складу са стандардом IAS 21.

Продате опције

- Б6.2.4 Овај стандард не ограничава околности у којима дериват који је одмерен по фер вредности кроз биланс успеха може да се означи као инструмент хеџинга, осим за неке продате опције. Продата опција не квалификује се као инструмент хеџинга изузев ако је означена за пребијање купљене опције, укључујући и ону која је уграђена у други финансијски инструмент (на пример, продата куповна опција која се користи за хеџинг откупиве обавезе).

Означавање инструмената хеџинга

- Б6.2.5 За хеџинге који нису хеџинг девизног ризика, када ентитет означава недериватно финансијско средство или недериватну финансијску обавезу одмерену по фер вредност кроз биланс успеха као инструмент хеџинга, тада може да значи недериватни финансијски инструмент у целини или један његов део.
- Б6.2.6 Инструмент хеџинга може да се значи као инструмент хеџинга за више од једне врсте ризика, под условом да постоји специфично означавање инструмента хеџинга и различитих позиција ризика, као ставки хеџинга. Те ставке хеџинга могу да буду у различитим односима хеџинга.

Ставке хеџинга (одељак 6.3)

Инструменти који се квалификују

- Б6.3.1 Утврђена обавеза за стицање пословања у пословној комбинацији не може бити ставка хеџинга, осим за девизни ризик, зато што ниједан други ризик који је предмет хеџинга не може посебно да се утврди и одмери. Ти други ризици су општи пословни ризици.
- Б6.3.2 Инвестиција по методу удела не може да буде ставка хеџинга у хеџингу фер вредности. То је због тога што метод удела признаје у билансу успеха удео инвеститора у добитку или губитку партнера, а не промене фер вредности инвестиције. Из сличног разлога, инвестиција у консолидовани зависни ентитет не може да буде ставка хеџинга приликом хеџинга фер вредности. То је због тога што је приликом консолидовања призната у билансу успеха зависног ентитета, а не као промена фер вредности инвестиције. Хеџинг нето инвестиције у инострано пословање је различит зато што је то хеџинг девизне изложености, а не хеџинг фер вредности промене вредности инвестиције.
- Б6.3.3 Параграф 6.3.4 дозвољава да ентитет значи као ставке хеџинга укупну (агрегирану) изложеност која представља комбинацију изложености и деривата. Када означава такву ставку хеџинга, ентитет процењује да ли укупна (агрегирана) изложеност представља комбинацију изложености и деривата тако да ствара другачију укупну изложеност којом се управља као да је једна изложеност за неки одређени ризик (или ризике). У том случају, ентитет може да значи ставку хеџинга на основу укупне (агрегиране) изложености. На пример:
- (а) ентитет може да врши хеџинг дате количине високо вероватне набавке кафе у периоду од 15 месеци наспрам ризика цене (на основу америчких долара) користећи фјучерс уговор са периодом од 15 месеци за набавку кафе. Високо вероватна набавка кафе и фјучерс уговор за кафу у комбинацији могу да се посматрају као изложеност девизном ризику фиксног износа у америчким доларима са периодом од 15 месеци за потребе управљања ризиком (то јест, као било који одлив готовине у фиксном износу у америчким доларима у периоду од 15 месеци).
- (б) ентитет може да врши хеџинг девизног ризика за цео период од десет година за дуговање са фиксном стопом деноминовано у иностраној валути. Међутим ентитет захтева изложеност са фиксном стопом у својој функционалној валути само за кратки и средњи период (на пример две године) и флукутирајућу стопу изложености у својој функционалној валути за преостали период до доспећа. На крају сваког двогодишњег периода (то јест, на двогодишњој континуираној основи) ентитет одређује изложеност каматне стопе за следеће две године (ако је ниво каматне стопе такав да ентитет жели да одреди фиксну каматну стопу). У таквој ситуацији, ентитет може да закључи свој уговор у трајању од 10 година са фиксном на флукутирајућу међувалутну каматну стопу којом се дуговање у иностраној валути са фиксном каматном стопом у изложеност у функционалној валути са варијабилном каматном стопом. Ово се допуњава својом са двогодишњом каматном стопом који - на основу функционалне валуте - мења дуговање са варијабилном стопом у дуговање са фиксном стопом. У ствари, дуговање у иностраној валути са фиксном стопом у комбинацији са својом у трајању од 10 година са фиксном на флукутирајућу међувалутну каматну стопу, посматрају се за сврхе управљања ризиком, као изложеност дуговању у функционалној валути са варијабилном каматном стопом у периоду од 10 година.
- Б6.3.4 Када се врши означавање ставки хеџинга на основу укупне (агрегиране) изложености, ентитет разматра комбиновани ефекат ставки које чине укупну изложеност за сврхе процене ефективности хеџинга и одмеравање неефективности хеџинга. Међутим, ставке које сачињавају укупну изложеност и даље се засебно рачуноводствено обухватају. То значи да, на пример:
- (а) деривати који су део укупне (агрегиране) изложености, признају се као посебне ставке имовине или обавезе одмерене по фер вредности; и

- (б) ако је однос хеџинга означен између ставки које чине укупну (агрегирану) изложеност, начин на који је дериват укључен као део укупне (агрегиране) изложености мора бити у складу са означавањем тог деривата као инструмента хеџинга на нивоу укупне (агрегиране) изложености. На пример, ако ентитет изостави форвард елемент деривата из његовог означавања као инструмента хеџинга за однос хеџинга између ставки које чине укупну (агрегирану) изложеност, он такође мора да изостави елемент форварда када укључује тај дериват као ставку хеџинга у укупну (агрегирану) изложеност. У супротном, укупна (агрегирана) изложеност треба да укључи дериват, било у целости или једним делом.
- Б6.3.5 У параграфу 6.3.6 се наводи да у консолидованим финансијским извештајима девизни ризик врло вероватне предвиђене трансакције унутар групе може да се квалификује као ставка хеџинга у хеџингу токова готовине, под условом да је трансакција деноминована у валути која није функционална валута ентитета који учествује у трансакцији и да девизни ризик утиче на консолидовани биланс успеха. У сврху овога, ентитет може да буде матични ентитет, зависни ентитет, придружени ентитет, заједнички подухват или подружница. Ако девизни ризик предвиђене трансакције унутар групе не утиче на консолидовани биланс успеха, трансакција унутар групе не може да се квалификује као ставка хеџинга. Ово је обично случај код исплата тантијема, исплате камата или трошкова руководства међу чланицама исте групе осим ако не постоји одговарајућа спољна трансакција. Међутим, када девизни ризик предвиђене трансакције унутар групе утиче на консолидовани биланс успеха, трансакција унутар групе може да се квалификује као ставка хеџинга. Пример су предвиђене продаје или куповине залиха између чланица исте групе ако је у току продаја залиха спољној страни. Слично, предвиђена продаја унутар групе постројења и опреме од стране ентитета које их је произвео ентитету које ће користити постројења и опрему за своје пословање може да утиче на консолидовани биланс успеха. Ово би могло да се догоди, на пример, зато што ће постројење и опрема бити амортизовани од стране ентитета који их купује и износ признат на почетку за постројење и опрему може да се промени ако је предвиђена трансакција унутар групе деноминована у валути која није функционална валута ентитета који купује.
- Б6.3.6 Ако се хеџинг предвиђене трансакције унутар групе квалификује за рачуноводство хеџинга, сваки добитак или губитак се признаје у укупном осталом резултату или се изузима из њега у складу са параграфом 6.5.11. Релевантан период или периоди током којих девизни ризик трансакције која је предмет хеџинга утиче биланс успеха је када он утиче на консолидовани биланс успеха.

Означавање ставки хеџинга

- Б6.3.7 Компонента је ставка хеџинга која је мања од целе ставке. Сходно томе, компонента одражава само неке од ризика ставке чији је део или одражава ризике само у извесној мери (на пример, када означава сразмерни део неке ставке).

Компоненте ризика

- Б6.3.8 Да би се испунили услови за означавање неке ставке као ставке хеџинга, компонента ризика мора бити компонента финансијске или не-финансијске ставке која може одвојено да се идентификује, и мора да постоји могућност поузданог одмеравања промена у токовима готовине или промена фер вредности ставке насталих услед промена у тој компоненти ризика.
- Б6.3.9 Приликом одређивања које компоненте ризика се квалификују да би могле да буду означене као ставке хеџинга, ентитет процењује те компоненте ризика у контексту конкретне тржишне структуре на коју се ризик или ризици односе, и у којој се одвија активност хеџинга. Таква одлука захтева процену релевантних чињеница и околности, које се разликују по ризику и тржишту.
- Б6.3.10 Када означава компоненте ризика као ставке хеџинга, ентитет разматра да ли су компоненте ризика експлицитно наведене у уговору (компоненте ризика одређене уговором) или су имплициране у фер вредности или новчаним токовима ставке чији су део (компоненте ризика које нису одређене уговором). Компоненте ризика које нису одређене уговором могу да се односе на ставке које нису уговор (на пример, предвиђене трансакције) или уговоре у којима компонента није експлицитно наведена (на пример, утврђена обавеза која укључује само једну цену уместо формуле за одређивање цене која упућује на различите основе). На пример:
- (а) Ентитет А има дугорочни уговор о снабдевању природним гасом чија цена се одређује на основу уговором одређене формуле која садржи робу и друге факторе (на пример, лож уље, мазут и друге компоненте, као што су транспортни трошкови). Ентитет А врши хеџинг компоненте лож уља у том уговору о снабдевању користећи форвард уговор за лож уље. Пошто је компонента

лож уља дефинисана условима уговора о снабдевању, то је компонента ризика одређена уговором. Стога, пошто постоји формула за одређивање цене, ентитет А закључује да изложеност цене лож уља може посебно да се идентификује. Истовремено, постоји тржиште за форвард уговоре за лож уље. Стога, ентитет А закључује да изложеност цене лож уља може поуздано да се одмери. Према томе, изложеност цене лож уља у уговору о снабдевању је компонента ризика која испуњава услове за означавање ставке као ставке хеџинга.

- (б) Ентитет Б врши хеџинг својих будућих набавки кафе на основу својих предвиђања производње. Хеџинг почиње до 15 месеци пре испоруке за део предвиђене количине која се набавља. Ентитет Б повећава обим хеџинга током времена (како се приближава датум испоруке). Ентитет Б користи две различите врсте уговора за управљање ризиком цене кафе:

- (i) фјучерс уговори за кафу којим се тргује на берзи; и
- (ii) уговори о снабдевању Арабика кафом из Колумбије која се испоручује на одређену локацију за прераду. У овим уговорима цена за једну тону кафе заснована је на цени кафе из фјучерс уговора за кафу којима се тргује на берзи, плус фиксна разлика у цени, плус варијабилни трошкови логистичких услуга, одређени формулом за израчунавање цена. Уговор о снабдевању кафом је извршни уговор у складу са којим ентитет Б преузима стварну испоруку кафе.

За испоруке које се односе на текућу жетву, склапање уговора о снабдевању кафом омогућава ентитету Б да одреди разлику у цени између стварног квалитета прибављене кафе (Арабика кафе из Колумбије) и утврђеног референтног квалитета који је у основи фјучерс уговора којим се тргује на берзи. Међутим, за испоруке које се односе на следећу жетву, уговори о снабдевању кафе још нису доступни, тако да не може да се одреди разлика у цени. Ентитет Б користи фјучерс уговоре за кафу којима се тргује на берзи да изврши хеџинг референтног квалитета као компоненте ризика цене кафе за испоруке које се односе за текућу жетву као и за следећу жетву. Ентитет Б је утврдио да је изложен трима различитим ризицима: ризику цене кафе који одражава референтни квалитет, ризику цене кафе који одражава разлику (опсег) између цене референтног квалитета кафе и конкретне Арабика кафе из Колумбије коју добија, и ризику варијабилних логистичких трошкова. За испоруке које се односе на текућу жетву, пошто ентитет Б склопи уговор о снабдевању кафом, ризик цене кафе који одражава референтни квалитет је компонента ризика одређена уговором зато што формула за одређивање цене садржи индекс цене из фјучерс уговора за кафу којима се тргује на берзи. Ентитет Б закључује да ова компонента ризика може засебно да се идентификује и поуздано одмери. За испоруке које се односе на следећу жетву, ентитет Б још није склопио ниједан уговор о снабдевању кафом (то јест, те испоруке су предвиђене трансакције). Стога, ризик цене кафе који одражава референтни квалитет је компонента ризика која није одређена уговором. Анализа структуре тржишта спроведена од стране ентитета Б узима у обзир како се одређује цена евентуалних испорука кафе које ентитет прими. Према томе, на основу ове анализе структуре тржишта, ентитет Б закључује да предвиђене трансакције такође укључују ризик цене кафе који одражава референтни квалитет као компоненту ризика која може засебно да се идентификује и поуздано одмери иако није одређена уговором. Као последица тога, ентитет Б може да означава однос хеџинга на основу компоненти ризика (за ризик цене кафе у ком се одражава референтни квалитет) за уговоре о снабдевању кафом као и за предвиђене трансакције.

- (ц) Ентитет Ц врши хеџинг једног дела својих будућих набавки авионског горива на основу предвиђене потрошње до 24 месеца пре испоруке и током времена повећава износ који је предмет хеџинга. Ентитет Ц врши хеџинг ове изложености користећи различите врсте уговора у зависности од временског периода хеџинг, што утиче на тржишну ликвидност деривата. За дуже временске периоде (12-24 месеца) ентитет Ц користи уговоре о снабдевању сировом нафтом зато што су они довољно ликвидни. За временске периоде до 6 месеци, ентитет Ц користи уговоре о снабдевању авионским горивом. Анализа коју је спровео ентитет Ц у погледу тржишне структуре за нафту у нафтне деривате, и његова процена релевантних чињеница и околности гласи овако:

- (i) Ентитет Ц ради у географском подручју у којем је Brent референтна вредност за сирову нафту. Сирова нафта је референтна вредност за сировине која утиче на цену различитих нафтних производа као њихов основни инпут. Лож уље је референтна вредност за нафтне деривате, која се користи као нешто општија референца за цене нафтних производа. То се такође рефлектује у типовима деривата финансијских инструмената за тржишта нафте и нафтних производа у окружењу у којем ентитет Ц послује, као што су:
 - референтни фјучерс уговор за сирову нафту, који се односи на Brent сирову нафту;
 - референтни фјучерс уговор за лож уље, који се користи као ценовна референца за деривате – на пример, опсег деривата за авионско гориво покрива разлику у цени

између авионског горива и те референтне вредности за лож уље; и

- дериват референтне вредности за релативни однос цене лож уља у односу на цену сирове нафте („stack spread“), или марже за рафинисање, која је индексирана за Брент сирову нафту.

(ii) одређивање цене за рафинисане нафтне производе не зависи од тога која сирова нафта се прерађује у којој рафинерији зато што су поменути нафтни производи (као што је лож уље или авионско гориво) стандардизовани производи.

Због тога, ентитет Ц је закључио да његов ризик цене за набавку авионског горива укључује компоненту ризика цене сирове нафте која се заснива на Брент сировој нафти и компоненти ризика цене лож уља, упркос томе што сирова нафта и лож уље нису наведени ни у једном уговорном споразуму. Ентитет Ц је закључио да ове две компоненте ризика могу засебно да се идентификују и да могу поуздано да се одмере и поред тога што нису наведене у уговору. Као последица тога, Ентитет Ц може да означи односе хеџинга за предвиђене набавке авионског горива на бази компоненте ризика (за сирову нафту и лож уље). Ова анализа такође значи да ако би, на пример, ентитет Ц користио деривате сирове нафте на бази сирове нафте компаније West Texas Intermediate (WTI), промене у релативном односу цене између Брент сирове нафте и WTI сирове нафте, последица би била неефективност хеџинга.

(д) Ентитет Д држи дужнички инструмент са фиксном стопом. Овај инструмент се издаје у окружењу тржишта у коме се велики број сличних дужничких инструмената пореди према разлици са стопом која служи као референтна вредност (на пример, LIBOR) и инструменти са варијабилном стопом у том окружењу се обично индексирају на ту стопу која служи као референтна вредност. Свопови за каматне стопе се често користе за управљање ризиком каматне стопе на бази те стопе која служи као референтна вредност, без обзира на разлику између дужничких инструмената и те стопе која служи као референтна вредност. Цена дужничких инструмената са фиксном стопом директно варира као одговор на промене стопе која се узима као референтна вредност. Ентитет Д је закључио да је стопа која се узима као референтна вредност компонента која може засебно да се идентификује и поуздано одмери. У складу са тим ентитет Д може да означи однос хеџинга за дужнички инструмент са фиксном стопом на основу компоненте ризика за референтни ризик каматне стопе.

Б6.3.11 Када се компонента ризика означава као ставка хеџинга, примењују се захтеви рачуноводства хеџинга за ту компоненту ризика на исти начин као што се примењују на друге ставке хеџинга које нису компоненте ризика. На пример, примењују се квалификујући критеријуми, укључујући и захтев да однос хеџинга мора да задовољи захтеве у погледу ефикасности хеџинга, и да свака неефективност хеџинга мора да се одмери и призна.

Б6.3.12 Ентитет такође може да означи само промене у токовима готовине или фер вредности ставке хеџинга које су изнад или испод одређене цене или друге променљиве (једнострани ризик). Сопствена вредност купљене опције инструмента хеџинга (претпостављајући да има исте основне услове као и означени ризик), али не и вредност посматрана у временском периоду, одражава једнострани ризик ставке хеџинга. На пример, ентитет може да означи променљивост исхода будућих токова готовине који настају као резултат повећања цене предвиђених набавки некретнина. У таквој ситуацији, само су означени губици токова готовине који су резултат повећања цена изнад специфицираног нивоа. Хеџинг ризика не укључује временску вредност купљене опције будући да временска вредност није компонента предвиђене трансакције која утиче на добитак или губитак.

Б6.3.13 Оспорива је претпоставка да осим у случају да је ризик инфлације наведен у уговору, он не може засебно да се идентификује и поуздано одмери, те стога не може да се означи као компонента ризика финансијског инструмента. Међутим, у ограниченим случајевима, могуће је идентификовати компоненту ризика за ризик инфлације која може засебно да се идентификује и поуздано одмери услед одређених околности у инфлаторном окружењу и релевантном тржишту дужничких инструмената.

Б6.3.14 На пример, ентитет емитује дужнички инструмент у окружењу у ком за инфлацију везане обвезнице имају обим и рочну структуру реалних каматних стопа државних нула-купона. То значи да за валуту на коју се односи, инфлација представља релевантан фактор који се засебно разматра на тржиштима дужничких инструмената. У таквим околностима, компонента ризика која се односи на инфлацију може да се одреди дисконтовањем токова готовине дужничког инструмента који је предмет хеџинга уз примену рочне структуре реалних каматних стопа државних нула-купона (то јест, на начин сличан као када може да се одреди каматна стопа ослобођена ризика (номинална)). Насупрот томе, у великом броју случајева, компонента ризика која се односи на инфлацију не може засебно да се идентификује и поуздано одмери. На пример, ентитет емитује само дуг по основу номиналне каматне стопе за

окружење у ком постоји тржиште за инфлацију везаних обвезница које нису довољно ликвидне да дозволе израду рочне структуре реалних каматних стопа нула–купона. У том случају анализа структуре тржишта и чињеница и околности не подржава закључак ентитета да је инфлација релевантан фактор који се засебно разматра од стране тржишта дужничких инструмената. Из тог разлога, ентитет не може да превазиђе дискутабилну претпоставку да ризик инфлације који није спецификован у уговору не може засебно да се идентификује и поуздано одмери. Као последица тога, компонента ризика која се односи на инфлацију не би могла да се означи као ставка хеџинга. Ово се примењује на било који инструмент хеџинга који се односи на инфлацију, а који је ентитет активирао. Конкретно, ентитет не може једноставно да урачуна услове и захтеве стварног инструмента хеџинга који се односи на инфлацију тако што ће пројектовати своје услове и захтеве на дуговање са номиналном каматном стопом.

- Б6.3.15 Уговором спецификована компонента ризика која се односи на инфлацију за токове готовине признате за инфлацију везане обвезнице (под претпоставком да не постоји захтев да се уграђени деривати засебно рачуноводствено обухватају), може да се засебно идентификује и поуздано одмери, све док на остале токове готовине тог инструмента не утиче компонента ризика која се односи на инфлацију.

Компоненте номиналног износа

- Б6.3.16 Постоје две врсте компоненти номиналних износа које могу да се означе као ставке хеџинга у односу хеџинга: компонента која је сразмеран део комплетне ставке или слојна компонента. Врста компоненте мења рачуноводствени исход. Ентитет означава компоненту за рачуноводствене сврхе доследно циљевима управљања ризиком.
- Б6.3.17 Пример компоненте која је сразмеран део комплетне ставке је 50 процената уговором одређених токова готовине неког зајма.
- Б6.3.18 Слојна компонента може да се одреди из дефинисане али отворене популације, или из дефинисаног номиналног износа. Примери за то су:
- (а) део износа монетарне трансакције, на пример, следећи токови готовине од FC10 који су резултат продаје деноминовану и страном валути (FC) после првих FC20 у марту 201X;⁴
 - (б) део физичке количине, на пример, доњи слој, који износи 5 милиона кубних метара земног гаса похрањеног на локацији XYZ;
 - (ц) део физичке или друге количине трансакције, на пример, првих 100 барела купљене нафте у јуну 201X, или првих 100 MWh продате електричне енергије у јуну 201X; или
 - (д) један слој номиналног износа ставке хеџинга, на пример, последњих н.ј.80 милиона од н.ј.100 милиона утврђене обавезе, при чему доњи слој износи 20 милиона новчаних јединица од обвезнице од н.ј.100 милиона са фиксном каматном стопом, или горњи слој у износу од н.ј.30 милиона од укупног износа дуговања од 100 милиона са фиксном каматном стопом које може да се плати унапред по фер вредности (дефинисани номинални износ је н.ј.100 милиона).
- Б6.3.19 Ако се слојна компонента означи у хеџингу фер вредности, ентитет то треба да спецификује из дефинисаног номиналног износа. У циљу постизања усклађености са захтевима за квалификацију хеџинга фер вредности, ентитет треба поново да одмерава ставку хеџинга за промене фер вредност (то јест да поново одмерава ставку хеџинга за промене фер вредности које могу да се припишу ризику који је предмет хеџинга). Корекције хеџинга фер вредности треба да се признају у билансу успеха најкасније када престане признавање ставки. Због тога је потребно да се прати ставка на коју се односи корекција хеџинга фер вредности. За слојну компоненту хеџинга фер вредности, то захтева од ентитета да прати номинални износ из ког је дефинисана. На пример, у параграфу Б6.3.18 (д), укупан дефинисан номинални износ од н.ј.100 милиона мора да се прати како би могао да се прати доњи слој од н.ј.20 милиона или горњи слој од н.ј.30 милиона.
- Б6.3.20 Слојна компонента која укључује опцију плаћања унапред не испуњава услове да буде означена као ставка хеџинга у хеџингу фер вредности ако на фер вредност опције плаћања унапред утичу промене ризика који је предмет хеџинга, осим у случају када означени слој укључује ефекте повезане опције плаћања унапред када се одређује промена фер вредности ставке хеџинга.

⁴ У овом стандарду новчани износи су деноминовани у новчаним јединицама (н.ј.) и страним новчаним јединицама (FC)

Однос између компоненти и укупних токова готовине неке ставке

- Б6.3.21 Ако је компонента токова готовине за неку финансијску или нефинансијску ставку означена као ставка хединга, та компонента мора бити мања од или једнака укупним токовима готовине за целу ту ставку. Међутим, сви токови готовине целе те ставке могу да се означе као ставке хединга и да се хединг врши за само један конкретан ризик (на пример, само за оне промене које се могу приписати променама LIBOR-а или референтне цене робе).
- Б6.3.22 На пример, у случају финансијске обавезе чија је ефективна каматна стопа нижа од LIBOR-а, ентитет не може да значи:
- компоненту обавезе која је једнака каматној стопи LIBOR-а (плус износ главнице у случају хединга фер вредности); и
 - негативну резидуалну компоненту.
- Б6.3.23 Међутим, у случају финансијске обавезе са фиксном каматном стопом чија је ефективна каматна стопа (на пример) 100 основних поена испод LIBOR-а, ентитет може да значи као ставку хединга читаву обавезу (то јест главницу плус камату по LIBOR-у минус 100 основних поена) која се може приписати променама у LIBOR-у. Ако је финансијски инструмент са фиксном стопом подвргнут хедингу неко време после свог настанка и ако су се у међувремену промениле каматне стопе, ентитет може да значи део једнак референтној стопи који је већи од уговорне стопе плаћене за ту ставку. Ентитет може то да уради под условом да је референтна стопа мања од ефективне каматне стопе израчунате под претпоставком да је ентитет купио инструмент на дан када је по први пут означио ставку хединга. На пример, претпоставимо да ентитет ствара финансијско средство са фиксном стопом од н.ј.100 које има ефективну каматну стопу од 6 процената у време када је LIBOR 4 процента. Он почиње да штити хедингом то средство неко време пошто LIBOR порасте на 8 процената и фер вредност средства се смањи на н.ј.90. Ентитет израчунава да ако је купио средство на датум када га је по први пут означио као ставку хединга за његову тадашњу вредност од н.ј.90, ефективни принос би био 9,5 процената. Зато што је LIBOR мањи од овог ефективног приноса, ентитет може да значи део LIBOR-а од 8 процената који се састоји делимично од уговорних токова готовине од камате и делимично од разлике између садашње фер вредности (то јест, н.ј.90) и износа који се може поново платити по доспећу (то јест, н.ј.100).
- Б6.3.24 Ако је каматна стопа на финансијску обавезу са променљивом стопом (на пример) тромесечни LIBOR минус 20 базних поена (при чему је доња граница нула базних поена), ентитет може да значи као ставку хединга промену у токовима готовине за ту целу обавезу (тромесечни LIBOR минус 20 базних поена -укључујући доњу границу) која може да се припише променама LIBOR-а). Стога, докле год крива предвиђања тромесечног LIBOR-а за преостали период те обавезе не пада испод 20 базних поена, ставка хединга има исту варијабилност токова готовине као обавеза са каматном стопом у износу тромесечног LIBOR-а са разликом која је једнака нули или позитивна. Међутим, ако крива предвиђања тромесечног LIBOR-а за преостали период те обавезе (или за један њен део) падне испод 20 базних поена, ставка хединга има нижу варијабилност токова готовине него обавеза са каматном стопом у износу тромесечног LIBOR-а са разликом која је једнака нули или позитивна.
- Б6.3.25 Сличан пример нефинансијске ставке је специфична врста сирове нафте са посебног налазишта чија се цена одређује на основу цене релевантне референтне цене сирове нафте. Ако ентитет продаје ту сирову нафту на основу уговора користећи уговором одређену формулу за израчунавање цене по којој је цена за барел једнака референтној цени сирове нафте минус н.ј.10 и доњом границом н.ј.15, ентитет може да одреди као ставку хединга целу варијабилност токова готовине по основу купопродајног уговора која се приписује променама референтне цене сирове нафте. Међутим, ентитет не може да значи компоненту која је једнака пуној промени референтне цене сирове нафте. Стога, све док форвард цена (за сваку испоруку) не падне испод н.ј.25, ставка хединга има исту варијабилност новчаних токова као референтна цена сирове нафте (или са позитивном разликом). Међутим, ако форвард цена за било коју испоруку падне испод н.ј.25, ставка хединга има мању варијабилност новчаних токова од продаје сирове нафте по референтној цени сирове нафте (или са позитивном разликом).

Критеријуми квалификовања за рачуноводство хединга (одељак 6.4)

Ефективност хединга

- Б6.4.1 Ефективност хединга је степен до кога се промене фер вредности или токова готовине ставке хединга које се могу приписати ризику хединга компензују са променама фер вредности или токовима готовине

инструмента хеџинга (на пример, када је ставка хеџинга компонента ризика, релевантна промена фер вредности или токова готовине неке ставке јесте промена која може да се припише ризику који је предмет хеџинга). Неефективност хеџинга је степен до кога су промене фер вредности или токова готовине инструмента хеџинга веће или мање од промена ставке хеџинга.

- Б6.4.2 Приликом означавања односа хеџинга и на континуираној основи, ентитет треба да анализира узроке неефективности хеџинга за које се очекује да утичу на однос хеџинга током његовог трајања. Ова анализа (укључујући сва ажурирања у складу са параграфом Б6.5.21, која проистичу из ребаланса односа хеџинга) је основа за процену ентитета која се односи на испуњавање захтева у погледу ефективности хеџинга.
- Б6.4.3 Да би се избегла сумња, ефекти замене друге уговорне стране клириншком уговорном страном и повезаних промена које су описане у параграфу 6.5.6 треба да се рефлектују у одмеравању инструмента хеџинга, а према томе и у процени ефективности хеџинга и одмеравања ефективности хеџинга.

Економски однос између ставке хеџинга и инструмента хеџинга

- Б6.4.4 Захтев да постоји економски однос значи да инструмент хеџинга и ставка хеџинга имају вредности које се обично крећу у супротном смеру због истог ризика, који је предмет хеџинга. Стога, мора да се очекује да ће вредност инструмента хеџинга и вредност ставке хеџинга систематски да се мењају услед кретања исте основе или основа које су економски повезане на такав начин да реагују на сличан начин на ризик који је предмет хеџинга (на пример, сирова нафта компанија Брент и WTI).
- Б6.4.5 Ако основе нису исте али су економски сродне, може доћи до ситуације у којој се вредности инструмента хеџинга и ставке хеџинга крећу у истом смеру, на пример, зато што се мења разлика у цени између двеју сродних основа док се саме основе не крећу значајно. То је и даље доследно економском односу између инструмента хеџинга и ставке хеџинга ако се очекује да ће вредности инструмента хеџинга и ставке хеџинга да се типично крећу у супротном смеру када се основе померају.
- Б6.4.6 Процена да ли постоји економски однос садржи анализу могућег понашања односа хеџинга током његовог трајања да би се одредило да ли се може очекивати да се испуни циљ управљања ризиком. Само постојање статистичке корелације између две варијабле не значи, само по себи, да може да се закључи да постоји економски однос.

Ефекат кредитног ризика

- Б6.4.7 Пошто је рачуноводствени модел хеџинга заснован на начелном ставу о пребијању између добитака и губитака на инструмент хеџинга и ставку хеџинга, ефективност хеџинга се одређује на само преко економског односа између ових ставки (т.ј. промена у њиховим основама), већ и преко ефекта кредитног ризика на вредност инструмента хеџинга и ставке хеџинга. Ефекат кредитног ризика значи да чак и када постоји економски однос између инструмента хеџинга и ставке хеџинга, степен пребијања може да постане несталан. То може да буде последица промене кредитног ризика за инструмент хеџинга или ставке хеџинга која је толика да кредитни ризик доминира над променама вредности које су последица економског односа (т.ј. ефекат промена у основама). Степен величине који доводи до доминантности јесте онај који би довео до губитка (или добитка) од кредитног ризика који поништава ефекте промена у основама на вредност инструмента хеџинга или ставке хеџинг, чак и ако су те промене значајне. Насупрот томе, ако током одређеног периода дође то малих промена у основама, чињеница да чак и мале промене вредности инструмента хеџинга или ставке хеџинг ако су у вези са кредитним ризиком могу да утичу на вредност више него основе, за последицу нема доминантност.
- Б6.4.8 Пример кредитног ризика који доминира у односу хеџинга је када ентитет врши хеџинг изложености ризику цене робе помоћу деривата који нема колатерал. Ако уговорна страна за тај дериват доживи значајно погоршање кредитног рејтинга, ефекат промена на кредитни рејтинг уговорне стране може да поништи ефекат промена цене робе на фер вредност инструмента хеџинга, док промене вредности ставке хеџинга значајно зависе од промена цене робе.

Коефицијент хеџинга

- Б6.4.9 У складу са захтевима ефективности хеџинга, коефицијент хеџинга за однос хеџинга мора бити исти као коефицијент који произилази из количине ставке хеџинга за коју ентитет заправо врши хеџинг и

количине инструмента хеџинга који ентитет заправо користи за хеџинг те количине ставке хеџинга. У складу са тим, ако ентитет штити хеџингом мање од 100 процената изложености неке ставке, као што је 85 процената, он ће означити ставку хеџинга као 85 процената изложености и одмераваће неефективност на основу промене тих означених 85 процената изложености. Слично томе, ако, на пример, ентитет штити хеџингом изложеност користећи номинални износ од 40 јединица неког финансијског инструмента, треба да означи однос хеџинга користећи коефицијент хеџинга који је исти као однос заснован на тој количини од 40 јединица (то јест, ентитет не сме да користи коефицијент хеџинга заснован на већој количини јединица које може да има укупно, или на мањем броју јединица), и количини од ставке хеџинга коју штити хеџингом са тих 40 јединица.

Б6.4.10 Међутим, означавање односа хеџинга на основу истог коефицијента хеџинга као што је онај који се добија од количине ставке хеџинг и инструмента хеџинга који ентитет заправо користи не мора да одражава неравнотежу између пондера ставке хеџинга и инструмента хеџинга који би са своје стране узроковали неефективност хеџинга (без обзира на то да ли је призната или није) која може да доведе до рачуноводственог исхода који не би био у складу са циљем рачуноводства хеџинга. Стога, у циљу означавања односа хеџинга, ентитет мора да коригује коефицијент хеџинга који настаје на основу количина ставке хеџинга и инструмента хеџинга који ентитет заправо користи ако је циљ да се избегне та неравнотежа.

Б6.4.11 Примери релевантних разматрања приликом процењивања да ли је рачуноводствени исход недоследан циљу рачуноводства хеџинга су:

- (а) да ли је одређен жељени коефицијент хеџинга да би се избегло признавање неефективности за хеџинге токова готовине, или за постизање корекција хеџинга фер вредности за више ставки хеџинга у циљу повећања употребе рачуноводства фер вредности, али без пребијања промена фер вредности инструмента хеџинга; и
- (б) ако постоји комерцијални разлог за конкретна пондерисања ставке хеџинга и инструмента хеџинга, упркос томе што је последица тога неефективност хеџинга. На пример, ентитет закључује и означава количину инструмента хеџинга која није иста као количина која је одређена као најбоља за хеџинг ставке хеџинга зато што стандардна количина инструмента хеџинга не дозвољава да се закључи та потпуно иста количина инструмента хеџинга („питање величине робе“). Пример за то је ентитет који врши хеџинг набавке кафе у количини од 100 тона, путем стандардног фјучерс уговора за кафу који укључује количину од 37,500 фунти. Ентитет би могао да користи само пет или шест уговора (еквивалентно за 85, односно 102,1 тону) за хеџинг набавке количине од 100 тона. У том случају, ентитет означава однос хеџинга примењујући коефицијент хеџинга који је резултат броја фјучерс уговора за кафу које ентитет заправо користи, зато што неефективност хеџинга до које долази услед неподударња у пондерима ставке хеџинга и инструмента хеџинга не би за резултат дала рачуноводствени исход који није доследан циљу рачуноводства хеџинга.

Учесталост процењивања да ли су испуњени захтеви у погледу ефикасности хеџинга

Б6.4.12 Ентитет треба да процени на почетку односа хеџинга, и на континуираној основи, да ли однос хеџинга испуњава захтеве у погледу ефикасности хеџинга. Као минимум, ентитет треба да врши континуиране процене на сваки извештајни датум или после сваке промене која утиче на околности у вези са захтевима у погледу ефикасности хеџинга, шта буде пре. Процене се односе на очекивања од ефикасности хеџинга и услед тога су оријентисане према будућности.

Методе процењивања да ли су испуњени захтеви у погледу ефикасности хеџинга

Б6.4.13 Овај стандард не обрађује метод који се користи за процењивање да ли однос хеџинга испуњава захтеве у погледу ефикасности хеџинга. Међутим, ентитет треба да користи метод који хвата релевантне карактеристике односа хеџинга укључујући изворе неефективности хеџинга. У зависности од тих фактора, метод може да буде квалитативна или квантитативна процена.

Б6.4.14 На пример, када се пресудни услови (као што номинални износ, доспеће и основе) инструмента хеџинга и ставке хеџинга подударјају или су веома блиски, може бити могуће да ентитет закључи на основу квалитативне процене тих пресудних услова да инструмент хеџинга и ставка хеџинга имају

вредности које се у начелу крећу у супротном смеру због истог ризика и да стога постоји економска веза између ставке хеџинга и инструмента хеџинга (видети параграфе Б6.4.4-Б6.4.6).

- Б6.4.15 Чињеница да је дериват по тржишној цени или изнад ње, када је означен као инструмент хеџинга, не значи само по себи да је квалитативна процена неприкладна. Зависиће од околности да ли ће неефективност хеџинга која проистиче из те чињенице бити толиког обима да га квалитативна процена не би адекватно обухватила.
- Б6.4.16 Насупрот томе, ако пресудни услови инструмента хеџинга и ставке хеџинга нису усклађени, постоји повећан ниво несигурности у вези са обимом пребијања. Стога би било теже предвидети ефективност хеџинга током трајања односа хеџинга. У таквој ситуацији ентитет би могао само да закључи на основу квантитативне процене да постоји економски однос између ставке хеџинга и инструмента хеџинга (видети параграфе Б6.4.4-Б6.4.6). У неким ситуацијама може бити неопходна квантитативна процена да се утврди да ли коефицијент хеџинга који је коришћен за означавање односа хеџинга испуњава захтеве у погледу ефективности хеџинга (видети параграфе Б6.4.9-Б6.4.11). Ентитет може да користи исте или различите методе за ове две различите намене.
- Б6.4.17 Ако дође до промена у околностима које утичу на ефективност хеџинга, ентитет ће можда морати да промени метод процењивања да ли однос хеџинга испуњава захтеве у погледу ефективности хеџинга како би се обезбедило да су и даље обухваћене релевантне карактеристике односа хеџинга, укључујући изворе неефективности хеџинга.
- Б6.4.18 Ентитетово управљање ризиком је главни извор информација за извођење процене да ли однос хеџинга испуњава захтеве у погледу ефективности хеџинга. То значи да информације руководства (или анализе) које се користе за сврхе одлучивања могу да се користе као основа за процену да ли однос хеџинга испуњава захтеве у погледу ефективности хеџинга.
- Б6.4.19 Документација ентитета која се односи на хеџинг укључује и то како ће се процењивати захтеви у погледу ефективности хеџинга, укључујући и метод или методе које се користе. Документација о односу хеџинга треба да се ажурира за све промене у вези са методама (видети параграф Б6.4.17).

Рачуноводствено обухватање односа хеџинга који се квалификују (одељак 6.5)

- Б6.5.1 Пример хеџинга фер вредности је хеџинг изложености променама фер вредности дужничког инструмента са фиксном стопом као резултат промена каматних стопа. Такав хеџинг би могао да закључи емитент или ималац.
- Б6.5.2 Сврха хеџинга токова готовине је да одложи добитак или губитак по основу инструмента хеџинга за период или периоде у којима хеџингом заштићени очекивани будући токови готовине утичу на добитак или губитак. Пример хеџинга токова готовине је коришћење свопа да се промени дуг са флукутирајућом стопом (без обзира на то да ли се одмерава по амортизованој набавној вредности или фер вредности) у дуг са фиксном стопом (то јест хеџинг будуће трансакције у којој су будући токови готовине који се штите хеџингом будуће исплате камате). Супротно томе, предвиђена куповина инструмента капитала који, када се једном прибави, биће рачуноводствено обухваћен по фер вредности кроз биланс успеха, представља пример ставке која не може бити ставка хеџинга у хеџингу токова готовине, јер сваки добитак или губитак по основу инструмента који ће бити одложен, не може да се адекватно рекласификује на добитак или губитак у периоду у којем би се постигло пребијање. Из истог разлога, предвиђена куповина инструмента капитала који ће, након што је стечен, бити рачуноводствено обухваћен по фер вредности са променама у фер вредности презентованим у извештају о осталом укупном резултату, такође не може да буде стандард хеџинга у хеџингу токова готовине.
- Б6.5.3 Хеџинг утврђене обавезе (на пример хеџинг промене цене горива која се односи на непризнату уговорну обавезу електродистрибуције да купује гориво по фиксној стопи) је хеџинг изложености променама фер вредности. У складу са тим, такав хеџинг је хеџинг фер вредности. Међутим, према параграфу 6.5.4 хеџинг девизног ризика утврђене обавезе би могао алтернативно да се рачуноводствено обухвата и као хеџинг токова готовине.

Одмеравање неефективности хеџинга

- Б6.5.4 При одмеравању неефективности хеџинга, ентитет треба да размотри временску вредност новца. У складу са тим, ентитет одређује вредност ставке хеџинга на основу садашње вредности, а самим тим промене у вредности ставке хеџинга такође укључују ефекат временске вредности новца.
- Б6.5.5 Да би се израчунала промена вредности ставке хеџинга у сврху одмеравања неефективности хеџинга, ентитет може да користи дериват који ће имати услове који се подударају са пресудним условима ставке хеџинга (ово се обично назива “хипотетички дериватни метод”), и, на пример за хеџинг предвиђене трансакције, калибрација би се извршила уз помоћ нивоа цене (или стопе) заштићене хеџингом. На пример, ако се хеџинг врши за двострани ризик на постојећем нивоу тржишта, хипотетички дериват ће представљати хипотетички форвард уговор који је калибрисан на вредности нула у време означавања односа хеџинга. Ако је хеџинг вршен за, на пример, једнострани ризик, хипотетички дериват би представљао стварну вредност хипотетичке опције која је у тренутку означавања односа хеџинга на нивоу тржишне цене ако је ниво цене хеџинга на тренутном тржишном нивоу, или изнад тржишне цене ако је ниво цене хеџинга изнад (или, за хеџинг куповине и чувања акција ради продаје („long position“)) тренутног нивоа на тржишту. Коришћење хипотетичког деривата је један од могућих начина израчунавања промена вредности ставке хеџинга. Хипотетички дериват представља копију ставке хеџинга тако да се за резултат добија исти исход као када би промена вредности била одређена другачијим приступом. Према томе, „хипотетички дериват“ није метода сама по себи, већ математичко средство које може да се искористи само за израчунавање вредности ставке хеџинга. Сходно томе, „хипотетички дериват“ не може да се користи за укључивање функција у вредност ставке хеџинга које постоје само у инструменту хеџинга (али не и у ставци хеџинга). Пример за ово је дуговање деноминовано у иностраној валути (без обзира на то да ли је у питању дуговање са фиксном стопом или променљивом стопом). Када се користи хипотетички дериват за израчунавање вредности таквог дуговања или садашње вредности кумулативних промена у новчаним токовима, хипотетички дериват не може једноставно да припише накнаду за размену различитих валута, иако стварни деривати под којима се размењују различите валуте могу садржати такву накнаду (на пример, унакрсни девизни своп).
- Б6.5.6 Промена вредности ставке хеџинга одређена помоћу хипотетичког деривата такође може да се користи за процењивање да ли однос хеџинга испуњава захтеве у погледу ефективности хеџинга.

Ребаланс односа хеџинга и промене коефицијента хеџинга

- Б6.5.7 Ребаланс се односи на корекције означених вредности ставке хеџинга или инструмента хеџинга у већ постојећем односу хеџинга за сврхе одржавања коефицијента хеџинга који је усклађен са захтевима у погледу ефективности хеџинга. Промене означених вредности ставке хеџинга или инструмента хеџинга за друге сврхе не представљају ребалансирање за сврхе овог стандарда.
- Б6.5.8 Ребалансирање се рачуноводствено обухвата као наставак односа хеџинга у складу са параграфима Б6.5.9–Б6.5.21. Приликом ребаланса, неефективност хеџинга у односу хеџинга се одређује и признаје непосредно пре корекције односа хеџинга.
- Б6.5.9 Прилагођавање коефицијента хеџинга омогућава ентитету да реагује на промене у односу између инструмента хеџинга и ставке хеџинга које произилазе из њихових основа или варијабли ризика. На пример, однос хеџинга у коме инструмент хеџинга и ставка хеџинга имају различите али повезане основе, мења се сразмерно променама у односу између тих двеју основа (на пример, различити, али повезани референтни индекси, цене или стопе). Стога, ребаланс омогућава наставак односа хеџинга у ситуацијама у којима се однос између инструмента хеџинга и ставке хеџинга промени на такав начин да то може да се компензује подешавањем коефицијента хеџинга.
- Б6.5.10 На пример, ентитет врши хеџинг за изложеност иностраној валути А користећи дериват који се односи на страну валуту Б, а страна валута А и страна валута Б су везане валуте (то јест, њихов курс се одржава у одређеном распону или га одређује централна банка или неко друго надлежно тело). Ако се курс између стране валуте А и стране валуте Б промени (то јест, уведе се нови распон или стопа), ребалансирањем односа хеџинга да би се узео у обзир нови курс и обезбедило би се да однос хеџинга настави да испуњава захтеве у погледу ефективности хеџинга за коефицијент хеџинга у новим околностима. Насупрот томе, уколико девизни дериват престане да испуњава своје захтеве, промена коефицијента хеџинга неће моћи да обезбеди да однос хеџинга настави да испуњава захтеве у погледу ефективности хеџинга. То значи да ребалансирање не обезбеђује наставак односа хеџинга у

ситуацијама у којима се однос између инструмента хеџинга и ставке хеџинга мења на такав начин да промена не може да се компензује прилагођавањем коефицијента хеџинга.

Б6.5.11 Не представља свака промена обима пребијања између промена фер вредности инструмента хеџинга и фер вредности или токова готовине ставке хеџинга, промену односа између инструмента хеџинга и ставке хеџинга. Ентитет анализира изворе неефективности хеџинга за које очекује да утичу на однос хеџинга током његовог трајања и процењује да ли су промене у обиму пребијања:

- (а) флукуације око коефицијента хеџинга, који остаје валидан (то јест, наставља да адекватно одсликава однос између инструмента хеџинга и ставке хеџинга); или
- (б) показатељ да коефицијент хеџинга више не одражава адекватно однос између инструмента хеџинга и ставке хеџинга.

Ентитет изводи ову процену примењујући захтев у погледу ефективности хеџинга за коефицијент хеџинга, то јест, да би се уверио да однос хеџинга не одражава неравнотежу између пондера ставке хеџинга и инструмента хеџинга која би довела до неефективности хеџинга (без обзира на то да ли је призната или није) која би могла за резултат да има рачуноводствени исход који не би био доследан циљу рачуноводства хеџинга. Стога, ова процена захтева просуђивање.

Б6.5.12 Флукуације око сталног коефицијента хеџинга (па, према томе, и повезана неефективност хеџинга) не могу да се смање прилагођавањима коефицијента хеџинга као одговор на сваки конкретан исход. Због тога, у таквим околностима, промена у обиму пребијања представља питање одмеравања и признавања неефективности хеџинга, али не захтева ребалансирање.

Б6.5.13 Насупрот томе, ако промене у обиму пребијања указују на то да је флукуација око коефицијента хеџинга који се разликује од коефицијента хеџинга који се тренутно користи за тај однос хеџинга, или да постоји тренд који води од тог коефицијента хеџинга, неефективност хеџинга може да се смањи прилагођавањем коефицијента хеџинга, док би задржавање коефицијента хеџинга повећало неефективност хеџинга. Стога, у таквим околностима, ентитет мора да процени да ли однос хеџинга одражава неравнотежу између пондера ставке хеџинга и инструмента хеџинга која би довела до неефективности хеџинга (без обзира на то да ли је призната или није) која би могла за резултат да има рачуноводствени исход који не би био доследан циљу рачуноводства хеџинга. Ако је коефицијент хеџинга коригован, то такође утиче на одмеравање и признавање неефективности зато што, приликом ребалансирања, мора да се врши одређивање и признавање неефективности хеџинга у односу хеџинга непосредно пре кориговања односа хеџинга у складу са параграфом Б6.5.8.

Б6.5.14 Ребалансирање значи да, за сврхе рачуноводства хеџинга, по настанку односа хеџинга, ентитет коригује количине инструмента хеџинга или ставке хеџинга као одговор на промене околности које утичу на коефицијент хеџинга тог односа хеџинга. У типичном случају, то кориговање треба да одражава прилагођавања количина инструмента хеџинга и ставке хеџинга које заправо користи. Међутим, ентитет мора да коригује коефицијент хеџинга који настаје од количина инструмента хеџинга и ставке хеџинга које заправо користи ако:

- (а) коефицијент хеџинга који настаје као последица промена количина инструмента хеџинга или ставке хеџинга које заправо користи, одражава неравнотежу која ће узроковати неефективност хеџинга која би могла да за резултат има рачуноводствени исход који не би био доследан циљу рачуноводства хеџинга; или
- (б) ентитет задржава количине инструмента хеџинга и ставке хеџинга које заправо користи, што за резултат даје коефицијент хеџинга који ће, у новим околностима одражавати неравнотежу која ће узроковати неефективност хеџинга која би могла да за резултат има рачуноводствени исход који не би био доследан циљу рачуноводства хеџинга (то јест, ентитет не сме да створи неравнотежу тиме што неће кориговати коефицијент хеџинга).

Б6.5.15 Ребалансирање се не примењује ако се променио циљ управљања ризиком за однос хеџинга. Уместо тога, рачуноводство хеџинга за тај однос хеџинга треба да се прекине (упркос томе што ентитет може да означи нови однос хеџинга који обухвата инструмент хеџинга или ставку хеџинга претходног односа хеџинга као што је описано у параграфу Б6.5.28).

Б6.5.16 Ако је извршено ребалансирање односа хеџинга, прилагођавање коефицијента хеџинга може да се изведе на различите начине:

- (а) пондерисање ставке хеџинга може да се повећа (чиме се у исто време смањује пондерисање инструмента хеџинга) тако што се:
 - (i) повећа обим (количина) ставке хеџинга; или
 - (ii) смањи обим (количина) инструмента хеџинга.

- (б) пондерисање инструмента хеџинга може да се повећа (чиме се у исто време смањује пондерисање ставке хеџинга) тако што се:
- (i) повећа обим (количина) инструмента хеџинга; или
 - (ii) смањи обим (количина) ставке хеџинга.

Промене у обиму односе се на количине које су део односа хеџинга. Према томе, смањење обима не значи нужно да ставке или трансакције више не постоје, или се не очекује да ће до њих поново доћи, већ да оне нису део односа хеџинга. На пример, смањење обима инструмента хеџинга може да доведе до тога да ентитет задржи дериват, али само један његов део може да остане инструмент хеџинга датог односа хеџинга. То би могло да се деси ако ребалансирање може да се изведе само смањењем обима инструмента хеџинга, али ако ентитет задржи обим који више није потребан. У том случају, део деривата који није означен би се рачуноводствено обухватао по фер вредности кроз биланс успеха (осим у случају да је означен као инструмент хеџинга у неком другом односу хеџинга).

- Б6.5.17** Прилагођавање коефицијента хеџинга повећањем обима ставке хеџинга не утиче на то како се одмеравају промене фер вредности инструмента хеџинга. Утицај такође не постоји ни на одмеравање промена вредности ставке хеџинга у вези са претходно означеним обимом (количином). Међутим, од датума ребалансирања, промене вредности ставке хеџинга такође укључују и промене вредности додатног обима (количине) ставке хеџинга. Ове промене се одмеравају почињући од датума ребалансирања и уз упућивање на тај датум уместо на датум на који је однос хеџинга означен. На пример, ако је ентитет извршио првобитни хеџинг количине од 100 тона робе по форвард цени од н.ј.80 (форвард цена у тренутку настанка односа хеџинга) и додао количину од 10 тона приликом ребалансирања када је форвард цена била 90 н.ј., ставка хеџинга након ребалансирања састојала би се од два слоја: 100 тона са хеџингом на 80 н.ј. и 10 тона са хеџингом на 90 н.ј.
- Б6.5.18** Прилагођавање коефицијента хеџинга смањењем обима (количине) инструмента хеџинга не утиче на то како се одмеравају промене вредности ставке хеџинга. Утицај такође не постоји ни на одмеравање промена фер вредности ставке хеџинга у вези са обимом (количином) који је и даље означен. Међутим, од датума ребалансирања, обим за који је инструмент хеџинга умањен више није део односа хеџинга. На пример, ако је ентитет извршио првобитни хеџинг ризика цене робе применом деривата количине од 100 тона као инструмент хеџинга и умањио ту количину за 10 тона ребалансирањем, номинални износ од 90 тона количине инструмента хеџинга би остао (видети параграф Б6.5.16 за последице количине деривата (то јест 10 тона) која више није део односа хеџинга).
- Б6.5.19** Прилагођавање коефицијента хеџинга повећањем обима инструмента хеџинга не утиче на то како се одмеравају промене вредности ставке хеџинга. Утицај такође не постоји ни на одмеравање промена фер вредности ставке хеџинга у вези са претходно означеним обимом (количином). Међутим, од датума ребалансирања, промене вредности ставке хеџинга такође укључују и промене вредности додатног обима (количине) ставке хеџинга. Ове промене се одмеравају почињући од датума ребалансирања и уз упућивање на тај датум уместо на датум на који је однос хеџинга означен. На пример, ако је ентитет извршио првобитни хеџинг ризика цене робе применом деривата количине од 100 тона као инструмента хеџинга и додао на ту количину од 10 тона ребалансирањем, инструмент хеџинга би након ребалансирања садржао укупну количину деривата од 110 тона. Промена у фер вредности инструмента хеџинга је укупна промена фер вредности деривата који чини укупну количину од 110 тона. Ови деривати могу (и вероватно ће) имати различите пресудне услове, као што су њихове стопе форварда, зато што су закључене у различитим тренуцима у времену (укључујући могућност означавања деривата у однос хеџинга након њиховог почетног признавања).
- Б6.5.20** Прилагођавање коефицијента хеџинга смањењем обима (количине) ставке хеџинга не утиче на то како се одмеравају промене фер вредности инструмента хеџинга. Утицај такође не постоји ни на одмеравање промена вредности ставке хеџинга у вези са обимом (количином) који наставља да буде означен. Међутим, од датума ребалансирања, обим (количина) за који је ставка хеџинга умањена више није део односа хеџинга. На пример, ако је ентитет извршио првобитни хеџинг количине од 100 тона робе по форвард цени од 80 н.ј. и смањио ту количину за 10 тона приликом ребалансирања, ставка хеџинга након ребалансирања имала би 90 тона са хеџингом на н.ј. 10 тона ставке хеџинга које више нису део односа хеџинга би се рачуноводствено обухватиле у складу са захтевима у погледу престанка рачуноводства хеџинга (видети параграфе 6.5.6–6.5.7 и Б6.5.22–Б6.5.28).
- Б6.5.21** Приликом ребалансирања односа хеџинга, ентитет треба да ажурира своју анализу извора неефективности хеџинга за које се очекује да утичу на однос хеџинга током његовог (преосталог) трајања (видети параграф Б6.4.2). Документација о односу хеџинга се ажурира по потреби.

Прекид рачуноводства хеџинга

Б6.5.22 Прекид рачуноводства хеџинга примењује се проспективно од датума када више нису испуњени критеријуми за квалификацију.

Б6.5.23 Ентитет не треба да престане са означавањем и самим тим прекине однос хеџинга који:

- (а) и даље испуњава циљ управљања ризиком на бази којег је квалификован за рачуноводство хеџинга (то јест, ентитет се и даље труди да оствари тај циљ управљања ризиком); и
- (б) наставља да испуњава све остале критеријуме за квалификацију (након узимања у обзир сва ребалансирања односа хеџинга, по потреби).

Б6.5.24 За сврхе овог стандарда, стратегија управљања ризиком ентитета разликује се од његових циљева управљања ризиком. Стратегија управљања ризиком се установљава на највишем нивоу на ком ентитет одређује како управља својим ризиком. Стратегија управљања ризиком обично идентификује ризике којима је ентитет изложен и одређује како одговара на њих. Стратегија управљања ризиком обично се успоставља на неко дуже време и може да укључује одређену флексибилност како би могло да се реагује на промене у околностима до којих долази док је та стратегија у примени (на пример, различите каматне стопе или нивои цена робе који за резултат имају различит обим хеџинга). То је обично наведено у једном општем документу који се каскадно преноси на остале делове ентитета кроз политике које садрже специфичније смернице. Насупрот томе, циљ управљања ризиком за однос хеџинга примењује се на ниво одређеног односа хеџинга. Односи се на то како је одређени инструмент хеџинга који је означен, коришћен за хеџинг одређене изложености која је означена као ставка хеџинга. Стога, стратегија управљања ризиком може да обухвати више различитих односа хеџинга чији се циљеви управљања ризиком односе на управљање укупном стратегијом управљања ризиком. На пример:

- (а) ентитет има стратегију управљања изложеношћу ризику по основу каматне стопе на финансирање дуговања којом се одређују опсези за цео ентитет за мешавину финансирања са варијабилном стопом и фиксном стопом. Стратегија је да се одржи између двадесет и четрдесет процената дуговања по фиксним стопама. Ентитет одлучује с времена на време како да спроводи ову стратегију (то јест, где да се позиционира у опсегу између двадесет и четрдесет процената за изложеност ризику по основу фиксне стопе) у зависности од нивоа каматних стопа. Ако су каматне стопе ниске, ентитет одређује каматну стопу за више дуговања него када су каматне стопе високе. Дуговање ентитета је 100 н.ј. које представља дуговање са варијабилном каматном стопом за које је 30 новчаних јединица свопом претворено у изложеност са фиксном каматном стопом. Ентитет користи ниске каматне стопе да емитује додатних 50 н.ј. дуговања ради финансирања кључне инвестиције, што ентитет чини емитовањем обвезнице са фиксном каматном стопом. Имајући у виду ниске каматне стопе, ентитет одлучује да постави изложеност ризику фиксне каматне стопе на 40 процената укупног дуга умањујући за 20 н.ј. износ за који је претходно вршио хеџинг изложености ризику варијабилне каматне стопе, добијајући тако изложеност ризику фиксне каматне стопе у износу од 60 н.ј. У овој ситуацији сама стратегија управљања ризиком остаје непромењена. Међутим, насупрот томе, спровођење стратегије од стране ентитета се променило, а то значи да је за изложеност ризику варијабилне каматне стопе у износу од 20 н.ј. који је раније заштићен хеџингом, промењен циљ управљања ризиком (то јест, на нивоу односа хеџинга). Као последица тога, у овој ситуацији, рачуноводство хеџинга мора да се прекине за изложеност ризику варијабилне каматне стопе у износу од 20 н.ј. који је раније заштићен хеџингом. То би могло да укључује и умањење своп позиције за номинални износ од 20 н.ј., али у зависности од околности, ентитет може да задржи тај обим свопа и да га, на пример, употреби за хеџинг друге изложености или може да га пренесе у део за трговање. Насупрот томе, ако је ентитет уместо тога део новог дуга са фиксном каматном стопом свопом пренео у изложеност ризику варијабилне каматне стопе, рачуноводство хеџинга ће морати да се настави за изложеност ризику варијабилне каматне стопе која је претходно заштићена хеџингом.
- (б) неке изложености су последица позиција које се често мењају, на пример ризик каматне стопе или отворени портфељ дужничких инструмената. Додавање нових дужничких инструмената и престанак признавања дужничких инструмената континуирано мењају ту изложеност (то јест, разликује се од обичног копирања доспеле позиције). Ово је динамички процес у коме ни изложеност нити инструменти хеџинга који се користе за управљање изложеношћу не остају исти дуже времена. Као последица тога, ентитет са таквом изложеношћу често прилагођава инструменте хеџинга који се користе за управљање ризиком како се мења изложеност. На пример, дужнички инструменти са преосталим роком доспећа од 24 месеца означавају се као ставка хеџинга за ризик каматне стопе за 24 месеца. Исти поступак се примењује за друге временске периоде или рокове доспећа. Након краћег временског периода, ентитет престаје да признаје све, неке или део претходно означених односа хеџинга за рокове доспећа, и означава

нове односе хеџинга за рокове доспећа на основу њихове величине и инструмената хеџинга који постоје у том тренутку. Прекидање рачуноводства хеџинга у овој ситуацији показује да су ти односи хеџинга установљени на такав начин да ентитет посматра нови инструмент хеџинга и нову ставку хеџинга уместо инструмента хеџинга и ставке хеџинга који су означени раније. Стратегија управљања ризиком остаје иста, али не постоји циљ управљања ризиком који се наставља за те раније означене односе хеџинга, који као такви више не постоје. У таквој ситуацији, прекидање рачуноводства хеџинга примењује се у мери и којој је промењен циљ управљања ризиком. То зависи од ситуације у којој се налази ентитет и може, на пример, да утиче на све или само неке односе хеџинга за неки рок доспећа, или само за део односа хеџинга.

- (ц) Ентитет има стратегију управљања ризиком у којој управља девизним ризиком за предвиђене продаје и настала потраживања. У оквиру те стратегије ентитет управља девизним ризиком као одређеним односом хеџинга до тренутка признавања потраживања. После тога, ентитет више не управља девизним ризиком на основу тог конкретног односа хеџинга. Уместо тога, заједно управља девизним ризиком потраживања, обавеза и деривата (који се не односе на предвиђене трансакције које се очекују) деноминоване у истој валути. За рачуноводствене сврхе, то функционише као „природни“ хеџинг зато што се губици или добици од девизног ризика одмах признају у добитку или губитку. На основу тога, за рачуноводствене сврхе, ако је однос хеџинга означен за период до датума плаћања, мора да се прекине када се призна потраживање зато што се више не примењује циљ првобитног односа хеџинга. Девизним ризиком се сада управља у оквиру исте стратегије али на другачијој основи. Насупрот томе, уколико је ентитет имао другачији циљ управљања ризиком и управљао је ризиком као да је у питању један континуирани однос хеџинга спецификован за тај предвиђени износ продаје и резултујуће потраживање до датума измирења, рачуноводство хеџинга би се наставило до тог датума.

Б6.5.25 Прекид рачуноводства хеџинга може да утиче на:

- (а) однос хеџинга у целини; или
 (б) део односа хеџинга (што значи да се рачуноводство хеџинга наставља за преостали део трајања односа хеџинга).

Б6.5.26 Однос хеџинга у потпуности престаје да се признаје када, посматран у целини, престане да испуњава критеријуме за квалификацију. На пример:

- (а) однос хеџинга више не испуњава циљ управљања ризиком на основу ког је квалификован за рачуноводство хеџинга (то јест, ентитет више не тежи да испуни тај циљ управљања ризиком);
 (б) инструмент или инструменти хеџинга су продати или закључени (у односу на цео обим (количину) који је био део односа хеџинга); или
 (ц) не постоји више економски однос између ставке хеџинга и инструмента хеџинга или ефекат кредитног ризика почиње да доминантно утиче на промене вредности који су резултат тог економског односа.

Б6.5.27 Део односа хеџинга престаје да се признаје (а рачуноводство хеџинга се наставља за преостали део) када само један део односа хеџинга престане да испуњава критеријуме за квалификацију. На пример:

- (а) после ребалансирања односа хеџинга, коефицијент хеџинга може да се прилагоди на такав начин да један део обима (количине) ставке хеџинга више није део односа хеџинга (видети параграф Б6.5.20); стога, рачуноводство хеџинга се прекида само за ону количину ставке хеџинга која више није део односа хеџинга; или
 (б) када више није врло вероватна појава једног дела обима (количине) ставке хеџинга који је предвиђена трансакција (или представља њен део), рачуноводство хеџинга се прекида само за онај део ставке хеџинга чија појава више није врло вероватна. Међутим, ако је ентитет у прошлости вршио означавања хеџинга предвиђених трансакција и накнадно одредио да се више не очекује појава предвиђених трансакција, способност ентитета да тачно предвиди предвиђене трансакције се доводи у питање приликом предвиђања сличних предвиђених трансакција. Ово утиче на процену да ли су сличне предвиђене трансакције врло вероватне (видети параграф Б.3.3) и на основу тога да ли су прихватљиве као ставке хеџинга.

Б6.5.28 Ентитет може да значи нови однос хеџинга који укључује инструмент хеџинга или ставку хеџинга претходног односа хеџинга за који је рачуноводство хеџинга (делом или у потпуности) прекинуто. На пример:

- (а) долази до тако значајног кредитног погоршања за инструмент хеџинга да га ентитет мења новим инструментом хеџинга. То значи да оригинални однос хеџинга није успео да постигне циљ управљања ризиком и зато је прекинут у целини. Нови инструмент хеџинга је означен као хеџинг за исту изложеност која је претходно заштићена хеџингом и формира се нови однос хеџинга. Из тог разлога, промене фер вредности токова готовине ставке хеџинга се одмеравају

почињући од датума ребалансирања и уз упућивање на тај датум уместо на датум на који је однос хеџинга означен.

- (б) однос хеџинга се прекида пре истека његовог рока трајања. Инструмент хеџинга у том односу хеџинга може да се значи као инструмент хеџинга у другом односу хеџинга (на пример, када се на основу ребалансирања прилагођава коефицијент хеџинга тако што се повећава обим инструмента хеџинга или када се означава потпуно нови однос хеџинга).

Рачуноводствено обухватање временске вредности опције

Б6.5.29 За опцију може да се сматра да је повезана са временским периодом зато што њена временска вредност представља трошак за пружање заштите имаоцу опције током неког временског периода. Међутим, релевантан аспект за сврху процене да ли су хеџинг трансакције опцијом или ставка хеџинга која се односи на временски период карактеристике те ставке хеџинга, укључујући и то како и када она утиче на биланс успеха. Због тога, ентитет треба да процени врсту ставке хеџинга (видети параграф 6.5.15(а)) на основу природе ставке хеџинга (без обзира на то да ли је однос хеџинга заправо хеџинг токова готовине или хеџинг фер вредности):

- (а) временска вредност опције односи се на ставку хеџинга која се односи на трансакцију ако је ставка хеџинга по својој природи трансакција за коју временска вредност има карактер трошкова те трансакције. Пример за то је када се временска вредност опције односи на ставку хеџинга која за резултат даје признавање ставке чије почетно одмеравање укључује трошкове трансакције (на пример, ентитет врши хеџинг куповине робе, било да је у питању предвиђена трансакција или утврђена обавеза, наспрам ризика цене робе, и укључује трошкове трансакције приликом почетног одмеравања залиха). Као последица укључивања временске вредности опције у почетном одмеравању одређене ставке хеџинга, временска вредност утиче на добитак или губитак у исто време када и та ставка хеџинга. Слично томе, ентитет који хеџингом штити продају робе, било да је у питању предвиђена трансакција или утврђеној обавези, укључио би и временску вредност опције као део трошкова повезаних са том продајом (отуда, временска вредност би била призната у билансу успеха за исти период као у приход од продаје заштићене хеџингом).
- (б) временска вредност опције односи се на ставку хеџинга која се односи на временски период ако је ставка хеџинга по својој природи таква да временска вредност има карактер трошкова за обезбеђивање заштите од ризика током одређеног временског периода (али ставка хеџинга за резултат не даје трансакцију која обухвата појам трошкова трансакције у складу са (а)). На пример ако се врши хеџинг залиха робе наспрам смањења фер вредности током шест месеци применом робне опције која има одговарајући животни век, временска вредност опције би се алоцирала на добитак или губитак (то јест, амортизовала на систематичној и рационалној основи) током тог шестомесечног периода. Још један пример је хеџинг нето инвестиције у инострано пословање за које се хеџинг врши за период од 18 месеци применом девизне опције, што би за резултат дало временску вредност опције за тај период од 18 месеци.

Б6.5.30 Карактеристике ставке хеџинга, укључујући и то како и када ставка хеџинга утиче на биланс успеха, такође утичу на период током ког се амортизује временска вредност опције која хеџингом штити ставку хеџинга везану за временски период, који је доследан периоду током ког унутрашња вредност опције може да утиче на добитак или губитак у складу са рачуноводством хеџинга. На пример, ако се користи опција каматне стопе (горња граница) да би се пружила заштита против повећања трошкова по основу каматне стопе за обвезнице са флукутирајућом каматном стопом, временска вредност те горње границе се амортизује у билансу успеха током истог периода током ког би било која унутрашња вредност горње границе утицала на биланс успеха:

- (а) ако се горња граница користи за хеџинг повећања каматне стопе за прве три године од укупног живота петогодишње обвезнице са флукутирајућом каматном стопом, временска вредност те горње границе се амортизује током прве три године; или
- (б) ако је горња граница полазна форвард опција која се користи за хеџинг повећања каматне стопе за другу и трећу годину од укупног живота петогодишње обвезнице са флукутирајућом каматном стопом, временска вредност те горње границе се амортизује током друге и треће године.

Б6.5.31 Рачуноводствено обухватање за временску вредност опције у складу са параграфом 6.5.15 такође се примењује на комбинацију купљене и продате опције (при чему је једна продајна, а друга куповна опција) која на датум означавања инструмента хеџинга има нето нулту временску вредност (или каматни распон са вредношћу нула). У том случају ентитет треба да признаје све промене временске вредности у осталом укупном резултату, чак и у случају када је кумулативна промена временске

вредности током укупног периода односа хеџинга нула. Стога, ако се временска вредност опције односи на:

- (а) ставку хеџинга која се односи на трансакцију, износ временске вредности на крају односа хеџинга који коригује ставку хеџинга или који се рекласификује у билансу успеха (видети параграф 6.5.15(б)) ће бити нула.
- (б) ставку хеџинга која се односи на временски период, трошак амортизације који се односи на временску вредност ће бити нула.

Б6.5.32 Рачуноводствено обухватање временске вредности опција у складу са параграфом 6.5.15 примењује се само до оне мере до које се временска вредност односи на ставку хеџинга (усклађена временска вредност). Временска вредност опције односи се на ставку хеџинга ако су пресудни услови опције (као што су номинални износ, животни век и основе) усклађени са ставком хеџинга. Стога, ако пресудни услови опције нису у потпуности усклађени са ставком хеџинга, ентитет треба да одреди усклађену временску вредност, то јест, колики део временске вредности укључен у премију (стварна временска вредност) се односи на ставку хеџинга (па према томе треба да се третира у складу са параграфом 6.5.15). Ентитет одређује усклађену временску вредност примењујући вредновање опције која би имала пресудне услове који се савршено поклапају са ставком хеџинга.

Б6.5.33 Ако се стварна временска вредност и усклађена временска вредност разликују, ентитет треба да одреди износ који се акумулира у посебној компоненти капитала у складу са параграфом 6.5.15 као што следи:

- (а) ако је, при настанку односа хеџинга, стварна временска вредност већа од усклађене временске вредности, ентитет треба да:
 - (i) одреди износ који је акумулиран у посебној компоненти капитала на основу усклађене временске вредности; и
 - (ii) рачуноводствено обухвати разлике у променама фер вредности између две временске вредности у билансу успеха.
- (б) ако је, при настанку односа хеџинга, стварна временска вредност мања од усклађене временске вредности, ентитет треба да одреди износ који се акумулира као засебна компонента капитала на основу ниже кумулативне промене фер вредности између:
 - (i) стварне временске вредности; и
 - (ii) усклађене временске вредности.

Свака преостала промена фер вредности стварне временске вредности треба да се призна у билансу успеха.

Рачуноводствено обухватање елемента форварда у форвард уговорима и у распонима финансијских инструмената са девизним основама

Б6.5.34 За форвард уговор може да се сматра да је у вези са временским периодом зато што његов елемент форварда представља трошкове за временски период (трајање за које се одређује). Међутим, релевантан аспект за сврху процене да ли инструмент хеџинга штити ставку хеџинга која се односи на трансакцију или временски период су карактеристике те ставке хеџинга, укључујући и то како и када то утиче на биланс успеха. Стога, ентитет треба да процени врсту ставке хеџинга (видети параграфе 6.5.16 и 6.5.15 (а)), на основу природе ставке хеџинга (без обзира на то да ли је однос хеџинга хеџинг токова готовине или хеџинг фер вредности):

- (а) елемент форварда у форвард уговору односи се на ставку хеџинга која се односи на трансакцију ако је ставка хеџинга по природи трансакција за коју елемент форварда има карактер трошкова те трансакције. Пример за то је када се елемент форварда односи на ставку хеџинга која за резултат има признавање ставке чије почетно одмеравање укључује трошкове трансакције (на пример, ентитет врши хеџинг набавке залиха деноминованих у иностраној валути, било да се ради о предвиђеној трансакцији или утврђеној обавези, за девизни ризик и укључује трошкове трансакције у почетно одмеравање залиха). Као последица укључивања елемента форварда у почетно одмеравање конкретне ставке хеџинга, елемент форварда утиче на биланс успеха у истом тренутку као и ставка хеџинга. Слично томе, ентитет који врши хеџинг продаје робу деноминовану у иностраној валути за девизни ризик, било да се ради о предвиђеној трансакцији или утврђеној обавези, укључује елемент форварда као део трошкова који су повезани са том продајом (стога, елемент форварда се признаје у билансу успеха у истом периоду као и приход од продаје заштићене хеџингом).
- (б) елемент форварда у форвард уговору односи се на ставку хеџинга која се односи на временски период ако је ставка хеџинга по природи таква да елемент форварда има карактер трошкова обезбеђивања заштите од ризика током одређеног временског периода (али ставка хеџинга за

результат нема трансакцију која обухвата појам трошка трансакције у складу са (а)). На пример ако се врши хеџинг робних залиха за промене у фер вредности на период од 6 месеци коришћењем робног форвард уговора који има одговарајући животни век, елемент форварда у форвард уговору се алоцира на добитак или губитак (то јест, амортизује се на систематичној и рационалној основи) за тај шестомесечни период. Још један пример је хеџинг нето инвестиције у инострано пословање за које се хеџинг врши за период од 18 месеци применом девизног форвард уговора, што би за резултат дало алоцирање елемента форварда за тај форвард уговор током датог периода од 18 месеци.

Б6.5.35 Карактеристике ставке хеџинга, укључујући и то како и када ставка хеџинга утиче на биланс успеха, такође утичу на период током ког се амортизује елемент форварда из форвард уговора који хеџингом штити ставку хеџинга везану за временски период, што се врши током периода на који се односи елемент форварда. На пример, ако форвард уговор хеџингом штити изложеност варијабилности тромесечних каматних стопа за тромесечни период који почиње за шест месеци, елемент форварда се амортизује током периода који обухвата месеце од седмог закључно са деветим.

Б6.5.36 Рачуноводствено обухватање елемента форварда у форвард уговору у складу са параграфом 6.5.16 такође се примењује ако, на датум на који се форвард уговор означава као инструмент хеџинга, елемент форварда је нула. У том случају, ентитет треба да признаје све промене фер вредности које могу да се припишу елементу форварда у осталом укупном резултату, чак и ако је кумулативна промена фер вредности која се приписује елементу форварда током укупног периода трајања односа хеџинга једнака нули. Према томе, ако се елемент форварда из форвард уговора односи на:

- (а) ставку хеџинга која се односи на трансакцију, износ у вези са елементом фер вредности на крају периода трајања односа хеџинга којим се коригује ставка хеџинга или која се рекласификује у билансу успеха (видети параграфе 6.5.15(б) и 6.5.16) биће једнака нули.
- (б) ставку хеџинга која се односи на временски период, износ амортизације који се односи на елемент форварда биће једнак нули.

Б6.5.37 Рачуноводствено обухватање елемента форварда у форвард уговору у складу са параграфом 6.5.16 примењује се само до оне мере до које се елемент форварда односи на ставку хеџинга (усклађени елемент форварда). Елемент форварда у форвард уговору односи се на ставку хеџинга ако су пресудни елементи форвард уговора (као што је номинални износ, животни век и основе) усклађени са ставком хеџинга. Из тога следи да ако пресудни елементи форвард уговора нису потпуно усклађени са ставком хеџинга, ентитет треба да одреди усклађени елемент форварда, то јест колики се део елемента форварда укљученог у форвард уговор (стварни елемент форварда) односи на ставку хеџинга (и стога треба да се третира у складу са параграфом 6.5.16). Ентитет одређује усклађени елемент форварда примењујући вредновање опције која би имала пресудне услове који се савршено поклапају са ставком хеџинга.

Б6.5.38 Ако се стварни елемент форварда и усклађени елемент форварда разликују, ентитет треба да одреди износ који је акумулиран у засебној компоненти капитала у складу са параграфом 6.5.16, на следећи начин:

- (а) ако је, приликом настанка односа хеџинга, апсолутни износ стварног елемента форварда већи од усклађеног елемента форварда, ентитет треба да:
 - (i) одреди износ који је акумулиран у засебној компоненти капитала на основу усклађеног елемента форварда; и
 - (ii) рачуноводствено обухвати све разлике у променама фер вредности између два елемента форварда у билансу успеха.
- (б) ако је, приликом настанка односа хеџинга, апсолутни износ стварног елемента форварда мањи од усклађеног елемента форварда, ентитет треба да одреди износ који се акумулира као засебна компонента капитала на основу ниже кумулативне промене фер вредности између:
 - (i) апсолутног износа стварног елемента форварда; и
 - (ii) апсолутног износа усклађеног елемента форварда.

Свака преостала промена фер вредности стварног елемента форварда треба да се призна у билансу успеха.

Б6.5.39 Када ентитет одваја распон девизне основе од финансијског инструмента и искључи га из означавања тог финансијског инструмента као инструмента хеџинга (видети параграф 6.2.4(б)), упутство за примену у параграфима В6.5.34–В6.5.38 се примењује на распон девизне основе на исти начин као што се примењује на елемент форварда у форвард уговору.

Хеџинг групе ставки (одељак 6.6)

Хеџинг нето позиције

Прихватљивост за рачуноводство хеџинга и означавање нето позиције

- Б6.6.1 Нето позиција је прихватљива за рачуноводство хеџинга само ако ентитет врши хеџинг на нето основи за сврхе управљања ризиком. Да ли ће ентитет вршити хеџинг на овај начин питање је чињеница (не само питање тврдњи или документације). Стога, ентитет не може да примењује рачуноводство хеџинга на нето основи само да би постигао одређени рачуноводствени исход ако се тиме не би одражавао његов приступ управљању ризиком. Хеџинг нето позиције мора да буде део установљене стратегије управљања ризиком. Ово се обично одобрава од стране кључног руководства као што је дефинисано у стандарду IAS 24.
- Б6.6.2 На пример, ентитет А, чија је функционална валута локална валута, има утврђену обавезу да плати FC 150.000 за трошкове оглашавања за девет месеци и утврђену обавезу да прода готове производе за FC 150.000 за 15 месеци. Ентитет А закључује девизни дериват са доспећем за девет месеци у оквиру ког прима FC100 и плаћа н.ј.70. Ентитет А нема друге изложености за FC. Ентитет А не управља девизним ризиком на нето основи. Стога, ентитет А не може да примени рачуноводство хеџинга за однос хеџинга између девизног деривата и нето позиције од FC100 (која се састоји од FC150.000 по основу утврђене обавезе куповине – то јест услуге оглашавања – и FC149.900 (од FC150.000) по основу утврђене обавезе продаје) за период од девет месеци.
- Б6.6.3 Ако би ентитет А управљао девизним ризиком на нето основи и не би склопио девизни дериватни уговор(зато што то повећава изложеност девизном ризику уместо да га умањи), ентитет би се нашао у природној позицији хеџинга у периоду од девет месеци. Ова позиција хеџинга се обично не би одражавала у финансијским извештајима зато што се трансакције признају у различитим извештајним периодима у будућности. Нулта нето позиције би била прихватљива за рачуноводство хеџинга само уколико су испуњени услови у параграфу 6.6.6.
- Б6.6.4 Када је група ставки које чине нето позицију означена као ставка хеџинга, ентитет треба да означи укупну групу ставки која обухвата ставке које сачињавају нето позицију. Ентитету није дозвољено да означи неспецификован апстрактан износ нето позиције. На пример, ентитет има групу утврђених обавеза по основу продаје за девет месеци за FC100 и групу утврђених обавеза по основу куповине за 18 месеци за FC120. Ентитет не може да означи неспецификован апстрактан износ нето позиције до FC20. Уместо тога, мора да означи бруто износ за набавке и бруто износ за продаје који заједно представљају нето позицију заштићену хеџингом. Ентитет треба да означи бруто позиције које доводе до нето позиције тако да је ентитет у стању да постигне усклађеност са захтевима који се односе на рачуноводствено обухватање квалификујућих односа хеџинга.

Примена захтева у погледу ефективности хеџинга на хеџинг нето позиције

- Б6.6.5 Када ентитет одреди да ли су захтеви у погледу ефективности хеџинга из параграфа 6.4.1(ц) испуњени када се врши хеџинг нето позиције, ентитет треба да разматра промене вредности ставки нето позиције које имају сличан ефекат као инструмент хеџинга у садејству са променама фер вредности инструмента хеџинга. На пример, ентитет има групу утврђених обавеза по основу продаје за девет месеци са износом FC100 и групу утврђених обавеза по основу куповине за 18 месеци са износом FC120. Ентитет врши хеџинг девизног ризика нето позиције од FC20 примењујући форвард девизни уговор за FC20. Приликом одређивања да ли су задовољени захтеви у погледу ефективности хеџинга из параграфа 6.4.1(ц), ентитет треба да разматра однос између:
- (а) промене фер вредности девизног форвард уговора заједно са променама вредности утврђених обавеза продаје, које се односе на девизни ризик; и
 - (б) промене вредности утврђених обавеза куповине, које се односе на девизни ризик.
- Б6.6.6 Слично томе, ако у примеру наведеном у параграфу Б6.6.5 ентитет има нулту нето позицију, ентитет разматра однос између промена вредности утврђених обавеза по основу продаје, које се односе на девизни ризик и промена вредности утврђених обавеза по основу куповине, које се односе на девизни ризик, када одређује да ли су испуњени захтеви у погледу ефективности хеџинга из параграфа 6.4.1(ц).

Хеџинг токова готовине који чини нето позицију

Б6.6.7 Када ентитет врши хеџинг групе ставки са позицијама ризика које се пребијају (то јест, нето позиција), прихватљивост за рачуноводство хеџинга зависи од врсте хеџинга. Ако је у питању хеџинг фер вредности, онда нето позиција може да буде прихватљива као ставка хеџинга. Ако се, међутим, ради о хеџингу токова готовине, онда нето позиција може да буде прихватљива као ставка хеџинга само ако је у питању хеџинг девизног ризика и ако се у означавању те нето позиције спецификује извештајни период у коме се очекује да предвиђене трансакције утичу на биланс успеха, и спецификује њихова природа и обим.

Б6.6.8 На пример, ентитет има нето позицију која се састоји од доњег слоја продаје од FC100 и доњег слоја набавке од FC150. Продаја и набавка су деноминоване у истој страниој валути. Да би се на задовољавајући начин спецификовало означавање нето позиције хеџинга, ентитет у оригиналној документацији за однос хеџинга спецификује да продаја може да буде продаја Производа А или Производа Б, а да набавка може да буде набавка Машина типа А, Машина типа Б или Сировина А. Ентитет такође спецификује обим трансакција по природи сваке од њих. Ентитет документује да је доњи слој продаје (FC100) сачињен од обима предвиђене продаје за првих FC70 Производа А и првих FC30 Производа Б. Ако се очекује да ће овај обим продаје утицати на биланс успеха у различитим извештајним периодима, ентитет то укључује у документацију, на пример, очекује се да ће првих FC70 од продаје Производа А утицати на биланс успеха у првом извештајном периоду, а првих FC30 од продаје Производа Б утицати на биланс успеха у другом извештајном периоду. Ентитет такође документује да је доњи слој набавке (FC150) сачињен од првих FC60 за набавку Машина типа А, првих FC60 за набавку Машина типа Б, и првих FC50 за набавку Сировина А. Ако се очекује да ови обими набавке утичу на биланс успеха у различитим извештајним периодима, ентитет треба да у документацију укључи рашчлањивање обима набавке по извештајним периодима за које се очекује да ће утицати на биланс успеха (слично начину на који је документовао обиме продаје). На пример, предвиђена трансакција би била спецификована на следећи начин:

- (а) првих FC60 за набавку Машина типа А, за које се очекује да ће утицати на биланс успеха од трећег извештајног периода и током наредних десет извештајних периода;
- (б) првих FC40 за набавку Машина типа Б, за које се очекује да ће утицати на биланс успеха од четвртог извештајног периода и током наредних двадесет извештајних периода; и
- (ц) првих FC50 набавку Сировина типа Б, за које се очекује да ће бити примљене у трећем извештајном периоду и продате, то јест, да ће утицати на биланс успеха у том и следећем извештајном периоду.

Спецификовање природе обима предвиђених трансакција укључује аспекте као што су образац амортизације за ставке некретнина, постројења и опрема исте врсте, ако је природа тих ставки таква да образац амортизације може да варира у зависности од тога како ентитет користи те ставке. На пример, ако ентитет користи ставке Машине типа А у два различита производна процеса што резултира праволинијском амортизацијом током десет извештајних периода односно амортизацијом функционалним методом, ентитет у документацији обима предвиђене куповине за Машине типа А рашчлањује тај обим по томе који од образаца амортизације ће се примењивати.

Б6.6.9 За хеџинг токова готовине за нето позицију, износи одређени у складу са параграфом 6.5.11 треба да укључе промене вредности ставки на нето позиције које имају сличан ефекат као инструмент хеџинга у спрези са променом фер вредности инструмента хеџинга. Међутим, промене вредности ставки на нето позицији које имају сличан ефекат као инструмент хеџинга, признају се само када се признају трансакције на које се оне односе, као када се предвиђена продаја признаје као приход. На пример, ентитет има групу врло вероватних предвиђених продаја за девет месеци за FC100 и групу врло вероватних предвиђених продаја за 18 месеци за FC120. Ентитет врши хеџинг девизног ризика нето позиције од FC20 примењујући девизни форвард уговор за FC20. Приликом одређивања износа који се признају у резерве за хеџинг токова готовине у складу са параграфом 6.5.11(a)–6.5.11(b), ентитет упоређује:

- (а) промену фер вредности девизног форвард уговора заједно са променама вредности утврђених обавеза продаје, које се односе на девизни ризик; и
- (б) промене вредности утврђених обавеза куповине, које се односе на девизни ризик.

Међутим, ентитет признаје само износе који се односе на девизни форвард уговор док се трансакције за врло вероватне предвиђене продаје не признају у финансијским извештајима, када се признају добици или губици по основу ових предвиђених трансакција (то јест, промена вредности која се приписује промени девизног курса између означавања односа хеџинга и признавања прихода).

Б6.6.10 Слично томе, када би у примеру ентитет имао нулту нето позицију, поредио би промене вредности врло вероватних утврђених обавеза продаје, које се односе на девизни ризик са променама вредности врло вероватних утврђених обавеза куповине, које се односе на девизни ризик. Међутим, ови износи се признају само када се повезане предвиђене трансакције признају у финансијским извештајима.

Слојеви група ставки означених као ставке хеџинга

Б6.6.11 Из истог разлога који је наведен у параграфу Б6.3.19, означавање слојних компоненти група постојећих ставки захтева специфичну идентификацију номиналног односа групе ставки на основу којих је слојна компонента ставке хеџинга дефинисана.

Б6.6.12 Однос хеџинга може да укључује слојеве из неколико различитих група ставки. На пример, у хеџингу нето позиције групе ставки имовине и групе ставки обавеза, однос хеџинга може да обухвати, у комбинацији, слојне компоненте групе ставки имовине и слојне компоненте групе ставки обавеза.

Презентација добитака или губитака по основу инструмената хеџинга

Б6.6.13 Ако се врши хеџинг више ставки као групе применом хеџинга токова готовине, те ставке могу да утичу на различите билансне позиције у билансу успеха и осталом укупном резултату. Презентација добитака или губитака по основу хеџинга зависи од групе ставки.

Б6.6.14 Ако група ставки нема позиције ризика које се пребијају (на пример, група девизних трошкова који утичу на различите билансне позиције у билансу успеха и осталом укупном резултату које се штите хеџингом за девизни ризик), онда рекласификовани добитци или губитци по основу хеџинга треба да се поделе на билансне позиције на које утичу ставке хеџинга. Ова подела треба да се изврши на систематичној и рационалној основи и не треба да резултира увећањем нето добитака или губитака који настају од једног инструмента хеџинга.

Б6.6.15 Ако група ставки има позиције ризика које се пребијају (на пример, група ставки прихода од продаје и трошкова деноминираних у иностраној валути заједно заштићених хеџингом од девизног ризика) ентитет онда треба да презентује добитке или губитке по основу хеџинга на посебној позицији у билансу успеха и осталом укупном резултату. Размотримо на пример, хеџинг девизног ризика нето позиције продаје за девизни износ од FC100, и девизног трошка у износу од FC80, применом девизног форвард уговора за износ од FC20. Добитак или губитак по основу девизног форвард уговора који се рекласификује из резерве за хеџинг токова готовине у биланс успеха (када нето позиција утиче на биланс успеха) треба да се презентује у посебној билансној позицији која је одвојена од ставке хеџинга која се односи на приход од продаје или на трошкове. Даље, ако до продаје дође у ранијем периоду у односу на трошкове, приход од продаје се и даље одмерава по закључном курсу у складу са стандардом IAS 21. Повезани губитак или добитак по основу хеџинга презентује се у оквиру посебне билансне позиције, тако да биланс успеха одражава ефекте хеџинга нето позиције, уз одговарајуће корекције резерве за хеџинг токова готовине. Када трошкови заштићени хеџингом утичу на биланс успеха у каснијем периоду, добитак или губитак по основу хеџинга претходно признат у резерви за хеџинг токова готовине за продају, рекласификује се у билансу успеха и презентује у посебној билансној позицији која је одвојена од ставке која се односи на трошкове заштићене хеџингом, који се одмеравају по закључном курсу у складу са стандардом IAS 21.

Б6.6.16 За неке врсте хеџинга фер вредности, циљ хеџинга није примарно пребијање промене фер вредности ставке хеџинг већ трансформација токова готовине ставке хеџинга. На пример ентитет врши хеџинг изложености ризику од каматних стопа фер вредности за дужнички инструмент са фиксном каматном стопом примењујући своп каматне стопе. Циљ хеџинга је трансформација токова готовине са фиксном каматном стопом у токове готовине са флукутирајућом каматном стопом. Овај циљ се одражава у рачуноводственом обухватању односа хеџинга тако што се за обрачун нето камате повећава своп каматне стопе у билансу успеха. У случају хеџинга нето позиције (на пример, нето позиција имовине са фиксном стопом и обавезе за фиксном стопом), овај обрачун нето камате мора да се презентује као посебна билансна позиција у билансу успеха и осталом укупном резултату. Циљ је да се избегне увећање нето добитака или губитака појединачног инструмента у укупне износе за пребијање и њихово признавање у различитим билансним позицијама (на пример, на овај начин се избегава увећање нето прилива по основу камате за појединачни своп каматне стопе на бруто приход по основу камате и бруто расход по основу камате).

Датум ступања на снагу (Поглавље 7)

Прелазни период (Одељак 7.2)

Финансијска средства која се држе ради трговања

Б 7.2.1 На датум почетне примене овог Стандарда, ентитет мора да утврди да ли циљ модела пословања ентитета за управљање његовим финансијским средствима испуњава услов из параграфа 4.1.2(а) или услов из параграфа 4.1.2А(а) или да ли се финансијско средство квалификује за одабир из параграфа 5.7.5 За те сврхе, ентитет треба да утврди да ли финансијско средство задовољава дефиницију држања ради трговања ако је ентитет купио средства на датум почетне примене.

Умањење вредности

Б7.2.2 У прелазном периоду, ентитет треба да настоји да утврди приближни кредитни ризик приликом почетног признавања разматрањем свих разумних и поткрепивих информација које су доступне без непотребних трошкова или напора. Од ентитета се не захтева да предузима исцрпну истрагу информација приликом утврђивања, на датум трансакције, преласка на овај стандард, у погледу да ли је дошло до значајних повећања кредитног ризика након почетног признавања. Ако ентитет не може ово да утврди без непотребних трошкова или напора, примењује се параграф 7.2.20.

Б7.2.3 У циљу утврђивања резервисања за губитке за финансијске инструменте који су почетно признати (или обавезе по кредиту или уговоре о финансијској гаранцији које је ентитет закључио) пре датума почетне примене, како у прелазном периоду, тако и до престанка признавања тих ставки, ентитет треба да размотри информације које су релевантне за утврђивање или приближно утврђивање кредитног ризика при почетном признавању. У циљу утврђивања или приближног утврђивања почетног кредитног ризика, ентитет може да размотри интерне и екстерне информације, укључујући информације о портфељу, у складу са параграфима Б5.5.1-Б5.5.6.

Б7.2.4 Ентитет са врло мало историјских информација може да користи информације из интерних извештаја и статистичких података (које су могле да буду генерисане приликом одлучивања да ли да се уведе нови производ), информације о сличним производима или искуство групе сличних ентитета за упоредиве финансијске инструменте, ако је релевантно.

Дефиниције (Прилог А)

Деривати

БА.1 Типични примери деривата су фјучерс и форвард уговори, своп уговори и уговори о опцијама. Дериват обично има хипотетички износ, који је износ валуте, број деоница, број јединица тежине или обима или других јединица одређених у уговору. Међутим, дериватни инструмент не захтева од имаоца или потписника да инвестира или добија хипотетички износ на почетку уговора. Алтернативно, дериват може да захтева фиксну исплату или исплату износа који се може мењати (али не пропорционално са променом основног инструмента) као резултат неког будућег догађаја који није у вези са хипотетичким износом. На пример, уговор може захтевати фиксну исплату од 1000 н.ј. ако се шестомесечни LIBOR повећа за 100 основних поена. Такав уговор је дериват чак и ако није одређен хипотетички износ.

БА.2 Дефиниција деривата у овом Стандарду обухвата уговоре који се измирују бруто по испоруци основне ставке (на пример, форвард уговор за куповину дужничког инструмента са фиксном стопом). Ентитет може имати уговор за куповину или продају нефинансијске ставке која се може измирити нето у готовини или другом финансијском инструменту или разменом финансијских инструмената (на пример, уговор за куповину или продају робе по фиксној цени у будућности). Такав уговор је под делокругом овог Стандарда осим ако он није закључен и ако се не држи у сврху испоруке нефинансијске ставке у складу са очекиваном куповином, продајом или захтевима за коришћење тог ентитета. Међутим, овај Стандард се примењује на овакве уговоре за очекивану куповину, продају или захтевима за коришћење ентитета ако ентитет изврши означавање у складу са параграфом 2.5 (видети параграфе 2.4-2.7).

БА.3 Једна од карактеристика које дефинишу дериват је та да он има почетну нето инвестицију која је мања него што би то захтевали други типови уговора за које би се очекивало да имају сличан одговор на

промене фактора тржишта. Уговор о опцији задовољава дефиницију зато што је премија мања од инвестиције која би се захтевала за набавку основног финансијског инструмента са којим би се опција повезала. Валутни своп који захтева почетну размену различитих валута једнаких фер вредности задовољава дефиницију зато што има почетну нето инвестицију нула.

- БА.4 Редован начин куповине или продаје узрокује да обавеза са фиксном ценом између датума пословања и датума измирења задовољава дефиницију деривата. Међутим, због кратког трајања обавезе, она се не признаје као дериватни финансијски инструмент. Уместо тога, овај Стандард обезбеђује посебно рачуноводствено обухватање за такве уговоре који се тичу редовног начина уговарања (видети параграфе 3.1.2 и БЗ.1.3-БЗ.1.6).
- БА.5 Дефиниција деривата се односи на нефинансијске варијабле које нису специфичне за одређену уговорну страну. Оне обухватају индекс губитака од земљотреса у одређеној регији и индекс температура у одређеном граду. Нефинансијске варијабле специфичне за уговорну страну обухватају чињеницу да ли се догодио или не пожар који оштећује или уништава средство те уговорне стране. Промена фер вредности нефинансијског средства је специфична за власника ако фер вредност одражава не само промене тржишних цена за таква средства (финансијску варијаблу), већ и услов одређеног нефинансијског средства које се држи (нефинансијска варијабла). На пример, ако гаранција резидуалне вредности одређеног аутомобила излаже гаранта ризику од промена физичког стања возила, промена те резидуалне вредности је специфична за власника аутомобила.

Финансијска средства и обавезе који се држе ради трговања

- БА.6 Трговање обично одражава активну и честу куповину и продају, и финансијски инструменти који се држе ради трговања се обично користе у циљу остваривања добитака од краткорочних флукуација цене дилерове марже.
- БА.7 Финансијске обавезе које се држе ради трговања обухватају:
- (а) дериватне (изведене) обавезе које се рачуноводствено не обухватају као инструменти хеџинга;
 - (б) обавезе за испоруку финансијских средстава позајмљених од стране продавца који их продаје без покрића (то јест ентитета који продаје финансијска средства која је позајмио и још увек их не поседује);
 - (ц) финансијске обавезе које су настале са намером да се поново купе у блиској будућности (на пример, котирани дужнички инструмент који емитент може поново купити у блиској будућности у зависности од промена његове фер вредности); и
 - (д) финансијске обавезе које су део портфела идентификованих финансијских инструмената којима се заједнички управља и за које постоји доказ недавног модела краткорочног остварења профита.
- БА.8 Чињеница да се обавеза користи за финансирање активности трговања не чини сама по себи да обавеза постане обавеза која се држи ради трговања.